

ISSN 0351-6407

Vinotoka deževanje,
grudna vetrov divjanje.

VESTNIK

Vestnik, 1968: Z novim
šolskim letom so v rogašov-
skem šolskem okolišu uvedli
avtobusni prevoz v šolo.Vreme: Sončno bo, nato
oblačno s padavinami.

Murska Sobota, 8. oktobra 2009, leto LXI, št. 41, odgovorni urednik Bojan Budja, cena 1,50 evra

Stran 2: Pomurski župani

Večina za zvezo, Kampuš ne

Stran 4: Pomurka mesna
industrija v stečaju

Bo kekec znova prepeval?

Stran 5: Izredna denarna pomoč
delavcem Mure po predpisih

Pomoč oktobra, nadomestilo novembra

Stran 6: Tudi letos čez 30 brucev
kmetijske fakultete v Rakičanu

Dražji od Maribora

Stran 8: Mesarji pobirajo
subvencije

V hlevih molzejo izgubo

Stran 9: Boj proti veri in Cerkvi
1945-1961

Duhovniki žrtve lažnih procesov

Stran 11: Slavisti med najmanj
znano slovensko zamejsko
skupnostjo

Priznali, kako slabo poznajo Porabje

Stran 13

Nekdanji župan v zapor?

Foto: Nataša Juhnov

Brez pogreba, ker ni plačala dače? Stran 3

Zakaj je v Šalovcih umrlega pokopal žu-
pan in ne duhovnik? – Helena Prelec trdi,
da duhovnik ni hotel opraviti pogreba,
ker ni plačala cerkvenega davka, Vili
Kerčmar pa zatrjuje, da je bil odločilen
njihov negativen odnos do Cerkve

»Nobena pot ni ravna. Nobena pot ni revna, a vsaka je za-
tevena in tvoja ena sama – glavna.«

Odlomek iz pesmi Toneta Pavčka še kako ustreza temi, o kateri piše-
mo v Vestniku: vsak človek je pomemben, zanj so njegove preizkušnje
in bolečine največje. In če nima srečnega življenja, upa na to, da bo ob
koncu svoje poti deležen vsaj dostojnega pokopa. Kako in zakaj lahko
nekdo vzame to pravico v svoje roke in odreče cerkveni pokop umrle-
ga ter prepove pevcem, da bi zapeli ob odprtem grobu? Nad to potezo
se zgražajo vsi, ne glede na veroizpoved, narodnost ali kraj bivanja, kajti
tudi za to pokrajino velja, kot je zapisal T. E. Martinez: »... ta labirint pred-
stavljajo ljudje. Tako bližnji in hkrati tako daljni. Tako podobni na zunaj
in tako raznoliki od znotraj. Tako sramežljivi in obenem brez sramu ...«
Nekateri so bolj kot drugi poklicani, da pomagajo doseči dušni mir. So
tudi taki, ki jim to ni poklic, a delijo sonce in svetlobo. Nekateri to oči-
tno počnejo za denar, ker jim je to pač poklic. Toda pravega duševnega
miru se res ne da kupiti ali najti z denarjem, le s tem, da pogosto hodiš v
cerkveno stavbo. Ljudje se tega vse bolj zavedajo. Kajti to malo denarja,
kar ga še imajo, potrebujejo za dostojno življenje na tem svetu.

Bernarda B. Peček

Stran 3: Ob nedavnem shodu Murinih delavk
aktivirana posebna policijska enota

S konjenico nad brezposelne šivilje?

Vrh pomurske policije je delavke Mure vrgel v isti koš z navijaš-
kimi huligani – Stroški aktiviranja enote vsaj 20 tisoč evrov

Nismo muha enodnevnica

Občani radgonske občine praznujejo 15. oktobra svoj praznik kot spomin na
odhod prve skupine mladincev v partizanske enote. Letošnji praznik pa po-
teka tudi v znamenju 30-letnice osvoboditve. Ob vsakoletnem občinskem pra-
zniku se radi spominjamo in povemo javnosti, kaj so občani v zadnjem letu do-
segli na gospodarskem, družbenopolitičnem, kulturnem in športnem področju.
Lahko rečemo, da so delovni ljudje in občani radgonske občine kljub vsem te-
žavam dosegli nekatere zavirljive uspehe, ki so rezultat njihovih prizadevanj.
Omeniti velja, da je občinsko središče Radgona, obmejno mesto, ki je bilo
letos prireditelj jubilejnega festivala bratstva in enotnosti ter finala svetovnega
prvenstva na peščenih stezi, dobilo nov športnorekreativni center na Tratah.

Vestnik, oktobra 1975

Stran 22: Predsednica Zveze
društev upokojencev Slovenije

Zamrznjene
pokojnine znak
slabe politike in
gnile družbe

NAROČNIK

Pogled od zunaj

Res otroku v korist?

»Ta teden mi nič ne more pokvariti dobrega razpoloženja v šoli,« je hitel s pripovedovanjem eden izmed mladih nadobudnežev. »Veš, kaj vse bomo imeli ta teden na šoli...«

Na naših šolah se vsako leto še posebej trudijo, da bi učencem v tednu otroka pripravili še posebej zanimive in raznovrstne dejavnosti ter tako zaznamovali njihov praznik. V tem času šole načrtujejo dneve dejavnosti od športnih, kulturnih, naravoslovnih in tehniških dni do različnih obšolskih dejavnosti, ekskurzij in sprejema prvošolčkov v skupnost učencev šole.

Projekt Teden otroka, ki ga živimo te dni, že vrsto let vodi Zveza prijateljev mladine Slovenije, vsakič pa ima tudi svojo temo oziroma vodilo. Letošnja nas še prav posebej izži, saj je njen slogan Otroku v korist. Nekaj samoumevnega se nam zdi, da kot starši, vzgojitelji, učitelji in pedagogi počnemo tisto, kar je v korist našim otrokom. Ko se moramo odrasli odločiti o naših otrocih, so naše odločitve vedno izraz naših pogledov, prepričanj, izkušenj, interesov, želja, poznavanja situacij, vse to pa ni vedno v skladu in dobrobit našim otrokom. Skoro vsak dan nas preplavljajo novice o zanemarnjenih otrocih, o njihovem izkoriščanju, o psihičnem in fizičnem nasilju nad njimi ali pa na drugi strani spet o previsokih pričakovanjih do njih. Kje se to dogaja? V našem okolju, v krogu družine, v šoli, na cesti, ulici, avtobusu... Šolski sistem na globalni ravni vedno deluje v korist otrok. Odstopanja se pojavljajo tem bolj, ko prehajamo na izvedbeno raven, na raven šole, pouka, vse do osebne ravni in medsebojnih odnosov.

Na ravni šole so učencem poleg obveznega programa (po predmetniku) ponujene tudi vsebine razširjenega programa, kjer se skupaj s svojimi starši odločajo o vključevanju v različne interese in obšolske dejavnosti, za individualno in skupinsko pomoč, za dodatni in dopolnilni pouk, podaljšano bivanje, jutranje varstvo, šolo v naravi itd. Vsaka šola je dolžna ponuditi omenjene dejavnosti svojim učencem, kako pestra in kakovostna je ta ponudba, pa je odvisno od različnih dejavnikov. Šola na tak način učence spodbuja, da poiščejo lastna interesna področja, pridobivajo različne izkušnje in vedenja, se lahko uveljavljajo in razvijajo svoja močna področja tudi izven pouka. Vse to pa jim lahko pomaga pri nadaljnjem šolanju in koristnem preživljanju prostega časa, ki zna biti v današnjem času vprašljiv. Učenci seveda ne smejo biti preobremenjeni s prevelikim številom teh aktivnosti, saj potrebujejo tudi čas zase, za prijatelje, igro in zabavo. Včasih so interesi in želje staršev preveliki ter prekoračijo psihofizične sposobnosti otrok. Samo prava mera pri preobremenitvi in posluh otroku bosta prinesla zelene rezultate in koristi.

Pogosto se srečujemo s šolsko neuspešnostjo otrok. Trend pri iskanju vzrokov se prepogosto išče zunaj šole, in sicer pri pomanjkanju motivacije in interesa za šolsko delo, v nerazvitosti delovnih navad učencev, v nespodbudnem učnem okolju in v nižjih sposobnostih otrok. Ne moremo pa zagotovo trditi, da so to edini vzroki za šolsko neuspešnost. Potrebno jih je poiskati tudi znotraj šolskega prostora, in sicer pri vzgojno-izobraževalnem procesu. Učitelji bi morali pri načrtovanju svojega dela vedno upoštevati zmožnosti svojih učencev, njihov napredek pri delu in odzive. Govorimo o individualizaciji in diferenciaciji pouka, katerih organizacija je zelo zahtevna, zato v praksi še ni zaživila v taki obliki, kot bi si želeli. Še preveč pogosto se dogaja, da učitelji razumejo svojo vlogo zgolj kot prenašalca znanja, učencem pa je prepričano, kako se bodo posredovano snov tudi naučili. Lahko bi rekli, da so učenci pri razvijanju učnih strategij in pridobivanju učnih navad prepričani sami sebi. Raziskave kažejo, da lahko manj uspešni učenci svoje rezultate izboljšajo, če so deležni ustreznih spodbud, pomoči in usmerjanja pri razvijanju boljših učnih navad. Za tak način dela pa so potrebni drugačni pristopiti k učenju in poučevanju. V šolskih krogih se tako pogovarjamo o učenju, usmerjenem v učenca, ali o pouku, naravnem na učenca.

V šolski praksi pa so tudi področja, ki so še prav posebej občutljiva glede tega, kaj je v korist otroku. V naših osnovnih šolah imamo vključene učence ROME, učence iz socialno manj spodbudnega okolja, učence s posebnimi potrebami, učence, ki prihajajo iz drugih in drugačnih kultur, katerih materni jezik ni slovenščina, in še bi lahko naštevali. Pa se vprašajmo, kako upoštevamo pri teh učencih slogan Otroku v korist. Bo otroku v korist, da postopoma sprejme »našo« kulturo, »naš« jezik, naša merila šolske uspešnosti? Kako dobro poznamo romsko kulturo strokovni delavci po šolah in koliko smo jo pripravljene upoštevati pri vzgojno-izobraževalnem procesu, je vprašanje, ki lahko izkove različne dileme, vprašanja in pomisleke. Izkušnje z vključevanjem romskih učencev so na naših šolah različne. Nekatere šole so zaposlile romske pomočnike, ki pomagajo učencem Romom pri vzgojno-izobraževalnem procesu predvsem pri razumevanju jezika in za dodatno pomoč. Spet druge šole vključujejo učence ROME v šolske projekte, jih spodbujajo pri izdaji svojega časopisa itd. Nekatere šole pa dajejo učencem le različno dodatno učno pomoč. Splošno znano je, da so učenci ROME pogosto tisti, ki so v naših šolah manj učno uspešni, težje prilagodljivi in vodljivi v učnem procesu. Nekatere šole zelo tesno sodelujejo s starši romskih otrok in romsko skupnostjo, druge manj. Zagotovo lahko trdimo, da je pristno sodelovanje med šolo, starši in okoljem pogoj, da delujemo v korist naših otrok, tako romskih, otrok s posebnimi potrebami, otrok iz socialno deprivilegiranih okolij kot vseh drugih.

Področje, kjer se odpira še več vprašanj in dilem, pa so otroci s posebnimi potrebami. Pri usmerjanju otrok s posebnimi potrebami lahko prihaja do različnih pričakovanj tako staršev kot šol. Kaj hitro se zgodi, da so interesi drugih pomembnejši od tega, kar bi bilo v korist otroku. Dilema, ali je boljše učenca preusmeriti v šolo s prilagojenim programom ali nam je to tuje in v breme? Na preizkušnji so naše vrednote, pogledi in prepričanja, še posebej pa je na preizkušnji nas strokovnih delavcev v šolstvu naša etika skrbi.

Vesna Vršič

Pomurski župani Večina za zvezo, Kampuš ne

Do povezovanja skeptičen le prvi mož Radgone - Zametek nove pokrajine? - Kakšna bo potem vloga Sveta regije?

Kot je pred kratkim na javni tribuni strokovnega sveta Slovenske demokratske stranke v Murški Soboti poudaril soboški župan Anton Štihec, naj bi se pomurski župani dogovarjali o ustanovitvi t. i. zveze občin, ki bo po mnenju Štihca neke vrste zametek Pomurske pokrajine. Konkretnih predlogov za to, kako naj bi omenjena zveza delovala, zaenkrat še ni.

»Ne, kje pa,« odgovarja lendavski župan Anton Balažek na vprašanje, ali lahko vidimo v ustanovitvi zveze zametek Pomurske pokrajine. Kot pojasnjuje, je Svet pomurske razvojne regije deloval kot neke vrste politična koordinacija,

potrebovali pa bi organ s pravno subjektiviteto, s čimer bi bili močnejši v pogajanjih z državo. Pobudo za ustanovitev zveze bodo obravnavali na naslednjem zasedanju Sveta regije še ta mesec. Koroska po Balažekovih besedah nekaj takega že ima. O konkretnih vidikih organizacije zveze do sedaj še niso govorili. »Ni rečeno, da bi tudi tam potrebovali predsednika,« meni Balažek. Župan Ljutomera Franc Jurša pobudo pozna in jo podpira. »Želimo se organizirati s pravnega vidika,« pravi tudi Jurša, ki še ni razmišljal o novi vlogi Sveta regije in tudi ne o organizaciji zveze. »Sedaj imamo predsednika Sveta regije, po moje bomo tudi tam imeli predsednika.« Župani iz manjših

pomurskih občin, ki smo jih povprašali za mnenje, so ideji naklonjeni. Župan Sv. Jurija ob Ščavnici Anton Slana meni, da obstaja potreba, da se na ta način formalno organizirajo, ter da pobuda predstavlja dobro osnovo za pokrajino, o kateri Slana meni, da je še nekaj časa ne bo. »Tudi glede pokrajin sem vedno menil, da je tovrstna zakonodaja brezpredmetna, če župani niso vključeni v najvišje organe odločanja, saj so oni konec koncev tisti, na katere se ljudje obračajo glede vseh problemov v občini.« Župan Rogašovec Edvard Mihalič idejo podpira, predvsem zato, ker meni, da so danes občine premajhne: »Ne samo zveza, tudi skupne občinske uprave bi se morale oblikovati. Mislim, da je bila napaka, da smo naredili toliko majhnih občin. Ko sem bil v osemdesetih predsednik krajevne skupnosti, so strokovne službe v Murški Soboti naredile vse potrebno. Danes je na majhnih občinah zaposlenih npr. pet ljudi in je nemogoče, da bi ti vse naredili.« Odranski župan Ivan Markoja idejo podpira. »Na takšen način bi imeli večje možnosti vplivanja, ker se sedaj hodijo ljudje mimo vednosti občin pogajat v Ljubljano le na podlagi raznih povezav in osebnih poznanstev. Taka organiziranost bi imela tudi svoje vodstvo, ki bi lahko enotno zastopalo interese regije,« tudi Markoja vidi v pobudi zametek pokrajin.

Še najbolj skeptičen med našimi sogovorniki je bil radgonski župan Anton Kampuš: »Potem bomo morali Svet regije ukiniti.« Kampuš ocenjuje, da je Svet regije doslej dobro opravljal svojo funkcijo. Po njegovem mnenju je odvisno od vodje, ali dobro opravlja svojo funkcijo, in če jo, potem ni potrebe po spremembah. »V tem trenutku menim, da je pregodaj o tem razmišljati, saj je v vladni proceduri zakon o Pomurju. Bolje bi bilo počakati, da vidimo, kakšne rešitve prinaša, in da ne bomo po nepotrebnem česa podvajali.«

Timotej Milanov

Župan Gornje Radgone Anton Kampuš meni, da bi bilo treba s tovrstnimi pobudami še nekoliko počakati. Foto: Nataša Juhnov

V premislek

Policisti in sodniki

Ponedeljek je bil za marsikoga posebej lep dan. Ne le zaradi sonca, ki je gredo tja do poletnih 25 stopinj, bolj zaradi sproščenosti, ki je vela z naših cest. Iz Ljubljane do Murške Sobotice si lahko brezskrbno pripeljal v uri in petnajstih minutah, zvečer ti po šestnajstem špricarju pri Viktorju v Strukovcih ni bilo treba naročiti taksija, da te odpelje domov. Kajti policisti so štrajkali. Resda le opozorilo, a dovolj, da so bili prekrškarji na varnem.

Čudna država. Oblast se je spravila nad policiste, opozicija nad sodnike. Na Dobu obema gromko ploskajo. Že vedo, zakaj. A bodimo manj maščevalni. Država od mož v modrem zahteva, naj delijo vsakomesečno usodo vseh javnih uslužbencev. Pa čeprav so jim lani obljubili, kako bodo letos začeli urejati njihova plačna razmerja, ki se pričnejo pri 600 evrih mesečne plače za policista začetnika. Z vsemi dodatki. V nasprotju s koalicijo bi opozicija rada obračunala s sodniki. Točneje z njihovimi prejemki, ki jih je ubogljivi dvig levosredinskih poslanskih ročic prestavil v bistveno višje plačne razrede od dosedanjih. Eni in drugi mahajo s svo-

jimi argumenti, ki imajo začuda celo skupni imenovalec: tako kot oblast poziva policiste, naj med krizo delijo usodo z vsemi v javni upravi zaposlenimi, je opozicija docela identičen poziv namenila sodnikom. Domnevno darilo oblasti bi jim odvzela kar z referendumom.

Prerokanju ni videti konca, slovenska javnost je prepopolnjena kot ob zadnjih parlamentarnih volitvah; vsakdo pač pritrjuje svojim. In zmagovalec? Ga ni, so pa znani poraženci: sodniki in policisti. Ljudstvo jih že tako ne obožuje, sedaj so bombardirani še z usakodnevnimi očitki, kako eni in drugi skrbijo zgolj za svoje riti.

Že res, da bo narod najbolj vesel, če bodo policisti znova štrajkali, še bolj, če se jim bodo pridružili tudi sodniki. A za vse, tudi za ljudstvo, bi bilo najbolj koristno, če bi se za stavko odločili poslanci. Levi, desni in vmesni.

Bojan Budja

VESTNIK

Izdaja: Podjetje za informiranje Murška Sobotica, d. o. o. IZHAJA OB ČETRTRIKH. Uredništvo: Irma Benko (direktorica), Bojan Budja (odgovorni urednik), Janez Votek (namestnik odgovornega urednika), A. Nana Riturup Rodež, Andrej Bedek, Bernarda Balažek, Ludvik Kovač, Majda Horvat, Milan Jerše, Petra Kranjec, Timotej Milanov (novinarji), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica), Ksenija Šomen (tehnična urednica), Robert J. Kovač (računalniški prelom). Naslov uredništva in uprave: Murška Sobotica, Ulica arh. Novaka 13, tel. št.: 538 17 20 (naročniška služba), n. c. 538 17 10, 538 17 40 (novinarji Vestnika), Venera (trženje) 538 17 10, št. telefaksa 538 17 11. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Trimesečna naročnina (13 števil) 18,85 evra, letna naročnina (za 53 števil) 76,85 evra, letna naročnina za naročnike v tujini 180,00 evrov, polletna naročnina za delovne organizacije, podjetja in obrtnike (27 izvodov) 59,20 evra, izvod v kolportaži 1,50 evra. IBAN pri Raif- feisen banki SI56 2490 0900 0247 884, SWIFT koda banke: KREKSI22. Tisk: Podjetje za usposabljanje invalidov SET Večve. Davek na dodano vrednost je vračunan v ceno izvoda in se obračunava v skladu s 7. točko 25. člena Za kono o davku na dodano vrednost, Uradni list 23. 12. 1998, št. 89, in Zakonom o izvrševanju proračuna Republike Slovenije za leto 2002 in 2003, Uradni list 17. 12. 2001, št. 103. Naklada: 14.100 izvodov. Elektronska pošta: Vestnik: vestnik@p-inf.si, Venera: venera@p-inf.si, naročniška služba: oglasi.vestnik@p-inf.si, www-stran: http://www.vestnik.si.

Zakaj je v Šalovcih umrlega pokopal župan in ne duhovnik?

Brez pogreba, ker ni plačala dače?

Helena Prelec iz Šalovec: »Od vseh nesreč v življenju me je to najbolj dotoklo. Imela sem že 12 pogrebov, pokopala sem skoraj vse svoje sorodnike, tudi prvo hčerko, nato moža in sedaj sina. Toda najhuje mi je bilo ob tem zadnjem pogrebu.« Foto: Nataša Juhnov

Helena Prelec trdi, da duhovnik ni hotel opraviti pogreba, ker ni plačala cerkvenega davka, ki mu v teh krajih pravijo dača, Vili Kerčmar pa zatrjuje, da je bil odločilen njihov negativen odnos do Cerkev

Državi in Cerkvi je treba plačati, drugače ... drugače ostanesh brez zemlje, živine, premoženja in, kar je najhujše, sploh ne boš dostojno pokopan! Takšne govornice se v teh dneh širijo po Goričkem. Vzrok zanje je primer iz Šalovec izpred nekaj dni, ker duhovnik Evangeličanske cerkvene občine Hodoš Vili Kerčmar ni hotel opraviti pogreba umrlega 47-letnega Arpada Preleca iz Šalovec.

In ker je izjavil, da ga ne bo, so pripravili civilni pogreb: za pogrebni govor so zaprosili župana Aleksandra Abrahama, namesto cerkvenih pevcev (ki prav tako niso smeli peti na pogrebu!) pa so zapeli pevci iz Markovec. Obred je bil, navkljub vsej žalosti, lep, trdijo tisti, ki so se ga udeležili. Tudi žalujoča mama Helena je zadovoljna,

Geza Erniša, evangeličanski škof: »Da mi ne bi hoteli pokopati siromašnih, ne drži. Kolikšen je prispevek za Cerkev, določi gospodarsko planska komisija vsako leto sproti, pri tem pa se upoštevajo različni kriteriji.«

hkrati pa jezna na duhovnika.

Helena Prelec je namreč prepričana, da Vili Kerčmar, ki je dušni pastir za evangeličane iz Šalovec, ni hotel opraviti cerkve-

nega obreda zato, ker že nekaj let ni plačala dače. Denarja tisti trenutek res ni imela, toda plačala bi v obrokih, če bi se lahko dogovorili. Zet ji je povedal, da se z duhovnikom sploh ni dalo pogovoriti.

»Preveč me boli, da bi to mirno sprejela. Jaz sem rada hodila v cerkev, ko so bili tukaj še Novakovi. Vse druge položnice sproti plačujem, pa bi tudi to obvezo poravnala. Nekoč smo imeli polne hleve krav in konjev, toda zdaj nič več. Imamo res šest hektarjev zemlje, toda vse je v najemu. Imam le 300 evrov pokojnine. Druge položnice zaenkrat sproti plačujem. Zadnja leta pa sem vso skrb in denar namenila bolnemu sinu, denar je šel za posebno hrano in mazila zanj, še v mariborski bolnici so se čudili, kako sem jaz starejša ženska sama tako dobro skrbela za bolnega. Od vseh nesreč,

ki so me v življenju že doletele, me je ta najbolj dotokla: da zaradi dače noče pokopati sina!« nam je zaupala Helena Prelec.

Menda je bilo tudi nekaj ostrih besed, kar je še podkrepilo odločitev g. Kerčmarja, da ne bo opravil obreda. Ali je ta njegova odločitev pravilna ali ne, bo pokazal čas, res pa je, da to ni prvi primer ne v Evangeličanski in ne Katoliški cerkvi. Ljudje se jih še spominjajo, na marsikaterem pogrebu so kar dolgo čakali na župnika ali duhovnika ... Toda v teh časih ekonomske krize, ko so davki vse višji in ljudje komaj zmerejo plačevati raznorazne položnice, davke občinam in državi, je zgražanje nad dejanjem duhovnika, kateremu naj bi bili pomembni tudi duhovna pomoč in podpora pomoči potrebnim, toliko večje. Vili Kerčmar odločno zanika, da pogrebne obre-

da ni hotel opraviti zaradi denarja, ampak: »Zaradi njihovega odnosa do Cerkev, saj 15 let ali več niso hodili v cerkev, izjavljali so celo, da oni ne potrebujejo ne Boga in ne Cerkev. Soproga je hotela lani stopiti v stik z Arpadom in ga je ogovorila, toda ta se je obrnil in ni hotel spregovoriti z njo niti besede. Pri svojem delu moram upoštevati pravila, ki jih postavijo naši odborniki. Ta pravila veljajo za vse enako. Zvečer smo imeli sejo odbora in vsi me podpirajo.«

Zaradi vse večje brezposelnosti in čedalje višjih davkov – ne le državnih, ampak tudi cerkvenih – se bo mogoče začel nov val razprodaje zemljišč, kajti bikov in krav že dolgo ni več v hlevih, da bi jih prodajali.

Samo da bodo dostojno pokopani!

Bernarda B. Peček

Ob nedavnem shodu Murinih delavk aktivirana posebna policijska enota

S konjenico nad brezposelne šivilje?

Vrh pomurske policije je delavke Mure vrgel v isti koš z navijaškimi huligani – Stroški aktiviranja enote vsaj 20 tisoč evrov

Enaindvajsetega septembra zjutraj so se pred vhodom obubožanega tekstilnega giganta Mura zbrali delavci. Siti obljub so zahtevali odgovore. V prostorih vrha pomurske policije v Ulici arhitekta Novaka 5 je očitno zaradi tega zavladalo obsedno stanje. Direktor Policijske uprave Murska Sobota (PU MS) Drago Ribaš je ukazal sklicati posebno policijsko enoto (PPE), ustanovil je celo operativni štab, ki je bdel nad dogajanjem.

»Iz operativno-taktičnih razlogov na to vprašanje ne morem odgovoriti,« je kratek Jožef Prša, tiskovni predstavnik PU MS, na vprašanje, kakšna je bila ocena tveganja shoda. Policija je na podlagi te ocene potem izdelala poseben načrt varovanja, v katerem so na podlagi zbranih informacij in danih okoliščin predvideli tudi število policistov. Za primerjavo: spomladanska prija-

teljska tekma v Fazaneriji med Muro in Naf-to, ko je le malo manjkalo, da ni prišlo do krvavega obračuna obeh navijaških skupin, je bila ocenjena kot javna prireditelva nizkega tveganja. Posebna enota tedaj ni bila sklicana. Neuračno pa so med protestom pred tovarno Mura vodilni tukajšnje policije zaprosili nadrejene v Ljubljani še za dodatno pomoč posebnih enot od drugod. »V Murski Soboti ustavite konje,« so menda v vrhu slovenske policije potem udarili po mizi. Očitno so se Ribaš in sodelavci ustrašili morebitnih izgredov. PPE se namreč sklicuje za naloge, ko redne policijske enote ne morejo ustrezno ukrepati. Če karikiramo: uniformirani policisti po postajah so pehota, posebna enota je konjenica. Posebna enota na murskosoboški policijski upravi je recimo v soboto varovala nogometno tekmo v Lendavi, kjer so bile tudi zloglasne Viole. V preteklosti je aretirala Bojana Žalika in Roberta

Tukajšnja policijska posebna enota je bila letos aktivirana 18-krat, od tega 13-krat za varovanje nogometnih tekem. Nazadnje pred dnevi v Lendavi. Foto: Nataša Juhnov

Jožef Prša, uradni govorec pomurske policije, je dejal, da ne vodijo evidence stroškov, ki nastanejo ob sklicu posebne enote. Ker pa ne gre za redno policijsko delo, to povzroča dodatne stroške. Pripadnikom posebnih policijskih enot je treba med drugim plačati nadure in dodatke za opravljanje nalog v enoti. Strošek predstavljajo še nastanitve, prehrana in priprava sredstev. Plačilo dobijo tudi policisti, ki nadomeščajo policiste, ki službujejo v posebni enoti. Po dostopnih podatkih dobi policist na terenu za uro dela okoli štiri evre, dodatek za 12 ur dela v posebni enoti je približno 25 evrov. Tu so še nadure policistov, ki so nadomeščali kolege. Tako čez palec je bil torej v času protestov pred Muro sklic posebne enote težak 20 tisoč evrov.

Drago Ribaš, direktor Policijske uprave Murska Sobota (PU MS): »Rajši imamo enega policista več na dogodku kot enega manj.«

Rautarja ter intervenirala pri streljanju na Pušči in zapletu na Hotizi. Enoto sestavljajo policisti, ki so dodatno opremljeni in usposobljeni za opravljanje takih nalog. Tisti ponedeljek se je v dobri uri na Petanjic nato zbralo 68 policistov. Na položajih so ostali do konca shoda, a niso posredovali.

»Vsak sklic PPE pomeni določen kadrovski izpad na policijskih enotah, kar posledično pomeni, da se takrat delo prilagodi trenutnemu številu policistov. Po potrebi se lahko prerazporedi tudi policiste iz drugih enot, ki pomagajo pri delu. Informacije o nezadovoljstvu policistov, ki naj bi bili zaradi sklica PPE preobremenjeni pri delu, ne držijo,« glasniki Prša zavrača očitke, da je prišlo med policisti do nezadovoljstva zaradi aktiviranja posebne enote. Razpolagamo namreč z neuračnimi informacijami, da so imeli policisti na postajah zaradi sklica enote več obveznosti in da so delali dlje, kot je bila sprva načrtovano. Policiste je tudi zmotilo, da so ob običajnem delu morali paziti še na dogajanje pred Muro, medtem ko je posebna enota čakala v pripravljenosti. Andrej Kocbek, predsednik

Zoran Kuhaneč, varnostni menedžer, verjame, da posebna enota ni bila sklicana z namenom preprečitve spontanega oziroma neprijavljenega shoda, temveč »da se tako lahko pravočasno preprečijo izgredi, ki bi jih morebitni posamezniki lahko potencialni, in da bi se v tem primeru zavarovala življenja in premoženje.« Sogovornik dodaja, da se mora policija v primerih napovedanih shodov vedno pripraviti na morebitne izgrede, imeti tudi načrte za primere spontanega shoda, položaj spremljati in v ekstremnih primerih ukrepati v skladu s pooblastili.

Območnega policijskega sindikata Murska Sobota, priznava, da ob sklicu posebnih enot prihaja do negotovanja med policisti: »Policisti, ki nadomeščajo policiste, ki opravljajo naloge v posebni enoti, dobijo za to manj plačila kot policisti v tem času v posebni enoti.« Kocbek še pravi, da je v primeru shoda delavcev Mure verjetno prišlo do nezadovoljstva nekaterih policistov, ki so v službi morali ostati tudi po koncu svojega predpisanega delavnika, saj se je posebna enota sklicala nenačrtovano.

Andrej Bedek

Studio Kalamar je izdelal nove idejne skice umestitve Mercatorjevega centra v strogo mestno jedro Murske Sobotne, ki imajo soglasje spomeniškega varstva.

Trgovski center v Murski Soboti

Transformator ustavil Mercator

Gradnja, ki se pripravlja že nekaj let, se ne bo začela to jesen, ampak šele konec leta 2010

Čeprav smo zgodaj spomladi napovedali, da se bo gradnja novega trgovskega centra Mercator v strogem mestnem središču Murske Sobotne (na lokaciji uprave nekdanjega Potrošnika in še prej prve tovarne Mura), ki je tudi spomeniško zaščiteno, začela pozno jeseni ali zgodaj spomladi, se to po vsej verjetnosti še ne bo zgodilo.

Tanja Durin s Sektorja za odnose z javnostmi Mercatorja nam je pojasnila, da sta trenutno v izdelavi Osnutek odloka za nov Osnutek podrobnega prostorskega načrta (OPPN) in nov Program opremljanja (PO) za območje, v katerem bo umeščen nov objekt z imenom Mercator center Murska Sobota. Pomembna informacija je, da je bil predhodno že dosežen dogovor z Zavodom za spomeniško varstvo o umestitvi novega Mercatorjevega središča v mestno jedro. Po sprejetju OPPN-ja se bodo z Mestno občino Murska Sobota dogovarjali o pogojih financiranja komunalne infrastrukture.

In zakaj je prišlo do takšnega odloga, ko vemo, da so se nekatere trgovine iz sedanjega Mercatorjevega središča na Plesah (nasproti Mure) že pred časom izselile? Durinova pojasnjuje: »Pri izdelavi OPPN-ja je prišlo do podaljšanja roka izdelave zaradi usklajevanja nove lokacije nove transformatorske postaje med Mercatorjem in Elektrom Maribor. Zdaj smo dogovor dosegli, zato predvidevamo, da bosta OPPN in nov PO sprejeta do konca leta 2009. Takoj po sprejetju novega OPPN-ja se začneja projektiranje Mercator centra Murska Sobota, gradbena dela za postavitve novega centra pa bomo lahko začeli konec leta 2010.«

ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA ZAPOSLVANJE

Na Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje, OS Murska Sobota je trenutno razpisanih več kot 120 prostih delovnih mest. Delodajalci imajo največje potrebe v kovinsko-predelovalni industriji, gostinstvu in storitvah.

Najbolj iskani delavci v tem tednu:

osnovnošolska izobrazba – 54, natakar – 7, delavec brez poklica – 5, elektrotehnik elektronik – 5, elektroinstalater – 4, konfekcijski modelar – 3, avtomehaničar – 2, kuhar – 2, monter ogrevalnih naprav – 2, prodajalec – 2, stavbni klepar – 2.

Iščejo se tudi:

elektrikar elektronik – 1, fizioterapevt – 1, strojni tehnik – 1, univ. dipl. inž. arhitekture – 1.

Več informacij o prostih delovnih mestih in seznam vseh aktualnih prostih delovnih mest z zahtevanimi pogoji za zaposlitev lahko najdete na uradih za delo, v CIPS-ih in na internetni strani www.ess.gov.si.

PROBANKA
Finančna skupina

Poslovna enota
Murska Sobota
Ul. Staneta Rozmana 16,
9000 Murska Sobota
T: 02/521 42 70
E: poslovna.enota.ms@probanka.si

Več prihodnosti.

Ciljno varčevanje

- varčujete z rednimi mesečnimi vplačili v izbranem obdobju,
- obrestna mera od 2,90 % za 6 mesecev do 4,10 % za 60 mesecev.

www.probanka.si

Pomurka mesna industrija v stečaju

Bo kekec znova prepeval?

Za nakup ali najem se je zanimalo že več interesentov, med njimi veliki madžarski mesni predelovalec PIK Szeged

Upniki Pomurke mesne industrije, ki je od sredine letošnjega aprila v stečaju, so do roka prijavi 400 terjatev v skupni vrednosti 87 milijonov evrov. Stečajna upraviteljica Alenka Gril je k tem dodala še terjatve delavcev, ki so nastale po uvedbi stečaja, prerekala je za 27,7 milijona evrov terjatev, priznala pa jih je za 61 milijonov evrov. Nepremičnine družbe so ocenjene na 21 milijonov evrov, pet milijonov evrov znaša vrednost opreme, medtem ko v ocenjeni vrednosti Pomurke mesne industrije niso vključena zemljišča, blagovne znamke in oprema, ki je na lizing.

Koliko se bo na račun tega premoženja steklo v stečajno maso, je v tem trenutku težko napove-

dati, predvsem pa bo to odvisno od zanimanja kupcev, ki bi bili pripravljeni nadaljevati proizvodnjo. S to so v Pomurki končali že pred uvedbo stečaja, vendar so prostore, opremo in vso potrebno infrastrukturo pripravili tako, da se proizvodnja lahko nadaljuje. Ohranili so tudi vse licence, ki so potrebne za izvoz na najzahtevnejše tuje trge.

Po besedah stečajne upraviteljice se je v Pomurki oglašilo že več strank, ki se zanimajo za možnost nakupa ali najema nekaterih proizvodnih prostorov, žal pa doslej še ni bilo resnega zanimanja za nakup ali najem Pomurke mesne industrije v celoti. Največ zanimanja je za izdelavo konzerv, vendar se tudi tu pojavljajo težave, saj je Pomurka mesna industrija le lastnik prostorov in opre-

me v tem proizvodnem obratu, blagovne znamke in okoliška zemljišča pa so v lasti drugih. Tako z blagovnimi znamkami razpolaga družba MIP DML Ljubljana, zemljišča pa je Pomurka mesna industrija že pred stečajem prenesla na Pomurko rejo.

Za druge proizvodne enote med kupci vsaj zaenkrat ni bilo opaziti večjega zanimanja, čeprav prihajajo tudi takšni, ki razmišljajo o najemu ali nakupu celotne tovarne. Septembra so si prostore ogledali predstavniki velikega madžarskega mesnega predelovalca PIK Szeged, ki se zanimajo za vse proizvodne prostore. Zdaj jim pripravljajo ustrezne informacije, ali bo do nakupa ali najema prišlo, pa je zaenkrat vprašanje.

Alenka Gril pravi, da je še naj-

Stečajna upraviteljica Alenka Gril je optimistična in pričakuje, da bo Pomurka mesna industrija v prihodnosti spet oživila. Foto: L. Kovač

manj zanimanja za obe klavnici, ki sta preveliki, saj znašajo njune letne zmogljivosti v eni izmeni 230 tisoč prašičev in 50 tisoč goved, kar pomeni, da je v njej možno zaklati vse živali, ki jih zdaj koljemo v Sloveniji. Prodajo po delih pa otežuje spremljajoča infrastruktura, energetika je bila zgrajena za celotno tovarno, zato bi bila prodaja v celoti tudi najboljša rešitev.

Še letos naj bi objavili prodajo treh stanovanj in mesnice na tržnici v Murski Soboti, ves čas pa teče prodaja zaloga. Teh je bilo za 700 tisoč evrov, s prihodki od njihove prodaje pokrivajo tudi tekoče stroške stečaja. Ti znašajo mesečno okoli 60 tisoč evrov, saj delo poleg stečajne upraviteljice opravlja še 13 zaposlenih.

Ludvik Kovač

Slovenija - Madžarska 2007-2013

Dvajset projektov za 14 milijonov

Služba vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko je kot organ upravljanja pred dnevi organizirala slovesen podpis prvih pogodb o sofinanciranju projektov, ki so bili odobreni v okviru prvega javnega razpisa Operativnega programa Slovenija - Madžarska za programsko obdobje 2007-2013.

Leta 2008 objavljen javni razpis za sofinanciranje projektov iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj je namenjal 14 milijonov evrov za sofinanciranje prednostnih nalog povečanja privlačnosti območja sodelovanja (razvoj skupnih turističnih destinacij, ohranjanje in razvoj kulture, izboljšanje čezmejnih prometnih povezav) in spodbujanje trajnostnega razvoja (sodelovanje na področju regionalnega razvoja, preventivno zdravstveno varstvo, varstvo in upravljanje okolja ter učinkovita

Pogodbe so v baročnem salonu soboškega gradu podpisali programski partnerji in mag. Mateja Čepin, direktorica Urada za kohezijsko politiko v SVLR. Foto: T. M.

raba energije). Do razpisa sta bili v Sloveniji upravičeni pomurska in podravska statistična regija, na Madžarskem pa Železna in Zalska županija. Od 31 prispelih vlog so odobrili 20 programov. Eden odobrenih projektov se npr. imenuje Doživetje prostora, pri katerem sodelujejo partnerji Pokrajinski muzej Murska Sobota, direkcija muzejev Železne županije ter Galerija - Muzej Lendava. Vrednost tega pedagoško obarvanega projekta, ki med drugim predvideva izdelavo interaktivnega računalniškega programa, delovnega zvezka, izvedbo delavnic za šolanje mentorjev, prenovitev prostorov v vseh treh muzejih, kar bo omogočilo trajno izvajanje programov, je 833.841 evrov, od tega je iz sredstev ESSR sofinanciranih 708.765 evrov. Več podatkov v zvezi s programi najdete na spletnem naslovu www.si-hu.eu.

T. M.

Na Generalnem konzulatu Republike Slovenije v Monostru, so včeraj predstavili projekt Sosed k sosedu, ki je prav tako znotraj programa Slovenija-Madžarska 2007-2013 prejel sofinancerska sredstva v višini 910.671 evrov, celotni proračun projekta pa znaša 1.085.914 evrov. Cilj projekta je povečati prepoznavnost območja sodelovanja, torej Porabja in Goriškega preko krepitev kulturne identitete. S skupnimi prireditvami, kot bodo npr. Dnevi filma in kulture, pa bodo spodbujali medsebojno sodelovanje ljudi na obeh straneh meje. Projekt med drugim predvideva tudi postavitve treh stalnih razstav. Partnerji v projektu so Razvojna agencija slovenska krajina, Center za zdravje in razvoj Murska Sobota, Občina Gornji Senik, Občina Dolnji Senik, Državna slovenska samouprava in Javni zavod Krajinski park Goričko.

Izredna denarna pomoč delavcem Mure po predpisih Pomoč oktobra, nadomestilo novembra

Delavci na bolniških dopustih septembra nadomestila ne bodo prejeli – Toga zakonodaja – Denar šele po prenehanju delovnega razmerja

Pomurski centri za socialno delo že teden dni sprejemajo vloge delavcev Mure za pridobitev izredne denarne socialne pomoči. Delovni čas so podaljšali, strokovni delavci pa ostajajo v pisarnah do večera, da v informacijski sistem ali računalnik vnesejo čim več podatkov ter ujamajo obljubljeni rok za prva izplačila – 19. oktober. Delavcem Mure so šli na roko tudi s pridobivanjem podatkov od davčne uprave o višini katastrskega dohodka in drugih podatkov iz javnih evidenc. Osebnostno morajo torej delavci prinesiti le bančne izpiske o prometu na bančnem računu za tri mesece zase in za zakonca ali partnerja ter potrdilo o šolanju za otroka, če ta ni prejemnik državne štipendije.

Čeprav so se dogovorili drugače, se držijo predpisov

S takšnim postopkom pa je nezadovoljen sindikat Mure, ki je ministru dr. Ivanu Svetliku že pisal, da so se na skupnem sestanku 9. septembra dogovorili drugače. Delavci Mure naj bi dogovorjeno

socialno pomoč prejeli brez upoštevanja kriterijev za pridobitev izredne denarne socialne pomoči, dogovorili pa so se tudi, da bi službe v Muri pripravile potrebno dokumentacijo in bi centri za socialno delo potem samo nakazali sredstva na tekoče račune delavcev. »Realnost pa je drugačna. Delavci Mure se morajo oglašiti na centru za socialno delo, dostaviti morajo potrebne dokumente, ki jih iščejo po različnih uradih, poleg tega pa verjetno te pomoči ne bodo deležni vsi delavci,« so še zapisali.

Ministrstvo do sedaj ni spreminilo stališča, ki so ga javnosti posredovali prvega oktobra, da se izredna denarna socialna pomoč lahko izplača le po Zakonu o socialnem varstvu. Vendar pa ta govori tudi o pristojnosti centrov za socialno delo, da pomoč lahko delijo tudi v primerih, ko upravičenec presega minimalne dohodka, a se je iz razlogov, na katere ni mogel vplivati, znašel v položaju materialne ogroženosti. Centri za socialno delo pričakujejo še navodilo ministrstva, kako naj ravnajo v primeru, ko je delavec Mure izredno denarno socialno pomoč enkrat v tem letu že prejel in mu po zakonu drugič ne pripada.

Prva izplačila 13. novembra

Zavod za zaposlovanje je za delavce Mure pripravil posebne mape, v katerih so obrazci za prijavo med brezposelne in za pridobitev denarnega nadomestila ob izgubi delovnega mesta, ob tem pa tudi vabilo z datumom, kdaj se morajo oglašiti na Zavodu. V mapi bodo tudi informacije o pridobitvi sredstev iz jamstvenega

Delavska hranilnica, d. d., delavcem Mure, ki so pri njej najeli posojilo, ob nerednem odplačevanju ne bo pošiljala opominov in dolga ne bo sodno izterjevala. Najemnike posojila, ki so izgubili delo v Muri, bodo tudi obravnavali individualno in skupaj iskali možnosti za vračilo posojila. Hranilnica bo delavcem Mure, ki bodo pri njej odprli osebni račun, do konca leta omogočala plačevanje položnic brez provizije.

in preživninskega sklada ter urejanju zdravstvenega zavarovanja. Delavcem jih bodo izročali istočasno ob izročanju sklepov o prenehanju delovnega razmerja. Po kakšnem vrstnem redu bodo delavci prejeli sklepe o prenehanju delovnega razmerja, je odvisno od stečajnega upravitelja.

Tudi delavci zavoda za zaposlovanje bodo delali v dveh izmenah po dvanajst ur na dan, v evidenco brezposelnih pa bodo na dan vpisali 308 ljudi. Sproti bodo vnašali tudi podatke za pripravo

odločb o denarnem nadomestilu. Prva izplačila denarnega nadomestila bodo delavci prejeli 13. novembra, naslednja potem 20. in 30. novembra. Dvajseti november je izredni rok izplačila, o katerem so se posebej dogovorili, čas izplačila pa je odvisen od tega, kdaj je bila oddana vloga. »Do vseh podatkov, do katerih lahko pridemo po uradni poti, bomo tudi prišli. Podatke o višini plače mora pripraviti podjetje in jih bomo od njega tudi pridobili, prav pa je, da en izvod tega dobi v vpogled tudi delavec,« je povedala direktorica murskosoboške enote Zavoda RS za zaposlovanje mag. Cvetka Sreš.

Delavci na bolniškem dopustu prikrajšani

Delavci Mure, ki bodo na dan prenehanja delovnega razmerja še vedno na bolniškem dopustu,

se morajo prej kot na zavodu za zaposlovanje oglašiti na območni službi Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Tu jim bodo uredili prijavo za obvezno zdravstveno zavarovanje in jih vnesli v seznam prejemnikov izplačila bolniškega nadomestila za največ trideset koledarskih dni. Delavec, ki je bil ob prenehanju delovnega razmerja na bolniškem dopustu manj kot trideset dni, se mora oglašiti pri osebnem zdravniku, ta pa bo zdravniku ZZS posredoval predlog za bolniški dopust. Delavci se morajo na zavodu za zaposlovanje prijaviti osem dni po izteku pravice do denarnega nadomestila zaradi bolezni ali poškodbe. Delavci Mure, ki so bili septembra in oktobra na bolniškem dopustu, vendar od podjetja niso prejeli denarnega nadomestila, tega ne bodo prejeli niti od ZZS, ker to

Višina denarnega nadomestila za brezposelnost znaša za prve tri mesece 70 odstotkov, v nadaljevanju pa 60 odstotkov povprečne plače v zadnjem letu, čas prejemanja denarnega nadomestila pa je od treh do štiriindvajset mesecev, odvisno od števila let zaposlitve. Tri mesece bo denarno nadomestilo prejemal delavec, ki je delal do pet let, pol leta za petnajst let zaposlitve, devet mesecev za petindvajset let, dvanajst mesecev pripada delavcu, ki je neprekinjeno delal več kot petindvajset let, in štiriindvajset mesecev, če je starejši od 55 let in je delal neprekinjeno petindvajset let.

ne dovoljuje zakonodaja s področja delovnih razmerij. Zavod za zdravstveno zavarovanje bo delavcem lahko izplačal prva nadomestila šele po prenehanju delovnega razmerja.

Delavkam, ki so na porodniškem dopustu, bo izplačilo starševskega nadomestila in obvezno zdravstveno zavarovanje uredil center za socialno delo.

Majda Horvat

Višina izredne denarne socialne pomoči bo dodeljena glede na višino minimalnega dohodka za družino. Minimalni dohodek, do katerega je mogoče pridobiti denarno socialno pomoč, je od prvega julija za samsko in prvo odraslo osebo v družini 226,80 evra, za vsako naslednjo odraslo osebo 158,76 in za otroka 68,04 evra. Višina minimalnega dohodka za enostarševsko družino se poveča za 30 odstotkov osnovnega zneska minimalnega dohodka.

Mura

Se bo obrat v Ljutomeru rešil?

Na petkovem sestanku je uprava družbe Mura in partnerji dosegli dogovor o nadaljevanju sodelovanja z Bossom pod enakimi pogoji, kot so bili pred začasno prekinitvijo sodelovanja.

Začel se je tudi stečajni postopek za Muro, d. d., in odvisni družbi, Moška in Ženska oblačila. Za podjetje Muralist pa se čaka soglasje ministrstva za delo, družino in socialne zadeve in naj bi šlo v stečaj ta teden. V ženskih oblačilih je stečajni upravitelj Borut Soklič izročil odločbe o prenehanju delovnega razmerja v turek, delavcem Moških oblačil jih Drago Dubrovski pošilja po pošti. Stečajni upravitelj Branko Đorđević pa bo delavcem Mure, d. d., izročil odločbe danes ob osmih in v Ljutomeru ob treh in petih popoldne. Delovne knjizice pa bo razdelil 22. oktobra. Kot pravi Branko Đorđević, se bo potem lotil revizije vseh pogodb in njihovega pregleda na sodišču ter inventur.

Že zdaj pa ugotavlja, da bo stečaj izredno zapleten, saj gre za veliko prepletanost pogodb in poslov med družbami znotraj Mure. Napovedal je tudi temeljit pregled dogajanja v hčerinski družbi v Nemčiji. Delovanje nove družbe v Ljutomeru je tako odvisno od stečajnega upravitelja. Ta pravi, da če obstaja interes tujega partnerja, se odnosi o najemu dajo urediti v zelo kratkem času.

Obrat Mure v Ljutomeru je še vedno aktualen za podjetje Unicut AG iz Švice - Boxmarkt Leather. To podjetje se je - kot so nam potrdili iz Javne agencije za spodbujanje tujih investicij (Japti) - septembra prijavilo na javni razpis za spodbujanje tujih neposrednih investicij v letu 2009 s projektom začetne investicije v »obrat Ljutomer«. Podjetju je bilo odobrenih 1,13 milijona evrov sredstev, vendar podjetje pogodbe še ni podpisalo, očitno zaradi stečaja Mure. Unicut AG se po pogodbi - če jo bo podpisal - zavezuje v treh letih po končani investiciji zaposliti 180 novih delavcev za proizvodnjo usnjenih sedežnih garnitur, hkrati ga ta zavezuje, da bo ohranil delovna mesta in naložbo v regiji - v Ljutomeru - najmanj pet let. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve je družbi Unicut AG Boxmarkt Leather že pred časom ponudilo možnost šestmesečnega usposabljanja brezposelnih na konkretnem delovnem mestu, kar je tudi zelo ugodna možnost pri zagonu podjetja, prav tako bo za določene skupine brezposelnih iz različnih skupin na voljo tudi subvencija za zaposlitev.

J. V.

Minister za zdravje Borut Miklavčič obiskal murskosoboško bolnišnico

Naslednji teden denar za stare dolgove

Nakazanih bo 958 tisoč evrov - Prva naj bi dobila urgentni center

Minister za zdravje Borut Miklavčič je predčerašnjim prišel v regijsko bolnišnico z obljubo, da bodo prihodnji teden bolnišnici nakazali 958 tisoč evrov za plačilo neplačanih računov izpred štirih, petih in šestih let. Sklep o plačilu zapadlih obveznosti trem slovenskim bolnišnicam, Izoli, Novemu mestu in Murski Soboti, je vlada sprejela sredi maja, ob tem pa murskosoboški bolnišnici priznala le 34 odstotkov celotne izgube preteklih let. Prejšnje vodstvo

bolnišnice je vlogo za pokritje starih izgub na ministrstvo poslalo že leta 2005.

Minister o deležu poplačila murskosoboški bolnišnici na tiskovni konferenci ni govoril, je pa povedal, da nekatere investicije v preteklosti niso imele pokritja in nekatere stvari niso bile vodene racionalno. Poudaril je tudi, da je vodstvo bolnišnice v pogajanjih z dobavitelji sedaj doseglo odpis obresti, pri nekaterih pa tudi odpis dela glavnice. Povedal je še, da bodo regijski bolnišnici pomagali pri arbitražnem postopku zaradi

podcenjenosti zdravstvenih storitev in da je prva na listi bolnišnic, kjer bo ministrstvo uredilo urgentni center. Vključena je tudi v program doseganja večje energetske učinkovitosti v slovenskih bolnišnicah, ki bo podprt z evropskim denarjem. Prednost pri nakupu aparata za magnetno resonanco bo imelo pred murskosoboško bolnišnico Novo mesto, minister pa je tudi ostro zavrnil novinarsko vprašanje, ki je dejstvo, da Pomurje nima tega aparata, označilo za diskriminiranost pokrajine.

V murskosoboški bolnišnici so

se po prevedbi plač v javnem sektorju stroški dela v sedmih mesecih v primerjavi z istim obdobjem lani povečali za sedemindvajset odstotkov, revizija ministrstva pa je tudi pokazala, da so hkrati s prevedbo plač opravili tudi nedovoljeno napredovanje nekaterih zaposlenih in jim zato nepravilno izplačali 400 tisoč evrov. Po navodilu ministrstva za javno upravo tega denarja ne bodo vračali, vodstvo bolnišnice pa jih je že pozvalo, da ga odslužijo na drug način.

Majda Horvat

Občina Veržej: težave s proračunom Obnova šole prestavljena

Čeprav je bilo pred četrtkovim zasedanjem veržejskega občinskega sveta slišati tudi to, da bi bilo glede na težavne likvidnostne razmere nujno organizirati krizno ekipo, ki bi bedela nad finančno situacijo in aktivno ukrepala, se svetnikom ob obravnavi polletnega poslovanja občine to ni zdelo potrebno.

Ob polletju je imel namreč občinski proračun samo 23,2 odstotka načrtovanih prihodkov za vse letošnje leto, vanj se je od načrtovanih 1,8 milijona evrov nateklo samo dobrih 434.000. V Veržeju so za vse leto načrtovali več kot 1,9 milijona evrov odhodkov, v prvih šestih mesecih pa so realizirali le blizu 525.000 evrov, kar znaša 27,4 odstotka predvidenega zneska. Še slabše je z investicijskimi odhodki, ki znašajo zgolj 15,7 odstotka načrtovanega za vse leto. V tem obdobju so sicer uspeli poplačati stroške gradnje kanalizacije, ki je bila zgrajena v lanskem letu, v prvi polovici leta 2009 so poravnali tudi obveznosti glede obnove povezovalne ceste Veržej-Banovci in izgradnje sprehajalno-kolesarske poti Banovci-Veržej, toda manjša realizacija odhodkov je opazna pri študijah o izvedljivosti projektov, projektni dokumentaciji, nadzoru in investicijskem inženiringu.

V tej luči so svetniki Občine Veržej po skrajšanem postopku brez večjih pripomb potrdili rebalans proračuna za leto 2009. Po besedah župana Slavka Petovarja bo ta za več kot 503.000 evrov nižji od prvotno načrtovanega proračuna, za približno toliko (okrog 570.000 evrov) pa bodo manjši tudi odhodki. »Največjo težavo vidim v tem, da še vedno ni dokončno urejena oskrba z vodo v občini, kar gotovo zavira nadaljnji razvoj, zato si bomo prizadevali, da ta problem čim prej odpravimo in celotno vodovodno omrežje spravimo 'pod streho'. Poglavitno odstopanje je v tem, da v naselju Banovci ne bo izveden projekt gradnje vodovoda, zato tudi ne pričakujemo sofinanciranja občanov, pa tudi od Term Banovci se bo nateklo veliko manj sredstev. V teh kriznih gospodarskih razmerah pa si seveda ne moremo dovoliti odpiranja novih investicij. Strahovi, da marsikaj načrtovanega ne bomo mogli uresničiti, so upravičeni.«

Pridružil se mu je tudi svetnik Andrej Sraka, katerega bode v oči zlasti velik izpad prihodkov v primerjavi z odhodki. Opozoril je »na največji odmik med sprejetim proračunom in rebalansom pri investicijskih odhodkih, ki je posledica neizvajanja investicije na Osnovni šoli Veržej«. Zaradi pomanjkanja denarja so sanacijo omenjene šole preložili na prihodnje leto.

Milan Jerše

Na seji podprli odlok o ustanovitvi Medobčinskega inšpektorata in redarstva, ki od letos deluje v občinah Ljutomer, Križevci, Radenci, Razkrižje, Sveti Jurij in Veržej. Soglašali so tudi z najetjem 620.000 evrov posojila Prleške razvojne agencije za izvedbo raznih projektov.

Tudi letos čez 30 brucev kmetijske fakultete v Rakičanu Dražji od Maribora

Študij je poceni za študente, ne pa tudi za fakulteto – Še vedno pogrešajo večjo podporo regije

Izgradnja pomurske avtoceste je za dislocirano enoto Fakultete za kmetijstvo Univerze v Mariboru v Rakičanu dvorezen meč, je prepričan dr. Črtomir Rozman, predstojnik edinega rednega študijskega programa v Pomurju in edinega tovrstnega v Sloveniji z imenom Management v agroživilstvu in razvoj podjetelja. Kakor je sedaj za profesorje in študente iz drugih krajev Slovenije razdalja do Rakičana krajša, tako je postal dostopnejši tudi študij v Mariboru.

Kljub temu so uspeli napolniti prvi letnik s čez tridesetimi študenti, ki so prvega oktobra že začeli obiskovati predavanja

v dvorcu Rakičan. Na voljo imajo štiri sodobno urejene predavalnice in računalniško učilnico, kmetijske vaje pa opravljajo na sosednji Srednji zdravstveni šoli. Do sedaj sta dva študenta, ki sta se med prvimi vpisala v ta program v šolskem letu 2006/2007, že uspešno zagovarjala diplomsko nalogo, 16 pa jo še pripravlja.

Dr. Črtomir Rozman se zaveda vedno večje konkurence tudi v visokošolskem izobraževanju. Toda so edini, ki imajo redni študij in izjemno dobro sodelovanje pri opravljanju prakse s Panvito: »Do sedaj je to še vedno edini redni in s tem brezplačen študij, ki ga je sem prinesla mariborska kmetijska fakulteta ob iniciativi dr. Stanka Kapuna in ravnatelja Šte-

fana Smodiša s sosednje biotehniške šole. Projekt je bil vsekakor upravičen. Toda če bo na fakulteti finančna kriza, se bo ponovno pojavilo vprašanje: Zakaj v Rakičanu? In to vprašanje se pojavlja skoraj vsako leto, čeprav drži tudi dejstvo, da se večina študentov najverjetneje sploh ne bi odločila za študij, če ga ne bi bilo prav doma. Toda ta študij država plačuje podobno kot vse druge študijske programe fakultete. Rozman pojasnjuje: »Imamo sredstva, ki prihajajo po uredbi, ki večinoma zadostujejo. Nekako zadoščajo, ker smo racionalizirali programe. Pa vseeno je to ločena enota, tu so potni stroški, zato je ta študij za 60 ali celo 70.000 evrov dražji, kot če bi bil v Mariboru.«

Dr. Črtomir Rozman: »Po prvem letniku se zmanjša število študentov skoraj za polovico, ostanejo le najboljše.« Foto: B. B. P.

Zaradi negotovosti, velikega zanimanja in pozitivnega učinka izvajanja študija v regiji bi bilo vsekakor še kako dobrodošlo, da bi se vse občine v regiji poenotile in sprejela nekakšen sklep o stalnem sofinanciranju. Zdaj sredstva nakazujejo le tiste občine, iz katerih so vpisani študenti. Nihče pa se ne vpraša, kako drag je študij za starše otrok, ki niso iz Maribora in Ljubljane, ali koliko denimo je samo manj onesnaževanja, če se vozijo trije profesorji namesto 30 študentov v kraj študija. Seveda je za fakulteto to potem cenejše, ker potne stroške ali stanovanje v kraju študija v veliko višjem znesku plačajo starši študentov. Če jih seveda lahko, če ne, pa otroci ne morejo nadaljevati šolanja.

Bernarda B. Peček

Foto: Nataša Juhnov

V šolskem letu 2009/2010 si je rakičanski program ponovno izbralo čez trideset brucev.

Ljudje iz ranljivih družbenih skupin oživljajo pozabljene obrti

Invalidi gradili Panonsko vas

15 jih je prejelo potrdila, da so končali celovito enoletno usposabljanje, v katerem je sodelovalo skupno 57 oseb in devet mentorjev

Mínuli petek je društvo Mozaik (humanitarno, prostovoljno, samostojno in nepri-

dobitno združenje fizičnih oseb) na kmetiji Korenika v Šalovcih (uradno je to zapo-

slitveni center za osebe, ki imajo le 30- oziroma največ 50-odstotno delovno sposob-

Kmetija Korenika je vzor, kako se lahko obnovi stara propadajoča stavba, ki je postala središče pridelave in predelave zdrave hrane na tem delu Goričkega. Foto: B. B. P.

nost) podelilo potrdila posameznikom, ki so uspešno sklenili enoletno usposabljanje v treh vsebinskih modulih, ki so jih poimenovali po lesu, ilovici in slami. Pri prikazu dejavnosti in predstavitvi rezultatov projekta z naslovom Panonska vas je sodelovala še ena skupnost z neobičajnim starodavnim naslovom – Pibinovina, ki je pravzaprav invalidsko podjetje za ekopridelavo in ekopredelavo, izdelke pa že nekaj časa uspešno trži. Povezovalni osebni sta Alojz Kavaš in Goran Milošević.

Projekt Panonska vas – usposabljanje invalidov za dela pri

ohranjanju in kreativni uporabi kulturne dediščine je v celoti vreden 111 tisoč evrov, izvedli pa so ga s pomočjo Evropskega socialnega sklada in Ministrstva za kulturo Republike Slovenije, ki sta skupno prispevala 99 tisoč evrov. V različnih delavnicah se je v okviru programa usposabljal 57 oseb iz ranljivih skupin, celotni program usposabljanja pa je sklenilo 15 oseb. Občasno so se delavnicam pridružili tudi učenci OŠ IV Murska Sobota. Uporaba lesa, ilovice in slame v graditeljstvu (tesarstvo, slamokrovstvo, ilovnat ometi) si le počasi utira pot v našo zavest, čeprav, kot je povedal Alojz Kavaš: »... slutimo, a ne moremo natančno povedati,

da je to tista starodavna staroslovska modrost, ki se je preveč zanemarjala. Ostala je na nezavedni ravni, zato moramo le podrežati v žerjavico in jo priklicati iz globin. In to počnejo ti marginalci, pomagajo nam, da se osvobodimo te navezanosti na zahodne miselne modele in ponovno verjamemo svoji slovanski identiteti.«

Prej kot v graditeljstvo so si materiali, kot sta les in slama, utrli pot v kreativnost, vsekakor pa je pomembno, da si ponovno utrejo pot v zavest prekmurskega prebivalstva, čeprav počasi in s pomočjo programov, ki so namenjeni ranljivim skupinam.

Bernarda B. Peček

Alojz Kavaš, predsednik društva Mozaik: »Prijavili smo nadaljnje projekte, tudi s področja socialnega podjetništva, s katerimi bi začeli udeleževati noršinsko Panonsko vas – če bodo seveda vsi papirji dobljeni pravočasno.«

Kristjan Horvat, Lemerje: »Vesel sem, da sem končal to usposabljanje, saj sem se marsikaj naučil. Sem so me napotili z zavoda za zaposlovanje, prej pa sem bil na Inštitutu za rehabilitacijo. Zaposlen sem pri Koreniku.«

Andreja Pentek, Brezovci: »Po poklicu sem tekstilna tehnologinja in imam status invalida. Zelo vesela sem, da sem končala to usposabljanje in da sem dobila možnost dela v Pibinovini, saj zelo rada pečem in kuham. Pripravljamo mnogo zdravih jedi, peciva in kruha, ki jih prodajamo tudi v Maximusu.«

Hofer sporoča

iz naše stalne
ponudbe

Choceur
Čokolada z rozinami in lešniki
300 g

za kos **1,49**
4,97/kg

Choceur
Mlečna čokolada
300 g

za kos **1,29**
4,30/kg

Choceur
Mlečna čokolada s celimi lešniki
300 g

za kos **1,49**
4,97/kg

RIQUET
Polnjena čokolada
• jagoda ali
• lešnik ali
• mentol
100 g

Choceur
Temna čokolada s sadjem
• pomaranča ali
• hruška ali
• malina
100 g

za kos **0,45**
4,50/kg

Choceur
Bela čokolada
• s kokosom in koruznimi kosmiči ali
• z lešniki in riževimi krispiji ali
• fina
200 g

za kos **1,39**
6,95/kg

Choceur
Žlahtna temna čokolada
100 g

za kos **0,49**
4,90/kg

Choceur
Čokolada z rezanimi mandeljni
100 g

za kos **0,55**
5,50/kg

Choceur
Čokolada z drobljenimi lešniki
100 g

za kos **0,55**
5,50/kg

Choceur
Mlečna čokolada
100 g

za kos **0,49**
4,90/kg

Choceur
Temna čokolada s sadjem
• pomaranča ali
• hruška ali
• malina
100 g

za kos **0,89**
8,90/kg

Choceur
Čokoladice mini
• mlečna ali
• z lešniki ali
• sportmix ali
• noisette
5 x 40 g (200 g)

za zavoj **1,39**
6,95/kg

GRANDESSA
Lučke Smoothies
osvežilna ledena dobrotka iz sadja z le 0,1 % maščobe
• malina ali
• mango iz zamrzovalnika,
4 x 80 ml

za zavoj **1,39**
4,34/l

GRANDESSA
Sladoled v lončku
različni okusi, iz zamrzovalnika,
4 x 130 ml

za zavoj **2,29**
4,40/l

Choceur
Čokolada s celimi lešniki
100 g

za kos **0,55**
5,50/kg

Choceur
Temna čokolada
• Venezuela 55 % kakava ali
• Madagascar 65 % kakava ali
• Ecuador 75 % kakava
100 g

za kos **0,89**
8,90/kg

Hofer
POTOVANJA

Pošten dopust
ZA POSTENO CENO
Odkrijte razliko!

V Sloveniji od 1. OKTOBRA

Prijavite se na E-NOVICE in si priborite **VREDNOSTNI BON** Hofer potovanj!

Prvih 1.000, ki se bo do 31.12.2009 prijavilo na e-novice, bo prejelo vrednostni bon Hofer potovanj v vrednosti 10 €. Pohitite s prijavo na www.hofer-potovanja.si!

Akcija!
od 21.09.2009

Italijanska štruca*
različne vrste, 250 g

namesto 0,99 -50%
za kos **0,49!**
1,96/kg

Akcija!
od 21.09.2009

Originalna francoska bageta*
250 g

namesto 0,99 -50%
za kos **0,49!**
1,96/kg

* Akcija velja do razprodaje zalog. "Namesto ceni" sta bili prodajni ceni do vključno 19.09.2009. Prodaja samo v količinah, običajnih za gospodinjstva. Slike so simbolične in so predlogi za serviranje. Cene vključujejo vse dajatve. Cene so v evrih in vključujejo DDV. Za napake v tisku ne odgovarjamo.

Hofer trgovina d.o.o.
www.hofer.si

Barometer

Daniel Grabar, dr. med., strokovni direktor soboške bolnice, ima verjetno vrhunsko organizirano delo zdravnikov v bolnici, ker sicer verjetno ne bi zmož kot samostojni podjetnik še dela v celjski bolnišnici, z občasno pomočjo pa je prisoten tudi v izolski bolnišnici.

Franc Jurša, župan Ljutome- ra, ni uspel z novo določitvijo volilnih okrajev v občini. Po novem predlogu okrajev bi mesto Ljutomer z okolico ostalo brez enega svetnika.

Slavko Mihalič, nekdanji župan Sv. Jurija ob Ščavnici, bo opravljal sto ur družbenokoristnega dela.

Jože Turkl, nekdanji Murin sindikalist in sedaj na »varnem« sekretar območne organizacije, bo končno moral tudi nekaj narediti. Poskrbeti mora vsaj za to, da delavci pravočasno prijavijo vse svoje terjatve v stečajno maso.

Darja Odar, izvršna direktorica za kadre v nekdanji Muri, še zdaj ne razume tako visoke pripadnosti delavcev temu podjetju.

Mesarji pobirajo subvencije

V hlevih molzejo izgubo

Bo kmet komunalni delavec? – Kam gre 150 evrov po govejem pitancu?

Ni še dolgo od tega, ko je živilskopredelovalna industrija izvedla medijsko ofenzivo in ponovno pokazala s prstom na kmeta. Odprto je bilo vprašanje subvencioniranja in produktivnosti na kmetijah in pritiska na kmete. Posredno je to pomenilo tudi pritisk na zniževanje odkupnih cen. To je svojevrsten paradoks, kajti visoka produktivnost ni nujno povezana z višjo kakovostjo pridelane hrane, toda to je ena plat, ki postavlja kmeta v kritičen položaj. V ponedeljek so se dvignili evropski kmetje, ki ta čas izražajo nezadovoljstvo zaradi podcenjenega mleka. Na evropski ravni je aktualno mleko, ki po izbruhu krize pristaja vse nižje. Očitno je po nagli rasti cen pred dobrima dvema letoma prišlo do nenadnega padca, ki je predvsem odvisen od na novo vzpostavljenega odnosa med ZDA in Kitajsko. Evropa nima odgovora, kako se lotiti problema po vstopu Kitajske v svetovno trgovinsko organizacijo.

Odmaknimo se od svetovnega trga, kjer naš kmet ni ključni igralec, in se vrnimo na domače dvorišče. Analitične kalkulacije, ki jih je prejšnji mesec objavil Kmetijski inštitut Slovenije, Oddelek za ekonomiko kmetijstva kažejo na to, da je nezadovoljstvo kmetov opravičeno. Opravičeno je tudi zaradi tega, ker primerjalne odkupne cene predvsem pri mladem pitanem govedu, to se je pokazalo tudi pri pšenici, kupcev iz sosednjih držav, predvsem v Avstriji in Italiji, dokazujejo, da je naša industrija v ofenzivi s pritiskanjem na vse nižje odkupne cene. Tak odnos po tej logiki sili našega kmeta, da se prelevi v komunalnega delavca, ki se bo preživljal zgolj s skrbjo za krajino. Tovrstne subvencije so zajamčen dohodek, ki jim ga prizna država. Kakršna koli pridelava ali prireja pa že pomeni izgubo in postopno zažiranje lastne substance.

Avstrijec priznava za 50 centov višjo ceno

Odkupna cena za mlado pitano govedo povprečne teže 550 kilogramov pri domačih kupcih ali predelovalni industriji se giblje med 2,6 in 2,7 evra po kilogramu za toplo polovico. Najvišja cena, ki jo je mogoče doseči doma, je 2,9 evra za kilogram. Rejci iz sosednje Avstrije, ki postajajo vse pomembnejši kupci govejih pitancev, zlasti večji, pa plačujejo govedo enake kakovosti med 3,2 in 3,25 evra po kilogramu (in to ne mešetarij, da ne bo pomote). Italijanski kupci so pripravljeni plačati še kakšen cent več. Na naših trgovskih policah s svežim mesom vse pogosteje naletimo na goveje meso »avstrijskega porekla«, katerega cene pa ne odstopajo od povprečnih maloprodajnih cen mesa domačega porekla. Te se gibljejo v povprečju med šest in sedem evri po kilogramu. Razmerje med avstrijsko oziroma italijansko odkupno ceno goveda in maloprodajno ceno mesa je normalno, saj je v normalno urejenih sistemih povprečna odkupna cena približno polovico maloprodajne cene svežega mesa. Podobno je tudi s prašičjim mesom, kjer sicer ni znani tako intenzivne prisotnosti tujih kupcev, se pa tudi tu vrtijo odkupne cene med 1,6 in 1,65 evra za kilogram žive teže, povprečne maloprodajne cene svežega mesa pa se gibljejo okrog petih evrov.

Avstrijci tudi niso dobrotniki, kot se zdi na prvi pogled, toda kljub vsemu s ceno našemu kmetu pokrijejo vsaj tisti del proizvodnih stroškov, ki jih ima brez subvencij. Skupni stroški prireje na glavo 550-kilogramskega pitanca znašajo 1348,45 evra, od tega je vrednost materiala 1006,68 evra, veterinarske storitve 44,04, amortizacija 53,67, domače storitve 112,42 in obveznosti s stroški materiala 131,64 evra. Kot stranski produkt je gnoj ovrednoten s 60,97 evra. Kmet je upravičen do 102,38 evra premije za biko,

Podoben pitanec je za našega mesarja vreden 2,70 evra, za avstrijskega ali italijanskega pa 3,20 evra po kilogramu klavne teže. Tako dobi kmet pri našem kupcu ob povprečni 58-odstotni klavnosti oziroma približno 320 kilogramih mesa 860 evrov, pri tujem kupcu pa 1024 evrov.

zgodovinska pravica in premija znašata 47,02, klavna premija in dodatno plačilo 31,35, regionalno plačilo za travnik 28,84 in za njive 27,44 ter vračilo trošarine 16,85 evra. Skupno je kmet upravičen do 253,88 evrov subvencij. Stroški pitanja, zmanjšani za subvencije, tako znašajo 1033,60 evra. Kmet tako dobi pri avstrijskem ali italijanskem kupcu, ki imata približno podobne odkupne cene, med 1024 do 1030 evri za glavo goveda, medtem ko mu naš kupec plača med 860 in 865 evri po glavi. Po domačih odkupnih cenah ima kmet za skoraj 170 evrov izgube po glavi goveda, medtem ko pri tujem kupcu posluje s pozitivno ničlo. Povedano drugače, vsaj stroške dela si lahko poplača.

Mleko

Veliko huje je pri mleku, kjer so analitična razmerja podobna, s to razliko, da so postavke stori-

tev oziroma stroškov dela bistveno višje. Tako stroški pri prireji 4500 litrov mleka po kravi znašajo 2515,45 evra, zmanjšani za 245,81 evra premij pa 1788,30 evra. Pri 6500 litrih mleka znašajo intenzivnejši proizvodni stroški 2825,42 evra, z odbitimi subvencijami pa 2030,79 evra. Stranski produkti so v obeh primerih ovrednoteni enako, in sicer dohodek od teleta je ocenjen na 293,33 evra, gnojevka na 87 in izločena krava iz proizvodnje na 102,01 evra.

Dejanski zaslužek od prodane ga mleka po kravi pa je pri 4500 litrih 900 in pri 6500 litrih 1300 evrov. Minus pri poslovanju je očitno. Ministri EU so sklenili, da bodo kmetom pomagali z 42 evri po kravi molznici.

Zanimiva je še ena postavka, namreč cena telet. Kmet, ki uhlevlja pitance, plača za tele, težko 120 kilogramov, nekaj čez 333 evrov, medtem ko je kalkulativna odkupna cena okrog 293 evrov.

Okrog 12 odstotkov je vmesnih provizij. Pri rejcih govejih pitancev je še en ključni dejavnik, znotraj domače goveje verige si namreč ne morejo zagotoviti dovolj telet za nadaljnje pitanje, zato so odvisni od lastne nabave v državah vzhodne Evrope. Stroški nabave pa v analitični kalkulaciji niso zajeti.

Primerjava cen le ponazarja, da položaj živinorejcev, pa tudi poljedelcev – a o teh več naslednjic – ni spodbuden. Predelovalna industrija in trgovina neupravičeno pritiskata kmeta v kot. Razlike v odkupnih cenah zgolj dokazujejo, da predelovalna industrija ponovno kuje dobičke, težko je namreč verjeti, da bi ta padec cen pobrala trgovina s svojimi maržami. Namesto v parlament in vlado bi zdaj kmetje morali pred ali v mesarije. Če te zdaj nimajo akumulacije, potem je nimajo, ker jih nekdo izčrpava na Volkov način.

J. Votek

Evropsko središče Maribor z dvema visokošolskima študijema v M. Soboti

Blagoslovljena tudi programa

Velik interes za vpis je potrdilo kar 420 prijav – Sto srečnežev bo za leto študija odštelo 3.400 evrov

Evropsko središče Maribor je vstopilo v Pomurje velikopotezno. Slavnostna otvoritev v petek, 2. oktobra, je potekala v velikem slogu – najprej v grajski dvorani s pozdravnimi govori župana in ministra dr. Boštjana Žekša, kulturnim programom Quinteta Aeternum in s predstavitvijo študijskih programov, ki jih bodo izvajali v sodelovanju z Visoko zdravstveno šolo Novo mesto, nato pa se je otvoritvena slovesnost nadaljevala še v Lendavski ulici 9 z blagoslovljivijo škofa RKC dr. Marjana Turnška in škofa evangeličanske cerkve mag. Geze Erniše.

Blagoslovitev novih programov in prostorov v Murski Soboti ni znižala cene: študentje bodo morali odšteti 3400 evrov na leto. Foto: N. B. Š.

Oba visokošolska programa, fizioterapija in zdravstvena nega, sta bila v Pomurju že dolgo pričakovana in zaželena, čeprav so mnogi upali, da bodo imeli možnost rednega študija. Toda, kot kaže, je bilo težko uspeti tudi s plačljivim študijem, ki stane 3400 evrov za eno študijsko leto. A že ob prvih informacijah in predstavitvi programov v Murski Soboti (o čemer smo pisali tudi Vestniku) je bilo več kot očitno, da je

interes med dijaki in zaposlenimi za vpis v ta program velik. Prejeli so čez 420 prijav, sprejeli pa so lahko le 100 študentov iz celotne Slovenije, 60 za program fizioterapije in 40 za program zdravstvene nege. Prav veliko zanimanje je verjetno pripomoglo, da so uspeli akreditirati programe in jih vpisati v razvid, kajti dolgo ni bilo znano, ali bodo sploh uspeli uresničiti napovedano.

Bernarda B. Peček

Ponujamo pomoč in podporo osebam s težavami v duševnem zdravju, ljudem v duševni stiski in njihovim svojcem. Kontaktna številka 051 475 199

OZARA SLOVENIJA, PISARNA ZA INFORMIRANJE IN SVETOVANJE, MIKLOŠIČEV TRG 3, 9240 LJUTOMER

Energetsko varčen vrtec v G. Radgoni odprla norveška veleposlanica

Vrtec prehitel državo

273 malčkov bo življenje v zdravem in prijetnem okolju nadgradilo s spoznavanjem zgodnjega naravoslovja in z ekoprojekti

V začetku tedna otroka in ob svetovnem dnevu učiteljev so v Gornji Radgoni slovesno odprli še drugo enoto prenovljenega vrtca in s tem sklenili projekt Energetsko varčen vrtec, ki je stal 3,4 milijona evrov in ki ga je v višini 33 odstotkov sofinancirala Norveška. Zato je bila na prireditvi poleg državne sekretarja dr. Rada Genorija osrednja gostja norveška

vleposlanica Guro Katharina Helwig Viktor s sodelavci. Pionirski projekt energetske prenove javne stavbe je potekal po standardih pasivne gradnje in je danes vzor vsem nadaljnjim podobnim obnovam. Strokovni vodja obnove je bil Stojan Habjanič, izvajalec del pa domače gradbeno podjetje SGP Pomgrad.

Prvo enoto prenovljenega vrtca v Kocljevi ulici so odprli že

septembra 2008 in že takrat je stavba z debelimi zidovi (30 centimetrov je tudi talne izolacije in še več pod streho) vzbudila veliko zanimanje javnosti. Tako kot pri obnovi prvega dela stavbe so tudi tokrat otroci iz vrtca gostovali v osnovni šoli, točneje dva oddelka sta bila v osnovni šoli, oddelek jaslic pa v domu starejših. S celovito obnovo vseh prostorov vrtca bodo gornjeradgonski otroci dobili nadstandardne prostore, ki niso le prijetni za bivanje otrok in vzgojiteljic, ampak so z obnovo tudi zmanjšali ekološko obremenjevanje okolja in porabo energije za kar sedemkrat.

»Vesel sem, da se je ta proces energetske varčne obnove javnih stavb v Sloveniji začel prav v domači regiji in z domačim podjetjem ... Če je bila poraba prej 12 litrov kurilnega olja na kvadratni meter v kurilni sezoni, bodo zdaj porabili le 1,5 litra; 16 metrov visok dimnik je porušen, stavba pa bo temperaturo obdržala s pomočjo zemeljske vode iz vrtin in toplotne črpalke,« je povedal Habjanič na tiskovni konferenci, ki je potekala pred otvoritvijo. Tadej Ružič, direktor SGP Pomgrad, je poudaril, da so se kot gradbeniki z velikim zanimanjem lotili gradnje, ki je bila za

nje velik izziv, hkrati pa so se učili in usposobili za vse nadaljnje projekte s področja energetske varčne gradnje.

Anton Kampuš, župan Občine Gornja Radgona, pa je poudaril, da je to eden najpomembnejših projektov ne le za njihovo občino, ampak za celotno Slovenijo, saj so prvi začutili pravi trenutek, da zaorjejo ledino z energetske varčne obnovo po standardih pasivne gradnje. Uspeli so

in prehiteli državo. Čeprav so trkali na vrata različnih ministrstev, mnogi državniki so si gradnjo tudi ogledali, govorili o njej z navdušenjem in se v njej fotografirali, državnih sredstev niso dobili.

Zato pa se svetlejši časi glede državne pomoči obetajo vsem pogumnim, ki se bodo v prihodnjih mesecih odločili za tovrstno energetske varčno gradnjo.

Bernarda B. Peček

Vleposlanica Kraljevine Norveške ekscelencija Guro Katharina Helwig Viktor: »Področji zdravstva in varstva otrok sta bili prednostni v sporazumu o sodelovanju med Slovenijo in Norveško, podpisanem leta 2005. S to obnovitvijo prostorov se bodo otroci že od zgodnjega otroštva učili, kako varčevati energijo in obvarovati naravo.« Foto: B. B. P.

Spominska plošča, ki so jo odkrili podžupan in ravnatelj OŠ Dušan Zagorc, ravnateljica vrtca Breda Forjanič, norveška veleposlanica Guro Katharina Helwig Viktor in dr. Rado Genorio, bo vse obiskovalce vrtca Manka Golarja Gornja Radgona opozarjala, da je pri uresničitvi pionirskega projekta sodelovala Kraljevina Norveška.

Socialni demokrati o krizi

Horvat namesto Ploštajnerjeve?

Po javni tribuni SDS so tudi Socialni demokrati v Predanovcih pripravili okroglo mizo, na kateri sta svoje poglede na programe reševanja krize predstavila poslanca SD Matevž Frangež in Dejan Levanič, pred tem pa je prometni minister dr. Patrick Vlačič nekaterim članom podelil odličja za dolgoletno delo v stranki.

V debati, ki jo je vodil dr. Andrej Horvat, so poudarili predvsem potrebo po učinkovitejši javni upravi, pomembnosti novih razvojnih programov v Pomurju, govorili pa so tudi o razmerah v Muri. »Včasih je treba podreti stare zidove, da lahko potem iz opeke narediš nekaj novega,« se je slikovito izrazil poslanec Frangež. Frangež, sicer Mariborčan, je še povedal, da je včasih srečen, da je podobna usoda kot Muro mariborski TAM doletela že pred leti: »Če se ne bi takrat to zgodilo, bi bila danes Mura drugi najbolj pereč problem v državi.« Glede ugibanj v medijih o odstopu ministrice brez resorja, pristojne za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, Zlate Ploštajner je Frangež izrazil prepričanje, da tudi če pride do odstopa, vidi v Andreju Horvatu, ki bo s sprejetjem zakona o Pomurju zasedel mesto državnega sekretarja v vladno projektno pisarno v M. Soboti, primerno osebo za ta položaj. V nasprotju z mnenjem, ki je prevladovalo na SDS-ovi okrogli mizi v M. Soboti tri dni prej, je Andrej Horvat povedal, da v Pomurju ne potrebujemo univerze s programi, ki za to okolje niso aktualni, temveč je mladim treba omogočiti šolanje na obstoječih in uveljavljenih univerzah. Na okrogli mizi je bil velik poudarek namenjen tudi trajnostnemu razvoju regije, tudi z ekološkim kmetijstvom. Kot kaže, so stranke začele tekmovati v »reševanju Pomurja,« saj so na isto temo večeraj popoldne v M. Soboti pripravili okroglo mizo tudi v taboru LDS. Več v naslednji številki.

T. M.

Dr. Andrej Horvat in minister za promet dr. Patrick Vlačič podeljujeta Leopoldu Crnkoviču priznanje za dolgoletno delo v stranki. Več fotografij na spletnem portalu Pomurje.si.

Boj proti veri in Cerkvi 1945–1961

Duhovniki žrtve lažnih procesov

Tudi v Prekmurju procesi proti Katoliški cerkvi in njenim predstavnikom

V prostorih beltinskega gradu so odprli razstavo **Boj proti veri in Cerkvi 1945–1961, ki prikazuje nasilje nad Cerkvijo v obdobju po drugi svetovni vojni. Tudi pokrajina ob Muri ni ušla tem procesom in s posebnim pomenom so prikazana znana in manj znana dejstva teh dogajanj. Avtorica razstave dr. Tamara Griesser Pečar se je pri predstavitvi tega obdobja osredotočila na nasilje in nestrpnost do Katoliške cerkve, na čas psihičnega in fizičnega obračunavanja s cerkvenimi predstavniki, na rušenje in uničevanje cerkva ter pritisk, ki so jih doživljali tudi verniki.**

Za ljudsko oblast je bila Katoliška cerkev sovražnik številka ena in zato je začela ukrepati proti njej. To je bil čas, ko se je na ozemlju Slovenije 429 duhovnikov znašlo na zatožni klopi, od tega jih je bilo 339 obsojenih na zaporne kazni. Vrsta procesov, najbolj znan je proces proti križarjem, je potekala tudi v Prekmurju. Nekaj teh dogodkov in duhovnikov, ki so bile žrtve, je prikazanih tudi na razstavi: Alojzij Kozar, Štefan Györköš, Janez Erjavec in drugi, posebej pa še dogajanje v odranski župniji.

Teh časov se živo spominja tudi mariborski pomožni škof msgr. dr. Jože Smej: »Najprej so se lotili soboške župnije, kjer je bila tudi tiskarna, in kot prvega zaprl soboškega duhovnika Jožefa Vojkoviča, sledila je turniška župnija, kjer je bil generalni vi-

kar Ivan Jerič, ki se je prav tako znašel za zapahi, tretja pa je bila župnija v Bogojini, kjer sem ravnal takrat nadomeščal župnika Jožefa Hauka.« Številni duhovniki so bili žrtve skonstruiranih procesov, med njimi so se spomnili tudi župnika Danijela Halasa.

Redki so bili duhovniki, redovniki, redovnice in drugi predstavniki Cerkve, ki niso bil vsaj zaslišani, če ne že priprti. A duhovniki nikoli niso zatajili slovenstva, še dodaja Smej, edini razlog za njihov pregon, zapiranje in usmrtnice je bilo »in odium fidei«, to je, da so se jih lotili iz sovraštva do vere. V svojem nagovoru pa je župan Milan Kerman podrobneje predstavil delo in vlogo Ivana Jeriča, ki v cerkveni in narodnostni zgodovini za-

vzema pomembno mesto. Poleg tega, da je bil duhovnik, je bil narodni poslanec in se je zavzemal za priključitev Prekmurja k matičnemu narodu.

Avtorica razstave dr. Tamara Griesser Pečar je še dodala, da je bilo obdobje po drugi svetovni vojni do leta 1961 obdobje popolne brezpravnosti Katoliške cerkve ter največjega fizičnega in psihičnega obračunavanja z njenimi predstavniki. »Sedaj pa je čas, tako pri nas kot v Evropi, za temeljito razpravo o sistemih totalitarizma 20. stoletja. Komunizem je bil eden od treh in je Katoliški cerkvi prizadejal najhujše posledice.«

Razstavo si lahko ogledate do konca oktobra.

A. Nana Rituper Rodež

Na otvoritvi je bil tudi škof soboške škofije msgr. dr. Marjan Turnšek. Na fotografiji z avtorico razstave dr. Tamaro Griesser Pečar. Foto: A. N. R. R.

Barometer

Marjana Sukič, urednica časopisa Slovencev v Porabju, je dobitnica letošnjega priznanja Slavističnega društva Slovenije.

Robi Markoja, slovenski strelski reprezentant, član SD Štefana Kovača Turnišče, je letošnjo nadvse uspešno sezono kronal s srebrno medaljo na evropskem prvenstvu v Franciji. Z drugim mestom v disciplini samostrel na 30 m je potrdil, da sodi prav v vrh evropskega streljanja.

Vili Kerčmar, duhovnik cerkvene občine na Hodošu, ni bil pripravljen opraviti pogrebne slovesnosti zaradi neporavnanih cerkvenih obveznosti pokojnika.

Anja Tratnjek iz OŠ Bogojina je zmagovalka na natečaju esejev o vesolju. Za nagrado se je srečala z astronomko Sunito L. Williams.

Borut Soklič, stečajni upravitelj Ženskih oblačil, je delavkam tega obrata v Muri osebno razdelil odločbe o prenehanju delovnega razmerja.

Orpiment Natalije Šeruga

Akadska slikarka, ki živi in ustvarja v Radencih, se s svojimi deli na razstavi Orpiment predstavlja v Umetnostni galeriji v Mariboru. Razstavljeni so serija slik, ki so nastale v zadnjih dveh letih, kaže pa na vsebinsko pestrost risb in širok nabor tem iz umetnostne zgodovine. Nehote in nenačrtovano v svoji risbi razčlenjuje in analizira svoje slikarstvo. Gledalca pa popelje v drug svet in prostor.

Kip dr. Simoniča je odkrila tudi njegova pravnukinja prof. dr. Barica Marentič Požarnik. Foto: T. K.

Novo ime v radgonski Aleji velikih Simonič dobil doprnski kip

V Gornji Radgoni so v okviru praznika občine odkrili spomenik dr. Francu Simoniču.

Simonič je bil bibliograf, bibliotekar in literarni zgodovinar. Rodil se je leta 1847 v Ivanjkovcih, umrl pa leta 1919 v Gornji Radgoni, kjer je tudi pokopan. Med letoma 1903 in 1905 je napisal Slovensko bibliografijo, ki je še doslej edina retrospektivna slovenska bibliografija. Poleg knjig je Simonič namreč v delu opisal še časopisje, muzikalije in zemljevide. Je tudi avtor študije o dr. Gregorju Jožefu Plohu, poleg tega je prispeval tudi zgodovinske in časopisne članke v Kresu in Ljubljanskem zvonu. Ves čas življenja je bil zaveden Slovenec.

Doprnski kip so skupno odkrili Simoničeva pravnukinja prof. dr. Barica Marentič Požarnik, sekretar na ministrstvu za kulturo Silvester Gabršček in radgonski župan Anton Kampuš. Kip je delo znane kiparja Mirsada Begića, podstavek pa je naredil akademski kipar Mirko Bratuša, oba sta bila prav tako na prireditvi, ki se je udeležila tudi nova častna občanka Cilka Dimec Žerdin. O Simoničevem življenju in delu je spregovorila njegova pravnukinja Maja Gombač, arhivarka pri Arhivu RS. Župan Anton Kampuš je poudaril, da odkritja doprnskih kipov spadajo tudi v projekt oživitve starega mestnega jedra Gornje Radgone, s katerim bi povezali dogajanje in druženje z avstrijsko Radgono. V Aleji velikih so poleg dr. Simoniča svoje kipe dobili že dr. Anton Trstenjak, Peter Dajnko, Anton Kreml, Manko Golar in Jože Veršič, Kampuš pa je napovedal še postavitev doprnskih kipov Franceta Vebra in Janeza Akvile.

Tomo Kôleš

Umetniški performans Natalije Ribović in Toruja Fujite se je poigral z našim usidranim doživljanjem umetniškega. Foto: P. K.

Razstava nasprotij

Pavlova hiša v Potrni/Laafeldu je do konca novembra odprla vrata precej nevsakdanji razstavi, na kateri se skupaj predstavljata dva mlada umetnika Natalija Ribović, rojena Novosadčanka, ki tri leta živi v Tokiju, in Japonec Toru Fujita. Oba sta v Potrni že razstavljala, saj sta s svojo umetnostjo v Evropi toliko navzoča, kot sta na Japonskem.

Tokratna razstava z naslovom Brezpogojno je kolaž različnih izraznih oblik in medijev, sestavljena iz risb, videoprojekcij, pesmi, središčno mesto pa zavzema skulptura plastičnega zajca v slogu pop-arta. Na odprtju razstave, na kateri smo si lahko ogledali tudi performans umetnikov, je kurator Walter Seidl povedal, da Ribovičeva in Fujita s svojimi instalacijami zelo poetično odgovarjata na vprašanje, ki je izhodišče njunega dela, kako se lahko križata njuni zelo različni deželi in kulturi. Tako na eno stran denimo postavljata barvite risbe s folklornimi elementi iz srbske kulture, ki se prepletajo z japonskimi stripovskimi podobami, na drugo pa abstraktne videoprojekcije, ki črpajo iz slike Japonske, kakršno imajo o njej tisti, ki je še niso bili tam in si jo na podlagi arhitekture ter mode predstavljajo zelo minimalistično, puristično.

P. K.

Širca na poti romske kulture

Otvoritev projekta v nastajanju Pot romske kulturne dediščine se je včeraj udeležila tudi ministrica za kulturo Majda Širca, prav tako pa je bil prisoten tudi Robert Palmer, direktor Direktorata Sveta Evrope za kulturo, kulturno in naravno dediščino. Gre za enega najpomembnejših projektov za spoznavanje in razumevanje romske kulturne dediščine nasploh, nastaja pa v romskem naselju Kamenci.

Prepočasnost EPK-ja

Projekt Evropske prestolnice kulture 2012 se uresničuje prepočasi, je bila ena izmed temeljnih ugotovitev na seji Odbora za kulturo, šolstvo, šport in mladino. To lahko opazimo tudi v Murski Soboti, kjer se o napredovanju EPK-ja spet nič ne sliši. Poleg tega je tudi problem države, da je marsikatero željo na ta račun v proračunu za leto 2010 in 2011 spregledala. Tudi odzivi lokalnega okolja so bolj mlačni.

Slavisti med najmanj znano slovensko zamejsko skupnostjo Priznali, kako slabo poznajo Porabje

Po spoznavanju jezika, kulture in manjšinskega položaja na Hrvaškem, Tržaškem in na Koroškem se je letošnji slavistični kongres osredotočil na jezikovno in kulturno podobo najmanj znane, nedvomno pa tudi najbolj ogrožene slovenske skupnosti v sosednji državi, Porabju. XX. slavistični kongres je zato Slavistično društvo Prekmurja, Prlekije in Porabja skupaj s Slavističnim društvom Slovenije in Zvezo Slovencev na Madžarskem organiziralo v Monostru na Madžarskem.

Kongres so naslovili Slovenski mikrokozmosi – medetični in medkulturni odnosi, sledi pa konceptu medkulturnosti in želji, da bi stroka spoznala kulturni in literarni utrip slovenskega zunaj Slovenije. »Med Slovenci zunaj Slovenije je položaj zelo različen, ni pomembna velikost, ampak, kako posamezna skupnost živi, kakšne odnose vzpostavlja z okoljem in večinskimi prebivalstvom ter ali se ob tem bogati ali izgublja,« je povedala dr. Irena Novak Popov, predsednica Slavističnega društva Slovenije. Da prihajajo ravno v Porabje, kjer živi približno pet tisoč Slovencev, pa ni naključje, saj so mnogi priznali, da Porabje pre malo poznajo.

Marijana Sukič Foto: N. J.

Franccek Mukič Foto: N. J.

Dr. Jožef Smej Foto: A. N. R. R.

Tudi zato ima ta kongres velik narodnostni in simbolični pomen, je povedal Franci Just, predsednik organizacijskega odbora. Slovenski slavisti bodo na njem svoja strokovna spoznanja aplicirali tudi na jezikovno-kulturni položaj v Porabju in skušali doreči možnosti narodnostne ohranitve in razvoja Porabskih Slovencev v novih družbeno-zgodovinskih razmerah. »Seveda skušamo slovenski slavisti na ta način tudi v širši slovenski javnosti vzbuditi zanimanje za usodo Porabskih Slovencev, ki so v slovenski narodni zavesti zelo šibko prisotni. Od Maribora naprej ne poznajo Porabja,« meni Marijana Sukič,

urednica časopisa Porabje.

Porabski Slovenci so na okrogli mizi predstavili možnosti za ohranjanje in oživljanje svoje jezikovno-kulturne identitete v perspektivi medregionalnega evropskega povezovanja, predstavili pa so tudi svojo kulturno ustvarjalnost. Predvsem pa je ta kongres, na katerem se je zbralo 170 slavistov, pomemben, saj prispeva k zavedanju, da Porabje ostaja v narodni zavesti in da se rojakom v Porabju simbolično pokaže, da Slovincem ni vseeno za njihovo narodno kulturno oživitve. Najbosta ta kongres in spoznavanje Porabja tudi prispevek, da Porabja ne bodo več izpuštili,

ko se bo obravnaval jezik, literatura ali kakršno koli drugo področje slovenstva, pa meni Katalin Munda Hirnök.

Poleg obsežnega programa, zbornika ter predstavitev znanstvenih knjig in projektov so na kongresu podelili tudi posebna priznanja. Prejeli so jih Porabska Slovenca Marijana Sukič in Franccek Mukič, priznanje za življenjsko delo in za dosežke na področju slovenskega jezika, še posebej za neprecenljivo delo za prekmurski jezik, literaturo in kulturo ter za obsežen prevajalski in pisateljski opus pa je prejel mariborski škof msgr. Jožef Smej.

A. Nana Rituper Rodež

Bel Canto in Aeternum s projektom Missa Korotana Najprej za lastno dušo

V nedeljo zvečer so v stolni cerkvi v Murski Soboti predstavili liturgično vokalno delo in kompaktno ploščo Missa Korotana. Ob tej priložnosti so pri maši kot glasbeni obliki skupaj zapeli skupina Bel Canto, ki jo vodi prof.

Gabriela Bratina, moški vokalni kvintet Aeternum, ki deluje pod umetniškim vodstvom Andreja Tibauta, pridružili pa so se jima še Damjan Kuzma, Uroš in Miha Raščan ter organist in prevajalec Tomi Bušinški.

Maša kot glasbena oblika je vokalno delo – a capella, ki je pri bogoslužju stalni mašni del. Na desetminutni kompaktni plošči Missa Korotana so zbrane stalne mašne pesmi Gospod, usmilje, Slava, Darovajska pesem, Svet in Jagnje božje. Kot skladateljica

je sodelovala Blaženka Arnič Le-mež, ki živi ter kot pianistka in skladateljica deluje na Dunaju, bila pa je tudi na glasbeni predstavitvi v Soboti. Krstno so pevci in pevke ta projekt izvedli junija na Dunaju, saj je bila zgoščenka najprej mišljena kot priloga knjigi mag. Antona Levsteka, direktorja Slovenskega kulturnega centra na Dunaju, o kulturnih prireditvah Korotana Kulturne prireditve: 1992–2008. Kasneje je pritegnila toliko zanimanja in publike, da so se odločili, da glasbeno obliko maše izvedejo tudi neposredno.

Najprej je šlo za projekt za našo lastno dušo in zadovoljstvo, je povedala Elka Bratina, umetniška vodja, ker pa je naletel na velik in pozitiven odmev pri publikih in strokovni javnosti, so se odločili za nastope. Kmalu so sledila številna povabila, da se z glasbeno mašo predstavijo tudi v drugih cerkvah po Sloveniji. Dodala je še, da je za njihovo vokalno skupino ta projekt velika promocija dela, tudi promocija slovenske vokalne glasbe ter tudi Slovenije in domačega kraja v tujini.

A. N. R. R.

V soboški stolni cerkvi so vokalistke Bel Canto in vokalisti skupine Aeternum predstavili projekt Missa Korotana. Foto: A. N. R. R.

Ob 60-letnici Kmetijske zadruge Radgona

Sožitje trgovine in banke

Nov trgovski center je za zadrugo in kmetovalce z Apaškega polja velika pridobitev

Na slovesnosti ob praznovanju 60-letnice Kmetijske zadruge Radgona so ob novozgrajenem Trgovskem centru Apače v tem kraju odprli tudi nove prostore kmetijske trgovine in Deželne banke Slovenije. Slovesnost so obogatili z razstavo živine, ki jo redijo člani te zadruge. Na razstavi lisaste pasme govedu so predstavili 30 najlepših primerov telic in krav, družbo pa jim je delal plemenski bik iz Kmetijskega zavoda Murska Sobota. Po besedah predsednika Govedorejskega društva Gornja Radgona Jožefa Bračka je bila to četrta razstava goveje živine v Apačah. Zadnja je bila pred 26 leti.

Po podelitvi priznanj za razstavljeno živino je bil osrednji del proslave pred novimi prostori kmetijske trgovine, kjer so organizatorji pripravili bogat kulturni program, v katerem so

nastopali Apaška pihalna godba, Društvo tamburašev Apače, Apaške ljudske pevke. Ljudski godci Slovenske gorice in Folklorna skupina Vrisk Apače. Jožef Bračko je v svojem govoru poudaril pomen zadruge za kmetovalce, direktor zadruge Janko Rihtarič pa je predstavil 60-letno zgodovino zadruge in njen razvoj vse do danes. Kot je dejal, segajo začetki združništva v Gornji Radgoni že v leto 1892, ko je bila ustanovljena kmečka posojilnica. Osrednji del govora je posvetil sedanjemu dogajanju v zadrugi, ki s svojim delovanjem skrbi za ohranjanje kmetijstva. Kot je dejal, so pomemben del njenega delovanja trgovski oskrbni centri, ki delujejo na območju UE Gornja Radgona, v zadnjem času pa tudi prek Mure. V sodoben trgovski center v Apačah so vložili milijon evrov. V zadrugi je ustvarilo v letu 2008 46 zaposlenih 23 milijonov evrov prometa. Pokrivamo

Novo pridobitev v Apačah je v spremstvu direktorja in predsednika zadruge, Janka Rihtariča in Jožefa Bračka, ter poslovodje trgovine Franca Kardinarja odprl najstarejši član zadruge 86-letni Friderik Bauman iz Janhove.

celotno območje UE Gornja Radgona, lani pa so odprli dve novi trgovini, in to na Pertoči v Občini Rogaševci in v Martjancih v Občini Moravske Toplice. Kmalu bodo odprli trgovino v Občini Tišina.

Ker so ob tej priložnosti odprli tudi prostore Deželne banke Slovenije, je obiskovalce nagovoril predsednik uprave mag. Štefan Berlingar, zbranim pa je spregovoril tudi Peter Vrisk, predsednik Zdrudne zveze Slovenije.

Novo pridobitev v Apačah sta blagoslovila katoliški in protestantski duhovnik Janez Ferenc in Igor Vukan, trak pa je prerezal najstarejši član zadruge 86-letni Friderik Bauman iz Janhove.

Organizatorji razstave živine so najboljšim podelili zvonce in pokale. Med plemenskimi telicami je prvo mesto zasedla Beka rejca Draga Cetla iz Spodnje Ščavnice, med prvesnicami prve kontrole je bila najboljša Joca rejca Antona Ajleca iz Selišč, med mladimi kravami je zmagala Notica rejke Marinke Rantaša iz Belehnečic, med mlajšimi kravami Šibica rejca Janeza Frasa iz Lesan, med starejšimi kravami Lika rejca Jožefa Bračka iz Lastomec in med kravami z življenjsko proizvodnjo Princa rejca Mirana Čuka iz Hrastja - Mote.

Najbolje uvrščene živali na razstavi v Apačah Foto: L. Kramberger

Ludvik Kramberger

Obiskali smo kmetijo Kovačevih na Kukeču

Vztrajajo že tri desetletja

Specializirali so se za rejo krav molznic in lani so Pomurskim mlekarjam oddali več kot 220 tisoč litrov mleka

Na območjih z omejenimi dejavniki so razmere za kmetovanje težke, zato ga mnogi opuščajo, mladi zapuščajo kmetije in pokrajina se zarašča. To velja tudi za Goričko, kjer je vedno več neobdelanih površin in nekatere je že začelo preraščati grmičevje. Kukeč je tipična goriška vas, kjer so mnogi že opustili kmetovanje, v vasi pa sta le dve veliki kmetiji in še dve manjši. Zaradi ugodnih razmer za sadjarstvo so se pri Cifrovih odločili za to dejavnost, Kovačevi pa so svojo kmetijo usmerili v poljedelstvo in živinorejo.

Kot pravi gospodar Jože, so se za rejo krav molznic odločili že pred slabimi tremi desetletji, iz podatkov, ki jih ves čas zapisuje v posebno knjigo, pa je razvidno, da so leta 1982 Pomurskim mlekarjam oddali 8.585 litrov mleka. Pridelavo mleka so vsako leto povečevali, največje povečanje

beležijo v zadnjih desetih letih, samo decembra 2003 so oddali že dvakrat več mleka, kot vse leto 1982, lani pa je letna prodaja že preseгла 220 tisoč litrov. Včasih so imeli v hlevu tudi deset plemenskih svinj, zdaj pa so se povsem specializirali v rejo krav molznic.

Čeprav so bile razmere za tovrstne rejce pred leti veliko boljše kot zdaj, ko odkupna cena ne pokriva pridelovalnih stroškov, Kovačevi vztrajajo. Njihova čreda šteje danes 32 krav, v hlevu je še 30 plemenskih telic, ki jih bodo v glavnem namenili za obnovo osnovne črede, števila krav pa vsaj za zdaj ne bodo povečevali. Povečanja ob ceni, ki jo zdaj dobijo za liter mleka, ne bi vzdržali, zatrjuje Jože, ki postreže s podatkom, da so dobili leta 2004 za liter mleka 68 tolarjev, julija letos pa le od 24 do 25 centov, medtem ko so se cene reprodukcijskega materiala v tem času močno povečale. Iz besed mlade

Na kmetiji Kovačevih na Kukeču, kjer so se specializirali za rejo krav molznic, gospodarijo na 41 hektarjih zemlje. Večino dela opravijo sami, ob gospodarju Jožetu in ženi Marti največ postori sin Ervin, ki opravlja strojne storitve tudi drugim, v veliko pomoč pa je tudi hčerka Tanja, ki živi v mestu, vendar vsak dan prihaja domov. Foto: L. K.

ga naslednika Ervina pa vendarle lahko sklepamo, da ob izboljšanih razmerah nadaljnja širitev ni izključena, vendar bi mora

li temu prilagoditi hlevske zmožljivosti. V preteklosti so hleve dograjevali postopno, pred sedmimi leti so jih razširili, imajo

Evropski revizorji ugotovili nepravilnosti

Slovenija vrača denar Bruslju

Vračilo ne bo vplivalo na višino dodeljenih neposrednih plačil kmetom

Evropski revizorji so v Agenciji RS za kmetijske trge in razvoj podeželja opravili pregled, slednja pa je septembra prejela sklepno revizijsko poročilo s predlogom finančnega popravka v višini 3,8 milijona evrov za izplačila za živali v letih 2004 in 2005. Poleg tega je Slovenija prejela tudi uradno obvestilo o vračilu sredstev v višini 2,28 evra za Program razvoja podeželja RS 2004-2006 (PRP 2004-2006) za proračunski leti 2005 in 2006. V slednjem primeru gre za vrnitev že izterjanih sredstev od prejemnikov, ki niso izpolnjevali petletnih obveznosti ukrepov Slovenskega kmetijskega okoljskega programa in ukrepa za omejene možnosti za kmetijsko dejavnost.

Zaključno revizijsko poročilo predlaga, da se iz evropskega proračuna izključi znesek 2,8 milijona evrov, ki je bil izplačan za živali, zaklane pred 1. majem 2004. To vsoto je Slovenija po pomoti predložila v izplačilo EU. Zaradi pomanjkljivosti, ugotovljenih med kontrolami na kraju samem, pri označevanju živali in pri vodenju evidenc na kmetijskih gospodarstvih, komisija predlaga tudi finančni popravek na nacionalni ravni v višini milijon evrov.

V agenciji pa zatrjujejo, da tudi če bo prišlo do zmanjšanja dodeljenih sredstev Sloveniji, to ne bo vplivalo na višino dodeljenih neposrednih plačil kmetom. Slovenija lahko v 30 delovnih dneh po prejemu uradnega obvestila v slovenščini posreduje spravnemu organu utemeljen zahtevek za spravo, zato agencija vse navedene argumente evropskih revizorjev še preučuje in preverja, ali obstajajo osnove za sprožitev pravnega postopka.

Skupno je moralo 15 članic vrtniti že 4170 milijonov evrov evropskega denarja.

Ludvik Kovač

Izobraževanje kmetovalcev

9. 10. 2009: Prostor ob nogometnem igrišču v Veržuju, ob 10.00, izobraževanje KOP, Nega parkljev drobnice.

12. 10. 2009: kmetija Štuhečevih, Bolehnečici 23, 9244 Sveti Jurij ob Ščavnici, ob 10.00, izobraževanje KOP IPL, Predstavitev novejših in odpornjših sort poljščin, ki se vključujejo v kolobar, ter predstavitev različnih tehnologij pridelave v skladu z dobro kmetijsko prakso pri integrirani pridelavi poljščin, Dobra kmetijska praksa.

Ludvik Kovač

Z direktorico Tanjo Šimonka ob petletnici kulturnega hrama v Lendavi

Velik dom za majhno mesto

Utišani skeptiki, ki so se čudili veliki zgradbi – Od Tomaža Pandurja do Dubravke Tomšič – Še vedno čakajo, da jim ministrstvo za kulturo potrdi status javnega interesa

Kaligula Tomaža Pandurja, gledališka predstava Ana Karenina, sto ciganskih violin, pianist Maksim Mrvica, baletna skupina ruskega carskega baleta ... je le nekaj od vrhunskih dogodkov in imen, ki so se zvrstili v Gledališki in koncertni dvorani v Lendavi. Pet let je od tega, kar je svoja vrata odprla dvorana s 444 sedeži, in si od nalepk, kot je »megalomanski požiralec denarja«, do danes ustvarila status in ime ter potrdila, da je to okolje odprto za velike kulturne dogodke. O programu in vlogi, ki jo je ta kulturni hram odigral v kulturnem in družabnem življenju, smo se pogovarjali s Tanjo Šimonka, direktorico Zavoda za kulturo in promocijo Lendava.

Ko ste kot direktorica stopili skozi vrata kulturnega doma, ste morali začeti prav v okoliščinah, ki vam niso bile najbolj naklonjene.

Najbrž nihče od sodelujočih ni natančno vedel, v kaj gremo, veliko je bilo vprašajev, neznanek, skepticizma, pa tudi želja. V času investicije so o kulturnem domu nastajale številne negativne zgodbe. Za marsikoga je bila to prevelika zgradba za premajhno mesto, kajti na prireditve je prišlo do petdeset ljudi, če jih je bilo sto, je bil že uspeh. Dejstvo pa je, da infrastruktura s tehničnimi danostmi ponuja možnosti za različne vrste, koncerte, gledališče ... in s tem pritegne tudi širšo publiko.

In če danes pogledate nazaj?

Dela sem se lotila tako, kot se lotevam stvari v življenju. Z občutkom, z močno intuicijo, s trdim delom in zavezniki, ki mislijo in delujejo podobno. Predvsem pa s spoštovanjem ideje, ki vsebuje dobro. Seveda pa je potrebno vedno znova vse parametre analizirati, presojati in se odločati. To bi lahko primerjali z otrokom. Veš, da je nekaj krasnega, ne veš pa, kaj te čaka. Intenzivno si del vseh faz odraščanja, otroških bolezni, neredko na robu

obupa in živčnega zloma, neprebran in kronično utrujen ... a to je najboljša, kar se ti je zgodilo v življenju in brez česar ne moreš več živeti. No, takšen približno je moj pogled danes.

Priznan, a še neurejen status

Pred slabima dvema letoma vam je ministrstvo za kulturo priznalo status javnega interesa za kulturo, vendar pogodba nikoli ni bila podpisana.

Kar se statusa in financiranja tiče, še po petih letih stvari nimamo urejenih. Tudi lani nam je kulturno ministrstvo pri delovanju ZKP Lendava priznalo javni interes države in s tem pripadajoča finančna sredstva, vendar status, ki je pravnoformalna podlaga za permanentno sofinanciranje ministrstva, še ni potrjen. Pri investiciji tega doma so sodelovali kulturno ministrstvo, Občina Lendava in država Madžarska in tudi zavod je bil konstituiran na podlagi širše koalicije partnerjev. Poleg teh treh omenjenih še Pomurska in tudi občinska madžarska samoupravna narodna skupnost ter predstavniki zainteresirane javnosti. Danes pa levji delež financiranja ostane Občini Lendava, ki nam prispeva 60 odstotkov, madžarska narodnostna skupnost tri, preostalo pa moramo zagotoviti iz lastnih virov. To pa ni lahko, saj moramo krmariti med tem, da služimo javnemu družbenemu interesu, ponujamo institucijam, javnim zavodom in društvom brezplačno uporabo prostora, po drugi strani pa ustanovitelji pritiskajo na nas, da čim več sredstev pridobimo na trgu s prodajo vstopnic, na razpisih, z oddajanjem dvorane v najem.

In kako krmarite med dogodki visoke kulture ter bolj komercialnimi vsebinami? V minulih sezonah smo lahko videli kar nekaj vrhunskih dogodkov, Pandurja na primer.

Vprašanje denarja je pogosto primarno, razen ko gre za tehnič-

Tanja Šimonka, direktorica ZKP Lendava: V življenju me ne motivirajo povprečnost, rutina, želim, da smo prepoznavni, drugačni.

ne možnosti, ker vsaka produkcija ne gre na naš oder. Ves čas pa je treba pozorno opazovati dogajanje na sceni, biti na preži, si vzpostavljati mrežo in paziti, da ponudimo pravo kombinacijo vsega, da zadovoljimo različne segmente publike. Posledica tega je, da na koncu nihče ni popolnoma zadovoljen. Pandurja pa sem na lendavskem odru želela videti že od začetka. V gledališkem prostoru je izumil specifično estetiko in magijo, ki jo s svojimi predstavami ustvarja. To je nekaj, kar ne sodi v kategorijo tuzemskega ... pa še Lendavčan je, preprosto verjela sem, da ga enkrat dobimo v Lendavo.

Vaši načrti, vizija, morda lahko napovemo kakšno ime?

Tega si nikoli ne upam povedati na glas in o konkretnih izvajalcih govorim previdno. Za nekatere izvajalce smo menili, da lahko samo sanjamo, da bi jih dobili, a nam je uspelo. Takšen bo klavirski koncert Dubravke Tomšič marca prihodnje leto. Delali bomo na koprodukcijah zgodbah, ne le ljubiteljskih, tudi čas za lastno produkcijo bo dozorel, povezovali se bomo na mednarodni ravni, predvsem p bomo še naprej vabili kakovostne izvajalce različnih vrst. Lani smo začeli festival muzikala, ki je primeren za naše večjezično okolje, to simpatično idejo bomo nadgrajevali. Pomembna je tudi ljubiteljska, domača, polprofesionalna dejavnost, ki krepi duha pripadnosti v okolju. V življenju me ne motivirajo povprečnost, rutina, želim, da smo prepoznavni, drugačni, da imamo profil z odličnim pedigrejem.

Razmišljate o lastni produkciji, ki nam kljub vsem potencialom v Pomurju najbolj manjka? V Lendavi imate trenutno najboljše tehnične možnosti.

Veliko smo že razmišljali o tem. Pet let delovanja je sicer veliko, po svoje pa malo, saj smo morali vzpostaviti temelje za delovanje. Tehnične, organizacijske, si pridobiti publiko, pozitivni imidž, seveda pa se bomo tega lotili v naslednji fazi. Ljubiteljske in polprofesionalne produkcije so se razmahnile kot gobe po dežju in tukaj smo v vlogi koproducenta ali pa ponujamo tehnično organizacijski suport. Lastna produk-

cija je operativno, kadrovsko in finančno velik zalogaj in zahteva v vseh pogledih veliko. Zagotovo pa pride na vrsto tudi to.

Kot žepna urbana pravljica

Na tem prostoru se prepletajo in sobivajo različne narodnosti, verstva, etnije ... Kako to vpliva na strategijo razvoja, na kulturno ponudbo?

Multikulturalnost je danost, s katero živimo stoletja, in mislim, da nam gre to kar dobro. Slovenci, Madžari, Judje, Romi, Hrvati, Vojvodinci, Srbi, danes še Angleži in Kitajci ... Sakralna arhitektura najbolj očitno pričča o verski pa tudi siceršnji družbeni heterogenosti in vse to nas, četudi le na nezavedni ravni, determinira. Naš program odseva zavedanje o pomenu ohranjanja vseh teh tradicij in raznolikosti. Spominjamo se ključnih praznikov, ki se navezujejo na judovsko zgodovino in kulturo, že dve leti imamo osrednjo proslavo ob svetovnem dnevu Romov, tesno sodelujemo s Hrvaškim kulturnim društvom Pomurje, seveda pa sta slovenska in madžarska kultura in produkcija temeljni vsebinski prioriteta. Raznolikost in prepletanje ter sobivanje različnosti sta tod stalnost in to simbiozo je treba negovati. Upam, da z dogajanjem v naši hiši k temu pripomoremo tudi mi.

O zgradbi madžarskega arhitekta Imreja Makovcza je bilo kar nekaj pomislekov. Kako to arhitekturo, locirano med židovsko sinagogo, cerkev in grad, sprejema javnost danes?

Zgradba je sprva res delovala kot nekakšen tujek, še posebej, ker v Sloveniji ta slog ni prisoten. Navzven je najbrž res nekoliko megalomanska, a v notranjosti ponuja – vsaj tako pravijo obiskovalci in nastopajoči – topli in intimen občutek, ki v dvorani, pa tudi zastekljeni, zračni avli daje pozitivne in prijetne občutke. Arhitektu je uspelo ustvariti neko gibanje, ki temelji na razmišljanju o ustvarjanju arhitekture kot celote posameznih elementov, ki se mora spojiti z okolico in njenimi ljudmi ter postati del zgodovine. Z urejenim trgom pred kulturnim domom in na drugi strani mestnim parkom, z umeščenostjo v sklop starega mestnega jedra in vsemi zgodovinsko-kulturno-umetniškimi vsebinami, ki jih ponuja, se je v Lendavi ustvaril prijeten in nadstandarden ambient, ki ponuja presežke. Ko bo dobila estetsko in vsebinsko rešitev tudi nekdanja zgradba blagovnice, se bomo približali tistim mestom, ki vsebujejo šarm preteklosti in sevajo vrednote večne klasike, elegancije, kjer v medsebojni simbiozi živijo varna umirjenost, glamur meščanske tradicije in svetovljanska odprtost. Kot žepna urbana pravljica.

Glede na vse okoliščine in danosti je bilo treba veliko narediti za ugled, da pritegnete publiko in napolnite za marsikoga preveliko dvorano.

Vložili je treba veliko časa, energije, denarja in se relativno agresivno pojavljati na trgu. Res pa je, da ne gre samo za produkcije, imamo srečo, da imamo lep ambient, estetski prostor, ki ponuja priložnost za druženje, klepet, ki ljudem ponuja možnost odklopa od vsakdanjosti. Mnogi se na različne kulturne prireditve, gledališke, glasbene dogodke odpravijo nekaj sto kilometrov daleč in zakaj ne bi prišli tudi v Lendavo? Načeloma pa mislim, da ljudje prepoznajo kakovostne prireditve, izvajalce in pridejo.

Lendava je bila nekoč živahno meščansko mesto, potem je utrip utihnil. Koliko nekdanje podobe ji lahko vrne tak kulturni dom?

Nedvomno je dogajanje v kulturnem domu ponudilo pomembno komponento meščanskega življenja. To je družabnost. Pa ne gre le za to, temveč da se Lendava kot mesto v zadnjih letih premišljeno pa tudi uravno težno, kompleksno in trajnostno razvija. V tem smislu, da zna spoštovati preteklost, dediščino in tradicijo in je hkrati odprta za nove, sodobne ideje 21. stoletja. Lendava ima simpatično meščansko zgodovino in všeč mi je, da to gojimo v različnih segmentih, da se obnavljajo hiše v starem mestnem jedru, da se jim poskuša dati vsebina, nastajajo muzejski razstavniki ... Sodobni čas pa prinaša nujnost, da med seboj sodelujemo in smo na isti valovni dolžini z gospodarstvom, turizmom, z vso javno sfero.

A. Nana Rituper Rodež

Informacije za tisk

OBI – že več kot 10 let pomemben igralec na slovenskem tržišču

OBI Slovenija razširja svojo mrežo trgovin in tako pomaga pri ekonomskem razvoju države

Prvo slovensko trgovino je podjetje OBI odprlo v Mariboru že leta 1998 in do danes ima že šest trgovin, s katerimi je največ pridobilo lokalno prebivalstvo z različnimi službami.

Ena od osnovnih vrednot podjetja OBI je, da omogočamo pozitivno in navdihujoče delovno okolje za svoje uslužbence, poleg tega pa ponujamo stalno usposabljanje in priložnosti za razvoj. Leta 2008 je podjetje OBI sodelovalo v tekmovanju Great Place to Work v Avstriji in doseglo 11. mesto v svoji kategoriji. Ta rezultat je pomenil izjemno motivacijo in potrditev, da mora podjetje OBI načrtovati v začetni smeri tako v Avstriji kot tudi v

Sloveniji, na Hrvaškem ter v Bosni in Hercegovini.

Podjetje OBI se zaveda, da zadovoljstvo strank ter zadovoljstvo uslužbencev nista naključna. Ta pristop se je potrdil s stalno naraščajočim številom strank v trgovinah OBI v Sloveniji v zadnjih letih. Vse lokacije temeljijo na istem konceptu in ponujajo družinsko nakupovalno ozračje.

Poleg tega je za stranke podjetja OBI brezplačno na voljo Bober Bonus Card. Ta omogoča številne prednosti, kot so petodstotni bonus na vse nakupe kot bon ob koncu leta, trimesečna garancija z vračilom denarja, 20 odstotkov popusta na najboljše ponudbe,

15-odstotno rojstnodnevno presenečenje itd.

Navsezadnje pa podjetje OBI verjame v korporativno socialno odgovornost kot vrednoto, ki mora biti del aktivnosti podjetja. Podjetje OBI je sponzoriralo Unicefovo konvencijo za pravice otrok in priročnike o pravicah otrok, ki bodo razdeljeni po šolah in otroških vrtcih. Stalno podpira tudi kampanjo koledarjev in škatel za prihranke v slovenskih šolah in vrtcih.

S sojenja Branku Barbariču za poskus uboja

Žrtev iz bolnišnice pozdravljala obtoženca

Obtoženi Barbarič je prepričan, da gre za policijski konstrukt proti njemu

Na tukajšnjem okrožnem sodišču se bosta danes pred petčlanskim senatom, ki mu predseduje sodnik Stanislav Jug, soočila Branko Barbarič in Darko Nikolič. Tožilec Žarko Bejek je Barbariča obtožil, da je sedmega maja v Ivanovcih na Goričkem s kuhinjskim nožem zabodel Nikoliča, ki mu je življenje rešila šele zdravniška pomoč, saj je imel prebodena pljuča.

Njuni izpovedi, kaj se je pravzaprav dogajalo tistega majskega dne, se namreč močno razlikujeta. »Dejal sem mu, naj se ne vmeša v moje razmerje z mojim dekletom. Zavpil je, ali hočem, da me zakolje. Tik zatem je skočil izza mize in me zabodel v hrbet. Vse se je zgodilo zelo hitro,« je opisoval Nikolič. »Ne vem, kje se je moj prijatelj Darko poškodoval. Ničesar mu nisem naredil. Še več: pomagal sem mu, saj sem šel z njim v bolnišnico. Če bi mu kaj storil, bi se skrnil,« pa je dejal obtoženec. Barbarič je celo prepričan, da gre v tem primeru za policijski konstrukt proti njemu.

Povedal je, da so policisti pritisnili na Nikoliča, »da me je vpletel«. Zaslišana bosta še policist, ki je po dogodku prišel v bolnišnico, in Ludvik Kološa, ki mu je Nikolič menda razložil, da se je sam zabodel. Sicer proti Branku Barbariču že poteka sojenje za tatvino in prekupčevanje z mamili, čaka pa ga še sojenje zaradi povzročitve smrtne prometne nesreče, ko je vinjen, brez vozniškega izpita in v neregistriranem avtu pred hčerkinimi očmi do smrti povozil mamo.

Zadnjič je na prostor za priče najprej stopilo Nikoličevo nekdanje dekle, ki v medijih ni želelo biti imenovano. K njej domov je Nikoliča takoj po napadu iz bolnišnice pripeljala obtoženčeva sestra: »Bil je popolnoma pijan. Zasmilil se mi je, zato sem ga sprejela. «Rekel je, da ni tako hudo,« pa je pričla odgovorila odvetniku Dejanu Rituperju, zakaj ni ostal v bolnišnici, kamor se je vrnil naslednji dan. Nikolič je Barbariča policistom potem prijavil tri dni kasneje. Dejala je še, da z Nikoličem nista bila zelo re-

Branko Barbarič: »Če bi Nikoliču kaj storil, bi se skrnil, ne pa šel z njim v bolnišnico.«

sen par. »Zdaj se ga bojim. Večkrat je prišel k meni in razgrajal. Razmišljam, da bom na policiji zaprosila za prepoved približevanja,« je dodala. Tudi obtoženca jo je bilo včasih strah: »Ko je bil pijan, je imel izpade.« Oba je sicer spoznala kot natakarcica v lokalu, kjer sta se pogosto zadrževala. Blanka Barbarič je pričala, da je brata vprašala, kaj se je

zgodilo: »Odgovoril je, da si je Nikolič sam kriv. Več ni želel govoriti.« Povedala je, da jo je Nikolič klical iz bolnišnice in naročil, naj pozdravi obtoženca. »Branko je Nikoliča v bolnišnici vpričo policistov nagovarjal, naj pojasni, kaj se je zgodilo, da ne bo spet on kriv. Rotil ga je tudi, naj ostane v bolnišnici,« je še pristavila.

Andrej Bedek

Gojitelje konoplje zasačili pri žetvi

Foto: PUJMS

Konec septembra so pomurski policisti v hišnih preiskavah zasegli večjo količino marihuane. Najprej so šli v Gerlince, kjer so 54-letnika ujeli kar med žetvijo konoplje v koruznem polju. Pridržali so ga in v tem času pri njem doma opravili hišno preiskavo. Pod drobnogled so vzeli tudi njegova kolega. Pri vseh treh so našli slaba dva kilograma marihuane, 86 sadik konoplje, nekaj hašiša, digitalno tehtnico, cev za vojaško puško in 131 nabojev. Tri dni kasneje so tukajšnji policijski preiskovalci potrkali na vrata 43-letnika iz Filovec. Uspel jim je največji ulov: zasegli so namreč skoraj 28 kilogramov marihuane. Če bi pridanič vso

drogo uspel prodati, bi mu v žep kapnilo od 80 do 100 tisoč evrov. Devetindvajsetega septembra pa so policisti v nasadu konoplje v Izakovcih ujeli 28-letnika. Spet so naredili hišno preiskavo. Zasegli so kilogram in pol marihuane, 11 sadik konoplje, malokalibrsko puško in 200 nabojev. Vsi bodo ovadeni zaradi utemeljenega suma kaznivega dejanja neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog. Fotografije zaseženega mamila in orožja na www.pomurje.si.

A. B.

Romun opeharil prodajalca

Štiriindvajsetletni Romun je na bencinski črpalki na lendaravskem koncu kupil zavoj cigaret. Račun je plačal z bankovcem za petsto evrov in prodajalca prosil, ali mu preostanek denarja lahko vrne v bankovcih po petdeset evrov. Prodajalec mu je denar vrnil, vendar si je Romun takoj premislil. »Povedal je, da cigaret ne bo kupil, in zahteval bankovec za petsto evrov nazaj. Nato je zapustil bencinski servis. Prodajalec je čez čas ugotovil, da mu manjkajo trije bankovci, in o tem obvestil policijo,« je pojasnil Jožef Prša, uradni govorec pomurske policije. Romun je bil potem prijet na avtocestnem postajališču v Tepanju. Ovaden bo. »Opisani primer goljufije v Pomurju ni osamljen,« je še dodal Prša.

A. B.

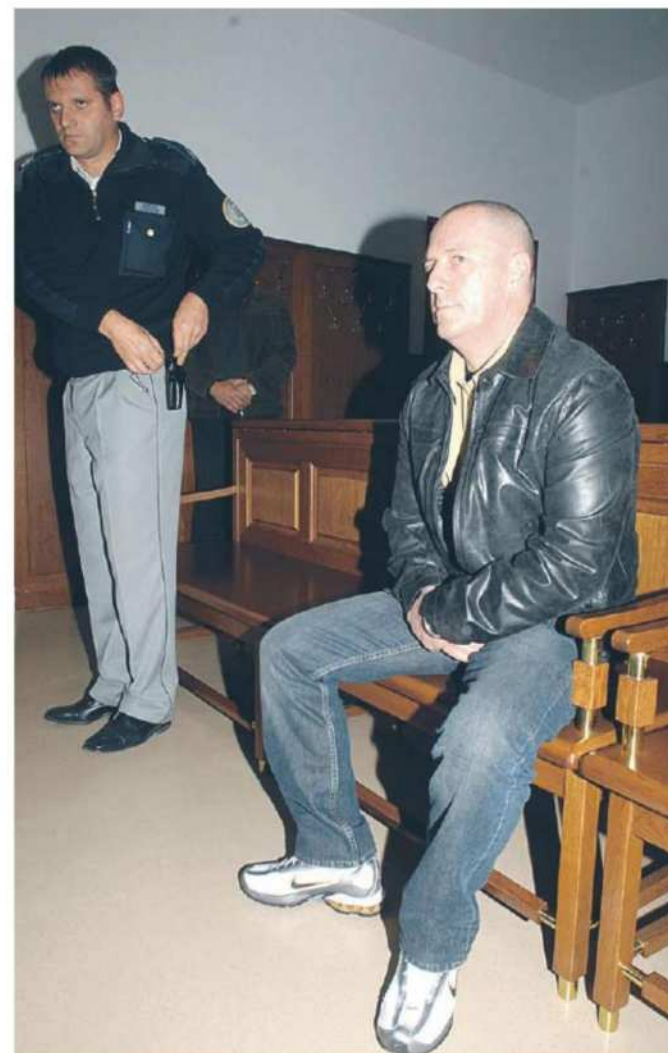
Ivan Vučina naj bi ogoljufal prekmurske kmete

Od kmetov odpeljal živino, plačal je ni

Oškodovani kmetje se bržkone lahko poslovijo od denarja za prodano živino

Začela se je ponovljena glavna obravnava zoper enega najbolj znanih slovenskih goljufov Ivana Vučina iz Vranskega, ki mu trenutno sodijo tudi v Celju, čakajo pa ga še procesi na številnih slovenskih sodiščih.

Vučina je bil v Murski Soboti novembra že obsojen na osemletno zaporno kazen zaradi tega, ker je leta 2001 opeharil več kot sto prekmurskih kmetov, največ jih je bilo iz okolice Odranec in Šalovec, tako da je od njih odkupil živino, plačal pa je ni nikoli. Ogoljufal naj bi tudi mesno industrijo Pomurka, ki je zanj krla živino, njegov največji upnik pa je po obtožnici Kmetijska zadruga Ljutomerčan. Iz obtožnice je še sledilo, da je tiste, ki so mu v želji po boljšem zaslužku, kajti ponujal je višje cene kot drugi odkupovalci, naivno verjeli, ta-krat oškodoval za najmanj dvajset milijonov tolarjev. A je pritožbeni senat višjega sodišča v Mariboru ocenil, da je »obtoženemu bila krše-

Ivan Vučina je obtožen, da je leta 2001 opeharil več kot sto prekmurskih kmetov, tako da je od njih odkupil živino, plačal pa je ni. Foto: A. B.

na pravica do obrambe«, zato je sodbo razveljavil. Ker pa je obtožen že večkrat dejal, da je brez premoženja, se bodo opeharjeni kmetje bržkone lahko obrisali pod nosom za denar od prodane živine.

Andrej Bedek

Nekdanji župan v zapor?

Sodnica Natalija Pavlič Goldinskij je odločila, da je nekdanji župan Svetega Jurija ob Ščavnici Slavko Mihalič kriv zlorabe uradnega položaja ali pravic in ponareditve poslovnih listin. Dosodila mu je devet mesecev ječe. Mihalič je bil župan med letoma 1994 in 2002. Sodišče je spoznalo Mihaliča za krivega, ker je plačal odvetnika Janeza Kaučiča iz občinskega proračuna v zadevi, kjer je Kaučič Mihaliča zastopal kot posameznika. Mihalič je bil v preteklosti že dvakrat obsojen za podobna kazniva dejanja. Leta 2003 na pogojno petmesečno zaporno kazen, lani pa na sedem mesecev za zapahi. Vendar nekdanjemu županu v slednjem primeru ne bo treba za rešetke. Višje sodišče je namreč ugodilo odvetniku Jožetu Korpiču in zaporno kazen spremenilo v sto ur družbenokoristnega dela, ki ga bo moral obsojenec opraviti pod taktirko Centra za socialno delo Gornja Radgona.

A. B.

V avtobusu tihotapila cigarete

Cariniki murskosoboške carinske mobilne enote so med kontrolo na avtocesti A5 ustavili avtobus z moldavsko registracijo. Domnevali so, da je v njem trošarinsko blago, zato so avtobus temeljito pregledali. Našli so 56 tisoč cigaret L&M z moldavskimi trošarinskimi znamkami. Cigarete so bile skrite v prostoru za orodje, klimatski napravi, hladilni torbi in stropu avtobusa. Cariniki so cigarete zasegli, zoper dva od potnikov, ki sta povedala, da so cigarete njune, pa so podali predlog za uvedbo postopka o prekršku.

A. B.

Sojenje v primeru Kartonaže znova preloženo

Poldrugo leto po razpisu sojenja še vedno ni znano, kdaj bo sledil epilog v zadevi soboškega grafičnega podjetja Kartonaža. Zadnja obravnava je bila znova preložena, ena od prič je namreč opravičila svoj izostanek.

Sojenje bi se moralo začeti že februarja 2008, vendar se je obtoženec Vladimir Ivanc, nekdanji direktor podjetja, nenehno izgovarjal na zdravstvene težave. Začetek sojenja se je zato zgodil šele letos januarja.

Spomnimo, da je tožilec Žarko Bejek obtoženca pripisal, da sta 16. novembra 2004, le nekaj dni pred stečajem grafičnega podjetja Kartonaža, ponaredila zapisnik seje nadzornega sveta in tako omogočila Ivancu izplačilo trideset tisoč evrov odpravnine, čeprav za to po prepričanju tožilca ni bilo nobenih pogojev.

Tanacek se pred senatom sodnika zaenkrat brani z molkom, Ivanc pa je zanikal vse očitke iz obtožnice.

A. B.

Foto: N. J.

Lažni preplah na soboški gimnaziji

Regina Cipot, ravnateljica gimnazije v Murski Soboti, je zanikala, da so bile petkove zdravstvene težave nekaterih dijakov posledica zastrupitve s hrano šolskega obroka. V javnosti je namreč zaokrožila ta informacija. »Govorila sem z zdravnico, ki je oskrbela nekaj od teh dijakov. Očitno je šlo za težave, ki so običajne v tem vremenu,« je pojasnila Cipotova.

A. B.

Martin Pozderek bo na Gornji Bistrici ponovno vozil brod Rad bi živel kot brodar na Muri

Nekdaj je bil na vodi od zore do mraka

V prijetni naravi v obmurskem delu Gornje Bistrice, kjer se ne sliši zvoka avtomobilov, kjer imajo trave svoj vonj, kjer se oglašajo najrazličnejše živali, smo med delom zmotili Melinčana Martina Pozderca, ki je s sredstvom proti rji mazal dva jeklena splava. Iz teh splavov bo naredil brod. V njegovih očeh je veliko mladostne energije in nešteto izkušenj z življenjem ob Muri, tudi težkih in tragičnih.

»Veseli me, ko sem na vodi. Ob Muri sem se rodil, v očetovem mlinu sem preživel otroštvo, kot brodar pa sem se preživljal kar trideset let.« Ta poklic je nehal opravljati leta 1978, ko je močan tok vode odnesel njegovo plovilo, pa tudi gradnja mostov je zmanjšala pomen brodov. Začel se je ukvarjati s kmetijstvom, a v njem je nenehno tlela želja, da se spet zaposli kot delavec na Muri. Leta 1931 rojen Martin Pozderek se je po več kot tridesetih letih odločil, da znova postane murski brodar na Gornji Bistrici.

Staroslovanska mobilnost

Vse se je začelo leta 1949, ko je Martinov oče Ignac, nekdanji mlinar, skupaj s svojima bratoma kupil brod. »Takrat so bili kumpi še leseni,« pripoveduje Mar-

Martin Pozderek upa, da bo lahko še mnogo let preživel na vodi, kjer se počuti najlepše. Foto: B. Z.

tin in razloži, da *kump* pomeni dva splava v vodi, na katerih so preostali deli broda. *Kred* služi brodarju kot veslo. *Cug* ima funkcijo zavore. Dva *šamrlina* sta na dveh bregovih, na katerih je vstopna točka. Vse te besede so staroslovanskega iz-

vora. Po tem sklepamo, da so že naši slovanski predniki zgodaj uporabljali brode, kot jih poznamo danes na Muri. Po očetovi smrti si je Martin nekaj časa lastništvo broda delil s stricema, po nekaj letih pa je postal edini lastnik in kot mož in oče

se je spustil v delo, ki je trajalo od meglenne zore ob šestih zjutraj do mraka, v katerem murske vile še luni odvzamejo sijaj. Martin pripoveduje, da je imel največ dela v začetku svoje »kariere«, ko so pešci s prekmurske strani hodili v vinograde v

Prlekijo ali Medžimurje. Naenkrat je čez reko peljal tudi po šest krav in tri vozove. Povedal je, da je imel na jedilniku redno rečne ribe. Kot brodarju so mu bile te poglavita hrana. V cekarju pa so mu hrano prinašali tudi njegovi domači. Nekoč je bilo brodarstvo edini vir zaslužka njegove celotne družine.

Tako bo, kot je bilo

Brod, ki bo že čez nekaj tednov začel opravljati svojo funkcijo, so prej uporabljali v Ižakovcih na Otoku ljubezni. Martin ga je prevzel in ga obnavlja s pomočjo svojih sinov, zetov in vnukov. Večina nekdanjih brodov je imela hišice z majhnim štedilnikom, ki so dajale zatočišče brodarju, ki je delal v neusmiljenih razmerah. Tudi zdajšnji Martinov brod bo imel dva metra dolgo ter meter in pol široko leseno zavetje pred vetrom, snegom, dežjem in močnim soncem. »Vsak brod pa je imel križ in morda tudi kip zavetnika čolnarjev in brodarjev svetega Nikolaja.« Koliko ga stane obnova, nam ni vedel povedati. Občini Črenšovci in Ljutomer sta mu obljubili finančna sredstva, vendar jih zanje ne bo posil, dokler brod ne bo v celoti izdelan.

Martin ne razmišlja o boleznih in pravi, da sploh ni bolan in se čuti sposobnega za delo, ki ga bo kmalu začel zopet opravljati. Med domačini je priljubljen vaščan, ki je aktiven v društvu upokojencev in tamkajšnji folklorni skupini. Upa, da bo lahko še mnogo let preživel na vodi, kjer se počuti najlepše.

Bojan Zdravec

Pri Gradu so se poslovili zadovoljni ameriški džezovski glasbeniki

Od Sinatre do polke

Dr. Frank DiBussolo »si je bil na ti« z velikim Frankom Sinatro. Foto: T. K.

V soboto zvečer se je končala v Vi-teški dvorani gradu pri Gradu turneja skupine Jazz Combo, ki jo sestavljajo študentje šole Visoke šola za uprizoritveno umetnost iz Bethlehema v Pensilvaniji, pobratenege mesta z Mursko Soboto, in osemkratni nominiranec za nagrado grammy dr. Frank Di Bussolo.

Jazz Combo je imel v preteklem tednu koncerte v severovzhodni Sloveniji, in sicer pri Lenartu, Murski Soboti, na Ptuj, v Lendavi in pri Gradu. Najznamenitejšee ime skupine je dr. Frank DiBussolo, ki je kot solist igral na kitaro in sodeloval že s takšnimi imeni, kot so Frank Sinatra, Dizzy Gillespie, Bobby Vinton in Diana Ross. Gre za izrednega kitarskega mojstra, ki je v glasbenem poslu že skoraj 45 let. Piše glasbo za številne džezovske ansamble in pevce, je glasbeni teoretik, pedagog in sodelavec več glasbenih revij. Na koncertu pred skoraj polno dvorano pri Gradu

so bila na sporedu dela Gershwin, Ellingtona, Sinatre, Sorja, Porterja, Carmichaela, Dennisa in drugih, slišati pa je bilo mogoče tudi slovensko polko, ko se jim je pridružil naš harmonikar Borut. Ob koncu so vsi glasbeniki na čelu z dr. Di Bussolom v en glas zatrdili, da so v Sloveniji preživeli čudovit teden, in so se zato zahvalili vsem, ki so jim dajali prenočišče in hrano. »Nismo vedeli, kaj naj pričakujemo, na koncu pa smo zelo prijetno presenečeni nad prijaznostjo tukajšnjih ljudi in čudovito pokrajino. Res, doživeli smo tak sprejem, da smo se počutili kot prave rock zvezde. V Ameriki so edini znani dvajsetletniki, za katere vedo najstniki, Jonas Brothers (*smeh*),« je dejal Josh Cravette. »Naša turneja je bila uspešen spoj ameriške in slovenske tradicije in glasbe ter novega prijateljstva,« pa je dodal dr. DiBussolo.

Tomo Koleč

Kapüstne den

Zelje v glavni vlogi

Turistično društvo in Občina Šalovci sta konec tedna pripravila tradicionalno kulinarično obarvano prireditev, na kateri kot dobro in zdravo jed častijo zelje, v Šalovcih »kapüsto«. Jedi so pripravljale skupine iz Dolenec, Budinec, Domanjševca in Šalovec, pogrešali pa so predstavnike iz Markovec in Čepinec, ker so imeli v Markovcih župnijski dan.

Skuhali so odlični segedin, »dučko«, mlečno »kapüsto«, joto, sarmo, »grajovo« zelje, »zeljove flikice« itd., napekli »kapüstne retaše«, »zeljove« palačinke in celo »zeljovo« pico ter pripravili še nekaj zanimivih kulinaričnih kombinacij z zeljem. Ob vseh omizjih je bila ves čas gneča, kar samo potrjuje, da pripravljene jedi niso samo lepo dišale, ampak so

Šalovčani, gostitelji dogodka, so pripravo okusnih jedi z zeljem zaupali Albinu in Valterju.

Za naj... glavo (»kapüstno«) se je potegovalo pet zeljnatih glav, ki so jih pridelale Sonja Lainšček, Etelka Lepoša in Irmica Žiško iz Šalovec ter Marija Jakič in Jolanka Štuhec iz Markovec. Vseh pet zeljnatih glav si zasluži najboljšo oceno, ker so debele, trde in zdrave. Fotografiji: I. B.

bile tudi zelo okusne. Številnim obiskovalcem so jih ponujali zastoj, hvaležni so bili le za kakšen prostovoljni prispevek. Poleg kulinaričnih dobrot so pri-

pravili tekmovanje za naj... zeljnato glavo, učenci Osnovne šole Šalovci so na prireditvi sodelovali s projektom Mreža zdravih šol, pripravili so sejem doma-

če obrti, v kulturnem programu pa so nastopili člani Kulturno-turističnega društva Černelavci.

Irma Benko

Obisk veleposlanice v Porabju Polna torba idej

Čeprav je pred tem že dvakrat obiskala Porabje, je prišla pred dnevi veleposlanica Republike Slovenije na Madžarskem Darja Bavdaž Kuret na prvi uradni obisk v Porabju. V Budimpešti po lastnih besedah odhaja s polno torbo idej za razvoj Porabja in tam živeče slovenske skupnosti.

Veleposlanica je tako opravila sestanek na Generalnem konzulatu RS v Monoštru, obisk pri županu Monoštra Tiborju Vinicajzu, ogledala si je Slovenski kulturni in informativni center v Monoštru, obiskala pa je tudi sedež Državne sloven-

ske samouprave ter si ogledala osnovno šolo Jožefa Košiča na Gornjem Seniku. Za tem je bilo še srečanje z okoliškimi župani. Kot je poudarila, se je na vseh sestankih še dodatno seznanila s problematiko Porabskih Slovencev, ki jo skušata reševati vladi obeh držav. »Odločila sem se, da obiščem vse slovenske organizacije v Porabju in lokalne oblasti, da slišim, kakšen je položaj Slovencev v Porabju, njihove predloge za prihodnje sodelovanje in razmisleke o razvoju ter kaj lahko jaz kot predstavnica slovenske države na Madžarskem za njih storim,« je povedala ve-

leposlanica, ki je še poudarila, da pri skrbi za manjšino izhajajo iz zavez, ki jih daje Slovenija, in iz gojenja dobrih odnosov z Madžarsko. Trenutno potekajo pogovori za drugo skupno zasedanje slovenske in madžarske vlade. Po besedah veleposlanice naj bi prišlo še pred zasedanjem tudi do sestanka mešane komisije. Darja Bavdaž Kuret je poudarila tudi vlogo razvojne agencije Slovenska krajina, za katero meni, da predstavlja cvet med institucijami v Porabju: »Institucija ima prihodnost in vizijo za razvoj na tem območju.«

Timotej Milanov

Zlata poroka zakoncev Mesarič iz Murske Sobotice

Tudi pred 50 leti, ko sta Marija, rojena Karoli, in Štefan Mesarič stopila pred oltar, je bilo čudovito sončno vreme. Ves čas njunega življenja resda ni sijalo sonce, skupaj in ob pomoči svojih najbližjih pa sta zmogla vse življenjske preizkušnje. Štefan, rojen v Lipovcih, je delal v gradbeništvu, sodeloval je tudi pri izgradnji planiške Bloudkove skakalnice, z modrimi čeladami pa je bil v Egiptu. Ko se je vrnil iz vojske, je končal šolo za železničarja in se zaposlil na Jugoslovanskih železnicah ter bil leta 1973 invalidsko upokojen. Marija se je rodila v Rakičanu v družini, kjer je bilo pet otrok, delala je v kmetijskem kom-

binatu v Rakičanu in v tovarni Mura. Po prometni nesreči moža se je tudi ona upokojila. V življenju so se jima rodili trije otroci, Drago, Darinka in Milena, ki imajo svoje družine, razveseljujejo pa ju tudi vnuki Mojca, Blaž in Primož. Da bi družina lažje preživela, je bilo pri njih v varstvu še mnogo drugih otrok. V soboto, 20. septembra, sta ponovno stopila pred matičarja v poročni dvorani v Murski Soboti, potem pa še v cerkvi sv. Nikolaja. V družbi sorodnikov, prijateljev in svojih najdražjih sta se poveselila v hiši vina Jambrovič v Filovskem Gaju, v bližini svoje počitniške hišice, kamor se Mesaričevi najraje umaknejo. A. N. R. R.

Veleposlanica (na fotografiji ob obisku uredništva časopisa Porabje v Monoštru) je v Porabju napovedala tudi novo skupno zasedanje slovenske in madžarske vlade: »Na politični ravni gojimo zelo dinamičen dialog.« Foto: T. M.

Za glasbene sladokusce

Ljubiteljem glasbe se ta konec tedna v Gornji Radgoni obeta izjemen glasbeni dogodek. V okviru praznovanja 14. praznika Občine Gornja Radgona bo namreč jutri ob 19. uri v veliki dvorani Glasbene šole Gornja Radgona nastopil saksofonist Rok Volk, profesor na tamkajšnji glasbeni šoli, ki bo izvedel podiplomski specialistični koncert.

O. B.

Folklorna skupina dijakov in študentov Leščček

Plešejo štajerske, pojejo prleške

Dijaki in študenti iz Veržej in drugih krajev Prlekije so decembra 2006 ustanovili folklorno skupino Leščček, v kateri pleše 25 folkloristov.

Vsako leto folklorna skupina, ki deluje pod okriljem Kulturnega društva Slavka Osterca Veržej, organizira letni koncert, na katerem predstavijo svojo dejavnost in skušajo obiskovalcem prireditve pripraviti lep večer ljudskega petja, plesa in igre. Ta bo letos 28. novembra v kulturnem domu v Veržej. Redno se predstavljajo tudi na revijah folklornih skupin, ki jih organizira Javni sklad za kulturno dejavnost, letos so se denimo uvrstili na regijsko srečanje.

Folkloristi plešejo vzhodnoštajerske ljudske ples, ob nastopih pa pojejo predvsem prleške ljudske pesmi. Umetniški vodja je Alenka Belec, predsednica Mateja Rus, folklorna skupina pa je imela v treh letih delovanja že vrsto uspešnih nastopov tako v Občini Veržej kakor tudi v drugih krajih Pomurja, Prlekije in Štajerske. Folkloristi pravijo, da niso samo skupina, ki pridno vadi in nastopa, ampak tudi prijatelji, katerim je postala folklorna pomemben del življenja. Vabijo pa tudi nove člane, da se jim pridružijo, tako plesalce kakor tudi tiste, ki igrajo kak ljudski inštrument.

J. G.

Foto: J. Ž.

V Bakovcih igralo 200 godbenikov

Javni sklad za kulturne dejavnosti Območne izpostave Murska Sobotica je v telovadnici Osnovne šole v Bakovcih pripravil regijsko srečanje pihalnih orkestror Pomurja. Ti so postali nepogrešljivi člen na številnih tukajšnjih prireditvah, njihov sloves pa seže tudi čez meje, denimo na Madžarsko, v Avstrijo, Italijo in Nemčijo, kamor hodijo gostovat. V Bakovcih so se predstavili domačini Prekmurska godba Bakovci (na fotografiji) pod vodstvom dirigenta Željka Ritlopa, Kulturno društvo Pihalni orkester Gornja Radgona, ki ga vodi dirigent Rudi Vulc, pihalni orkester KD Ivana Kavčiča Ljutomer z dirigentom Simonom Novakom ter Pihalni orkester Murska Sobotica, prav tako pod vodstvom Simona Novaka. Dobro obiskano regijsko srečanje v Bakovcih je dokazalo, da imajo ljudje radi tovrstno glasbo. Skupaj so godbe zaigrale 12 skladb domačih in tujih avtorjev, strokovno pa jih je ocenil Damir Zajec. J. Ž.

Upokojenci za paraplegike

Minuli petek je bila v dvorani Pokrajinske in študijske knjižnice v Murski Soboti dobrodela dražba slik, ki jo je priredila Lokalna razvojna fundacija pri Regionalnem stičišču nevladnih organizacij Pomurja.

Dražba slik je sicer dogodek, ki ga v našem okolju bolj redko doži-

vimo. Namen dražbe je bila pomoč za nadaljnje aktivnosti Društva paraplegikov Prekmurja in Prlekije, slike pa so darovali člani domačega društva upokojencev. Seveda naj lastništvo slike, ki je dosegla najvišjo vrednost, ostane skrivnost, dodajmo le, da je bila izklicna cena slik brez okvirja 80 evrov, z okvirjem pa 130 evrov. »Zavedamo se,

da je sodelovanje nevladnega sektorja, gospodarstva in države obojestransko koristno in pomembno za povezovanje ter napredek družbe v smislu solidarnosti in humanosti,« je izjavil predsednik uprave LRF Bojan Vogrinčič. Po dražbi je bila za vse pripravljena pogodba.

T. K.

Foto: T. K.

Trgatev v goriški Dolini

Ljudske pevke Vrtnica iz Beznovec (na fotografiji) so bile ene izmed nastopajočih na 9. tradicionalni prireditvi Trgatev v Dolini, ki je potekala v vaško-gasilskem domu v goriški vasi Dolina. Poleg njih so se predstavile tudi pevke iz Doline, ljudske pevke KUD-a Franceta Prešerna od Grada, ženski duet Katarina in Amalija, ljudski pevci in godci Goriški Lajkoši in domači muzikant Jože Sever. Organizator, Kulturno turistično društvo Dolina, je pripravil pester kulturni program z družabnimi igrami za obiskovalce. T. K.

Anja Tratnjek iz OŠ Bogojina, zmagovalka na natečaju esejev o vesolju

Vesoljsko potovanje v prihodnost

Nagrada srečanje z astronautko Sunito L. Williams

»Najprej sem mislila, da je pomota. Te nagrade sploh nisem pričakovala,« je povedala Anja Tratnjek, učenka devetega razreda OŠ Bogojina, ki je na vseslovenskem natečaju za najboljši esej ali spis Vesoljsko potovanje v prihodnost v svoji kategoriji prejela prvo nagrado. Natečaj sta razpisali slovenska znanstvena fundacija in časopisna hiša Delo, poleg denarne nagrade in priznanja, ki so ji ga podelili na 15. slovenskem festivalu znanosti, se je srečala tudi s Sunito L. Williams, ameriško astronautko slovensko-indijskega rodu.

Na pobudo mentorice in slavistke Marjetke Erdelji, ki je pri Anji takoj prepoznala znanje, talent in razgledanost, se je lotila pisanja eseja, ki je želel iz mladih zvabiti zanimive ideje, kako si predstavljajo vesolje in kako vidijo prihodnost. »Moj esej govori o potovanju po vesolju in planetih in je tudi razmiš-

šljanje, ali bi lahko živela na katerem drugem planetu razen Zemlji. Končam pa ga z mislijo in željo, da bi pomagala znanstvenikom rešiti vsaj eno od tisočih ugank, ki jih še morajo rešiti o vesolju,« je na kratko predstavila svoj nagrajeni esej, za katerega je dobila knjižno in denarno nagrado.

Anja Tratnjek veliko piše, prejela pa je že veliko priznanj in nagrad, med drugim je osvojila srebro na Cankarjevem tekmovanju, je tudi voditeljica na šolskem radiu, predvsem pa zelo rada bere. V šoli ima rada prav vse predmete, razen nemščine, nam je še zaupala. In kaj rada bere? »Najraje ljubezenske romane pa tudi kriminalne, vse, prav vse rada berem. Lani sem prebrala vseh 28 delov o Amy iz zbirke Replika in sem bila tudi najbralka.« Brati je začela zgodaj in kot večina otrok slikanice, potem pa so knjige, ki jih je jemala v roke, postajale čedalje debelejše. »Ko sem bila majhna, sem najraje brala o ži-

Anja Tratnjek: »Moj esej govori o potovanju po vesolju in planetih in je tudi razmišljanje, ali bi lahko živela poleg Zemlje na katerem drugem planetu.« Foto: A. N. N. R.

valih, najbolj so me pritegnile zgodbe, v katerih so imele živali človeške lastnosti.«

Kaj je potrebno, da je knjiga dobra? Anja pravi: »Zgodba mora imeti dober zaplet, zanimivo raziskovanje in dobro je, če ima knjiga srečen konec. Včasih je kakšna knjiga dolgočasna, potrebno se je prebiti nekaj strani in prav vsaka postane zanimiva. Trenutno bere zanimivo ljubezensko zgodbo Tanka črta, vseh pa ji je tudi slog avtorja Roberta Swindellsa, ki je napisal knjigo Sramota, ki govori o diskriminaciji mladih. To pa je tudi knjiga, ki je nanjo v

zadnjem času naredila najmočnejši vtis.

Iz knjig se tudi veliko naučiš, veliko izveš, lažje pa rešiš tudi kakšen problem ali ti je lažje, nasploh meni, glede na to, kaj vse ti knjige lahko dajo. Na vprašanje, kakšno je bilo srečanje z astronautko Sunito, pa odgovori, da zanimivo, ampak se je toliko ljudi drenjalo okoli, da se z njo žal ni mogla fotografirati. Pa vseeno je bil čudovit dogodek, kakršnega nikoli ne pozabiš.

A. Nana Rituper Rodež

Prihajajo stari znanci: Ampersand, Y, New Wave Syria in Analena

TBF za božič v MIKK-U!

Potem ko se je že nekaj časa neuradno šušljalo v krogih blizu Mladinskega informativnega in kulturnega kluba v Murski Soboti, je sedaj tudi MIKK uradno potrdil. Atraktivna splitska glasbena skupina TBF (The Beat Fleet) bo 25. decembra, torej za božič, nastopila v omenjenem soboškem klubu. Uspeh organizatorjev pri pridobitvi skupine za koncert v naših krajih je toliko večji, saj je bend TBF znan po tem, da ne nastopa tako pogosto kot večina drugih skupin.

Soboški koncert Splitčanov (to bo njihov drugi, saj so enkrat že nastopili na Soboških dnevih, op. p.) bo torej nekakšna njihova uvertura v glavni nastop ob koncu leta, saj bodo prav na silvestrski večer ob skupini Bajaga i inštruktori glavne zvezde prehoda v novo leto na znamenitem reškem Korzu, kjer se je v preteklih letih znalo zbrati tudi do 35 tisoč ljudi. V MIKK sicer toliko ljudi še dolgo ne

bo moglo priti, glede na božični večer in zabavo, ki bo po nastopu, pa gre pričakovati, da bo koncert razprodan.

To pa še ni vse. Iz kluba so najavili še nekaj zelo zanimivih nastopov do konca leta. Že ta petek ob 22. uri bo spet srečanje s starimi znanci iz radgonskega benda Y, v goste pa bosta prišli tudi avstrijski rock skupini Reflector in The Striggles. 23. oktobra bo še eno ponovno snidenje, in sicer z odlično nemško skupino Ampersand, ki je ob svojem prvem nastopu v Murski Soboti naredila enega od najboljših vtisov. 24. oktobra bo Klubski maraton Radia študent, kjer se bosta predstavili skupini

New Wave Syria iz Črnega grabna (tudi že drugič v Prekmurju) in Barely Modern iz Logatca. Če smo že pri vnovičnih srečanjih, omenimo še izvrstno zagrebško emcore skupino Analena, ki je nastopila še v starih prostorih MIKK-a, 18. decembra letos pa bo dobila priložnost, da pokaže, kaj zna, na velikem odru v novih prostorih. Posebna poslastica se obeta 31. oktobra, ko v goste prihaja nekdanji ustanovni član svetovno znane avstralske skupine Nicka Cavea The Bad Seeds Hugo Race, tokrat s svojo zasedbo True Spirit, s katero je izdal že ducat albumov.

T. K.

Foto: arhivskupine

Foto: arhivskupine

Stoner noise duo Reflector bo osvetil koncertno pot do benda The Beat Fleet.

Koliko vode bo moralo še preteči po Muri, da bo konec centralističnega pohabljanja pomurske reke? Foto: T. K.

Zbor tistih, ki jim je dovolj centralističnega pohabljanja pokrajine ob Muri

Ne bodo se prodali za denar

Po nekaterih uspešno izvedenih skupnih projektih, ki so nastali pod okriljem društva Mura Rafting, so se na prvi seji iniciativnega odbora za ustanovitev Zveze oziroma Mrežne povezave zainteresiranih nevladnih organizacij zbrali predstavniki partnerskih društev z obeh strani reke Mure.

Za tovrstno srečanje je poglaviti krivec znani okoljevarstveni aktivist Simon Balažič s sodelavci. Srečanje je potekalo ob Babičevem mlinu v Veržeju, kjer so pozvali pomurske in druge nevladne organizacije, da se jim pridružijo. V čim krajšem času naj bi tudi sklicali ustanovni občni zbor Zveze - Mreže NVO, v ka-

tero bi bili vključeni tisti, ki jim ni vseeno za dogajanje ob in na reki Muri. V svoje vrste bodo pritegnili tudi različne strokovnjake, ki jim je »prioriteta njihovo delo in se ne bodo prodajali za denar«. Tukajšnje probleme želijo promovirati v nacionalnem in mednarodnem obsegu ter istočasno pravilno ozaveščati pomursko prebivalstvo o pomenu naravnega ohranjanja življenja ob Muri. Simon Balažič je bil odločen, da je treba izreči in tudi v praksi dokazati odločen »ne« nadaljnjemu centralističnemu pohabljanju pokrajine ob Muri. Rudi Stegmüller, vodja Pokrajinskega centra nevladnih organizacij - Mladinskega centra Preklicije, je obljubil, da bo poziv posredo-

val vsem osemdesetim kolektivnim članicam te organizacije, in tudi v celoti podprl načrtovane aktivnosti. Z veliko vneto se poleg drugih društev z vsebinsko sicer različno dejavnostjo vključujeta tudi kluba prekmurskih in preleških študentov. »Če še velja rek, da na mladih svet stoji, potem se mora pri nadaljnjih pomembnih odločitvah v Pomurju in za Pomurje zagotovo prislusniti mladim in tukajšnjemu aktivnemu nevladnemu sektorju,« meni študentski aktivist Tomaž Ščavničar.

T. K.

www.pomurje.si

Robi Markoja evropski podprvak s samostrelom

Slovenski reprezentant Robi Markoja, član SD Štefana Kovača Turnišče, je na evropskem prvenstvu v streljanju s samostrelom v Franciji v posamični konkurenci osvojil srebrno medaljo. S tem je potrdil odlično formo in je v boju za srebro z odločilno zadnjo serijo (98 krogov) premagal nemškega strelca Oliverja Maierja. Kar dve zlati medalji pa si je nadel odlični madžarski strelec Peter Sidi v 30 m stoje in kombinaciji.

Tako je dodal Robi Markoja iz Gomilice pri Turnišču zbirki medalj z evropskih in svetovnih prvenstev še eno novo, srebrno v disciplini 30 m stoje. »Tako sem enkratno sklenil vrhunsko sezono, saj sem poleg dveh naslovov državnega prvaka (MK trojni položaj in samostrel na 10 m) in dobrih nastopov na tekmah za svetovni pokal ter na sredozemskih igrah skupno osvojil kar 5 kolajin na evropskem prvenstvu z MK-puško in puško velikega kalibra v Osijeku, na svetovnem vojaškem prvenstvu v Zagrebu in zdaj še s samostrelom,« je ob vrnitvi v domači kraj izjavil presrečni Robi Markoja.

»Srebro sem si po dokaj rezervirani prvi in drugi seriji (94, 93) pristreljal v zadnjih desetih streljih z odlično serijo 98 za končnih

Robi Markoja s srebrno in bronasto medaljo Foto: M. J.

285 krogov. Zmagal je Madžar Sidi (289), tretje mesto pa je pripadlo Nemcu Maierju (285) s slabšo zadnjo serijo (94). V nadaljevanju sem malo popustil kleče in bil z

283 krogi 13. ter s skupnim rezultatom v kombinaciji (stoje, kleče, finale) s 657 (568) krogi po finalnem nastopu zasedel osmo mesto. Tudi v kombinaciji je zmagal Sidi s

673 (577) krogi, kleče pa je slavil Rus Stanislav Kuznecov z 292 krogi,« je strnil svoje vtise z evropskega prvenstva Robi Markoja.

Poleg tega je po napetem boju z reprezentanco Nemčije slovenskim strelcem na sobotni ekipni tekmi evropskega prvenstva v samostrelu s 30 metrov uspešno osvojiti bronasto medaljo. V francoskem Thaonu so bron pristreljali Robi Markoja (571), Renata Oražem Vršič (562) in Izidor Hreščak (572). Slovenska trojica je zadela 1705 krogov. Zlato kolajno je osvojila Švica (1725), srebrno pa Rusija (1717). Vsi trije Slovenci so se uvrstili tudi na posamično tekmovanje.

V četrtek so bili Slovenci v samostrelu na 10 metrov četrti in so za bronom zaostali le za 6 krogov. Zmagala je Švica (1754) pred Nemčijo (1746) in Rusijo (1745). Za Slovenijo, ki je dosegla 1739 krogov, so nastopili Robi Markoja, Željko Moičević in Izidor Hreščak. Med posamezniki je zmagal Madžar Peter Sidi z novim finalnim svetovnim rekordom 692 krogov. Moičević (680) je bil peti, v finalu osmih najboljših pa tokrat ni bilo Robija Markoje, ki se je s 582 krogi uvrstil na solidno deseto mesto. Izidor Hreščak (573) je bil 18., Gorazd Kocbek (571) pa 19.

Milan Jerše

ŠAH V ponedeljek začetek pomurskega prvenstva

V ponedeljek, 12. oktobra, ob 17.45 bo v novih klubskih prostorih ŠD Radenska Pomgrad v Kocljevi ulici 14 v Murski Soboti začetek 22. prvenstva Pomurja v pospešenem šahu. Naslov prvaka brani Boris Kovač, pri nižjekategorikah pa Jernej Skuhala.

Na seji upravnega odbora ŠD Radenska Pomgrad so se dogovorili, da bo prvenstvo v treh terminih, in sicer v ponedeljek, 12. oktobra,

v četrtek, 15. oktobra, in v ponedeljek, 19. oktobra, vsakokrat ob 18. uri.

Določen je tudi okvirni datum 20. mednarodnega turnirja v pospešenem šahu, ki bo v soboto, 28. novembra, v hotelu Diana v Murski Soboti. Novembra bosta še dve tekmovanji. V začetku meseca bo turnir v Monostru, v torek, 10. novembra, pa pripravljajo 12. Martinov turnir v Ivanovcih.

M. J.

KEGLJANJE

Na evropskem pokalu v Skopju je zelo solidno končala svoj nastop moška ekipa Radenske. Robert Rožanc se je ustavil pri 545 kegljih, Mladen Emeršič pa jih je zbral le tri manj. Ponovno se je izkazalo prvo orožje Radenske Milan Kovačič, ki je podrl 616 kegljev. Pred težko nalogo se je znašel zadnji igralec Mirko Harc, ki je podrl 567 kegljev, kar ni bilo dovolj za uvrstitev v polfinale, saj je bil predstavnik Niša uspešnejši in Radenčani so se morali zadovoljiti s petim mestom.

M. J.

ROKOBORBA Mladi Sobočani znova najboljši v slovenski konkurenci

V Poljčanah je potekalo ekipno državno prvenstvo za dečke v grško-rimskem slogu.

Po pričakovanju so naslov državnega prvaka ponovno osvojili mladi rokoborci Rokoborskega društva Sobota iz Murske Sobotne, ki so zbrali 45 točk. Drugi je bil RK Poljčane, 17. tretji pa RK Lenart, 16. RD

Herkul iz Križevca pri Ljutomeru in RK Finančna točka iz Ljutome- ra pa sta si z 11 točkami razdelila četrto mesto.

Zmagovalci po kategorijah: Denis Kočar (RD Sobota) do 29 kg; Leon Spolenak (RK Poljčane) do 35 kg; Danijel Kočar (RD Sobota) do 38 kg; Alen Gerendaj (RD

Sobota) do 42 kg; Isak Zečević (RK Poljčane) do 47 kg; Aleš Ivanuš (RD Sobota) do 53 kg; Domen Jagarincec (RK Lenart) do 59 kg; Marko Kreslin (RD Sobota) do 66 kg; Aljoša Lipovec (RD Herkul) do 73 kg in Mitja Prešlič (RK Lenart) do 85 kg.

M. J.

ŠAH Boris Markoja potrdil svoj talent

Boris Markoja, učenec 6. razreda Osnovne šole Turnišče in član Šahovskega društva Radenska Pomgrad, se je septembra v italijanskem mestu Fermo udeležil evropskega šahovskega prvenstva mladitih.

Letos je Boris prvič tekmoval v višji starostni skupini - fantje do 12 let. V zelo močni konkurenci (ELO rating 1775) je med 106 evropskimi šahisti zasedel 49. mesto s 4,5 točke, kar je zelo lep uspeh. Kako močno je bilo letošnje evropsko šahovsko prvenstvo v konkurenci fantov do 12 let, pove že podatek, da je nosilec prvenstva Madžar Antal Tibor Kende (rating 2155) pristal šele na 48. mestu, torej le eno mesto pred Borisom Markojo. V težkih partijah z močnimi nasprotniki, kot

Foto: N. N.

so Kaczmarek (rating 1967), Vavulin (rating 1983), Tatekhin (rating 2011), lanski svetovni prvak do 10 let Duda Jan Krzysztof (rating 2086), Kessler (rating 2006) in drugi, je Boris pridobil veliko novih izkušenj. Skupaj s trener-

jem Denisom Gjuranom, ki mu je strokovno pomagal pri pripravah na posamezne partije na prvenstvu, sta se uspela dobro pripraviti na vsako partijo. Prvenstvo pa spremljajo tako veseli kakor tudi žalostni trenutki. Najbolj vesel trenutek za Borisa je bil, ko je kot črni remiziral proti lanskemu svetovnemu prvaku do 10 let Poljaku Dudi Janu Krzysztofu (rating 2086), najbolj žalosten pa vsekakor trenutek, ko je izgubil praktično že dobljeno partijo proti Rusu Tatekhinu (rating 2011). Vse to pa ga seveda ne bo odvrgnilo od igranja na 64 črno-belih poljih, ki se mu je posvetil v popolnosti. Zato lahko računamo na še večje uspehe mladega nadarjenega šahista iz Turnišča.

Milan Jerše

NAMIZNI TENIS Na začetku maksimalni zmagi

V 1. krogu 1. SNTL za člane sta obe pomurski ekipi dosegli maksimalni zmagi. Sobočani so doma brez naprežanja s samo dvema izgubljenima nizoma premagali Edigs iz Mengša, ker je bila razlika v kakovosti očitna. V naslednjem krogu gostujejo na Ptuj. Tudi Pucončani, prvi favoriti lige, so na gostovanju v Ljubljani brez reprezentanta Mitje Horvata izgubili le tri nize. V naslednjem krogu igrajo doma z Olimpijo.

Sobota - Edigs 5 : 0 (Kocuvan - Jazbič 3 : 0, Žibrat - Avbelj 3 : 1, Roudi - Orešnik 3 : 1, Žibrat - Jazbič 3 : 0, Kocuvan - Orešnik 3 : 0); Ilirija - Kema Puconci 0 : 5 (Koščak - Škraban 2 : 3, Tvrtkovič - Ropoša 1 : 3, Vidmar - Plohl 0 : 3, Tvrtkovič - Škraban 0 : 3, Koščak - Plohl 0 : 3). Drugi izidi: Petrol Olimpija - Krka 2 : 5, Ptuj - Tempo Velenje 5 : 3, Finca Maribor - Melamin Kočevje 5 : 0.

V 2. ligi sta obe pomurski ekipi izvrstno začeli Radgončani, enak uspeh je dosegla tudi druga ekipa Keme, mladi Sobočani pa so po pričakovanju dvakrat izgubili. Sobočanke so na gostovanju po enkrat zmagale in izgubile. Sobota II - Ptuj II 2 : 5 (Kolbl 2); Kema II - Ptuj II 5 : 1 (Železen 2, Pelcar 2, Horvat); Žogica - Arrigoni 5 : 3 (Škurnik 2, Gorčan 2, Ocepek); Žogica - Gorica 5 : 2 (Škurnik 3, Gorčan, Ocepek). Ženske: Preserje - Sobota 5 : 4 (Matis 3, Lupša); Rakec - Sobota 4 : 5 (Matis 2, Lupša 2, Perčič).

V 3. ligi sta obe pomurski ekipi štirikrat izgubili. Ljutomer - Logatec 0 : 5; Žogica II - Kajuh 2 : 5 (Soklič 2); Ljutomer - Preserje 3 : 5 (Fijavž 2, Rampre); Žogica II - Križe 1 : 5 (Soklič).

Poraza pomurskih ekip

V 2. krogu srednjeevropske lige za člane sta obe pomurski ekipi doživeli visoka poraza. Sobočani so gostili prve favorite in lanske zmagovalce, ekipo Niederösterreich z Dunaja. Po pričakovanju so doživeli visok poraz, čeprav so prikazali solidno igro. Edino zmago je dosegel najmlajši član, reprezentant Jan Žibrat, ki je po odlični igri premagal Habesohna. Gregor Kocuvan je osvojil dva, Tomaž Roudi pa en niz. V naslednjem krogu igrajo v Pragi.

Pucončani pa doma brez obolelega reprezentanta Mitje Horvata niso imeli proti odlični madžarski ekipi Mavepccell možnosti za kakšenkoli uspeh. Najboljši v domači vrsti je bil Bojan Ropoša, ki je prabil edino zmago proti tretjemu igralcu gostov Pagonyu, z najboljšim Lindnerjem pa je izgubil v treh nizih na razliko. Zvonko Plohl je osvojil tri, Dominik Škraban pa en niz. V naslednjem krogu igrajo doma s slovaškim Stavoimpexom.

Sobota - Niederösterreich 1 : 6 (Žibrat/Kocuvan - Habesohn/Fegerl 0 : 3, Roudi - Habesohn 1 : 3, Žibrat - Fegerl 0 : 3, Kocuvan - Pichler 1 : 3, Žibrat - Habesohn 3 : 2, Roudi - Pichler 0 : 3, Kocuvan - Fegerl 1 : 3); Kema Puconci - CVSE Mavepccell 1 : 6 (Škraban/Ropoša - Lindner/Fazekas 0 : 3, Škraban - Fazekas 0 : 3, Plohl - Pagonyi 1 : 3, Ropoša - Lindner 0 : 3, Plohl - Fazekas 2 : 3, Škraban - Lindner 1 : 3, Ropoša - Pagonyi 3 : 2).

Mirko Unger

ODBOJKA V eni uri do treh nizov

Začela se je 1. DOL Radenska Classic, v kateri nastopa 10 moštev. Med njimi je tudi Galex Mir iz Murske Sobotne, ki ima v tem prvenstvu upravičeno visoke ambicije.

Z okrepitvama, korektorjem Tomažem Horvatom in podajalcem Iztokom Žitnikom (oba Maribor), so namreč veliko pridobili, trener Dejan Fujs pa je prvi ekipi priključil še dva nadarjena kadeta, in sicer Blaža Ajleca in Nejc Novaka. Vrste Sobočanov sta zapustila oba tujca Kristijan Gotal in Dragan Perišić ter Peter Bedrač, pripravljalne tekme pa so pokazale, da imajo odlično zasedbo, ki je proti Svitui Unime-

talu iz Slovenske Bistrice, povratniku v družino prvotigašev, računala na maksimalno zmago. To se je tudi zgodilo le v dobri uri igre. Rezultat je bil 3 : 0 (12, 14, 17). Pred 150 gledalci sta sodila Globačnik (Topolšica) in Melave (Šempeter).

V moštvu Galexa Mira je izstopal Tomaž Horvat, ki je dosegel 17 točk in je za goste predstavljal neresljivo uganko. Priložnost sta dobila tudi kadeta Ajlec in Novak, ki sta upravičila zaupanje trenerja Dejana Fujsa. Gostje, pri katerih je bil najboljši Akrap, se niso mogli enakopravno kosati z domačini, ki so že v prvem nizu pokazali, kdo je gospodar na parketu. Še največje odpora so Bistričani ponudili v za-

dnjem nizu, ko so na začetku celo povedli, vendar so Sobočani kmalu postavili stvari na svoje mesto.

Galex Mir: Ajlec 3, Horvat 17, Kerec, Žitnik, Čeh 8, Marič 4, Pavlič, Flisar 8, Novak, Tot 3, Fujs, Hrstovec.

Svit Unimetal: Babič, Lukman 1, Akrap 9, Jež 4, Lamut, Frešer 2, Valentan 2, Štern 2, Veber.

Drugi rezultati 1. kroga: Astec Triglav - UKO Kropa 1 : 3, Ekipa Marchiol Vodi - Duol 3 : 0, Krka - MTB Maribor 3 : 1, SIP Šempeter - Calcit Kamnik 3 : 1. V soboto ob 20. uri bo v športni dvorani OŠ I derbi med Galexom Mirom in kranjskim Astecom Triglavom.

Milan Jerše

Foto: Jure Zauneker

V Bakovcih novo igrišče

Pri OŠ Bakovci je bila slovesnost ob predaji novega športnega igrišča. 154 šolarjev in 23 otrok s podružnične šole v Dokležovju bo lahko uporabljalo igrišča z umetno travo, ki bodo popoldne in zvečer na voljo tudi krajanom. Gre za igrišča za košarko in mali nogomet z umetno travo, atletske steze s tremi programi ter igrišče za odbojko na mivki. Naložba je stala okrog 160.000 evrov, od tega je 75 odstotkov prispevala Mestna občina Murska Sobota, preostalo pa Ministrstvo za šolstvo in šport ter Fundacija za šport. M. J.

MINULI TEDEN

BADMINTON

Na turnirju **evropske serije** v Sofiji se je reprezentant **Iztok Utroša** po poškodbi domačina Kisjova uvrstil v 2. krog tekmovanja, kjer je bil Rus Ivanov zanj previsoka ovira. Že uvrstitev med 16 najboljših je lep uspeh Utroše. Na turnirju v Brnu pa je nepričakovano izgubil uvodno srečanje s finskim predstavnikom Heinom.

V Medvodah je bil **1. pozivni turnir U-11 in U-15**. Od predstavnikov BK Mladost Lendava je bila najboljša **Maša Doler**, ki je skupno z Anjo Kumen (BK Kungota) zasedla drugo mesto v dvojicah, posamezno pa je bila peta. (F. B.)

ATLETIKA

V Kaposvaru na Madžarskem so se pomerile **pionirske reprezentance** Hrvaške, Slovenije in Madžarske. Nastopilo je tudi pet atletinj AK Panvita, ki so se dobro odrezale. **Anja Benko** in **Urška Jelenovec** sta bili članici zmagovalnih štafet na 4 x 100 m (48,99) in 4 x 300 m (2:47,15). Poleg tega je Anja Benko z osebnim rekordom na 300 m (39,82) zasedla drugo mesto, Katja Vrdjuka je bila tretja v teku na 2 km (6:50,77), šesti sta bili Karmen Janžekovič v skoku s palico (2 m) in Špela Fleger v metu krogle (9,86 m), osma pa Urška Jelenovec v teku na 100 m (12,76). (M. J.)

Na **pomurskem ekipnem prvenstvu osnovnih šol** v Murski Soboti je pri fantih zmagala **OŠ II M. Sobota** s 14.100 točkami pred OŠ G. Radgona (13.636) in OŠ Radenci (12.231). Učenke: **1. OŠ G. Radgona** (12.443), 2. OŠ III MS (12.331), 3. OŠ Črenšovci (12.186). **Srednje šole, dijaki:** 1. **Gimnazija MS** (7.732), 2. Ekonomska šola MS (6.508), 3. Gimnazija Ljutomer (6.340). **Dijakinje:** 1. **Gimnazija Ljutomer** (8161), 2. Gimnazija MS (7.986), 3. Ekonomska šola MS (4.750). (T. G.)

HOKEJ NA TRAVI

1. slovenska liga: Triglav Predanovi - Pliva Lipovci 5 : 8 (Štol, Škrilec, Panker, Balazic, Mikola; F. Maučec 3, Sraka, Vrbnjak, G. in S. Forjan, D. Mesarič). (T. G.)

HOKEJ NA LEDU

2. krog mednarodne lige: Pe-tanji - Yeti Slov. Konjice 6 : 3 (Podkrižnik 4, Kastelic 2). (T. G.)

KAJAKAŠTVO

Na tekmi v spustu na Dravi v Varaždinu je bil med ml. mladinci v kajaku enosedu **Domen Martinec** tretji, Andrej Lapoši (oba KK klub Mura-Krog) pa peti. (T. G.)

KEGLJANJE

3. krog 1. B-lige (ž): Radenska - Trebnje 6 : 2 (3149 : 3021). **1. krog 2. lige vzhod (ž): Nafta** - Rudar Trbovlje 8 : 0 b. b. **3. krog 3. lige vzhod: Piramida** - Radenska II 6 : 2 (3311 : 3237), **Nafta** - Lokomotiva MB 6 : 2 (3102 : 3085). (M. J.)

KONJENIŠTVO

Rebeka Alar (Davorin Puhar) je bila na kasaških dirkah v Avstriji tretja s kilometrskim časom 1:22,4. **Dawson MS (Marko Slavčič)**, oba KK Ljutomer) je bil tretji na kasaških dirkah v Sentiernjeju (1:19,0). (N. Š.)

ROKOMET

2. krog 1. B DRL za ženske: Branik MB - Millennium 21 : 32 (Kurbus 8, Šijanec 6). Kadetinj: Millennium - Brežice 23 : 30 (Kotnik 8).

2. krog 2. DRL vzhod: Dobova - Arcont Radgona 31 : 27 (Zorko 9, L. Klun in Petraš po 6), **Pomurje - Drava Ptuj** 19 : 23. (M. J., N. K.)

MODELARSTVO

MK Ftič Mlajtinci je skupaj z Aeroklubom Murska Sobota na letališču v Rakičanu organiziral **državno prvenstvo v kategoriji F3J**. Med radijsko vodenimi jadralnimi modeli je bil domači tekmovalac **Metod Meolic** tretji med mladinci in deseti v absolutni konkurenci.

Pred tem je bilo še tekmovanje za **5. pokal občine Moravske Toplice v kategoriji F5J**, ki so ga pripravili ob sodelovanju športne zveze. Pomerili so se radijsko vodeni jadralni modeli na elektromotorni pogon. Med domačini je bil najuspešnejši **Tadej Miholič**, tretji med mladinci in peti v absolutni konkurenci. (M. J.)

KOŠARKA

Povratna tekma 3. kroga **slovenskega pokala Spara: Radenska Creativ** - Litija 73 : 65 (Pavlovič 15, Juteršnik in Šuran po 13). Ker so v 1. tekmi Litijani zmagali le s 75 : 68, so se Sobočani uvrstili v 4. krog, v katerem se bodo pomerili s Hopsi Polzelo (13. oktobra v gosteh in 20. oktobra ob 20. uri doma v OŠ I). Za Polzelo igrajo štirje slovenski reprezentanti: Jagodnik, D. Lorbek, S. Udrih in Hafnar.

2. SKL vzhod mladinci: Radenska Creativ - KŠ Sani Bečirovič 92 : 67 (Štihec 25, Pavlovič 24). **2. krog A-11. SKL: Radenska Creativ** - Šentjur 101 : 35 (Bilič in Štihec po 22). **2. krog pionirji U-14 vzhod A: Parklji - Radenska Creativ** 83 : 48 (Šiftar 11, Sedonja 10).

1. krog 1. SKL vzhod mladinke U-18: Pomurje Skiny - Konjice 48 : 62 (Kerčmar 12). **1. krog 1. SKL vzhod kadetinj U-16: Merkur - Pomurje Skiny** 48 : 44 (Jug 14). **5. krog superlige 1. SKL pionirke U-14: Pomurje Skiny** - Grosuplje 45 : 53 (Vrbancič 24). **2. krog 1. SKL vzhod B-1 ml. pionirke U-14: Janina - Pomurje Skiny** 44 : 28 (Cvijanovič 9). (M. J.)

ŠAH

Na kadetskem turnirju ŠD Radenska Pomgrad je nastopilo 8 igralcev in igralke. Zmagal je **Jernej Skuhala** s 6 točkami. Drugi je bil Dorian Vida, 5,5, tretji pa Luka Skuhala, 5. (M. J.)

PIKADO

Na **DP upokoencev** v Gajevecih je bila ženska ekipa **DU Veržej** (2206 točk) tretja. Zmagalo je DU Otočec (2278) pred DU Zagorjci (2228). V posamični konkurenci je bila **Danica Kapun** (642) druga. Med moškimi so zmagali Vitomarci (2701), DU Radenci (2330) pa je bilo šesto. (F. M.)

ŠPORTNI RIBOLOV

Na 18. **DP v Močni** je med 12 ekipami DU Radenci zasedlo deseto mesto. Zmagalo je DU Pesnica. (F. M.)

JUDO

Na 29. mednarodnem memorialnem tekmovanju v Spilimbergu v Italiji je **Maja Uršič** iz Murske Sobotice, članica celjskega kluba Sankaku, osvojila zlato medaljo v kategoriji do 63 kg. (M. J.)

INVALIDSKI ŠPORT

ŠD cerebralne paralize Žarek je v Kamniku organiziralo **DP v dvoranskem balinanju**. Ekipa **Pomurja** (Bojan Poredoš, Štefan Hozjan, Robi Kuzma, Robi Potočnik) je osvojila naslov državnih prvakov. Druga je bila Ljubljana, tretja pa Ponikva. (D. D.)

Slovenska mladinska nogometna reprezentanca pred začetkom novih kvalifikacij za EP

Novinič kapetan izbrane vrste naših mladih upov

Spet se začne nov cikel kvalifikacij za evropsko prvenstvo leta 2010 za igralce do 19 let starosti. Ena od skupin bo konec tega tedna igrala tudi v Pomurju. Tekmovanje bo na območju medobčinskih nogometnih zvez Lendava in Murska Sobota.

Od petka, 9. oktobra, do srede, 14. oktobra, bo odigranih šest tekem, ki se bodo vedno začele ob 15. uri na igriščih ND Mura 05 v Murski Soboti in ND Nafta v Lendavi. Tam bo prva tekma med Slovenijo in Slovaško, istočasno pa se bosta v Fazaneriji pomerili Finska in Anglija. 2. krog bo na sporedu v nedeljo, 11. oktobra, ko bosta tekmi Slovenija - Anglija (Murska Sobota) in Slovaška - Finska (Lendava), 3. krog pa v sredo: Slovenija - Finska (Murska Sobota) in Anglija - Slovaška (Lendava).

Skupina je res močna, kot bi slo za drugi krog. Favoriti so Angleži, toda v nadaljnje kvalifikacije vodi tudi drugo mesto in obetajo se res zelo zanimivi obračuni. Selektor mladinske reprezentance Miloš Kostič je izbral naslednje reprezentante: Ažbe Jug (Interblock), Uroš Poljanec (Maribor), Lamin Diallo (Chievo Verona), Matija Širok (Gorica), Matija Šuligoj (Gorica), Aleksander Zukič (Interblock), Timotej Petek (Aluminij), Nik Cimprič (Domžale), Matic Črnic (Maribor), Semir Spahič (Maribor), Jure Bračko (Maribor), Martin Milec (Alu-

Slovenska mladinska reprezentanca Foto: N. N.

minij), Haris Vučković (Newcastle), Mitja Novinič (Milan), Anže Jelar (Triglav), Rade Jovanović (Simer Šampion), Robert Kurež (Drava) in Luka Vrhunc (Interblock).

V reprezentanci bo nastopil kot kapetan **Mitja Novinič**, dolga leta član lendavske Nafta, zdaj član italijanskega moštva Milan. Na širšem seznamu pa je igralec ND Mura 05 **Damjan Bohar**. Med pripravami bo Slovaška trenirala v Puconcih, Slovenija v Rakičanu, Finska v Gan-

čanih, Anglija pa v Bakovcih. Skratka, obeta se zares zanimiv športni dogodek. To so že druge zaporedne kvalifikacije v Pomurju. V minulem ciklusu je reprezentanca U-19 Slovenije zasedla prvo mesto in se uvrstila v finale evropskega prvenstva, ki je bil v Ukrajini. Bilo pa je tudi prvič, da se je katera izmed slovenskih mlajših kategorij nogometašev uvrstila na sklepni del EP. Očitno je prisotnost predsednika UEFA Michela Platinija pri-

spevala k temu, da so organizacijo tako velikega tekmovanja zaupali ravno organizatorjem v Pomurju, ki so se izkazali že v prejšnjem ciklusu. K vsemu temu je treba prišteti še prekrasna stadiona v Murski Soboti in Lendavi ter velik obisk ljubiteljev nogometa. Tudi tokrat pričakuje širšo podporo navijačev, predvsem privržencev slovenske reprezentance. Ni odveč dodati, da bo na vse tekme vstop prost.

Milan Jerše

6. tek po poti sprostivne in užitka za pomurski pokal Soklič prevzel skupno vodstvo

Športno društvo **Moščanci in Razvojni zavod Občine Puconci** sta pripravila pri španovi domačiji v Moščancih v okviru pomurskega rekreativnega pokala 6. tek po poti sprostivne in užitka. Najmlajši so tekli na progah, dolgih od 500 do 1200 metrov, člani in članice pa na 7 km.

V konkurenci 24 članov je slavil **Matjaž Soklič** (TS Radenska) s časom 24 minut in 57 sekund. S to zmago je tudi prevzel vodstvo v skupnem seštevku pomurskega pokala. Drugi je bil Jože Kirm (Tržiške strele), 25:49, tretji pa Štefan Robič (ŠD Turbina Selnica), 26:15. Četrtri je bil Franc Kolarič (TS Radenska), 26:26, peti pa Endre Gönter (AK Panvita), 26:57. Med

11 članicami je zmagala **Eva Rojko**, 32:22, pred Vlasto Lunčnik (obe TS Radenska), 34:56, in Marijo Škodnik (Radlje ob Dravi), 36:43. Četrta je bila Anemary Puhar (AS Triglav Predanovi), 37:00, peta pa Olga Flisar Holcman (TS Radenska), 39:32. V teku občanov na 3 km sta zmagala **Štefan Fujs** (AS Triglav), 12:56, in **Doroteja Osojnik** (ŠD Vaneča), 16:23.

Še zmagovalci pri dečkih in deklicah: Marko Miličević (OŠ Mačkovci), Larisa Utroša (DOŠ Genterovci), Niko Car, Saša Maučec, Nuša Lovenjak, Simona Sedonja in Mateja Bukvič (vsi AK Panvita).

M. J.

Foto: Ošte Bakal

STRELSTVO Najatančnejši Tišinčani

Športno in strelsko društvo Gornja Radgona je organiziralo na 10-steznem strelišču v Gornji Radgoni tradicionalno 13. tekmovanje za **pokal mesta Gornja Radgona**. Na ekipni in posamični tekmi s standardno zračno puško je nastopilo 16 ekip z 48 strelci. Že tretjič je zmagalo **SD Kolomana Flisarja Tišina** (Dušan Žiško 589, Valter Pajič 583, Saša Marija Ratnik 575), ki je skupno zadelo 1747 krogov. Drugo je bilo SD Dušan Požnel iz Rečice (1746), tretje pa SD Kolomana Flisarja II s Tišine (1705). Med posamezniki je zmagal slovenski reprezentant **Zeljko Moičević** iz Grosuplje s 595 krogi pred Dušanom Žiškom (Tišina), 589, in Maticem Baričem (SD D. Požnel), 587. M. J.

Mali nogomet

6. krog PL: Večeslavci - Meteor Melinci 5 : 2, Bakovci - Bulls Apač 0 : 3, Trnje - Videm 2 : 3, Suhi Vrh - Old Boys MS 3 : 5, Nemčavci - Inter Črenšovci 1 : 5. Vrstni red: Videm 14, Inter Črenšovci 13, Trnje 11.

6. krog TA: Mladost Černelavci - Bodočnost Fiksinci 13 : 1, Kamenci - Gerlinci 4 : 4, Hrabri miški Serdica - Mladi Odranci 9 : 0, Lissa Dokležovje - Haminovi G. Slaveči 3 : 13, Jezero Krašči - Veščica 2000 2 : 1, Pertoča - Mladost Pertoča 2 : 4, Inter Dolič - Sotina 4 : 6. Vrstni red: Sotina 18, Haminovi 15, Mladost Černelavci 13.

6. krog AA: Turnišče - Odranci 0 : 0, Piko Ropoča - NK 13 MS 4 : 10, Krašči 09 - Rakičan 0 : 17, Beltinci - Lipovci 1 : 5, Bangladeš - Mura-Krog 5 : 7. Vrstni red: Turnišče 16, Rakičan in Lipovci po 15.

6. krog KMN Moravske Toplice: Prosenjakovci - M. Toplice 5 : 0, Kobilje - Mlajtinci 6 : 5, Ivanci - Noršinci 3 : 1, Filovci - Vučja Gomila 2 : 6, Tešanovci - Čarda 6 : 4, Sebeborci - Motvarjevci 8 : 2. Vrstni red: Ivanci 18, Vučja Gomila 13, Čarda 12.

7. krog KMN Križevci: Ključarovci - Bunčani 6 : 3, Slaptinci - Zetor servis Vučja vas 6 : 1, LO-KO - Grabe 4 : 3, MRD - Berkovci 0 : 3, Habitus Lukavci - Juniori SNV 4 : 0, Križevci - Kalinovič 5 : 2. Vrstni red: Križevci, Ključarovci in Slaptinci po 18.

5. krog KMN Goričko liga A: Neradnovci - G. Slaveči 8 : 5, Lucova - Dolič 14 : 2, Matjaševci - Stanjevci 10 : 1. Vrstni red: Lucova 12, Matjaševci in G. Petrovci po 9. **Liga B: Čepinci** - Budinci 1 : 4, Pizzeria Kučan Križevci - Isyp Šalovci 12 : 4, Domanjševci - Šulinci 8 : 1, Carioke Markovci - Dolenci 8 : 1. Vrstni red: Domanjševci 12, Budinci 9. (M. J.)

8. krog veteranske lige MS: Cankova - Bakovci 1 : 1, Mladost Pertoča - Čarda 5 : 2, Borejci - Noršinci 2 : 8, Sebeborci - Rogašovci 3 : 5, Rakičan - Dokležovje 3 : 4, Černelavci - Old Boys 3 : 1. Vrstni red: Rogašovci 20, Old Boys 15, Bakovci 14.

6. krog mednarodne veteranske lige: Večeslavci - Slovenska ves 3 : 8, Grad - Mühlgraben 6 : 5, All Stars Monošter - G. Slaveči 9 : 3, Srebrni breg - G. Senik 6 : 6, Stanjevci - Šulinci 4 : 4, Neradnovci - Tromejnik Oldys 3 : 4. Vrstni red: Slovenska ves 18, All Stars Monošter, Tromejnik Oldys in Grad po 15. (M. J.)

Derbi Mariborčanom

Športni park v Lendavi, 2.000 gledalcev, sodnik: Emir Huselja (Velenje). Strelci: 0 : Džinić (22), 0 : 2 Mezga (24), 0 : 3 Mihelić (37), 1 : 3 B. Gerenčer (48), 2 : 3 Volaš (70, 11-m), 2 : 4 Plut (91). Rumeni kartoni: Zemljčič, Bukovec; Džinić, Jelić, Samardžić, Školnik, Bačinović, Mertelj.

Nafta: Murko, Matjašec, Zemljčič, Caban, Buzeti, Janković (B. Gerenčer, 46), Kopljarovics (Bukovec, 46), Vassiljev, Čeh, Sebök (Volaš, 46), Miljković.

Maribor: Pridigar, Džinić, Mezga (Bačinović, 29), Tavares (Bunderla, 89), Mihelić, Jelić (Plut, 75), Aljančič, Samardžić, Popović, Školnik, Mertelj.

Oboji so bili precej oslabljeni. Pri Nafti so manjkali Mujaković, Oslaj in Bunc, pri gostih pa Pavlovič, Mejač in Lunder. Videli smo dva različna polčasa, v prvem so bili boljši gostje, v drugem pa gostitelji.

Začetek srečanja je v glavnem potekal med obema kazenskima prostoroma brez izrazitih priložnosti tako na eni kot drugi strani vse do 22. minute, ko so gostje povedli. Po kotu Popovića je najvišje skočil Samardžić in streljal z glavo, Murko je žogo odbil, Džinić pa jo je iz neposredne bližine potisnil v mrežo. Lendavčani si še niso opomogli od šoka, ko je bilo že 0 : 2. Mezga je pobežnil po desni strani, preigral Matjašeca in z močnim strelom zadel nasprotni kot. Nafta je prišla do svoje prve priložnosti šele v 32. minuti, potem ko je Miljković s »škarjicami« zgrešil cilj. Slaba igra Naftine obrambe je gostom pripravila še eno priložnost. Po predlozku Popovića z desne strani je najvišje skočil Mihelić in z glavo dosegel tretji zadel za Maribor. Do konca polčasa so imeli gostje še dve lepi priložnosti (Tavares, Jelić), vendar se je izkazal vratar Murko. Zdelo se je, da Lendavčanov ves prvi polčas ni bilo na igrišču.

Ob prvem zadetku Maribora Foto: Nataša Juhnov

Po treh menjavah v nadaljevanju so domači odločno krenili v napad. Borut Gerenčer je v 49. minuti ukradel žogo Džiniću in s strelom z 18 metrov zadel desni spodnji kot vratarja Pridigarja. Stoodstotno priložnost je v 59. minuti napravil Čeh, potem ko je z desetih metrov povsem neoviran poslal žogo čez vrata. Sodnik Huselja se je v 64. minuti osmešil. Namesto Džiniću, ki je igral z roko, je rumeni karton dodal Bačinoviću. Če bi sodil pravilno, bi Džinić zaradi dveh rumenih kartonov moral z igrišča.

Dvajset minut pred koncem je Bačinović v kazenskem prostoru s prekrškom ustavil Vassiljeva, z najstrožje kazni pa je zadel Volaš in vrnil Nafto v igro. Pet minut kasneje se je izjemna priložnost za izenačenje ponudila Vassiljevu, a je Pridigar znova rešil Maribor. V 86. minuti se je Tavares znašel sam pred Murkom, vendar je njegov slab strel Murko odbil v polje. Gosti so

v sodnikovem podaljškju zmagali z zadetkom Pluta, ki je preigral Murka in zadel v polno.

Trener Naftine **Nebojša Vučićević**: »Naša igra je bila v prvem delu brezvoljna in neborbena. Po zamenjavih treh igralcev v drugem polčasu je naša igra postala boljša, bili smo agresivnejši. Krivico za postavitev moštva v prvem delu jemljem nase. Maribor je bil za zadel boljši nasprotnik. Čestitam mu za zmago.«

Trener Maribora **Darko Milanić**: »Danes smo v Lendavi odigrali zanimivo srečanje, kjer ni manjkalo zadetkov. V prvem delu smo igrali zelo dobro. Nenazadnje smo trikrat zadeli. Lahko bi dosegli še kak zadetek. Drugi del smo dobro začeli in bili blizu novemu zadetku. Srečanje je bilo nato do konca nervozno. Menim, da smo bili boljši in zaslužno zmagali.«

Feri Horvat M.

NOGOMET Prednost Kobilja

Prijateljski tekmi reprezentanc U-16: Hrvaška - Slovenija 2 : 1, Slovenija - Hrvaška 1 : 1 (Lotrič, Mura 05). (F. B.)

7. krog 1. **MNL Lendava:** Panonija - Olimpija Dolga vas 1 : 1, Žitkovci - Nedelica 2 : 2, Veterani Turnišče - Renkovci 1 : 1, Čentiba - Kobilje 0 : 2. Vrstni red: Kobilje 19, Veterani Turnišče 13, Nedelica 10.

7. krog 2. **MNL Lendava:** Zvezda Dolina - Mostje 0 : 5, Kapca - Graničar 1 : 4, Nafta veterani prosti. Vrstni red: Nafta veterani in Mostje po 13, Graničar 9.

7. krog 1. **MNL Murska Sobota:** Ljutomer - Tišina 4 : 4, Hodoš - Lipa 2 : 4, Roma - Slatina 1 : 2, Radgona - Serdica Kl. Šinko 1 : 1, Bakovci - Apače 0 : 2, Beltinci - Dokležovje 2 : 0. Vrstni red: Dokležovje 15, Bakovci 13, Beltinci 12.

7. krog 2. **MNL Murska Sobota:** Bratonci - Cankova 0 : 2, Rotunda - Križevci 0 : 5, Cven - Pušča 1 : 4. Vrstni red: Pušča 16, Križevci 15, Gorčanka 13. (M. J.)

1. SŽNL TESNA ZMAGA POMURK

5. krog: **Pomurje Beltinci** - Rudar Škale 1 : 0 (Tibaut, 32), HV Tour Slovenj Gradec - Dornava 5 : 2, Jevnica - Krka 0 : 3, Velesovo Kamen Jerič - Maribor 0 : 6.

Pari 6. **kroga** (18. oktobra): **Pomurje Beltinci** - HV Tour Slovenj Gradec, Rudar Škale - Maribor, Krka - Velesovo Kamen Jerič, Dornava - Jevnica.

Krka	5	5	0	0	31 : 1	15
Pomurje	5	4	0	1	26 : 9	12
Sl. Gradec	5	4	0	1	20 : 5	12
Jevnica	5	3	0	2	14 : 10	9
Rudar	5	2	0	3	13 : 8	6
Maribor	5	2	0	3	15 : 11	6
Velesovo	5	0	0	5	2 : 36	0
Dornava	5	0	0	5	6 : 47	0

PNL PETIŠOVCI PREHITELI GRAD

8. krog: Hotiza-La Stora - Rakičan 2 : 4, Virs Bistrica - Kema Puconci 2 : 3, Aqua Ižakovci - Grad 1 : 1, ZMG Gančani - Šalovci 1 : 2, Dobrovnik - Polana 0 : 0, Petišovci - Bogojina 3 : 0, Črenšovci - Turnišče 2 : 0. Pari 9. **kroga:** Turnišče - Hotiza-la Stora, Bogojina - Črenšovci, Polana - Petišovci, Šalovci - Dobrovnik, Grad - ZMG Gančani, Kema Puconci - Aqua Ižakovci, Rakičan - Virs Bistrica.

Petišovci	8	7	1	0	19 : 3	22
Grad	8	6	2	0	20 : 7	20
Črenšovci	8	4	3	1	13 : 6	15
Kema	8	4	2	2	22 : 10	14
Bistrica	8	3	2	3	11 : 9	11
Rakičan	8	3	2	3	18 : 17	11
Šalovci	8	3	2	3	8 : 8	11
Ižakovci	8	3	1	4	9 : 10	10
Dobrovnik	8	2	4	2	5 : 7	10
Hotiza	8	2	2	4	12 : 14	8
Bogojina	8	2	2	4	8 : 16	8
Gančani	8	1	4	3	10 : 14	7
Turnišče	8	1	1	6	6 : 19	4
Polana	8	0	2	6	3 : 24	2

NOGOMET Zmagi se nikoli ne gleda posebej v zobe

Mestni stadion v Fazaneriji, 1.400 gledalcev, sodnik: Drago Klinc (Ptuj), strelec: 1 : 0 Kljajič (4). Rumeni kartoni: Kljajič, Kokol, Pregelj, Marković, Romih.

Mura 05: Gačevski, Blagus, Filipovič, Kokol, Drahno, Maruško, Slavič (Pregelj, 46), Kljajič, Kremenović (Marković, 62), Ristič, Puc (Bohar, 46).

MU Šentjur: Kastelic, Jahič (Peša, 80), Centrih, Gorenak, Gobec, Dodlek, Đaković, Romih, Štrukelj (Firšt, 46), Leskovar, Majer (Dimc, 70).

Potem ko je po avtu z desne strani, ki ga je izvajal Maruško, že v 3. minuti Kljajič z glavo poslal žogo v mrežo Šentjurja, je malokdo verjel, da bo to edini gol na tekmi. Toda če ne izkoristiš številnih lepih priložnosti, se ti to zgodi. Še sreča, da gostje niso niti enkrat zadeli v polno, čeprav niso bili brez priložnosti.

V 14. minuti je imel namreč Kremenović idealno priložnost za povišanje vodstva, toda iz bližine je zadel naravnost vratarja gostov Kastelica, ki je žogo uspel odbiti v kot. Nogometaši Mure 05 so imeli novo priložnost že čez nekaj minut, toda po kotu je žoga le oplazila prečko. Gostje so imeli najzrelejšo priložnost v 29. minuti, ko Đaković ni bil dovolj natančen. V 39. minuti je Jahič preigral več Murinih igralcev in se odločil za močan strel s kakih 20 metrov. Domači vratar Gačevski je s težavo odbil žogo preko vrat.

V drugem polčasu so prevladovali gostje, ki so izvajali številne kote. Kazalo je, da je črno-belim pošla sapa, saj so le s težavo sledili poletnim tekmeccem. Tako so domači nogometaši in navijači komaj čakali konec tekme in se naposled veselili novih treh točk.

Milan Jerše

REGIJSKA PISARNA MORAVSKE TOPLICE
www.olympic.si

Sobota, 10. oktobra: Pohod po Miškovi poti. Organizator: PD Matica Murska Sobota. Informacije: 02 542 10 53.

Sobota, 10. oktobra: Zelo zahtevni vzpon na Krn iz Drežnice. Organizator: PD Matica Murska Sobota. Vodja pohoda: Janoš Vöröš. Informacije: 02 542 10 53.

Sobota, 10. oktobra: Preizkus hoje na 2 km in predstavitev nordijske hoje. Lokacija: hipodrom Ljutomer. Organizator: Zdravstveni dom Ljutomer. Dodatne informacije: Renata Škrget, 02 585 14 27.

Več informacij o prireditvah in vadbi na www.migajznami.si, kamor lahko tudi vpišete svojo prireditve ali vadbo.

NOGOMET

1. SNL KOPER POVIŠAL PREDNOST

12. krog: **Nafta** - Maribor 2 : 4 (0 : 3), Rudar - Olimpija 0 : 3 (0 : 1), Hit Gorica - Domžale 1 : 1 (0 : 1), Interblock - Luka Koper 0 : 1 (0 : 0), Labod Drava - CM Celje 0 : 1 (0 : 1). Pari 13. **kroga** 17. oktobra: Labod Drava - **Nafta**, CM Celje - Interblock, Luka Koper - Hit Gorica, Domžale - Rudar, Olimpija - Maribor.

Koper	12	9	3	0	20 : 9	30
Rudar	12	8	1	3	21 : 14	25
Olimpija (-2)	12	7	1	4	21 : 12	20
Celje	12	5	2	5	16 : 17	17
Maribor	12	5	1	6	19 : 18	16
Interblock	12	4	2	6	13 : 13	14
Drava	12	3	4	5	12 : 18	13
Domžale	12	3	4	5	15 : 23	13
Nafta	12	3	2	7	19 : 25	11
Gorica	12	2	2	8	15 : 22	8

2. SNL VODILNI DVOJEC UŠEL ZASLEDOVALCEM

8. krog: **Mura 05** - MU Šentjur 1 : 0 (1 : 0), Krško - Bela krajina 0 : 3 (0 : 0), Triglav Gorenjska - Garmin Šenčur 1 : 1 (0 : 1), Dravinja Kostroj - Primorje 0 : 3 (0 : 3), Livar Ivančna Gorica - Aluminij 0 : 1 (0 : 1). Pari 9. **kroga:** Bela krajina - **Mura 05** (nedelja ob 15. uri), Aluminij - Krško, Primorje - Livar Ivančna Gorica, Garmin Šenčur - Dravinja Kostroj, MU Šentjur - Triglav Gorenjska.

Primorje	8	6	1	1	19 : 4	19
Mura 05	8	5	3	0	17 : 4	18
Triglav	8	4	2	2	10 : 10	14
Aluminij	8	4	1	3	22 : 9	13
Dravinja	8	3	2	3	10 : 9	11
Šentjur	8	3	1	4	17 : 17	10
B. krajina	8	3	1	4	8 : 16	10
Šenčur	8	2	3	3	7 : 14	9
Livar	8	1	3	4	7 : 17	6
Krško	8	0	1	7	2 : 19	1

3. SNL VZHOD STOJNCI PREVZELI VODSTVO

8. krog: **Tehnostroj Veržej** - Malečnik 2 : 4, **Tromejnik G-Kalamar** - Simer Šampion 2 : 0, Paloma - Čarda 0 : 4, Stojnci - Odranci 3 : 1, Koroška Dravograd - Zreče 1 : 1, Kovinar Štore - Tehnotim Pesnica 1 : 3, Mons Claudius - Šmartno 1928 2 : 3. Pari 9. **kroga:** Odranci - Tehnostroj Veržej, Čarda - Kovinar Štore, Tehnotim Pesnica - **Tromejnik G-Kalamar**, Šmartno 1928 - Stojnci, Simer Šampion - Mons Claudius, Zreče - Paloma, Malečnik - Koroška Dravograd.

Prvi poraz Odranec

Igrišče v Stojncih, 200 gledalcev, sodnik: Gregor Gostenčnik (MB), strelci: 1 : 0 Meznarič (4), 2 : 0 Meznarič (76), 2 : 1 Tkalec (90), 3 : 1 Nežmah (93). Rdeči karton: Meznarič (81). Rumeni kartoni: Janžekovič, Topolovec. **Odranci:** Ščančar, D. Borovič (D. Horvat, 83), Erjavec, Jerebic, Zlatar (Janev, 61), Zelko, Tkalec, Žerdin, A. Kerec (Halas, 60), M. Kovač, Gostan.

Visoka zmaga Čarde

Igrišče v Sladkem Vrhu, 100 gledalcev, sodnik: Janez Babnik (LJ), strelci: 0 : 1 Vogrinčič, 8, 11-m, 0 : 2 Vinko (40), 0 : 3 V. Horvat (57), 0 : 4 Vinko (77). Rumeni kartoni: Gavez, Velički, Lorber; U. Krajnc, Z. Horvat, Vinko, Banfi. **Čarda:** Prša, U. Krajnc (D. Flisar, 83), V. Horvat, B. Horvat, Gjergjek, Kerčmar (Botjak, 37), Atanasov, Vogrinčič, D. Krajnc, Vinko, Z. Horvat (Banfi, 78).

Veržej klonil doma

Igrišče v Veržaju, 150 gledalcev, sodnik: Iztok Gornjak (Ljubečna), strelci: 0 : 1 Bosilj (17), 0 : 2 Bosilj (35), 0 : 3 Vajs (55), 1 : 3 M. Flisar (58), 1 : 4 Dvoršak (73), 2 : 4 Kuzma (81). Rdeči karton: Baler (48). Rumeni kartoni: Baler, Gergorič; Vajs. **Tehnostroj Veržej:** Gergorič, Slavič (Kuzma, 46), Baler, Živič, Rihtarič (Feguš, 58), M. Vinkovič, Benkič, Sreš, Kaučič, Grah (Marič, 70), M. Flisar.

Tretja zmaga Tromejnika

Igrišče v Kuzmi, 400 gledalcev, sodnik: Bojan Tkalič (MB), strelca: 1 : 0 Lepoša (20), 2 : 0 Bokan (90). Rdeči karton: Omanovič (71). Rumeni kartoni: Mešič, Janža, Forjanič; Djuranovič, Omanovič. **Tromejnik G-Kalamar:** Škrbič, Nemeč, D. Mešič, G. Bokan, Janža, Vršič, Kisilak, Lepoša (Forjanič, 83), Čontala (Gjureč, 89), Sukič (R. Bokan, 89), M. Mešič.

Stojnci	8	5	1	2	20 : 11	16
Odranci	8	4	3	1	20 : 8	15
Šmartno	8	4	2	2	19 : 13	14
Dravograd	8	3	4	1	18 : 9	13
Čarda	8	4	1	3	10 : 7	13
Malečnik	8	4	1	3	19 : 21	13
S. šampion	8	3	3	2	12 : 8	12
Zreče	8	3	3	2	8 : 12	12
Tromejnik	8	3	2	3	14 : 15	11
Veržej	8	3	1	4	19 : 14	10
Pesnica	8	3	1	4	12 : 16	10
Kovinar	8	2	1	5	14 : 14	7
Claudius	8	2	0	6	12 : 34	6
Paloma	8	0	3	5	8 : 23	3

LIGE MLADIH NEPRIČAKOVAN PORAZ KADETOV

10. krog 1. **SML:** Bilje Renče - **Mura 05** 1 : 2 (Kous, Pelcl). Vodijo Domžale (25), 14. Mura 05 (6). 10. krog 1. **SKL:** Bilje Renče - **Mura 05** 1 : 0. Vodi Maribor (23), 5. Mura 05 (16). 7. krog U-14 **vzhod:** Nafta - Aluminij 5 : 1, **Tehnostroj Veržej** - Rudar 4 : 2, Jarenina - **Mura 05** 4 : 2. Vodi Maribor Branik (27), 6. Tehnostroj Veržej (17), 8. Mura 05 (15), 9. Nafta (13).

Za življenja vredno okolje

Ločevanje odpadkov nuja, ne kaprica

Nov standard ravnanja z odpadki naj bi v dvanajstih občinah zaživel že s prvim dnevom novega leta

Čeprav so barvni zabojniki že dolgo del našega vsakdana, se marsikdo še vedno sprašuje, čemu je potrebno ločeno zbiranje odpadkov. Strokovnjaki odgovarjajo, da na ta način zmanjšamo količino odpadkov na odlagališču za 60 odstotkov in več.

Višji standard, več odpadkov

Ko je bilo leta 1991 ustanovljeno podjetje Saubermacher-Komunala Murska Sobota, d. o. o., je v mestu Murska Sobota zaživel tudi sistem BIOPaS. Takrat so občani dobili v uporabo zabojnike za ločeno zbiranje papirja, bioloških in mešanih odpadkov v svojih gospodinjstvih ter možnost ločenega zbiranja in odvajanja belega in barvnega stekla na tako imenovanih ekoloških otokih. Sistem je z leti rasel in se širil na preostala naselja takratne velike Občine Murska Sobota. »V letih 1992/1993 je potekalo poskusno zbiranje nevarnih odpadkov. Leta 1994 smo začeli akcije zbiranja kosovnih in nevarnih odpadkov od gospodinjstev, leto kasneje pa smo že stopali po poti poslovne odličnosti in prejeli certifikat za sistem vodenja kakovosti v skladu z ISO 9001 ter se še intenzivneje usmerili v zahteve in pričakovanja naših odjemalcev,« pravi direktor podjetja Drago Dervarič. Zaradi naraščajočega življenjskega standarda v samostojni državi so se v gospodinjstvih začele kopičiti zbrane količine sekundarnih surovin v obliki odpadnih embalažnih materialov. Tako so leta 2000 obogatili opremo na ekoloških otokih z zabojniki za zbiranje plastike in kovin. Leto pozneje so se tudi

pristojni državni organi začeli zavedati pomena ločenega zbiranja odpadkov pri izvoru in sprejeli odredbo o ravnanju z ločeno zbranimi frakcijami, ki je prinesla v državo poleg obveznosti ureditve ekoloških otokov tudi vzpostavitev zbirnih centrov za ločeno zbiranje frakcij. Januarja 2002 je tako nastal prvi zbirni center v Murski Soboti, v poznejših letih pa so mu sledili še v Vidoncih, Skakovcih, Puconcih, Šalovcih in Beltincih.

V boj s plastenkami

Analize rezultatov vsakdanjega sistematičnega spremljanja dogajanja na ekoloških otokih, ki ga opravljajo v podjetju, so pokazale, da so občani sprejeli ekološke otoke in da se na njih pojavlja vedno večja količina plastenk. Ta problematika je še posebej izrazita poleti, ko ljudje kupujemo večje količine pijače v plastenkah. »V želji, da bi še bolj zmanjšali količine odpadkov, ki jih odlagamo na odlagališču, in s tem posledično podaljšali življenjsko dobo odlagališča, odpadne surovine pa ponovno uporabili in predelali v nove materiale, ločeno zbiranje pa še bolj približali gospodinjstvom, smo izvedli lani in predlani šestmesečni poskusni projekt ločenega zbiranja plastenk po sistemu od vrat do vrat v naselju Murski Črnci. Tako je 130 gospodinjstev zbralo 940 kilogramov čiste plastične embalaže,« pojasnjuje Dervarič. Najnovejši rezultati sortirnih analiz kažejo, da je med mešanimi komunalnimi odpadki, ki so namenjeni odlaganju, tudi do 43 odstotkov plastike, od katere glavnino predstavljajo plastenke. Zaposleni v podjetju Saubermacher-Komunala pri svojem delu

tudi opažajo, da se iz leta v leto povečuje količina ločeno zbrane plastike, kjer pretežni delež predstavljajo plastenke. Zaradi povečanih količin plastične embalaže, dane na trg, pa je močno povečan pritisk tudi na ekološke otoke. Zabojniki za ločeno zbiranje plastike se izredno hitro napolnijo, saj občani ponavadi plastenk žal ne stisnejo in jim tako ne zmanjšajo volumna. Praksa kaže, da se zabojniki za ločeno zbiranje plastike pogosto uporabljajo tudi za odlaganje mešanih komunalnih odpadkov. Na ta način zasedajo prostor za ločeno zbrane frakcije, hkrati pa se ločeno zbrane frakcije onesnažijo.

Od vrat do vrat

Da bi bili kos omenjenim vsakodnevni izzivom ter da bi poskrbeli za učinkovito in uporabnikom prijazno ločeno zbiranje odpadkov, so se letos v podjetju Saubermacher-Komunala odločili ponuditi storitev zbiranja plastenk po sistemu od vrat do vrat. Občina Beltinci se je kot prva izmed 12 občin, kjer podjetje Saubermacher-Komunala izvaja gospodarsko javno službo zbiranja in odvoza odpadkov, lotila poskusnega projekta zbiranja plastenk po tem sistemu. Partnerji projekta so Občina Beltinci, podjetje Saubermacher-Komunala in Slopak – družba za ravnanje z odpadno embalažo. Pogodba o izvajanju projekta med občino in podjetjem Saubermacher-Komunala je bila podpisana v začetku meseca februarja 2009. V prvi polovici meseca marca so bili vsem gospodinjstvom, ki so vključena v sistem ravnanja s komunalnimi odpadki, razdeljeni

Vrečo s plastenkami odložimo na dan odvoza ob zabojnik za ostale odpadke.

vreče in informativno gradivo. V informativnem gradivu so navedena navodila za pravilno zbiranje odpadnih plastenk, navedeni so urniki odvozov v letu 2009 v posameznih naseljih Občine Beltinci in ukrepi v primeru nepravilnega zbiranja oziroma od-

dajanja vreč. Zbiranje odpadnih plastenk v poskusnem obdobju je za občane brezplačno, stroške poravnava Občina Beltinci skupaj s partnerji projekta. Prvi odvoz plastenk v Občini Beltinci je bil 14. aprila v naselju Lipa, ki so ga zaznamovali v sodelovanju z OŠ Beltinci. Z namenom ozaveščanja in izobraževanja povzročiteljev so pripravili za učence tekmovanje v ločevanju odpadkov. Rezultati projekta so zelo pozitivni. V šestih mesecih so zbrali 19.740 kilogramov plastenk. Povprečna količina zbranih plastenk na gospodinjstvo se je od začetnih 1,15 kilograma povzpela na 1,84 kilograma (60-odstotno povečanje).

Sistem rumene vreče

Analiza ankete na vzorcu 186 gospodinjstev v Občini Beltinci, ki so jo izvedli v minuli mesec, kaže, da si želi 88 odstotkov gospodinjstev nadgradnjo zbiranja plastenk v vrečah. Tako bodo na pobudo občanov in Občine Beltinci s prvim novembrom 2009 nadgradili poskusni projekt. V prozornih vrečah, v katerih so doslej zbirali izključno plastenke, bodo lahko občani oddajali tudi druge embalažne materiale, npr. plastične vrečke in folije, plastično embalažo tekočih pralnih sredstev, mehčalcev, šampnov, tekočih mil, tetrapak emba-

lažo mleka in sokov, pločevinke, očiščene plastične lončke, krožnike in pribor, očiščene konzerve itd. Gre za t. i. sistem rumene vreče. »Dosegli smo točko, ko se lahko povzpemo za stopničko višje,« meni Dervarič. Skupaj z občinami trenutno oblikujejo nove standarde ravnanja z odpadki, ki vsebujejo poleg sistema rumene vreče še povečanje frekvence odvozov frakcij z ekoloških otokov ter ločeno zbiranje papirja in bioloških odpadkov v zabojnikih pri gospodinjstvih doma. Upajo, da jim bo s skupnimi napori uspelo prebroditi vse ovire, predvsem administrativne, in da bo nov standard ravnanja z odpadki v vseh 12 občinah zaživel že s prvim januarjem 2010. »Naš glavni cilj je Za življenja vredno okolje, ki ga lahko dosežemo tudi tako, da delež lani ločeno zbranih frakcij v višini 36 odstotkov dvignemo v naslednjih dveh letih nad 50 odstotkov. To naj bo zaveza tako nas kot tudi vsakega posameznega občana in lokalne skupnosti,« končuje direktor podjetja.

Timotej Milanov

»Dosegli smo točko, ko se lahko povzpemo stopničko višje.«

Ločeno zbrane frakcije lahko občani oddajo tudi v zbirnem centru.

Mateja Kožuh Novak, predsednica Zveze društev upokojencev Slovenije

Zamrznjene pokojnine znak slabe politike in gnile družbe

Volitve so blizu in upokojenci si bodo zapomnili, kdo vse je pristavil lonček k zamrznitvi pokojnin

Besede Mateje Kožuh Novak, predsednice Zveze društev upokojencev Slovenije, so ostre kot britev, ki jo potem vzame v roke in pred javnostjo obrije golobrade menedžerje, pohlepne novodobne kapitaliste in z njimi zlizane politike ter oblast. Zavzema se za pravičnejšo družbo, za zgled pa postavlja preteklo ureditev, s čimer si v javnosti nabira številne zaveznike in nasprotnike. Veliko si je drznil govoriti že njen oče, kar ga je med drugo vojno stalo življenja, Mateja Kožuh Novak pa se tega ne boji, ker je, kot pravi, njena prednost pred mladimi v tem, da je tako kot vsi starejši ljudje v odhajanju. Boji pa se, da bo z besedo v medijih ljudem dajala lažno upanje.

Pomagali ste, da smo odprti Hišo Sadeži družbe v Murski Soboti, kjer bodo negovali in ohranjali medgeneracijske odnose. Kaj se je torej zgodilo z naravnimi medgeneracijski odnosi ter povezanostjo in soodvisnostjo generacij, da je zanje danes potrebna institucionalna podpora?

Vprašanje je, ali je institucionalna podpora medgeneracijski povezanosti res tako potrebna, kot poudarjajo strokovnjaki v razvitem svetu. Predvidevajo, da bodo demografske spremembe, če se na njih ne bomo dobro pripravili, predmet medgeneracijskega konflikta, kjer lahko krajši konec potegnejo starejši, če se ne bodo organizirali, ali pa mlajši, če se bodo starejši dobro organizirali in med starostnimi skupinami ne bo pravega dialoga.

V velikih državah, kjer je velika zaposlitvena mobilnost, se medgeneracijska povezanost izgublja iz preprostega razloga, ker se generacije ne morejo pogosto srečevati. Zato spodbujajo ljudi, da tvorijo zunaj družin medgeneracijske socialne skupine, ki jih ne bo mogoče kar tako sprejeti med seboj, kar tako radi počno slabi politiki in predstavniki kapitala. Res pa je, da slovenska družba še ni tipična razvita družba. Pri nas ostane večina družin tesno povezanih, dokler živijo starši. Ko ti umrejo, gojijo medgeneracijsko sožitje v svojih družinah naprej njihovi otroci. To je v vseh dosedanjih krizah omogočilo preživetje marsikateri družini. Če pa pogledamo na pojav z očmi posameznika, pa je tudi druženje dedkov in babic, ki tako redko vidijo svoje vnuke, z vnuki drugih, ki redko vidijo svoje dedke in babice, početje, ki bogati tako stare kot mlade. Zato bi si želele nevladne neprofitne organizacije, ki smo sposobne ustanavljati take centre z minimalnimi stroški, na tem področju večjo podporo lokalne skupnosti in države.

Bo načrtovano spodbujanje stikov med generacijami prispevalo k obuditvi pristnejših odnosov med mladimi in starimi tudi v družini in družbi nasploh?

Odnosi v družini so v marsičem odvisni od dohodkov članov dru-

žine. Bojim se, da bo v deželi, kjer so zaposleni pod takimi pritiski, kot so trenutno v Sloveniji, kjer lastniki kapitala varujejo svoj domljivo prisluzeni kapital tako, da odpuščajo delavce, država pa varčuje z zamrzovanjem dohodkov najrevnejših, hudo trpelo tudi sožitje v družini.

Kako se bo odločal sin, ki mora mami plačevati oskrbo in otrokom kupovati čevlje za šolo, pa nima denarja za oboje? Obsojam politike, ki si ne upajo obdavčiti bogatih in siromašijo najbolj siromašne.

Medgeneracijski centri, kjer se bodo mladi in stari znali prilagajati drug drugemu in tolerirati drug drugega, bodo nedvomno prispevali k boljšemu medsebojnemu razumevanju v hitro starajoči se družbi. To pa nikakor ni lahko delo, saj smo vsi polni predsodkov, mladi o starih in stari o mladih.

Se strinjate z mnenjem, da so upokojenci danes najbolj organizirana interesna skupina v državi - tako s svojimi društvi kot stranko upokojencev?

Ne vem, če smo najbolj organizirana interesna skupina, smo pa nedvomno najbolj številna in najbolj modra skupina prebivalstva z največ izkušnjami in veččinami. Nam pa prav tako kot drugim skupinam civilne družbe manjka samozavesti, ne zavedamo se svoje potencialne moči in ne poznamo

Prepričana sem, da bomo šli na naslednje volitve sindikati in upokojenci skupaj, da bomo izbirali ljudi z neomadeževano preteklostjo, ljudi, ki bodo znova zagnali razvoj naše družbe v pravo smer - v medsebojno strpnost, solidarnost, v spoštovanje različnosti in v družbo, ki se zaveda medsebojne odvisnosti vseh generacij.

metod izražanja aktivnega državljanstva. Ne zavedamo se, da so poslanci državnega zbora naši predstavniki pri skupni vreči. Z njimi moramo zato neprestano komunicirati, spremljati njihovo delo, jih zavezovati, da bodo glasovali za ljudi in ne za bogato manjšino ali za tuji kapital. Prav tako se moramo tehtno, na podlagi spremljanja vseh njihovih aktivnosti v parlamentu, odločati o tem, ali jih bomo še volili ali ne. Žal smo Slovenci kot narod premalo samozavestni, pustimo, da nas tisti, ki kujejo iz politike denar za svoje žepce, civilni in cerkveni, razdvajajo. Prevečkrat se odločamo, da bomo ne-

Fotografiji: Jaka Adamič

koga volili, ker je desni ali levi, v resnici pa so vsi, ki so v parlamentu, razen redkih posameznikov, ki pa parlament praviloma zapuščajo, utrjevalci grobega kapitalizma v Sloveniji. S svojimi odločitvami siromašijo večino na račun bogate in vplivne manjšine. Mi starejši vemo, kako smo živeli v družbi, ki je gojila pravilo enakosti, ki je dajala vsem ljudem delo, ki je na podeželju gradila tovarne in ki je odpirala ambulante ter šole v majhnih krajih. In ki je, če hočete, prinesla tudi kmečke pokojnine. Ambulante iz majhnih krajev že izginjajo, šole bodo začeli tudi zapirati, saj mladi v domačem kraju ne dobijo več dela. Mladim moramo dopovedati, da k profitu naravnana družba, ki gradi temelje na pohlepu najbolj bistrih, vodi v suženjstvo in ne v svobodo.

V javnosti je precej odmevala vaša izjava, da so mlajše generacije upokojence potisnile v geto »varstva starejših«. V kakšnem smislu je sistem varstva starejših za upokojence geto?

Država in socialna stroka sta se v preteklosti s starejšimi srečevali v času, ko so potrebovali pomoč okolja - graditi so morali domove za starejše, začeli so urejati službo pomoči na domu. In tam so tudi ostali. Pri varstvu starejših. Zaman smo opozarjali že ministra Drobničča, da za sedanje generacije starejših, ki vstopamo v starost mnogo

bolj vitalne in zdrave, ne more pisati strategije varstva starejših, ampak strategijo zdravega staranja. Od Drobničevih časov se ni veliko spremenilo. V času prejšnje ministricice so po navodilih EU pisali strategijo aktivnega staranja, pa so v njej popolnoma pozabili na nas, upokojence. Aktivno naj se starajo starejši delavci, naj torej ne odhajajo v pokoj, ampak naj delajo. Kaj počnemo mi, upokojenci, pa države ne briga. Pa bi jo še kako moralo! Če smo zdravi, smo tudi upokojenci produktivni. Če smo zdravi, znižujemo stroške v zdravstvu. Če smo zdravi, lahko živimo v lastnih gospodinjstvih in ne potrebujemo domače oskrbe. Vse kar počnemo v društvih upokojencev, je dejansko skrb za lastno zdravje. Mlajši, ki na nas gledajo obremenjeni s stereotipi o starcih in staranju, nam, namesto da bi nas spodbujali pri naši skrbi za zdravje, zamerijo, češ da se zabavamo in za zabavo trošimo denar. (Ki bi sodil njim?) Ker nas je vsak dan več, bi morale državne službe načrtno gojiti partnerstvo s starejšimi, vzgajati mlajše v sodelovanju z nami, ne pa jim poglabljati fobije. Vsak dan bi vam lahko povedala, kako se vladni uradniki obnašajo do nas starejših tudi tedaj, ko mislijo, da so z nami najbolj prijazni. Uradnica v vladi je bila hudo presenečena, ko smo se negativno odzvali na njeno izjavo 'Saj vas imamo radi!' Njene ljubezni nič ne potrebujemo, želimo

pa, da nam prisluhne in se z nami kot s spoštovanimi, izkušenimi in modrimi ljudmi pogovori, do kakšne mere država lahko zadovolji naše potrebe.

V vseh sodobnih družbah sodimo starejši med najranljivejše skupine prebivalstva. Da si vlada upa potem, ko že devet let zmanjšuje dohodke upokojencem, reševati državni proračun z zamrznitvijo pokojnin, med upokojenci in družinskimi upokojenci pa je naj-

Mladim moramo dopovedati, da k profitu naravnana družba, ki gradi temelje na pohlepu najbolj bistrih, vodi v suženjstvo in ne v svobodo.

več revnih, kaže na odnos te družbe do starejših. Trdim, da družba, ki ne skrbi za svoje najbolj ranljive skupine, ki ne spoštuje starosti, ki ne zna uporabiti modrosti, nima možnosti za kakovostno preživetje.

Upokojenci ste pri zbiranju podpisov za izredni sklic skupščine Vzajemne dokazali, da ste zelo dobro organizirani in da se lahko določenim nameram odločno zoperstavite. Kaj vas je spodbudilo k temu, da boste spodnašali nadzorni svet Zdravstvene zavarovalnice Vzajemna?

Če ima človek 428 evrov pokojnine, kar je najnižja polna pokojnina, 100.000 upokojencev pa prejema manj kot toliko, zelo težko plača vsak mesec 23,8 evra za dopolnilno zdravstveno zavarovanje. Pa je primoran, ker sicer ne more kupiti zdravil ali doplačati zdravstvenih storitev. Zato so nas začeli naši člani opozarjati, da moramo nekaj narediti, da se bodo ta sredstva pravilno uporabljala. Res je, hitro nam je uspelo zbrati veliko pooblastil za sklic izredne skupščine. Bolj kot naši marljivi prostovoljci, katerih delo dobro poznamo in se nanje lahko vedno zanesemo, pa me je presenetila reakcija številnih ljudi, ki so nam poslali pooblastila neposredno na Zvezo društev upokojencev. To je pokazalo, da je ljudem dovolj goljufij in zavajanj, da so samo čakali, kdo se bo prvi lotil razkrivati to gnilo profitno naravnano družbo, kjer so posamezniki pripravljene prodati še lastne otroke in starše, samo da se jim polnijo mošnjički. Upokojenci smo proces samo začeli, nadzorni svet Vzajemne, ki ni opravil svoje funkcije, bomo zamenjali predstavniki vseh struktur lastnikov, starih in mladih. Sredstva, ki jih mnogo ljudi tako težko prispeva v blagajno Vzajemne, se morajo porabljati racionalno in samo za namen, zaradi katerega se zbirajo.

Če boste upokojenci s svojo zahtevo uspeli, ali bodo zato imele mlajše generacije upokojence rajši? Bodo v tem dejanju res razpoznale upor zoper neoliberalno srenjo, ki po eni od vaših izjav zavaja tudi otroke in vnuke?

Vsaj trideset odstotkov pooblastil so nam poslali mlajši ljudje. Ti so zaradi negotovih služb in maltretiranja na delovnih mestih še v hujših stiskah, kot smo mi, starejši. Pri pokojninski in zdravstveni zakonodaji, višini osebnih dohodkov in višini pokojnin že aktivno sodelujemo s predstavniki sindikatov. Tako mi kot oni se zavedamo, da bomo lahko pritisnili na kapital in na od njega odvisno politiko le z množičnostjo in enotnostjo. Prepričana sem, da bomo šli na naslednje volitve sindikati in upokojenci skupaj, da bomo izbi-

rali ljudi z neomadeževano preteklostjo, ljudi, ki bodo znova zagnali razvoj naše družbe v pravo smer - v medsebojno strpnost, solidarnost, v spoštovanje različnosti in v družbo, ki se zaveda medsebojne odvisnosti vseh generacij.

Pomembno načelo Zveze društev upokojencev Slovenije je spodbujanje medsebojne solidarnosti, ker da brez tega po vašem sodobna družba nima možnosti kakovostnega preživetja. Kdo je torej danes s kom premalo solidaren? Koliko so upokojenci solidarni z aktivno populacijo in zaposleni z upo-

Kojenci, koliko upokojenci med seboj?

Medsebojna solidarnost je v družbi, ki se je znašla v recesiji, izjemno pomembna. Ohraniti moramo prvi pokojninski steber, ki bo zagotavljal preživetje tudi tistim z najnižjo pokojnino, socialne transferje za osnovno preživetje tistih, ki so se znašli v stiski, javni zdravstveni sistem, ki zagotavlja enak dostop vsem prebivalcem, in ohraniti moramo kakovostne javne šole, ki bodo dostopne vsakomur. Vse to so sistemi, ki temeljijo na medsebojni solidarnosti, ki so vrednote razvite družbe. V sodobni Sloveniji jih rušimo zaradi prevelikega pohlepa posameznikov.

O tem, da starši še kako pomagamo družinam naših otrok, najbrž nihče ne dvomi, seveda dokler in koliko moremo. Na podlagi ankete, ki smo jo izvedli med našimi člani, smo izračunali, da bi znesla pomoč staršev svojim otrokom in vnukom, če ocenimo uro našega dela z 12 evri, v denarju celih 7,5 milijarde letno! Več kot polovici starejšim, ki živijo v domovih za starejše, (do)plačujejo oskrbo njihovim otroci, za mnoge starejše, ko obnemorejo, skrbijo otroci doma. Prostovoljci vemo, kolikokrat se nam povrne dobro delo, ki smo ga opravili za človeka v stiski. V Zvezi društev upokojencev starejši načrtno gojimo medsebojno pomoč prav s to mislijo: če bom danes jaz pomagal sosedu, imam večjo možnost, da bo nekdo pomagal meni, ko bom jaz obnemogel.

Žal pa tudi mi nismo imuni pred taktiko vseh vladarjev, ko skušajo svojo oblast utrjevati z vzbujanjem sovraštva in nestrpnosti med ljudmi. V zvezi prevečkrat slišim pripombe na račun tistih, ki zaradi kakršnegakoli razloga niso delali polno delovno dobo, češ da imajo glede na tiste, ki so jo opravili, prevelike pokojnine, boljše socialne prejemke. Opraviti imamo z dvema problemoma. Pokojnine za polno delovno dobo so absolutno prenizke, kot je prenizka tudi minimalna plača, na kateri temelji sistem pokojnin. Človek s štiridesetimi leti delovne dobe bi moral imeti pokojnino vsaj dvajset odstotkov nad pragom revščine. Drug problem pa so sredstva, ki so nujno potrebna za osnovno preživetje. V razviti državi bi moral imeti vsak državljan dohodek, ki doseže prag revščine. Ta je seveda glede na število članov gospodinjstva različno visok. Kot so mi dejali na ministrstvu za delo, so letos izračunali, da je prag revščine 560 evrov. Več kot 200.000 upokojencev, tudi tistih s polno pokojnino, ima nižjo pokojnino od praga revščine, to pa ni prav.

Kdo naj bo solidaren s tistimi, ki niso mogli iz kakršnegakoli razloga delati polne delovne dobe, če ne mi, upokojenci? In kdo naj bo solidaren z ženskami, ki so bile gospodinjice, če ne me, ki vemo, kaj pomeni biti gospodinja? Ali si kmet in še bolj kmetica na stara leta res ne zasluži minimalne pokojnine, da ima vsaj nekaj svojega denarja?

Če že govorimo o solidarnosti, zakaj se vaša zveza ne zavzema na primer tudi za večjo solidarnost v državi, na primer do marginalne in revne pokrajine, kot je Pomurje, ki jo zaznamujejo visoka stopnja brezposelnosti, nizke plače, nizke pokojnine, negativna demografska slika ...?

Pripisujete nam preveč moči. V javnost je naša zveza prišla šele z Vzajemno. Do sedaj novinarji naša stališča in aktivnosti niso zaznali. Premalokrat pišete, ko protestiramo proti premajhnim osebnim dohodkom, ko se v protestih, ki jih organizirajo sindikati, tem postavimo ob bok, ko nepravilno

opozarjamo na prenizke pokojnine in prenizke socialne dajatve, ko aktivno iščemo starejše z nizkimi dohodki ali drugimi potrebami in jim skušamo zagotoviti pomoč. Na novinarsko konferenco letos maja, ko smo s sindikati podpisali zahtevo državnemu zboru in vladi, da v imenu 700.000 ljudi zahtevamo striktno delitev javnega in zasebnega zdravstva, da zahtevamo, da se vsaki dve leti preveri javna zdravstvena mreža in popravi, če je potrebno, so prišli trije novinarji. Na vseh novinarskih konferencah opozarjamo, da se ne bori mo le za naše pravice, ampak tudi za pravice vseh tistih naših otrok in vnukov, ki so se znašli v stiski. Tega še nikoli nisem videla napisane v medijih.

Ena od aktualnih političnih tem je ta čas zagotovo vprašanje zamrznitve pokojnin.

Kot veste, je DeSUS že pristal na delno zamrznitev pokojnin, kar je dejanje brez primere. Stranka, ki se razglašala, da predstavlja upokojence, samovoljno sklence kompromis z drugimi strankami, ne da bi prisluzhnila zahtevam svoje ciljne skupine? Tudi ti nas jemljejo za svoje 'varovance', ki se ne znamo odločiti sami, ampak se morajo oni odločiti za nas. Zamrznitev pokojnin, četudi je delna in preden so se kakorkoli dogovorili o plačah javnih uslužbencev, je var-

Da si vlada upa, potem ko že devet let zmanjšuje dohodek upokojencem, reševati državni proračun z zamrznitvijo pokojnin, med upokojenci in družinskimi upokojenci pa je največ revnih, kaže na odnos te družbe do starejših.

čevanje na račun najrevnejših v družbi, teh pa je vsaj polovica upokojencev. To pa je znak slabe politike in gnile družbe. Nespametna politika je leta zadrževala plače v javnem sektorju, medtem ko so si jih privilegirani med njimi ves čas povečevali. Hkrati je od leta 2000 dalje zavestno zadrževala rast pokojnin pod z zakonom dogovorjenim usklajevanjem. Naši strokovnjaki so izračunali, da smo od leta 2000 upokojenci pustili v državnem proračunu milijardo sredstev, torej 100 milijonov na leto. S temi posegi v pokojninski sistem so spravili polovico upokojencev na rob preživetja. Na hrbtih teh zdaj rešujejo letni proračun! Niso samo grabežljivi lastniki kapitala in zdravniki izgubili občutek za spodobnost in sočloveka! Volitve so blizu, drugo leto županske, dve leti nato volitve v državni zbor. Upokojenci si bomo zapomnili vse, ki bodo pristavili svoj lonček k tem odločitvam.

Med reformami, ki naj bi ohranile napredek in ravnovesje v družbi, je napovedana reforma pokojninskega sistema. Kaj menite o napovedanem poznejšem upokojevanju?

Osnovni problem sedanjega pokojninskega sistema ni prezdognje upokojevanje, ampak prepoznen vstop v delovno razmerje, o čemer premalo govorimo. Pred petdesetimi leti je večina delavcev začela delati z osemnajstim letom ali še prej, sedaj pa šele po petindvajsetem letu. Ti ljudje bodo pri petinšestdesetih letih nabrali toliko delovnih let, kot smo jih nabrali mi. Nič kaj dosti več ne bodo delali, a bodo v šestdeseta leta starosti

vstopali v bistveno boljši kondiciji, kot smo mi ali generacije pred nami. To pa zato, ker je danes še zelo malo težkih fizičnih del, ker sedanje generacije manj kadijo in bolj skrbijo za svoje zdravje in ker je več izobraženih, z izobrazbo pa se človeku bistveno dvigne verjetnost, da bo na delovnem mestu opravljal delo, ki ga rad opravlja. Če imaš rad svoje delo in te nihče ne potiska v pokoj, boš sam želel delati čim dlje. Zlasti, če ti bo država omogočala po petdesetem letu dodatno izobraževanje in strokovno pomoč, da boš našel letom primerno delovno mesto, in če bo dajala bonuse za to, da boš delal dlje. Petinšestdeseto leto za upokojitev ne sme biti in tudi v sedanjem predlogu ni fiksna starost. Da pa se mora prej ali slej izenačiti delovna doba obeh spolov, pa je strokovnjakom jasno, saj so ženske močnejši spol in grede tudi zaradi življenjskih navad v pokoj v boljši kondiciji kot moški. Povprečni moški danes uživa pokojnino šestnajst, povprečna ženska pa dvajset let. Starši potrebujejo čim več časa za vzgojo otrok, ko so ti majhni, zato mora sodobna razvita družba čim bolj pomagati z bonusi mladim družinam. Rodnosti ne bodo prav nič dvignili z obljubami mladim ženskam, da bodo na starost za vsakega otroka dobile bonus enega leta. Mlade ženske ne razmišljajo o pokojnini.

Mateja Kožuh Novak je javnost spoznala kot odlično

Vas zanima, kako prihraniti? Tuševi kupci poznajo odgovor!

Kako privarčevati, je v današnjih časih vprašanje, ki si ga postavljamo na vsakem koraku. Odgovor nanj imajo v trgovinah Tuš, saj njihovi zvesti kupci prihranijo več. Pa pogledajmo ...

Svežina, kakovost in cenovna ugodnost

Pestra ponudba kakovostnih izdelkov po ugodnih cenah velja za vse Tuševe kupce. Člani Tuš kluba pa lahko poleg tega v trgovinah Tuš izbirajo tudi med več kot 1500 izdelki z vsakokrat znižanimi cenami. Bodite pozorni na oznako 'Tuš klub akcija',

sogovornico, ki se ne ustrašiti novodobnih menedžerjev in ki javno govori brez dlake na jeziku. Od kod vam moč za takšno držo?

Imam jo v genih. Moj oče je v drugi svetovni vojni izgubil življenje, ker je preveč govoril. Šele po smrti so ga naredili za belogardista, da so opravičili njegovo smrt. V genih imam tudi občutljivost za krivice, ki jih eni ljudje delajo drugim. Zelo sem ponosna na svoj rod. Moj stari oče je iz obrtne delavnice naredil prvo tovarno na Dolenjskem. Najprej je ob tovarni sezidal stanovanja za svoje delavce.

Nikakor ne morem razumeti pohlepa ljudi, ki sem jih nekoč poznala kot poštene, skrbne upravljalce tovarn, kot poštene, skrbne zdravnike. Saj ti obilica denarja ne more prinesiti sreče, še posebej ne, če živi v sosednji hiši družina, ki nima kaj dati v loncu. Kako se morejo tako sposobni ljudje slepiti z mašili, da znajo ljudje preživeti tudi z 200 evri? Ali jih ni sram samo pomisliti na to? Naj sami poskusijo s tem denarjem preživeti en teden! Kje je njihova človečnost? Grozljivo je dejstvo, da se večina izobraženih ljudi peha v senco tistih najbogatejših, med Lionse in druge viteške klube, na njihove bale, poroke, na partije golfa in veseljačenja samo zato, da bi bili 'in'. Da hitijo kupovati štiri-pogonske 'enoprostorce', da bodo ljudje vedeli, kam spadajo, da zidajo sodobne graditve, da se ločijo od navadnih ljudi. Če bi ne počeli tega na plečih vedno bolj siromašne tretjine prebivalstva, bi se mi smilili, saj dajejo taki užitek premalo zadovoljstva. In ves čas se morajo prilizovati tistim, ki imajo več.

Rada bi živila v deželi, kjer sosed sosedu ne zavida, kaj ima na krožniku. Tako deželo smo imeli,

pa smo jo zaradi neizmerne pohlepa nekaterih izgubili.

Na koncu pa - starejši imamo prednost pred mladimi generacijami tudi zato, ker odhajamo. Kaj nam pa morejo novodobni menedžerji? Lahko bom po njihovi zaslugi prej odšla, to pa ne bo tako huda škoda. Sicer se pa na naše govorjenje požvižgajo. V oblasti imajo tiste, ki nam uravnavajo življenje. Torej imajo v oblasti tudi naša življenja. Zamrznitev pokojnin je najbolj nazoren dokaz.

Nekje ste dejali, da ste tudi sami ekshibicionistka, torej da se pojavljate v javnosti in medijih. Ali mediji vaše pojavljanje »uspešno« prodajajo?

Ko sem bila v parlamentu, sem odkrila, da mi ni težko komunicirati z mediji. Ugotovila sem, da znam napisati ljudem razumljive in vsečne prispevke. Zato mi tudi na mestu predsednice Zveze društev upokojencev Slovenije ni težko opravljati ta dela. Se pa bojim, da me bo to neprestano pojavljanje v medijih pokvarilo - bojim se, da se bom začela medijem vsiljevati, da bom začela misliti, da imam vse prav, saj če nisi na mestih, kjer daješ denar, ljudje težko zberejo dovolj volje, da bi te javno kritizirali, bojim pa se tudi, da bom izgubila zasebnost. Na starost pa človek tako rad počne vse tisto, česar v mladih letih ni mogel. Najbolj pa se bojim tega, da bi dajala ljudem lažno upanje. Trudim se, da bi le prenesla primere dobrih praks, ki so jih preizkusili starejši v bolj razvitih družbah, v naš prostor. Trdno sem prepričana, da lahko slovenska civilna družba, če bo nastopala enotno, usmeri tiste, ki vodijo slovensko družbo, v smer, ki je prijazna do vsakogar, ne le do bogate manjšine.

Majda Horvat

ugodnosti v Katalogu želja, akcija 'Mojih 10 najljubših' in nagradno igro, v kateri vam vsakih 14 dni podarijo kar 5.000 evrov.

Članstvo v Tuš klubu je brezplačno in brez obveznosti

Vi le izpolnite pristopni vprašalnik in Tuš klub kartico ob vsakem nakupu pokažite blagajničarki. Poleg ugodnosti v trgovinah in drogerijah boste tako lahko koristili še številne druge.

Tušmobil - brezplačni mobilni pogovori

Z nakupi v trgovinah in drogerijah Tuš se zbirajo na Tuš klub kartici brezplačne Tušmobil minute. Postanite uporabnik Tušmobila, povežite svojo Tuš klub kartico s telefonom in se pogovarjate brezplačno.

Cenejše gorivo na Tuš Oilu

Ob nakupih v trgovinah in drogerijah Tuš se vam na vaši Tuš klub kartici zbirajo popusti za cenejše gorivo, ki jih lahko izkoristite na bencinskih servisih Tuš Oil. Gorivo lahko nato točite ceneje tudi do 5 centov za liter.

Izjemno ugodna Tuš klub potovanja

Atraktivno in zelo ugodno ponudbo Tuš klub potovanj si lahko ogledate na www.tus.si ali pokličete na brezplačno tel. št. 080 21 70. Poleg nizke cene vam v Tušu ponujajo tudi odlične možnosti plačila.

Zadovoljni? Sicer vam vrnemo denar!

Našteto pa še ni vse. V vseh trgovinah Tuš vam za kakovost in svežino ponudbe jamčijo z vračilom denarja. Če torej z izdelkom, kupljenim v trgovinah Tuš, niste zadovoljni, ga prinesite nazaj. Ne da bi vam bilo treba pojasnjevati, vam kupnino za izdelek pri blagajni vrnejo.

Vprašajte Tuševe prodajalke in z veseljem vam bodo pomagale.

Engrotuš, d. d., Cesta v Trnovlje 10 a, 3000 Celje

Oskrbovana stanovanja so varno okolje za starejše ljudi

Med domom in domom je stanovanje

V Ljutomeru prihajajo na zajtrk in kosila, sodelujejo pa tudi na prireditvah

Oskrbovana stanovanja so posebej zgrajena in opremljena za potrebe gibalno oviranih ljudi. Namenjena so ljudem po petinšestdesetem letu starosti, katerim zdravje še dopušča, da živijo samostojno, lahko pa zaprosijo za pomoč pri gospodinjstvu ali osebni negi, ki jo kot storitve ponujajo bližnji domovi za starejše ljudi. Stanovanja so tudi opremljena z napravo za klic v sili. V Sloveniji je 105 oskrbovanih najemnih stanovanj, ki so v lasti Nepremičninskega sklada Pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Med prvimi so jih sedem pred šestimi leti zgradili v Ljutomeru, sedaj pa jih enaindvajset gradijo tudi v Murski Soboti.

Oskrbovanih stanovanj je vse več, saj zapolnjujejo vmesni čas in prostor med domom in odhodom starostnika v dom za starejše. »Odhod v dom je za človeka velika sprememba, zato je dobro, če je tu še vmesna oblika pomoči,« je povedal Boris Sunko, direktor Doma starejših občanov Ljutomer, ki za ljutomerska oskrbovana stanovanja zagotavlja tudi različne storitve. Ob socialnem vidiku pa je pomemben tudi drugi, in sicer, da starejši ljudje lahko zapustijo preveliko hišo ali stanovanje, ki je polno ovir in ki ga je, če v njem živijo sami, tudi težko vzdrževati. Oskrbovana stanovanja so zanje varnejše življenjsko okolje, s klicem v sili pa lah-

ko tudi vsak trenutek pokličejo pomoč. Stanovalci oskrbovanih stanovanj v Ljutomeru veliko pomoči iz doma starejših

zaenkrat ne potrebujejo, saj so še pri močeh in lahko sami poskrbijo zase. To pa je zanje tudi cenejše, saj morajo ob stroških,

ki jih imajo z najemom, in stroških bivanja v stanovanju plačati tudi dodatne storitve doma starejših. Nekaj jih vendarle prihaja

v dom na zajtrk in kosilo, nekateri pa pri-
našajo v pranje perila. O tem se z vsakim
stanovalcem posebej dogovorijo. Oskrbo-
vana stanovanja so z domom starejših po-
vezana tudi s klicem v sili, na katerega se
odzove medicinska sestra ali zdravstveni
tehnik, ki lahko takoj prihiti na pomoč.

Stanovalci oskrbovanih stanovanj se
po želji lahko prosto vključujejo tudi v
vse dejavnosti doma starejših. »Mi jih va-
bimo in nekateri so skoraj vsak dan pri
nas, nekateri pa se nikoli ne oglašijo,« po-
jasnjuje sogovornik.

S spremembo odnosa do domov za
starejše, ki se je bistveno spremenil v za-
dnjih desetih, morda petnajstih letih, lju-
dje tudi lažje sprejmejo oskrbovana sta-
novanja.

Še pred nekaj leti je veljalo mnenje, da
se je domov za starejše bolje izogibati in
jih postaviti tja nekam v ozadje in ne v
mestno središče, danes pa je ta stik iskan
in želen. Oskrbovana stanovanja, zgraje-
na blizu domov za starejše, so zato danes
prednost. »Bližina je pomembna tudi za
domove, saj lahko spoznamo stanovorce
oskrbovanih stanovanj, ki potem pridejo
k nam, prej pa tudi navežemo stik z nji-
hovimi svojci,« je povedal Boris Sunko.
Zaradi potrebe človeka, da čim dlje živi
samostojno, bo v smeri uvajanja bivalnih
skupnosti v prilagojenih stanovanjih tel-
kel tudi razvoj domov za starejše.

Majda Horvat

Nepremičninski sklad Pokojninskega in invalidskega zavarovanja gradi v Murski Soboti enaindvajset oskrbovanih najemnih stanovanj, šest jih bo velikih od 32 do 37, enajst 42 in štiri stanovanja od 56 do 61 kvadratnih metrov. Foto: N. J.

Utrinki iz življenja s pogledom v prihodnost

Dom starejših Lendava se že 15 let zapisuje v zgodovino svojega kraja. Leta 1994 je sprejel prvih 32 stanovalec iz doma v Rakičanu. Že na začetku razmere niso bile najboljše, potrebe po namestitvah pa so presegle zmogljivosti. Leta 1999 so začeli nadgradnjo doma ter dozidavo prostorov dnevnega centra in večnamenske dvorane. Naslednje leto je dom pridobil 26 postelj, skupaj jih je zdaj 148. S tem so bile ustvarjene možnosti za opravljanje dnevnega varstva.

Povečane zmogljivosti so narokovale povečanje kuhinje, gradnjo domaše kapelice, klimatiziranje notranjih prostorov in ureditev primernih prostorov za stanovalce z demenco.

Po štirih letih prizadevanj se je končno začela investicija za izgradnjo dveh gospodinskih skupnosti. Kmalu bo zaživela še dejavnost v dveh novih bivalnih skupinah, v katerih bodo imeli stanovalci priložnost po zgledu družinskega življenja deliti in ustvarjati vsak dan v manjšem in preglednem življenjskem okolju. Na področju strokovnega dela je poudarjena stalna pozornost novim načinom dela s stanovalci z demenco, uporabi kinestetike, bazalne stimulacije ter drugih sodobnih metod dela. Poudarjeno je individualno načrtovanje storitev z nenehno skrbjo za spoštovanje temeljnih pravic in potreb stanovalec, za polno spoštovanje osebnosti vsakega stanovalca, njegovega dostojanstva, osebne integritete in zasebnosti ter za prijetno bivanje in dobro počutje.

In pred kakšnimi izzivi smo? Število postelj je še vedno premajhno. Trenutno je še 122 neresenih popolnih vlog. Glede na razmere v Prekmurju bo v prihodnjih letih postelj dovolj ali celo preveč. Če bo v bližnji prihodnosti sprejet zakon o dolgotrajni zdravstveni negi, bo presežek posteljnih zmogljivosti realno dejstvo. Problem je zaradi izrazito restriktivne politike in krčenja programov za izvajanje zdravstvene nege. Ključni problem pa je financiranje dejavnosti, kajti gre za najbolj ranljive skupine naših državljanov. Če bodo tisti, ki o tem odločajo, znali in hoteli dati v ospredje kakovost življenja naših babic in dedov in navsezadnje nas samih čez nekaj let, bodo nakazani problem hitro rešili.

Direktorica
mag. Angela Hozjan

Oskrbovana najemna stanovanja v Murski Soboti

Nepremičninski sklad pokojninskega in invalidskega zavarovanja gradi na križišču Ulice Staneta Rozmana in Gregorčičeve ulice v Murski Soboti enoto doma starejših občanov in objekt z oskrbovanimi najemnimi stanovanji. Oskrbovana najemna stanovanja bodo namenjena starejšim od 65 let, ki jim zdravstveno stanje omogoča samostojno bivanje. Objekt bo obsegal pritličje, nadstropje in mansardo, v njem pa bo 21 stanovanj, ki bodo arhitekturno prilagojena bivalno oviranim osebam, z dvigalom. Stanovanja bodo imela že opremljeno kuhinjo in kopalnico ter napravo za klic v sili 24 ur na dan.

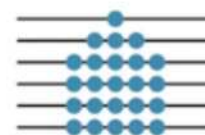
Na voljo bo 6 stanovanj površine 32–37 m² (najemnina za 33 m² veliko stanovanje bo okvirno 140 EUR), 11 stanovanj površine 42 m² (najemnina za 42 m² veliko stanovanje bo okvirno 180 EUR) in 4 stanovanja površine 56–61 m² (najemnina za 57 m² veliko stanovanje bo okvirno 235 EUR). Objekt je v gradnji, zato so možna odstopanja od navedenih površin.

V najemnino niso zajeti stroški, ki jih bodo po dejanski porabi zaračunali dobavitelji in izvajalci za porabljeno energijo in vodo, RTV-prispevek, skupni obratovalni stroški hiše, stroški storitev osnovne in socialne oskrbe ter stroški za celodnevno telefonsko nujno pomoč (klic v sili) in morebitni drugi stroški v zvezi z uporabo stanovanja. Najemniki bodo lahko za plačilo naročili storitve Doma starejših Rakičan po svojih željah in potrebah.

Stanovanja bodo vseljiva predvidoma jeseni 2010.

Prijave za najem oskrbovanih stanovanj bo Nepremičninski sklad PIZ zbiral z razpisom, ki bo objavljen v začetku leta 2010 v lokalnem časopisu in spletni strani www.ns-piz.si. Na telefonsko številko 01 300 88 11 lahko sporočite svoje podatke in ob izidu razpisa vam bomo poslali vse dokumente za prijavo.

Informacije:
**Nepremičninski sklad
pokojninskega in invalidskega
zavarovanja, d. o. o.,**
Mała ulica 5, 1000 Ljubljana,
telefon: 01 300 88 11,
spletna stran: www.ns-piz.si.

NEPREMIČNINSKI SKLAD
pokojninskega in invalidskega zavarovanja

Berta Kološa in njen smeh

Vseh bolečin se zgolj s smehom ne da zdraviti

Ljudi, ki se oprimejo podobe starca, tok neusmiljeno buta ob čeri

Berte Kološa vprašanje, koliko je stara, ne spravlja v zadrego in gladko pove, da jih ima dvainsedemdeset. Pa jih sploh ne občuti kot starost. »Brž se furt vglah počutim. Mlado. Nej vredi tou? Te tudi nemaš problemov s staranjem,« je dejala in se pri tem smejala, kot bi stresala orehe.

Blizu ji je misel, da je človek star takrat, ko se več ne veseli življenja, sama pa se ga veseli, in to zelo močno. Natančno ve, zakaj obstaja na tem planetu, in da njena bit ali duša ali anima ne gre v nič, ampak odhaja drugam, kjer bo nadaljevala življenje. Ravno zato ji je cilj, da polno živi že v tem življenju, da vsakomur želi dobro, mu pomaga in je polna ljubezni do stvarstva, ki zajema vse. To je zanjo vir sreče. »Srečna sem. Zakaj ne bi bila. Nič me ne boli in lepo mi je tako, da sploh ne opazim, da se staram,« pripoveduje.

Zadovoljstvo ji dajeta zemlja in vrt, ki ju obdeluje na naravi prijazen način, še posebej pa jo izpopolnjuje dotik s prstjo. Grebe po njej z rokami in jo prekopava, vendar si redkokdaj nadene rokavice. »Nič me ne moti, da so umazane od zemlje,« razlaga. Delavne

roke pač ne kazijo njenega videza urejene ženske z mladostno frizuro in ličilom na obrazu. K temu sodi tudi lepa obleka, čeprav zaradi tanjše denarnice ni po zadnji modi, a se še vedno najde kaj v omari iz časov, ko je bila zaposlena v Muri. Brez pomislekov vzame in obleče tudi stvari, ki jih dobi. Zato pa jo pri ljudeh njenih let moti, če nič ne dajo na nase, se oprimejo podobe starca in se pustijo toku, ki jih potem neusmiljeno buta ob čeri. »Jaz pa se udeležujem tu in se udeležujem tam. Letos sem sodelovala pri snemanju filma, sedaj sem v gledališču in vsako jutro, draga moja, telovadim. Mislim, da tudi to veliko pripomore k mojemu počutju,« pripoveduje Berta. Ko je bila mlajša, jo je večkrat kaj usekalo v hrbtu, potem pa je z jogo našla sozvočje v telesu.

Delati na sebi in zase je zanjo pomembno, vendar to za polnost življenja ni dovolj. Treba je delati tudi za druge, še posebej, če so potrebni pomoči. »Vedno skuham več, kot sama pojem, in potem to delim po bloku. Po tem sem znana. Včasih tudi koga kam zapeljem, pomagam pa tudi alkoholiku. V krogu družine sem ime-

Foto: Nataša Juhnov

la alkoholika in vem, kaj je to. To je bolezen, tako kot je bolezen odvisnost od drog, ljudje pa so lahko odvisni tudi od hrane in se z njo tolažijo,« razmišlja.

Berta že leta ne je mesa, saj je zoper ubijanje živali, ki živijo z njo. Riba ji ni več tako blizu, saj

živi v vodi. Nekaterim takšno njevo prehranjevanje na začetku ni šlo v glavo, sedaj pa je pri ljudeh že bolj domače in tudi njo nimajo več za tako malo ... prismuknjeno. »Vse potrebuje svoj čas. Morda tudi spoznanje, da se ima človek lahko lepo v družbi, ne da bi jedel

in pil. Se pa na mizi vedno najde tudi kaj zame, če ne drugega hren s smetano, ki si ga namažem na kruh,« pripoveduje sogovornica.

Berta ima rada veselo družbo, kjer se lahko smeji do onemoglosti, prilagodi pa se tudi resnim ljudem. Če se le da, kakšno okro-

glo spusti tudi v takem krogu, da vsaj omehča razpoloženje. Zelo dobro se počuti med mladimi, ne hodi pa k upokojencem. »Zdi se mi, da nekako ne sodim tja. Morda zato, ker mi je vse skupaj pretesno,« pravi Berta. Z veseljem prihaja med ljudi, ki se družijo zaradi enake bolezni ali potrebujejo njeno pomoč, morda samo smeh. Včasih ji kdo celo pove, da mu veliko pomenita že njen smeh in dobra volja. To, da se rada smeji, ji je dano, njeno poslanstvo na tem svetu pa je, da to dobro voljo razdaja naprej.

Vseh bolečin pa se tudi s smehom ne da zdraviti. Berto močno skeli, ko vidi, kako si nekateri v naši družbi kopicijo kapital, delavci, ki so to pomagali ustvarjati, pa prejemajo plačilo, s katerim komaj preživijo. Čeprav si je že večkrat rekla, da poročil več ne bo poslušala, tega vendarle ne zmore, potem pa zaradi krivic zelo trpi. »Boli me, da ničesar ne morem spremeniti,« pravi. Nekaj pa vendar. Z denarjem, ki ga ima, shaja, pa še radodarna je. Ob tem pa presenečena ugotavlja, da čeprav komu kaj da, njej nič ne manjka.

Majda Horvat

Dom starejših Danijela Halasa Velika Polana

V vasi štokelj, središču vasi Velika Polana dobiva svojo končno podobo Dom starejših Danijela Halasa, katerega investitor je družba POGAČA, d. o. o., izvajalec koncesijske dejavnosti institucionalnega varstva starejših pa ČEBELA dnevno varstvo Karitas. Ideja o gradnji doma je nastala že leta 2006, v letošnjem letu pa postaja resničnost in januarja 2010 bo dom sprejel prve stanovalce.

V Domu Danijela Halasa bo prostora za 66 stanovalcev, in sicer v 20 enoposteljnih in 23 dvoposteljnih sobah. Vsaka soba ima lastno kopalnico. Večina sob ima balkon, kjer bodo stanovalci lahko uživali na svežem zraku. Ob vhodu v objekt vas bo ob sprejemnem pultu in hišnem bifeju pozdravil receptor, ki vam bo posredoval želene informacije in vas povabil, da se okrepčate ob kavici ali brezalkoholni pijači. Poleg sprejemnice so v desnem pritličnem delu objekta kuhinja

s prijetim ambientom jedilnice in prostori za dnevno varstvo, v levem delu pa prostori varovanege oddelka. V drugem in tretjem nadstropju so razporejene eno- in dvoposteljne sobe, na vsaki strani hodnika sta skupni dnevni prostor s čajno kuhinjo in negovalna kopalnica. V drugem nadstropju so prostori delovne terapije in fizioterapije, v katerih bo stanovalcem omogočeno

čim bolj aktivno preživljanje prostega časa. Stanovalci bodo proste urice lahko namenili obisku domače kapelice, v kateri bodo predvidoma enkrat mesečno in ob večjih praznikih svete maše.

Predstavljeni prostori bodo dobili vsebino šele, ko jih bodo napolnili stanovalci. Ti bodo s svojimi besedami in dejanji prispevali k prijetnemu bivanju vseh stanovalcev v domu. V okviru navedenega vas vabimo, da nas vsak delovnik med 8.00 in 12.00 pokličete po tel. na št. 05 908 06 19 in dobili boste vse informacije o bivanju v Domu Danijela Halasa v Veliki Polani. Prav tako so dobrodošle vaše donacije za dokončanje investicije, ki jih lahko nakažete na TRR: IBAN SI56 2490 0901 0044 302 (Raiffeisen Banka, d. d.). Vljudno vabljeni, da se že danes odločite za bivanje v našem domu in da se nam pridružite na slovesnosti blagoslova doma med 15. in 20. januarjem 2010.

Dom starejših Rakičan z enoto Sveti Jurij

Dom starejših Rakičan je eden izmed večjih in najstarejših domov v Sloveniji, saj deluje že od leta 1951. Uradna zmogljivost doma je 269 postelj, vendar imamo v zadnjih letih povprečno tudi do 295 stanovalcev. Njegova ustanoviteljica je država, zadovoljuje pa predvsem potrebe po zavodskem varstvu starejših iz občin Upravne enote Murska Sobota. Od novembra 2007 ima tudi enoto pri Svetem Juriju v Občini Rogašovci, kjer gre za javno-zasebno partnerstvo. Enota sprejme 35 stanovalcev, večina jih je iz tistega dela Goričkega.

Dejavnost doma obsega bivanje, oskrbo in zdravstveno nego starejših. Stanovalci bivajo v eno-, dve-, tri- in štiriposteljnih sobah v negovalnem in stanovanjskem delu. Imamo tudi varovani oddelki za 20 ljudi, namenjen starejšim, ki so zboleli za demenco in potrebujejo specifično obravnavo.

Zelo pomembna dejavnost je priprava starostnika na sprejem. Naša socialna služba zato sodeluje s stanovalcem in njegovimi svojci že pred sprejemom in po njem ter ves čas bivanja v domu. Zdravstveno nego in oskrbo v domu izvajajo strokovno usposobljeni delavci: diplomirane medicinske sestre, zdravstveni tehniki, bolničarji in bolniški strežniki.

Pomembni pri oskrbi in predvsem pri ohranjanju fizičnih in psihičnih sposobnosti stanovalcev sta službi fizioterapije in delovne terapije, ki se uspešno

Dom starejših Rakičan ima dolgoletno tradicijo, prekrasno lokacijo z veliko zelenih površin, enostavno dostopnost za svojce, bližino bolnišnice, srednje zdravstvene in biotehniške šole ter vrtca, kar omogoča odlično medgeneracijsko sodelovanje.

vključujeta v celovito obravnavo posameznika.

V kuhinji pripravljamo poleg obrokov za stanovalce doma še kosila za zunanje uporabnike, ki jih pripeljemo tudi do naročnikov.

Stanovalci se lahko vključujejo v aktivnosti doma, kot so jutranja telovadba, druženja, delo v delovni terapiji, sodelovanje v domskem pevskem zboru, obiski verskih obredov. Zelo veliko je v domu različnih prireditvev v sodelovanju z zunanji sodelavci, kot so vrtci, šole, društva in krajevne skupnosti. V domu deluje tudi več skupin za samopomoč, zelo razvito je še prostovoljstvo, ki ga izvajajo predvsem dijaki srednjih šol in drugi občani.

Naši cilji za jutri so povečati kakovost bivanja stanovalcev s celovito obnovo doma in povečati možnosti za sprejem dementnih starostnikov, v Murski Soboti pa bomo predvidoma naslednjo jesen odprli Center za starejše, ki bo enota Doma starejših Rakičan. Tam bo deloval tudi Dnevni center za starejše, ti pa bodo imeli možnost bivanja v oskrbovanih stanovanjih.

Babice in dedki ne posedajo več za zapečkom

Plesali bi noč in dan

Ljutomerski upokojeanci mislijo tudi na mlajše rodove

»Komaj čakam, da pride torek, ko imamo plesne vaje. Ko zaplešemo, izginejo vse bolečine in slabe misli, zato pravim, da je ples zame kot terapija, in ne vem, kaj bi bilo, če tega ne bi imela,« pravi Marija Balažic, ki že 14. leto pleše pri folklorni skupini Društva upokojeancev Ljutomer. Sočlana Elizabeta in Anton Prelog, ki sta tudi umetniški vodji skupine, pa jo dopolnita: »Prej, ko smo bili še zaposleni, ni bilo časa za take stvari, zdaj pa lahko končno naredimo tudi nekaj za svojo dušo.«

Tako o razlogih, zakaj se v pokoju raje vrtijo po plesišču, kot da bi posedali doma, razmišljajo trije upokojeanci folkloristi, ki šele v zrelih letih življenja lahko v polnosti uživajo ljubezen do plesa, ki je v njih, kot pravijo, vedno tiela. Poleg tega, da jim prinaša sprostitve, rekreacijo, bolj pestro preživljanje prostega časa, jim sodelovanje v folklorni skupini veliko pomeni tudi zaradi druženja, saj so postali pravi prijatelji, ki skupaj praznujejo rojstne dneve in druge osebne praznike, na gostovanjih po različnih koncih Slovenije in v tujini spoznavajo nove kraje in ljudi, povezuje pa jih tudi višji cilj ohranjanja starih običajev in kulturne dediščine. »Večino plesov, pesmi in ljudskih običajev, s katerimi nastopamo,

Folklorna sekcija Društva upokojeancev Ljutomer je nedavno proslavila 25-letnico. Foto: B. K

smo že videli in doživeli pri naših starših, ko smo bili otroci. Radi bi, da bi se v taki obliki, kot smo jih sami spoznali, ohranili za

mlajše rodove, zato jih izvajamo take, kot so bili, brez sodobnih vložkov, kot to počnejo v nekaterih drugih folklornih skupinah,«

je povedala Elizabeta Prelog.

Naštudiranih imajo štirinajst različnih plesov, značilnih za vzhodno Štajersko, med njimi ša-

marjanko, štarejši, zibenšrit, trojko, mlinček, kosmatačo, pri katerih jih na diatonično harmoniko spremlja ljudski godec Stanko

Perhač. Zelo se trudijo, da noben njihov nastop ni čisto enak drugemu, za to pa sta odgovorna prav zakonca Prelog, ki kot vodji skupine pripravljata različne spletke plesa, petja in prikaza ljudskih običajev. Kot sta dejala, jima vodenja skupine ni bilo težko prevzeti, ker so se veliko naučili že pri njihovih predhodnikih, predvsem pri Vekoslavju Potočniku in njegovi ženi Marici, tako da sama samo skušata nadaljevati njuno delo.

Zdajšnja zasedba upokojeanske folklorne skupine, ki jo sestavlja pet parov, res gradi na trdnih temeljih, starih že 25 let, saj je nedavno minilo prav toliko časa od ustanovitve folklorne sekcije pri DU Ljutomer in v tem obdobju so si ustvarili dobro ime, tako da jih vabijo na nastope po vsej Prelekiji, gostujejo tudi drugod po državi, bili pa so tudi že na Hrvaškem, Madžarskem, v Avstriji in Nemčiji. Lani so našli kar triindvajset nastopov in pri taki aktivnosti skoraj nimajo časa razmišljati o križih, ki jim jih nalagajo leta. Kako jih ples ohranja čile, najbolje dokazuje njihov najstarejši član Stefan Kolmanič, ki ima že 82 let, a se kljub temu na plesišču vrti kot mladenič in celo pravi, da bi to počel noč in dan. Z njim pa se strinjajo tudi preostali člani skupine.

Petra Kranjec

Dom starejših občanov Gornja Radgona

Prijetna oaza miru v čudovitem okolju

Dom starejših občanov Gornja Radgona (DSO-GR, d. o. o.) je sprejel prve stanovalce 12. februarja 2008.

V maju so že bile zapolnjene vse razpoložljive domske zmogljivosti in po začetnih težavah smo v zelo kratkem času uspeli dvigniti naše storitve na zavidljivo raven.

Osnovna dejavnost naše družbe z omejeno odgovornostjo, ki sta jo ustanovila Občina Gornja Radgona kot večinski lastnik in podjetje Stavbar gradnje, d. o. o., Maribor, je institucionalno varstvo starejših oseb. Ponujamo tako standardne kakor tudi nadstandardne in dodatne storitve. Poleg osnovne in socialne oskrbe ter določene zdravstvene negetorej poskrbimo za dodatne storitve, kot so prehrana, pranje in likanje za zunanje uporabnike, frizerstvo in pedikura, prevoz kosil na dom in podobno.

Predvidoma bomo dajali vso podporo še pri oskrbi varovanih stanovanj, ki bodo kmalu zgrajena v neposredni bližini našega doma. Stanovalec so na voljo enoposteljne in dvoposteljne sobe, knjižnica, manjša domska kapela, prostori za prostovoljne aktivnosti, medgeneracijsko sodelovanje, urejeno dvorišče ob vodometu in skupni večnamenski prostori v posameznih etažah. V avli doma, kjer sta recepcija in manjši bife, poteka vrsta aktivnosti, saj lahko prostor še dodatno povečamo, če odpremo pomična vrata, ki ga ločijo od skupne jedilnice. Prav zato je kar nekaj zunanjih uporabnikov že izkoristilo možnost organizacije sestankov, občnih zborov, predavanj in drugih podobnih oblik druženja, saj naša odlična domska kuhinja hkrati poskrbi tudi za kulinarčne dobrote.

Življenjski utrip v našem domu se čuti na vsakem koraku in domala vsi, ki prvič pridejo k nam, ugotavljajo, da vejeta toplina in prijaznost ne samo iz vsakega kotička, marveč da k prijetnemu občutku prispevata še človečnost in prijaznost vseh zaposlenih. To je tudi naša vizija, ki si jo prizadevamo uresničiti - biti odprt, svetel in prijazen dom starejših, ki bo prepoznaven po visoki ravni storitev, po zadovoljstvu uporabnikov in odprtosti v

okolje ter dobrem medsebojnem razumevanju vseh generacij. Posebno skrb namreč posvečamo sodelovanju z mladimi iz osnovnih in srednjih šol, glasbenih šol, varstveno delovnega centra, šole za učence s posebnimi potrebami, upokojeanci iz našega mesta in od drugod ter varovanci enot Zavoda Hrastovec. Lahko pa rečemo, da je še posebej pristno in res odlično povezovanje z Vrtcem Manka Golarja, saj potekajo aktivnosti na različnih področjih, od razstav, pravljicnih ur, raznih delavnic do nastopov, šaljivih tekmovanj na športnem področju, pustnega rajanja in podobno. Številne prireditve, ki jih organiziramo za naše stanovalce, ponujajo široko paleto možnosti izbire, saj smo izvedli že celo vrsto koncertov in drugih glasbenih dogodkov, zabavnih srečanj - pikniki, martinovanje, silvestrovanje za stanovalce in njihove svojce -, nastopov folklornih skupin, obiskali so nas ptujski kuren-

ti, plesalke orientalskih plesov itd. Skoraj vsak mesec imamo otvoritev slikarske razstave, ki je običajno povezana z literarnimi prispevki znanih slovenskih pisateljev in pesnikov. Tako so se nam predstavili Karolina Kolmanič, Cilka Dimc Žerdin in Ivan Sivec, kar nekaj priznanih likovnikov pa je popestrilo domski vsakdan s svojimi razstavljenimi deli. Kljub mnogim aktivnostim pa pri nas ni težko najti mirnega kotička, ko si hoče nekdo vzeti čas samo zase ali za svoje najbližje, saj je naš dom umeščen v čudovito naravno okolje blizu reke Mure, nedaleč od centra mesta.

V DSO-GR, d. o. o., izvajamo več projektov, namenjenih vključevanju stanovalcev v razne aktivnosti ter ohranjanju in širjenju socialne mreže. Medgeneracijsko povezanost in krepitev solidarnosti si prizadevamo izvajati z medgeneracijskim prostovoljstvom z namenom, da se povečata solidarnost in kakovost medčloveškega sožitja. Vse bolj postajamo nekakšno stičišče vseh treh generacij. Naše storitve, ki so seveda temeljno poslanstvo doma starejših, pa izvajamo

na treh oddelkih, stanovanjskem, negovalnem in oddelku s povečanim varovanjem (demenca), saj ima vsaka skupina uporabnikov svoje specifične potrebe.

In čeprav dobro vemo, da vse še ni idealno, se zato vsi zaposleni trudimo, da bi našim stanovalcem in posredno tudi svojcem omogočili občutek zadovoljstva ter osmišljanje življenja v jesenskih dneh zrelih let tistim, ki bivajo v našem domu. Iskreno in srčno upamo, da nam to čedalje bolj uspeva, zato se bomo še naprej trudili storiti vse, kar je v naši moči, da bomo obdržali in še izboljšali ugled, ki smo si ga pridobili v slovenskem prostoru kot dom starejših, ki zmore in zna ...

DOM STAREJŠIH OBČANOV
GORNJA RADGONA d.o.o.

Kolesarska sekcija Društva upokojencev Murska Sobota

Na kolo po sprostitev in zdravje

V pomurskih društvih upokojencev člani organizirano skrbijo tudi za šport in rekreacijo. V Društvu upokojencev Murska Sobota se to dogaja tudi v okviru aktivnosti kolesarske sekcije.

Kolesarsko sekcijo enajsto leto vodi Anton Pučko in je ena od sekcij komisije za šport in rekreacijo v okviru društva. Pučko pravi, da se število članov, odkar je vodja sekcije, giblje med trideset in štirideset. Čeprav niso med številnejšimi

Člani sekcije so kolesarili tudi ob dnevu brez avtomobila v Murski Soboti. Foto: A. P

sekcijami, so gotovo med aktivnejšimi. Vsak teden od pomladi do zime organizirajo kolesarjenja po okoliških krajih Murske Sobotice, udeležujejo pa se tudi spominskih prireditev, denimo na Vaneči, in dneva brez kolesa v Murski Soboti. Pri organizaciji kolesarjenja sodelujejo tudi s kolesarskimi sekcijami drugih društev upokojencev ter turističnimi in drugimi društvi.

Na kolesarske izlete člani kolesarske sekcije večkrat povabijo tudi druge družinske člane: »To je postala že ustaljena oblika druženja in rekreacije na kolesih. Dobimo se ob ponedeljkih, pred tem pa se dogovorimo, kam nas bo vodila pot. Pri tem izbiramo stranske poti, kjer ni veliko prometa, in kolesarske steze, ki so

zadnja leta v Murski Soboti in okolici vse bolj urejene, vodijo pa običajno skozi prijetno naravno okolje. Običajno je to razdalja od petnajst do petindvajset kilometrov, pri tem pa se udeleženci razdelimo v dve skupini, počasnejšo, v kateri so običajno nekoliko starejši kolesarji, in hitrejšo. Na koncu kolesarjenja je seveda tudi druženje. Poti nas pogosto vodijo do Moravskih Toplic, Beltincev, Polane in drugam.«

Na koncu leta organizirajo tudi srečanje vseh članov kolesarske sekcije. Medse vabijo tudi nove člane, torej vse, ki čutijo, da potrebujejo sprostitev, druženje in rekreacijo na kolesih: »Povprečna starost članov sekcije je sedemdeset let, med nami pa so tudi starejši od osemde-

set let. Vsako leto se nam pridruži tudi več novih članov, seveda pa je tudi nekaj takih, ki se kolesarjenja ne morejo več udeleževati zaradi bolezni.

Sekcija deluje od leta 1980, torej skorajda že trideset let, in tako je za nami že vrsta prijetnih poti, ki nam veliko pomenijo, saj v teh letih gotovo zelo potrebujemo več rekreacije in druženja, ki zelo koristita boljšemu počutju in zdravju. Udeleženci kolesarjenja smo že pravi prijatelji in se večkrat družimo tudi, ko ne gre za aktivnosti sekcije. Mnogi pa smo tudi sicer ljubitelji kolesarjenja in še dodatno kolesarimo. Priporočamo pa tudi drugim starejšim, da čim večkrat sedejo na kolo in se popeljejo po naši lepi pokrajini.«

J. G.

Anton Pučko: »V teh letih gotovo zelo potrebujemo več rekreacije in druženja, kar zelo koristi boljšemu počutju.« Foto: J. G.

AKTIVNOST IN KREATIVNOST NISTA PRIVILEGIJA MLADOSTI

V DOSOR-ju, Domu starejših občanov Radenci, zadovoljujemo več kot zgolj osnovne človekove potrebe.

Kakovost bivanja, varnost in strokovna pomoč so pri nas pomemben temelj. Svoje poslanstvo vidimo v zadovoljevanju psiholoških in socioloških potreb, ohranjanju mentalne aktivnosti in družbene vključenosti ter razvijanju samospoštovanja ljudem v tretjem življenjskem obdobju.

V DOSOR-ju skrbimo, da je prosti čas naših stanovalcev

zapolnjen z različnimi aktivnostmi, v katerih sodelujemo tudi zaposleni. Številne ideje uresničujemo skupaj v kreativnih delavnicah, kjer z veliko dobre volje ustvarjamo zanimive in lepe izdelke. Najpomembnejše pa je, da se ob tem delu prijetno družimo, pogovarjamo, nasmejimo in spoznavamo – v dobro in zadovoljstvo vseh nas. Prijeten občutek je, ko lahko svojo ustvarjalnost, kreativnost in bogate izkušnje pokažemo in dokažemo s končnimi izdelki, kar nedvomno potrjujeta tudi fotografiji.

Skupno smo se odločili, da bomo v DOSOR-ju naredili nekaj posebnih izdelkov, s katerimi bomo poskrbeli za našo prepoznavnost. Lotili smo se izdelovanja vzglavnikov v obliki srčkov in bonbončkov. Stanovanci so pridno polnili sešite modele z gobastim polnilom, za lep zaključek pa so poskrbele naše stanovalke, ki so spretno s šivanko v roki. Ker je rdeče-bela barvna kombinacija zaščitna barva DOSOR-ja, smo temu primerno izbrali tudi barvo blaga.

V mesecu maju smo nekaj naših stanovalcev v spremstvu glavne sestre in vodje prehrane peljali na morje, in sicer

na otok Pag. Navdušenje je bilo veliko in pristno. Tam smo nabirali, poleg žajblja in školjk, še kamne. Posebne kamne, ki se ponašajo s tako imenovano *paško čipko*. Ko smo vključili še ustvarjalnost, ki je v naši veliki družini ne manjka, je iz kamnov nastal čudovit *modni nakit*.

Pri nas se vsak dan trudimo, da je življenje 3 S: srčno, smiselno in svetlo.

Dom Janka Škrabana v Beltincih Živijo kot velika družina

Pred letom in pol je pod okriljem Zavoda svetega Cirila in Metoda začel delovati Dom Janka Škrabana, ob njem pa še pred enim letom Glasbena šola Beltinci.

Direktorica Zavoda svetega Cirila in Metoda Blanka Ambruž je povedala, da so bili konec marca lansko leto, ko so v Domu Janka Škrabana začeli prihajati prvi stanovanjci, pred velikim izzivom. Takrat so se prvič začeli prepletati odnosi med novim kolektivom, novimi stanovanjci in njihovimi svojci, prizadeli pa so si, da bi čim bolj organizirali bivanje v domu. V tem letu in pol so morali premagati marsikatero oviro, se učiti potrpežljivosti in si vsak dan dajati pogum, da je v dom prišlo življenje.

Prvo leto je bilo precej naporno,

kolektiv pa se je trudil, da bi aktivnosti organizirali tako, da bi bilo stanovanjem doma bivanje čim prijetnejše. Zmogljivost doma je za 84 stanovanjcev, bivajo pa v dvoposteljnih in enoposteljnih sobah. Dom je trenutno poln, stanovanjci pa so z različnih območij Slovenije. Skoraj polovica je iz domače občine, prihajajo pa tudi iz drugih občin Pomurja, pa tudi iz bolj oddaljenih, kot so Ljubljana, Koper in Kranj.

Povprečna starost stanovanjcev je 77 let, moških 71 let in žensk 80. Skupaj s stanovanjci izvaja kolektiv doma različne aktivnosti, od jutranje telovadbe, delovne terapije, organizirajo pa tudi izlete, pikenike, srečanja in kulturne prireditve. Tako so pred nedavnim gostili pisateljico Karolino Kolmanič, razstavili pa so tudi slike stanovanjcev, ki so

nastale v okviru delovne terapije. Vsak mesec skupaj praznujejo rojstne dneve, ko zapojejo, upihnejo sveče, se sladkajo, šalijo in se imajo lepo. Za starejše pa je prav posebno doživetje tudi vsak tretji teden v mesecu, ko jih obiščejo najmlajši iz enot vrta v Beltincih. Ob mnogih drugih aktivnostih organizirajo delavnice ročnih del, urice petja in podobno. Vzpostavili so dobro sodelovanje z OŠ Beltinci in FSD Ljubljana ter se vključili v njuna programa prostovoljstva.

Blanka Ambruž pravi, da se vsi člani kolektiva trudijo, da bi stanovanjem čim prijetneje uredili bivanje v domu, tako kot si na stara leta tudi zaslužijo. Vsi zaposleni v Zavodu sv. Cirila in Metoda se zavedajo, da se delo, ki ga opravljajo, ne da izmeriti in poplačati z denarjem.

Pester vsakdan sredi neokrjnene narave

Dom starejših občanov Ljutomer je bil zgrajen leta 2001 s sredstvi države ter občin Ljutomer, Križevci, Razkrižje in Veržej. Večina od 150 stanovanjcev doma prihaja iz teh štirih občin.

Dom stoji na izjemni lokaciji v Ljutomeru. Oddaljen je le nekaj minut hoje od središča mesta in cerkve. Okolico krasijo stoletni hrasti Seršenovega loga. Zgradba je nova, sodobna, s funkcionalno notranjo zasnovo in veliko svetlobe. Prednosti doma sta majhnost, ki omogoča neposredne in pristne medosebne odnose ter odprtost, in povezanost z okoljem.

Ob osnovni in socialni oskrbi ter zdravstveni negi dom ponuja:

- dnevno varstvo,
- začasne namestitve.
- splošno zdravstveno varstvo,
- fizioterapevtske storitve,
- storitve delovne terapije,
- frizerske storitve za stanovanjce,
- rekreacijske dejavnosti in kulturne prireditve,
- prehrano za zunanje uporabnike,
- storitve za oskrbovana stanovanja,

- dnevno varstvo,
- začasne namestitve.

Stanovanjci in starejši iz okolja se vključujejo v vrsto dejavnosti, namenjene zagotavljanju višje kakovosti življenja starejših.

Sodelujejo v skupinah za samopomoč, se družijo v domski kavarni, so dejavni v pevskih skupinah, pri kegljanju, pikadu ali balinanju, družijo se s prostovoljci, praznujejo, udeležujejo se

verskih obredov, se razgibavajo, telovadijo, se sprehajajo, sodelujejo v zaposlitvenih in ustvarjalnih delavnicah in še mnogo drugega.

Dom gradi svojo razvojno vizijo in vsakdanjo prakso na postavkah E-Qualina - evropskega modela kakovosti za institucionalno varstvo starejših, ki od leta 2005 vse bolj postaja način življenja in dela v domu.

Ob pomoči strokovno usposobljenega in motiviranega tima, sodobnih prostorov in strokovno negovane okolice je v Domu starejših občanov Ljutomer bivanje prijetno in dejavno.

Starostne tegobe so znosnejše z živalmi Čudodelniki na štirih tačkah

Od manjšega občutka osamljenosti do boljšega spomina

Se vam kdaj zgodi, da vas po napornem dnevu, ko imate že čez glavo obveznosti in neprijaznih ljudi, nič ne pomiri bolj kot to, da nekaj minut božate svojega hišnega ljubljence ali se poigrate z njim? Niste edini, kajti dokazano je, da druženje z živalmi deluje blagodejno na človekovo počutje, ne samo duševno, ampak tudi telesno.

V zadnjem času se o pozitivnem vplivu, ki ga imajo živali na človeka, čedalje več govori tudi pri nas, v tujini pa so bile opravljene že številne raziskave in studije, ki te učinke potrjujejo. Tako denimo velja, da stik z mehko in toplo živalsko dlako deluje pomirjujoče, znižuje raven krvnega tlaka in srčnega utripa, sprošča mišice in odpravlja napetosti. Stik z živaljo pospešuje izločanje endorfinov v človeškem telesu, ki so znani kot hormoni sreče, ob pogostih in rednih stikih z živalmi pa se dokazano zmanjša tudi poraba protibolečinskih zdravil in pomirjeval, saj bližina živali zmanjšuje stres in bolečino. Poleg tega ni nič narobe, če se s svojim živalskim prijateljem pogovarjamo, prav nasprotno, tak pogovor, četudi nam žival ne more odgovoriti, deluje tolažilno, zmanjša občutek osamljenosti in blaži depresivno razpoloženje.

Ta spoznanja večinoma izhajajo iz prakse oziroma iz strokov-

no vodenih terapij, kjer skušajo ljudem s posebej za to izurjenimi živalmi pomagati do boljšega fizičnega in psihičnega počutja ter do večje socialne vključenosti. Terapevtske programe z živalmi po svetu, nekaj let pa tudi že ponekod v Sloveniji, uporabljajo v različnih javnih zavodih in ustanovah, denimo v bolnišnicah pri bolnih otrocih, v psihiatričnih ustanovah, rehabilitacijskih zavodih, samskih domovih, zaporih in v domovih za ostarele. V zadnjih so se navzočnost živali in vodene aktivnosti z njimi izkazale za splošno koristne, tako pri bolnih kot zdravih stanovanjcih. Pri starejših ljudeh z motnjami spomina in z možganskimi okvarami lahko na primer ponavljajoče se vaje z živalskimi terapijami izboljšajo kratkoročni spomin, pomagajo lahko tistim z duševnimi težavami, pa tudi tistim, ki nimajo diagnosticirane nobene bolezni, a so pogosto žalostni, osamljeni, zaprti vase. Takšni ljudje, ki se v strahu pred zavrnitvijo izogibajo človeške družbe, v svojo bližino velikokrat lažje pustijo psa ali kakšno drugo žival, saj te nikogar ne ločujejo po starosti, videzu ali duševnih sposobnostih, ampak vsakogar, ki jim izkaže pozornost, sprejmejo takega, kot je.

Za terapevtske namene je pomnjenju strokovnjakov najprimernejši pes, vendar so terapije uspe-

Mujc ali Tačko, kot ga še kličejo, je atrakcija rakičanskega doma starejših in enakovreden ali bolje privilegirani član njihove skupnosti, ki stanovanjem prinaša mnogo veselja. Foto: P. K.

šne tudi z drugimi živalmi, ki se pustijo veliko božati in nasploh uživajo v stikih s človekom, med njimi konji, mačke, zajci, pritlikave koze in tudi nekateri glodavci. Da je mogoče do enakih dosežkov priti z različnimi vrstami živali, ugotavljajo tudi v domu starej-

ših v Rakičanu, kjer so kot ena od prvih javnih ustanov v Pomurju na stečaj odprli vrata živalim, zdaj pa skorajda skrbijo že za pravo farmo, od mačka, kanarčka, zlate ribice, do zajčkov in kozlička. Priznavajo, da so imeli na začetku nekateri zaposleni pomisleke,

vendar je pozneje vse pozitivno, kar so živali prinesle v njihovo bivanjsko skupnost, prevladalo nad dodatnimi obveznostmi, ki jih imajo uslužbenci zaradi njih. Ob tem, da je dom postal bolj prijazen, topel, domač, delovna terapevka Sonja Kolbl opaža tudi

konkretne spremembe pri posameznikih, ki so posledica druženja z živalskimi sosedstvi. »Vidim, da jih stik z živalmi pomirja, tudi take, ki so bolezensko nagnjeni k agresivnosti. Tistim, ki so bili doma vajeni na živali, je zdaj manj hudo v novem okolju, mnogim, ki zavračajo stike z drugimi stanovanjci in strokovnim osebjem, pa se lahko lažje približamo ob pomoči živali, saj jih te omehčajo in naredijo bolj dostopne. Preseneča me tudi, kako se ljudje po kapi odzivajo, če jim prinesem v bližino mačka ali zajčka. Večina se jih skuša dotakniti in tako pri njih spodbudimo vsaj minimalno gibanje,« delovna terapevka niza številne koristne učinke svojih štirinožnih pomagačev, ki bi jih po njenem pričanju morali imeti v vsakem domu za starejše. Ne le zato, ker olajšajo delo strokovnim delavcem, ampak predvsem, ker polepšajo življenje stanovanjcev, ker jim vzbujajo občutek odgovornosti, s tem ko lahko deloma skrbijo za njihovo prehrano in bivališče, in ker ne nazadnje stanovanjci tako čutijo tudi večjo pripadnost domski skupnosti. Kot pravi Kolbl, med njimi namreč skoraj ni nikogar, ki ne bi pustil domskega mačka v svojo sobo ali ki se svojem obiskovalcu ne bi pohljal z njihovimi hišnimi ljubljenci.

Petra Kranjec

Tri generacije družine Rajsar od Grada Včeraj še kmetje, danes le gostinci

Herman je vodenje gostilne prepustil hčerki Lidiji in se v njene odločitve ne vmešava

Sedem članov družine Rajsar živi v naselju Grad na Goričkem, v središču vasi, pod hribom, na katerem stoji močen grad.

Spominja se, da je bilo takrat v vasi in okolici manj gostiln, kot jih je danes. Pozneje se je za delo v gostilni navdušila tudi hčerka Lidija, ki je končala srednješolsko

šolo v Murski Soboti, kjer igra harmoniko in klavir. Sicer pa je bil muzikant tudi njen pradedek, čeprav Herman meni, da posluha za igranje instrumentov od njega

Člani družine Rajsar živijo skupaj v stanovanju nad svojim gostinskim lokalom. Foto: J. G.

Najstarejši član družine je dedek Herman, ob njem pa so še njegova žena Cilka, njuna hčerka Lidija z možem Robijem, vnukinja Jasmina in Robertina ter vnuk Aljaž. Vnukinji in vnuk obiskujejo osnovno šolo pri Gradu.

Pravijo, da živijo složno življenje, saj se o skupnih zadevah družinskega življenja sproti dogovarjajo. Pri delu v gostinstvu je upokojenec Herman zaupal vodenje gostilne, nad katero živi vsa družina, hčerki Lidiji in se, kot pravi, v njeno delo ne vmešava. Čeprav ni več aktiven v gostinstvu, si zna zapolniti prosti čas z različnimi aktivnostmi. Med zanimivejšimi je gotovo izdelovanje remenk s tehniko praskanja, česar se loteva že vrsto let z velikim navdušenjem in jih letno naredi tudi do 1.500, pri čemer se prepusti domišljiji in ob drugih temah iz vsakdanjega življenja vključuje tudi bolj erotične vsebine.

Pred leti so se ob gostinstvu ukvarjali še s kmetijstvom, vendar so ga opustili in se posvetili le gostinski dejavnosti. Herman je mladost do 22. leta preživel v Motovilcih, kjer so živeli od kmetovanja, potem pa se je podal na delo v Nemčijo. Po vrnitvi so kupili gostilno pri Gradu, v kraju, iz katerega je bila njegova mama. Hermanu, njegovemu očetu in mami, se je pri delu v gostilni pridružila še Cilka, s katero se je poročil.

izobraževanje za kuharico in natakario. Ves čas so gostom ponujali tudi malice, pice in domače jedi, vendar pravijo, da je konkurenca v gostinstvu vse večja, še posebej, odkar se je pojavilo veliko bifejev, ki ponujajo le pijačo. Danes vodi gostilno hčerka Lidija, preostali družinski člani pa ji včasih le priskočijo na pomoč, če jo potrebuje. Lidija pravi: »Ker sta stanovanje in gostilna v isti stavbi, smo sicer vsi člani družine veliko v gostinskem delu, pa tudi veliko gostov je naših znancev. Turistov za zadaj ni toliko, kolikor smo jih pričakovali. Običajno gredo le do gradu, si ga ogledajo in se vrnejo, manj pa gredo do naselja, ki je nižje pod gradom. V mladosti me je zanimalo še nekaj drugih poklicev, vendar sem se na koncu odločil, da bom nadaljeval tradicijo gostinstva in razmišljal, da bo mogoče tudi kateri otrok to nadaljeval. Vsi člani družine smo radi med ljudmi, se pogovarjamo z gosti in jim prisluhnemo, če imajo kake težave. Pogosto pa se tudi nasmejimo skupaj z njimi.«

Ob vprašanju, katera bolje kuha, babica Cilka ali hčerka Lidija, so člani družine povedali, da obe dobro kuhata, vendar večkrat kuha babica, ki ima tudi precej več izkušenj. Veseli so, ker se otroci radi učijo. Najmlajši Aljaž, ki je začel letos obiskovati prvi razred osnovne šole, se sicer na šolo šele privaja. Jasmina in Robertina obiskujeta tudi glasbeno

ni podedoval. Robi pravi: »Težava znamo skupaj reševati, si pomagati z dobro voljo.« Herman dodaja, da se mlada zavedata, da bosta imela toliko, kolikor bosta delala: »Nama z babico pokojnika zadostuje. V prostem času se večkrat tudi odpraviva nabirat gobe ali izdelujem remenke, svoje delo pa tudi predstavljam v sodelovanju z JZ Krajinjski park Goričko. Sodeloval sem že na sejmu pri Gradu, v Moravskih Toplicah, Gornji Radgoni in drugje. Žena pa ima tudi velik vrt in z veseljem vrtnari.«

Lidija pravi, da ji večino časa vzame delo v gostilni, v prostem času pa gre z možem in otroki na kak izlet, čez poletje pa na morje. Gostilno imajo odprto vse dni v tednu, razen v sredo, od jutra do večerja, kar pomeni, da ji delo v gostilni vzame res veliko časa. Vendar pa je včasih treba kam iti, se malo odklopiti, pravi. Mož Robi je iz Kobilja in Lidija je pogosto slišala, da ima za moža Marka, vendar je sovaščane spomnila, da tudi Kobilje spada v Krajinjski park Goričko in je dejansko tudi on Goričanec.

Pravijo, da so vnukinji in vnuk pridni in se doma dobro počutijo, navadili pa so se tudi na goste, ki prihajajo v gostinski lokal in se sprostijo ter igrajo tudi v tem prostoru. »Včasih pa jih je le moramo malo okregati,« pravi babica.

Jože Gabor

Izberite si SVOJ vlak!

Ko v jeseni življenja dobimo malo več časa zase, je pravi trenutek, da se ozremo naokoli. Vsepovsod okrog nas so čudovita mesta, ki kar vabijo, da se sprehodimo po njihovih ulicah, trgih, si ogledamo njihove znamenitosti in poskusimo njihove dobrote.

Popusti in ugodnosti – od 30 do 50 odstotkov ceneje za starejše ljudi

Upokojeneci in starejši od 60 let, ki imajo stalno prebivališče v Sloveniji, lahko po slovenskih progah potujete ugodneje s pomočjo posebne izkaznice, namenjene starejšim. Izkaznica vam leto dni omogoča 30-odstotni popust od ponedeljka do petka in 50-odstotni popust ob sobotah, nedeljah in praznikih pri nakupu vozovnic v Sloveniji za vsa želenja potovanja po Sloveniji. V prometu med Slovenijo in Hrvaško velja 30-odstotni popust na progah Hrvaških železnic. Popust velja na podlagi izkaznice K-13 a. Izkaznico K-13 a lahko kupite pri vseh železniških blagajnah. Pri nakupu morate predložiti osebni dokument s fotografijo, če ste upokojenec, pa tudi odrezek nakaznice pokojnine za tekoči ali prejšnji mesec ali obvestilo banke o prejemu pokojnine. Popust velja na vseh vlakih v notranjem prometu Slovenskih železnic.

Razkošje izletniških programov Slovenskih železnic

Vlaki Slovenskih železnic vozijo do zanimivih, lepih krajev, kjer lahko dan preživite drugače. Z vlakom lahko pridete skoraj kamorkoli, tudi v kraj, kamor ste namenjeni, najprivlačnejše pa so ponudbe, ki poleg železniškega in morebitnega avtobusnega prevoza zagotavljajo tudi strokovno vodenje in izvedbo celovitih programov za nova spoznavanja skrivnosti Slovenije ali za še dostopnejše ure sprostitve in rekreacije.

Ponudba organiziranih izletov z vlaki je še posebej primerna za skupinska potovanja družva upokojenecv. Posebni vlaki, ki vozijo do kopaljšč in vodnih parkov, pa so z dodatnimi ugodnostmi – cenejše vstopnice – privlačni prav za vsakogar.

Organizirani izleti vodijo do glavnega, najstarejšega, s knežjo zgodovino ali z zeleno naravo zaznamovanega slovenskega mesta, do vseh pokrajin Slovenije – od Prekmurja do vsakič znova presenetljivega Krasa, od Posočja do obale ter do številnih posebnosti rudarstva, hmeljarstva in pivovarstva ter etnoloških in kulturnih posebnosti slovenske zgodovine. Del te zgodovine je krojila tudi železnica, na svojevrsten način pa jo oživlja poseben muzejski vlak, ki prav tako ponuja posebna doživetja dneva.

Za pot v svet dobra vozovnica in odličen nasvet

Iz bogate palete ponudb Slovenskih železnic predstavljamo vozovnico City Star International, ki je gotovo ena najugodnejših, še zlasti, če se na pot odpravite s prijatelji. Tovrstne vozovnice se namreč izdajajo za posamezne potnike in skupinska potovanja, vendar za največ pet oseb. Vozovnica je primerna tudi, če skupaj potuje več kot pet oseb, saj v tem primeru lahko kupite več vozovnic.

Višina popusta je odvisna od števila potnikov. Prvi potnik plača polno ceno, drugi imajo 50-odstotni popust. CityStar International je vozovnica za povratno potovanje in velja mesec dni. Nekaj pozornosti je treba nameniti časovnim terminom potovanja. Pri potovanjih v nekatere države namreč obstajajo časovne omejitve. V takem primeru je torej smiselno, če se le da, prilagoditi termin potovanja in vseeno izkoristiti ugodnosti.

Z vozovnico CityStar lahko potujete v Avstrijo in Nemčijo, na Češko in Slovaško, na Hrvaško, v Srbijo, Makedonijo, v Atene ter Bosno in Hercegovino.

REGIO AS

Za potovanje v Gradec je cenovno najbolj privlačna ponudba REGIO AS. Dobro je vedeti, da se lahko kupijo tudi vozovnice REGIO AS + 101, ki omogo-

čajo prevoz z vsemi prevoznimi sredstvi v Gradcu v tarifni coni 101. V ceno vozovnice je vključen prevoz z mestnim in regionalnim avtobusom, tramvajem, primestno železnico in celo z vzpenjačo na grad. V ceno omejenjene vozovnice sta vključena tudi avtobus in vlak iz Gradca do letališča. Za ljubitelje potovanja z vlaki, ki si želijo doživeti nekaj posebnega, pa je uvedena krožna vozovnica REGIO AS na relaciji Ljubljana-Jesenice-Beljak-Celovec-Prevalje-Maribor-Celje-Ljubljana. Možen je tudi nakup vozovnice za potovanja v obratni smeri. Poljubna je tudi izbira odhodne postaje – potnik lahko začne potovanje tudi v Mariboru ali Celju. Za samo 29 evrov bo tako možno z vlakom v štirih dneh – kolikor velja vozovnica – »zarisati« zanimiv krog prek Slovenije in Avstrije.

Za tiste, ki se ozirajo po cenovno ugodnih ponudbah, je vsekakor zanimiva informacija, da obstaja cela paleta ciljev, do katerih lahko z vlakom potujete po rez izjemno nizkih cenah (Ljubljana-Benetke 15 evrov, Ljubljana-Beograd 25 evrov, Ljubljana-Budimpešta 29 evrov, Ljubljana-Dunaj 20 evrov, Ljubljana-Praga prek Salzburga 29 evrov, Maribor-Dunaj 19 evrov, Ljubljana-Salzburg 19 evrov). Zadnja novost sta relaciji Ljubljana-München za 29 in 39 evrov ter Ljubljana-Frankfurt za 49 evrov. Število sedežev po tako nizki ceni je omejeno – izjema je le relacija Ljubljana-Budimpešta prek Hodoša, kjer ni omejitev.

Če smo v vas prebudili zanimanje za potovanje v katero od naštetih mest, dobite vse podrobnejše informacije o voznem redu, cenah, dodatnih ponudbah in o vsem, kar vas še zanima, neposredno pri osebju potniškega prometa na železniških postajah. Informacije lahko dobite tudi na spletnih straneh Slovenskih železnic www.slo-zeleznice.si.

Želim vam prijetno potovanje z vlakom in nepozabna doživetja!

VSI CILJI SO NA NAJINI POTI

Slovenske železnice

NOVO SENIORSKA BOWLING LIGA

Igranje bowlinga ugodno vpliva na naše vitalne organe in ne zahteva velikih naporov, je pa dovolj intenzivna, da se krepi srce. Bowling je primeren za široki krog generacij in tudi za tiste, ki preborevajo kakšno bolezen. Pri igranju s prijatelji ali v večji skupini skrbimo za socializacijo, ki zmanjšuje stresne situacije in sproščajo se hormoni sreče, adrenalin...

Vabimo vas, da se priključite prvi **SENIORSKI BOWLING LIGI** v Pomurju, ki bo potekala ob **ČETRTHIH OB 15,00 uri** od 08.10. do 17.12.09. Kegl City Planet v Murski Soboti vas pričakuje.

Prijazno osebje vam bo priskočilo na pomoč in vam tudi predstavilo igranje bowlinga in sistem tekmovalstva. Ob prijetnem druženju in posebni gostinski ponudbi se boste sprostil, sklepali nova prijateljstva in storili nekaj za svoje zdravje in dobro počutje.

Vsak igralec igra 2 igri bowlinga po posebni ceni 3,00e na osebo. Cena vključuje tudi najem bowling čevljev.

Prijavite se lahko v Kegl City Planet ali pošljete na: bowling@btc.si

Kategorije Posameznik:

- upokojenke
- upokojenki

Ekipo:

- ekipo sestavlja 3 do 5 tekmovalcev.
- Ekipe so lahko mešane.

Več informacij:

www.kegl-city.com

tel. 02/515 16 60

Predstavitev Doma Lukavci

www.lukavci.si

Dom je tam, kjer je srce

In če narediš dom srečen, si spet doma

Danes je Dom Lukavci eden izmed šestih posebnih socialnovarstvenih zavodov v Republiki Sloveniji, ki po svoji usmerjenosti, namembnosti in poslanstvu skrbi za lepše življenje ljudi s posebnimi potrebami iz matične Občine Križevci oziroma Upravne enote Ljutomer, prekmurskih in podravske občine in drugih krajev Slovenije.

Osnovna dejavnost doma je torej institucionalno varstvo odraslih oseb z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju, z več motnjami, oseb, ki imajo težave z demenco, in oseb z duševnimi boleznimi, ki potrebujejo socialnovarstvene storitve zavoda. Celostna obravnava stanovalcev vsebuje vodenje, varstvo, nego, zdravljenje, vzgojo, usposabljanje, rehabilitacijo in zaposlitev oseb, ki ne morejo samostojno živeti in delati ter so odvisne od tuje nege in pomoči. O sprejemu ljudi z omenjenimi motnjami odloča strokovni tim zavoda na podlagi predložene strokovne medicinske in socialne dokumentacije, za sprejem pa se odloči, če so izčrpane vse terapevtske možnosti, ki bi ob klinični sliki bolnega posameznika omogočale zunajinstitucionalno bivanje.

Trenutno je v domu zaposlenih 170 delavcev, kar ustreza veljavnemu Pravilniku o standardih in

Življenje v instituciji si lahko predstavljamo tudi z optimizmom. Z možnostjo vključevanja v prostovoljne aktivnosti se krepi občutek pomembnosti in koristnosti. Nekaterim tako omogočimo tudi podoživljanje spominov na domača opravila.

valcem vključevanje v skupnostne oblike skrbi, ki so manj stigmatizirajoče, omejujoče in omogočajo bolj kakovostno življenje ter izvajanje rehabilitacijskih in psihosocialnih pristopov. Stanovalcem smo omogočili bivanje v stanovanjski hiši, kjer je v eno oziroma dvoposteljnih sobah nastanjenih do osem stanovalcev. Bivalni enoti imamo v

žno kilometer oddaljena od Doma Lukavci. Prostorsko je razdeljena na dve manjši samostojni enoti, kjer v gospodinjstvih skupinah biva po 12 oseb. Stanovalcem je omogočena pravica do zasebnosti in intimnosti, do prostega, svobodnega in varnega gibanja. Prav tako prostorski pogoji omogočajo, da oseba z demenco izbira med

izhoda na teraso. Opremljenost prostora je takšna, da po eni strani daje občutek domačnosti in varnosti, po drugi pa omogoča gibanje. Dnevni prostor lahko uporabljajo tudi za posamezne dejavnosti in je opremljen tako, da je hkrati jedilnica. V njem je tudi več koticov s kavčem in počivalniki, ki posamezniku ali manjši skupini dovoljuje umik in opravila po izbiri. Kuhinja in jedilna miza sta sestavni del dnevnega prostora. Kuhanje je priljubljena dejavnost oseb z demenco in jim pomaga ohraniti identiteto. Hodniki so prostorni, sveti in zračni, prepoznavni po barvah in ustrezno označeni, da se po njih lahko gibljejo vsi, tudi stanovalci na vozičkih.

Iz vseh sob kakor tudi dnevnega prostora je neposreden izhod na prosto, na zavarovano zeleno dvorišče in vrt. Zunanja oprema omogoča posedanje v naravi, športne igre, vrtnarjenje. Prostorski pogoji so zelo pomembni tudi

Dom Lukavci ima vizijo razvoja. Po zaslugi vseh zaposlenih, ki prispevajo k začrtani viziji s svojimi idejami, znanjem in izkušnjami, se dom razvija v smeri oblikovanja sodobne in strokovne institucije socialnega varstva.

Dislocirana enota za 22 oseb z demenco v prijetnem vaškem okolju v Lukavcih, ki omogoča stanovalcem, da počnejo stvari, ki so jih počeli doma.

normativih socialnovarstvenih storitev ter normativom s področja zdravstvene nege in sistemizacije delovnih mest. Delo je organizirano v organizacijskih enotah strokovnih, tehničnih služb, pralnice s šivalnico, prehrane in uprave z računovodsko službo. Ob tem imamo še socialno, psihološko, specialno pedagoško, fizioterapevtsko službo in službo delovne terapije ter najštevilnejšo zdravstveno negovalno službo.

Vodstva zavoda in zaposleni so si že v preteklosti prizadevali izboljšati prostorske, materialne in kadrovske razmere, s čimer nadaljujemo tudi v prihodnje. S sprejetjem Nacionalnega programa socialnega varstva do leta 2005 smo začeli uvajati sodobnejše koncepte razvoja in pomoči ljudem na področju socialnega varstva, nujnost sprememb pa smo spoznali predvsem v smislu deinstitutionalizacije doma in njegovega odpiranja navzven. Dom je omogočil stano-

Občini Ljutomer in matični Občini Križevci. Že nekaj časa smo se srečevali tudi s staranjem naših stanovalcev, za katere nismo imeli po predpisanih standardih ustreznih prostorskih pogojev. Zato smo se leta 2006 odločili, da jim ponudimo ustrezne bivanjske prostore, ki bodo pripomogli k ohranjanju njihove psihofizične aktivnosti, kakovostnejšemu bivanju in s tem lepšemu življenju, zaposlenim v zavodu pa omogočili boljše izvajanje storitev. Starim stanovalcem in osebam z demenco je namreč treba dati čim več spodbud, vplivati na senzorno stimulacijo ter preprečiti socialno izolacijo. To pa lahko dosežemo z nastanitvijo v ustreznih bivanjskih prostorih in manjših bivalnih enotah. Tako smo leta 2007 preoblikovali enoto za demence osebe v zavodu in ustanovili v vasi Lukavci novo dislocirano enoto za 22 oseb z demenco.

Bivalna enota je v prijetnem vaškem okolju v Lukavcih in je pribli-

Čeprav stanovalci v dislocirani enoti zaradi bolezni in starosti izgubljajo stik z realnim svetom, se zaposleni zavedamo, da je treba upoštevati njihove želje, potrebe, interese, še posebej pa njihove navade. Velik problem starosti je osamljenost in izgubljanje smisla prihodnosti. Ob takem trenutku lahko zaposleni v Domu Lukavci priskočimo na pomoč. Fotografije: arhiv Doma Lukavci

skupinskim druženjem in umikom v zasebni prostor. Sobe so dvoposteljne ter po predpisanih standardih in normativih s skupnimi prostori, dnevnim prostorom z odprto kuhinjo in jedilnico z možnostjo

za delo s stanovalci z demenco. Zagotoviti jim je potrebno dovolj prostora za varno gibanje znotraj oddelka in v neposredni okolici, torej odpraviti ovire, ograje in stonpnice, ki bi stanovalcem predsta-

vljale fizične omejitve. V bivalnih enotah so smernice strokovnih pristopov dajanja oblik pomoči v tesni povezavi s procesi in načeli normalizacije ter kakovosti življenja. Za stanovalce v bivalnih enotah so zagotovljeni tudi zdravstvena služba in zdravstvena nega, socialna oskrba, ki je namenjena izvajanju vsebin socialne preventive, terapije in vodenja stanovalcev ter posebnih oblik varstva, na primer za ohranjanje in razvijanje preostalih zmognosti za samostojno življenje, razvijanje socialnih odnosov, delovna okupacija, korekcija in terapija motenj ter reševanje osebnih in socialnih stisk.

Ob vsakodnevni skrbi za stanovalce smo uvedli v zavodu standard kakovosti E-Qalin. Z vpeljanim modelom sistema kakovosti skrbimo za razvoj kakovosti, učinkovitosti in inovativnosti na področju oskrbe nasploh, socialne oskrbe, zdravstvene nege in rehabilitacije. Dom Lukavci omogoča tudi začasni sprejem v zavod, ki je namenjen razbremenitvi družine, ko potrebuje med dopustom varstvo za osebo s posebnimi potrebami. Uvajamo tudi dnevno varstvo ljudi s posebnimi potrebami in razvoj kosil na dom.

Stanka Vožlič, direktorica

Poslanstvo Doma Lukavci je razvijanje humanega odnosa do ljudi z dolgotrajnimi motnjami v duševnem zdravju in razvoju ter omogočanje kakovostnega bivanja in oskrbe uporabnikom, predvsem pa zadovoljstvo s storitvami.

Milan Nekrep, nekdanji ravnatelj, pedagog in politik že skoraj petdeset let Še v postelji s slušalkami

Po štiridesetih letih službovanja na različnih krajih in s številnimi funkcijami se je 1991. leta upokojil – ne pa tudi umaknil – Nasprotno, zdaj se ponovno ukvarja z glasbo!

Srečala sva se za stalnim upokojenskim omizjem v Marketu. Gornjeradgončani vedo, kje ga lahko srečate vsak dan ob deseti uri. Ni imel veliko časa, tako kot večina upokojencev, kajti čakale so ga družbenopolitične obveznosti – obisk gostov iz pobratene Mladenovca. Milana Nekrepa srečujem že vse življenje in prav zares ga lahko še danes srečate povsod: predvsem pa na kulturnih prireditvah, na sejah občinskega sveta, med upokojenci, kot zborovodjo. Nič čudnega, kajti gospod Nekrep je bil aktiven kot zaposlen človek in je ostal aktiven tudi kot upokojenec. Ves čas je bil vpet med šolstvo, politiko in glasbo, le da zadnje čase daje prednost glasbi. Z njo začne dan, ko si še v postelji nadene slušalke in poslušati klasično glasbo, že nekaj let pa vodi tudi upokojenski pevski zbor. In še ena pomembna informacija: vsa leta je naročnik Vestnika!

Mariborčan Milan Nekrep je po odsluženju vojske začel učiteljski poklic 1955. leta, in to z dekretom v majhni šoli v Lokavcu. Po študiju na višji pedagoški šoli v Ljubljani je 1958. leta postal ravnatelj šole v Cerkvenjaku. Od tam je pri-

šel za ravnatelja 1965. leta v gornjeradgonsko šolo, kar je zasluga Ivana Kovača in Toneta Rousa, s katerima se je poznal še kot dijak v Mariboru. Šola je bila takrat še na gradu, v njej pa je bilo čez 900 otrok. Prizna, da so ga zvalili z velikim stanovanjem v bloku na Partizanski cesti. Po nekaj letih, ko so zgradili šolo na sedanjih lokaciji (načrte zanjo so naredili v Ljubljani, vendar mu že od začetka ni bilo všeč, da je središče šole vhod v kuhinjo), je moral

... Ni bilo kraja v Pomurju, kjer se ne bi srečal z ljudmi. Na primer ko smo gradili bolnico v Rakičanu! Tega ne bi zmogli brez sodelovanja z ljudmi. Takrat se je več delalo z ljudmi in za ljudi kot danes. Predvsem pa so bili ljudje o vsem bolj obveščeni ...

Milan Nekrep: »Z glasbo se ogromno ukvarjam. Odkar sem upokojen, se zjutraj zbudim ob petih in potem vsaj dve uri poslušam klasično glasbo s slušalkami. Glasba je zame življenje, če ne bi bilo glasbe, bi bilo zame življenje prazno, mene glasba pomirja in me razveseljuje. Meni je glasba kot hrana. Brez glasbe ne bi mogel živeti.« Foto: B. B. P.

prevzeti funkcijo tajnika na samoupravni izobraževalni skupnosti. Po nekaj letih je šel za ravnatelja na Kapelo, kjer je bil v tej funkciji deset let. Sredi osemdesetih letih pa je moral ponovno s političnim ukazom prevzeti funkcijo predsednika Medobčinskega sveta SZDL za Pomurje. Po enoletnem čakalju je imel s 60 leti pogoje za upokojevec, kajti naštel je lahko 40 let delovne dobe. Tudi kot upokojenec živi v istem stanovanju na Partizanski cesti sam s soprogo, naredil pa si je še vikend v gorah, hčerka in sin pa sta že samostojna.

»Mene so hitro spet zasnubili nazaj v politiko. Že tretji mandat sem občinski svetnik Desusa, do lani sem bil predsednik občinskega Desusa, pa tudi pokrajinskega. To je moja stranka, zdi se mi, da je edina stranka, kjer so ljudje poštene, v njej ni tajkunov. Pokojnice so prenzke, kar 42 odstotkov upokojencev ima manj kot 500 evrov pokojnine. Naša generacija je garala. Če se pomnim, v kakšnih razmerah smo učitelji delali. V šoli nisi imel kaj vzeti v roke. V Cerkvenjak sem v kovčku nosil knjige iz mariborske knjižnice, da so jih imeli otroci za domače branje. Sam sem za svoj denar kupil harmonij, da smo lahko imeli pevski zbor. Zdej pa ni na po-

deželju nobenega kulturnega življenja več, učitelji nočejo nič več delati, kar ne spada v njihove obveznosti, tudi na šolsko proslavo ni vseh učiteljev, kaj šele, če je kakšen koncert ali predstava. Vedno se bojiš, ko je kakšna klasika, ali bo dovolj ljudi,« je kritičen Milan Nekrep do sedanjih odtujenih odnosov v družbi.

Sam sodeluje in pomaga povsod, kjer ga potrebujejo. Piše občinsko kroniko, vodi pevski zbor, obiskuje operne in gledališke predstave.

Na vprašanje, ali je bilo v socialističnih časih res več politike, odgovori: »Takrat je bilo tako, da smo bili vsi na isti liniji. Toda tako podrobno kot danes pa se politika v zadeve ni spuščala. Vsekakor smo se več pogovarjali z ljudmi. Ni bilo kraja v Pomurju, kjer se jaz ne bi srečal z ljudmi. Na primer, ko smo gradili bolnico v Rakičanu! Tega ne bi zmogli brez sodelovanja z ljudmi. Takrat se je več delalo z ljudmi in za ljudi kot danes. Ljudje so bili o vsem bolj obveščeni. Bolj se je vse delalo v dobro ljudi kot danes. Takrat se ne bi zgodilo, da bi takšna velika tovarna, kot je Mura, propadla ... danes pa največ časa zapravijo za strankarske prepire v parlamentu,« je povedal Milan Nekrep.

Bernarda B. Peček

KAM NA ODDIH?

V HOTEL DELFIN V IZOLO

delfin
HOTEL ZDUS
IZOLA · ISOLA
Slovenija

Februarja in marca 2010 vam ponujamo poleg ugodnih cen penzijskih storitev tudi

- uporabo dveh bazenov in dveh kopeli z morsko vodo (28–32 °C),
- vodeno jutranjo telovadbo v bazenu in telovadnici,
- glasbo za ples ob petkih in sobotah,
- balinišče in rusko kegljišče,
- tombolo in kulturni program,
- pestro izbiro izletov.

Pričakujemo vaš klic!
05 6607 400, 05 6607 000
e-mail: delfin.recepcija@siol.net

MOŽNOST PLAČILA NA TRI OBROKE S ČEKI.

POMURSKE LEKARNE

Pomurske lekarne, Kocljeva ulica 2, Murska Sobota

Ko spomin zbledi

Prav vsak dan se srečujemo s pozabljivostjo. Pozabimo ključke, ne spomnimo se imena znanka, telefonske številke ... Pogosteje pozabljajo starejši ljudje, vendar demenca nikakor ni normalni del staranja. O pravi demenci govorimo, kadar pride do okvar spomina. Ponavadi se razvije pri ljudeh, ki so starejši od 65 let. Najpogostejši vzrok zanjo je alzheimerjeva bolezen, pri kateri prihaja do odmiranja možganskega tkiva.

SIMPTOMI

- Pozabljanje: prvi znak je izguba kratkoročnega spomina, kasneje se pojavijo težave tudi s priklicem že zapomnjenih podatkov.
- Težave s časovno in krajevno orientacijo: bolnik ne ve, koliko je star, ne znajde se v lastnem stanovanju, ne spomni se, kako priti v trgovino in nazaj domov ...
- Težave pri sporazumevanju: ne more slediti pogovoru in se ne spomni besed.
- Težave pri dnevnih dejavnostih: bolnik izgubi voljo do dela in druženja.
- Težave pri presoji, načrtovanju, mišljenju: ne prepozna denarja ...

ZDRAVLJENJE

Za zdravljenje so v lekarni na voljo zdravila, ki se dobijo na zdravniški recept. Dokazano so učinkovita predvsem v upočasnitvi poteka bolezni.

KAJ LAHKO STORIMO SAMI?

Za ohranjanje umske funkcije je potreben zdrav način življenja. Svetuje se dodatek vitaminov in mineralov, predvsem so koristni vitamini skupine B, antioksidanti, koencim Q10 in izvlečki ginsenga, česna in ginka. Poleg zdravil in prehranskih dopolnil je zelo pomembna prilagoditev okolja takim bolnikom (ja-

sne oznake na vratih in objektih, dovolj svetlobe, zapestnica z imenom in priimkom ter telefonsko številko ipd.) in izobraževanje svojcev, ki jih bolezen prav tako prizadene. Kajti demenca jemlje človečnost in dostojanstvo in mi smo tisti, ki lahko z ljubeznijo, skrbjo in pomočjo za svoje bližnje veliko storimo.

Nikoli ne pozabimo, da biti pozabljiv ne sme pomeniti biti pozabljen! Zato jim pomagajmo! Skupaj z njimi na jesen življenja vzemimo v roke porumenele fotografije že pozabljenega albuma. Z nostalgijo ga prelistajmo in poduhajmo preteklost. In verjemite, že zbledeli spomini bodo ponovno oživelci ...

Polonca Fiala, mag. farm.
POMURSKE LEKARNE

Otroci pozdravili jesenske dni

Ogrlice jesenskih plodov

Jesen ima res veliko čarov, poleg tega, da je to čas, ko se vsi otroci vrnejo v vrtnice in šole, se pobarva v čudovite barve, postreže pa nam tudi z okusnimi in uporabnimi plodovi in sadeži. Otroci in vzgojiteljice v vrtcih znajo dobro izkoristiti danosti, ki jih ponuja narava v vseh letnih časih, še posebno jeseni. V teh dneh dobivamo veliko čudovitih fotografij, kaj vse počnete v vrtcih in po šolah. Izbrali smo nekaj utrinkov.

Za otroke in vzgojiteljice v vrtcu pri OŠ Tišina je jesen najlepši letni čas, saj nas bogata obdara z barvami in sadeži. Da bo veselje še večje, so na jesensko zabavo povabili še starše. Iz jesenskih plodov so skupaj izdelovali najrazličnejše skulpture, lepljenke in odtise iz jesenskih plodov, in ker sadovi jeseni niso lepi le na oko, ampak tudi okusni, so pripravili tudi pisane sadne krožnike iz jesenskega sadja. Ti pa niso šli na razstavo, ampak za sladkanje vseh udeležencev.

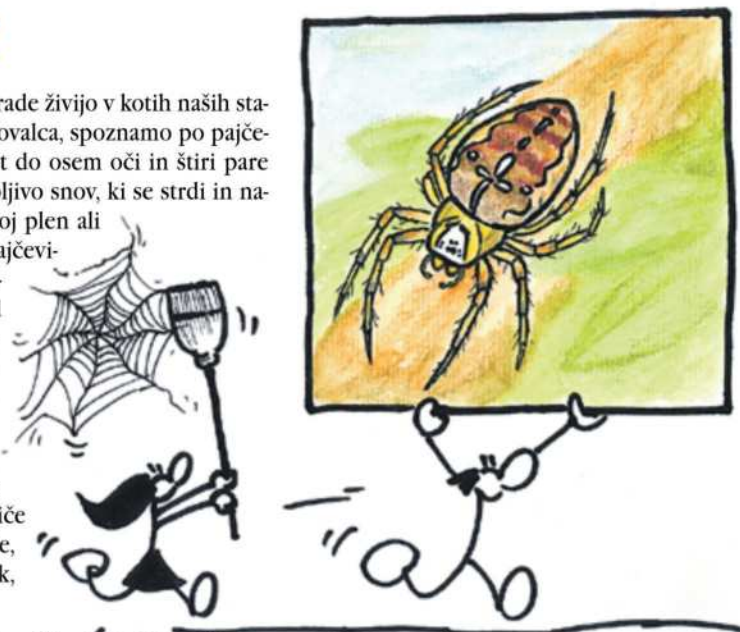
Tudi v Vrtcu Črenšovci so zaznamovali prvi jesenski dan in za otroke pripravili delavnice, kjer se je na veliko ustvarjalo. Izdelovali so lutke iz jesenskih plodov, slikali s tempera barvami, odtisnili liste, slikali s prstnimi barvami. Najbolj zanimivo, polno smeha in otroških idej pa je bilo gotovo »oblačenje« teke Jeseni, kateri niso pozabili dodati niti ogrlice iz kostanjev. Tetka Jesen bo zdaj z otroki in vzgojiteljicami pričakala mrzlo zimo.

A. N. R. R.

Z gumpiči se učimo tujih jezikov

Pajek

Pajki so drobne živalce, ki rade živijo v kotih naših stanovanj. Da smo dobili sestanovca, spoznamo po pajčevini, ki jo spletejo. Imajo šest do osem oči in štiri pare nog, iz zadka pa spuščajo lepljivo snov, ki se strdi in nastane mreža, kamor lovijo svoj plen ali izležejo jajčeca. Ob pomoči pajčevine nekateri pajki skačejo, letijo ali se spuščajo z višin. Med najbolj strupenimi je tarantela ali črna vdova, pajek pa je tudi klop, ki ga lahko dobimo v naravi. Pajka je na filmu upodobil Spiderman, ki je ena najbolj priljubljenih fantovskih figur. Tudi Gumpiče pajki radi lovijo v svoje mreže, pa ne, da bi jih pojedli, ampak, da bi imeli družbo.

Previde besed pripravljajo učitelji tujih jezikov z Ljudske univerze Murska Sobota, za esperanto skrbi Jovan Mirkovič, gumpiče pa ilustrira mag. Marjan Vaupotič. Izgovorjavi lahko prisluhnete na Murskem valu v oddaji Mali radio, ki je na sporedu vsak četrtek od 18. do 19. ure.

Prispevke, komentarje in menja pošiljajte po e-pošti na naslov nana.rr@vestnik.si ali po pošti: Vestnik, za stran Barve otroštva, Ul. arh. Novaka 13, 9000 Murska Sobota.

Angleški jezik: spider (spajder)

Nemški jezik: die Spinne (špine)

Madžarski jezik: a pók (a pok)

Španski jezik: la arana (la aranja)

Italijanski jezik: il ragno (il ranjo)

Francoski jezik: l'araignée (larenje)

Esperanto: araneo (araneo)

Sreča

Sreča je, če imaš mamico in atija. Lahko te potolažita in pobožata, se s teboj veselita in igrata. Moj ati je zelo dober ati, res je sreča, da sem dobila takega. Moja mamica je najbolj prijazna, srečna sem, da je taka. Zares je sreča, da sta oba tako dobra.

Hanna Mazouzi, 5. a, OŠ Bakovci

Kaja Zupančič, OŠ Križevci pri Ljutomeru

Jaz in moj brat

Mojemu bratu je ime Miloš. Skupaj sva le ob koncu tedna in v počitnicah, saj obiskuje srednjo lesarsko šolo v Mariboru, zato stanuje v dijaškem domu. Čeprav sva skupaj le dva dni na teden, se ponavadi tudi takrat skregava in se malo stepeva. Manjka nama pa vsak trenutek, ko nisva skupaj.

Imava skrivnosti, ki jih nikomur ne zaupava. Ko sva skupaj, nama dogodivščin res ne zmanjka, saj imava oba polno glavo norčij. Skoraj vsak dan izkoristiva, da se voziva s skuterjem, igrava odbojko ali nogomet na igrišču ali se igrava kar doma na dvorišču. Velikokrat drug drugega ne razumeva, čeprav imava skoraj enake probleme, saj imava le tri leta starostne razlike. Najlepše nama je, ko v nedeljo zjutraj vstaneva okrog devete ure in se s skuterjem odpraviva na Melince k babici in dediju, da ju presenitva z obiskom. Ker je doma pripravljeno kosilo že okrog dvanajste ure, se morava kar hitro odpraviti nazaj domov. Zelo rada se igrava tudi z najinim kužkom Timmijem, ki je prava »faca«.

Rada se imava, čeprav nisva vedno najboljša prijatelja. Zelo ga pogrešam, ko je med tednom v Mariboru, zato si skoraj vsak dan telefonirava ali piševa SMS-e.

Maia Martinec, 8. c. OŠ III Murska Sobota

Zakaj

Zakaj tvoja lutka bila sem, ko pa ljubila sem te?

Zakaj zavrnil si me, ko rekla sem, ljubim te?

Zakaj ne moreš ljubiti me, ko pa v tvojem srcu vse zapisano je?

Zakaj ne morem pozabiti, ko prvič si mi rekel - ne?

Zakaj poljubil si me, ko pa v srcu začutil nisi me?

Zakaj ljubila sem te, ko pa razočaral si me?

Zakaj? Zakaj?

Martina Horvat, Velika Polana

Jesen

Jesen, jesen, jesen, ti sladka jesen si polna semen in sladkih sadov.

V vinogradih sočno grozdje zadiši, na jablanah polno jablan visi.

V gozdu pa že sladki kostanj zame in zate v ježicah leži.

Meta Štuhec, OŠ Križevci

Vnučki največje veselje

Stari starši so tisti, ki znajo ravno prav razvajati svoje vnučke, in vnučki so tisti, ki osrečujejo dedke in babice. Tudi Lojzka iz Podgrada je zelo ponosna na svojega najmlajšega vnučka Jaša, seveda pa tudi na vnučki Ines in Katarino ter Adama. Prav Jaša, ki bo kmalu star pet let, pa ima največ časa za svojo omo, kot ji pravi, in je veliko pri njej.

Rad pride na kmetijo in na njej zelo rad dela, vozi samokolnico in si vanjo naloži še drva, zaliva rože, svoji babici pa tudi pomaga. Še posebno je bil pozoren do nje, ko se je vrnila iz bolnišnice. Kar v posteljo ji je prinesel sok, pomagal ji je telovaditi in se razgibavati, jo spodbujal, z velikim užitkom pa skupaj zajtrkujeta. Babici Lojzki je še posebej všeč, ko ji vnuk nalije kavo in prilije mleko. Je zelo skrben in pridno zbira plastične zamaške za dobrodelne namene. Jaša ima veliko zanimivih idej in ob njem ni nikoli dolgčas. Letos se je spomnil, da bi skupaj z babico poiskala lepe kamne in jih porisala. Oma Lojzka mu ni mogla reči ne in tako sta pobarvala veliko kamenčkov, ki jih sedaj podarjata za srečo.

Ker je vnuček Jaša babici v veliko veselje, ker ji rad pomaga, je babica dolgo premišljevala, kaj bi mu podarila. In tako se je odločila, za mu podari majhnega psička Lakija. Veselje je sedaj še večje.

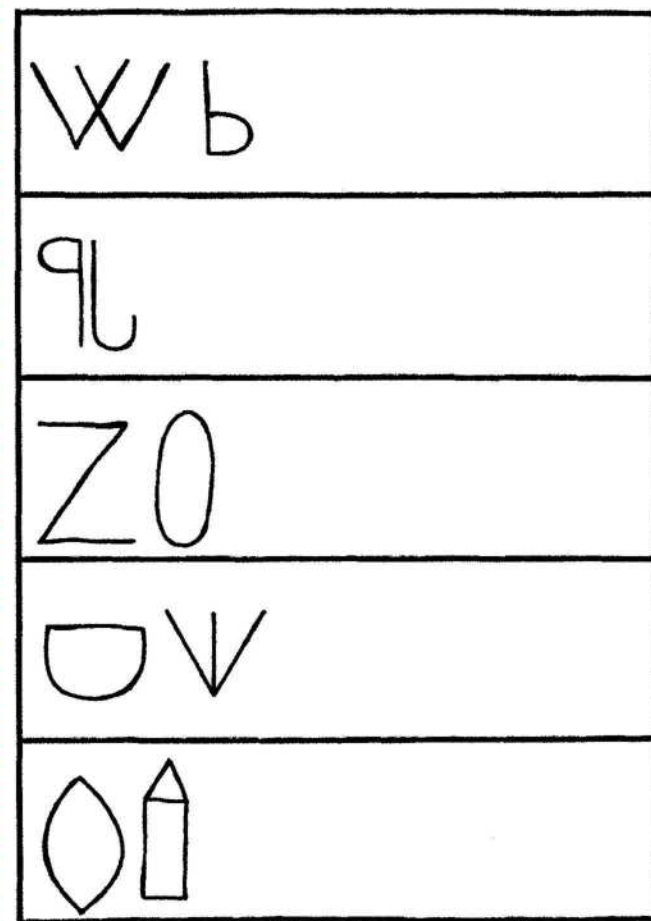
A. N. R. R.

KATICEK

S. P. in A. P.

Nadaljuj vzorec!

Deževnica za zalivanje

Če bi bilo ozračje neone-snaženo in dež čist, potem ne bi bilo nobenih zadržkov pred uporabo deževnice z bakrene strehe. Žal je v naših krajih ozračje onesnaženo z žveplom in kisli dež je stalnica. Ko kisli dež pade na bakreno streho, steče kemijska reakcija, pri kateri se izločajo bakrovi ioni. Ti ioni potem potujejo skupaj z deževnico po strehi in žlebu. Na poti se vežejo z različnimi prašnimi delci.

Pri novih bakrenih strehah je izločanje ionov zelo veliko in voda ni primerna za zalivanje. Voda postane primerna šele, ko baker oksidira in streha dobi zelenkasto prevleko. Takrat deževnico lovimo v cisterno ali sod. Na dno se bodo usedli prašni delci z bakrovimi ioni. Vodo odtakamo ali zajemamo nad usedlino in pazimo, da je ne skalimo. Usedlina je zelo strupena in je nikoli ne odlagamo na kompost, vrt ali kamorkoli drugam v naravo. Odvržemo jo v smeti, če je koncentracija bakra zelo visoka, pa med posebne odpadke. Usedlino odstranimo vsakih nekaj let.

Soba za starostnika

Starejši ljudje potrebujejo več toplote, zato mora biti v sobi dobro poskrbljeno za ogrevanje. Radiatorji in morebitni kamin ali peč naj bodo enostavni za upravljanje. Dobro jih zaščitimo, da ne bo neprijetne nezgode.

Stol za starostnika naj omogoča enostavno vstajanje in sedanje. To pomeni, da ne sme biti prenizek in ne previsok. Dobro je, da ima naslonjalo, ki daje zadostno oporo, in tudi dovolj vzdržljiv sedež. Razsvetljava v prostoru, kjer bo bivala starejša oseba, naj bo močna. Predvsem je pomembno, da so luči za branje dosegljive. To pomeni, da je najbolje luč namestiti ob postelji, na nočno omarico ali na mizo. Stikala namestimo tako, da so v višini rok.

Zaščitimo vse ostre robove. Električne kable, ob katere se lahko spotaknemo, odstranimo ali jih dodatno zaščitimo. V kopalnico in stranišče namestimo držala. Namesto ključavnice namestimo oznako zasedenosti. Ob nezgodi, ali če bo človek potreboval našo pomoč, ne bomo imeli težav z odpiranjem vrat.

Na zavese namestimo mehанизem, ki omogoča, da jih odgrinjamo in zagrinjamo od strani brez premikanja. Tla naj bodo neдрseča. Najbolj priporočljiva talna obloga je tapison. Če pa že imamo preproge, jih dobro pritr-dimo, da ne drsi-jo.

POMURSKÉ LEKARNE

razkrivajo zdravilne skrivnosti

Urinski testi za ugotavljanje nosečnosti

S pomočjo urinskih testov za ugotavljanje nosečnosti lahko pride uporabnica hitro in enostavno do potrditve želenega pričakovanja ali ovržbe skritega strahu. Delovanje testov, ki se dobijo v lekarni, je dokaj preprosto ter temelji na encimsko-immunološkem principu. Nosečnost potrdijo z detekcijo humanega horijevega gonadotropina (HCG) v urinu. To je hormon, ki ga med nosečnostjo izloča razvijajoča se posteljica. Izločanje hormona se začne po ugnedjenju jajčeca v steno maternice, kar se običajno zgodi sedem dni po oploditvi.

Uporaba testa pred tem je nesmiselna, saj ne more prikazati realnega rezultata. Čeprav proizvajalci nekaterih, bolj občutljivih, testov zagotavljajo potrditev nosečnosti štiri dni pred pričakovano menstruacijo, je zanesljivost vprašljiva. Domneva se, da pri približno desetih odstotkih nosečnosti prvi dan izostanka pričakovane menstruacije v maternici še ni ugnedjenega oplojenega jajčeca. Poleg tega je vrednost HCG v urinu v obdobju, ko se testi praviloma uporabljajo, to je v prvem tednu izostanka menstruacije, lahko precej spremenljiva in se giblje med 12 mIE/ml ter 2500 mIE/ml. Občutljivost testov za HCG se običajno giblje med 25 mIE/ml in 100 mIE/ml. V primeru negativnega rezultata in odsotnosti menstruacije je tako bolje počakati kak dan in test ponoviti proti koncu sedemdnevnega obdobja od izostanka pričakovane menstruacije.

Zavedati se moramo, da lahko nekateri dejavniki vplivajo na rezultat testiranja. Glede na prej omenjena dejstva ni težko razumeti, da prej ko test uporabimo, večja je verjetnost lažno negativnega rezultata. Lažno negativen rezultat lahko dobimo v primeru prisotnosti ostanka mila v kozarcu, ki ga uporabimo za zbiranje urina, ali če urin shranimo v hladilniku in ga uporabimo pozneje, ne da bi ga ogreli na sobno temperaturo. Do lažno pozitivnega rezultata pride redkeje. Če je žena v zadnjih osmih tednih splavila ali rodila, je HCG še vedno v telesu. Prav tako lahko dobimo lažno pozitiven rezultat ob zdravljenju zmanjšane plodnosti z določenim zdravilom, ki kot učinkovino vsebuje HCG. Uporaba kontracepcijskih tabletk na rezultat testiranja ne vpliva.

Na rezultat testiranja nedvomno vpliva način izvedbe, zato si je treba natančno prebrati proizvajalčeva navodila. Če ni drugače označeno na testu, je treba uporabiti prvi jutranji urin. V primeru, da lahko uporabimo kateri koli urin, pa je dobro upoštevati dejstvo, da lahko z vnosom večjih količin tekočine urin razredčimo do te mere, ko test HCG-ja ne bo več zaznal. Temu se izognemo tako, da štiri do šest ur pred uriniranjem zaužijemo čim manj tekočine.

V primeru negativnega rezultata in ob izostanku menstruacije (sedem dni ali več) je najbolje, da obiščete osebnega zdravnika oziroma ginekologa.

Bojan Madjar, mag. farm.

Mesec opravi

Oktober je na vrtu še veliko dela: pobiramo endivijo, sladki radič, komarček, kolerabo, kitajsko zelje, brokoli, zelje, bučke in buče pa tudi papriko in paradižnik. Gredice, na katerih rastejo zimske solate in zelenjava, okoplamo in odstranimo plevel ter tla pokrijemo z zastirkco. Da hladna jutra ne bi pokončala paradižnika, bo najbolje, če odrežemo celotno steblo s plodovi in ga v svetlem prostoru s temperaturo okrog 15 stopinj Celzija obesimo na vrstico. Tako bodo plodovi

vi čez nekaj dni dozoreli in bomo znova imeli rdeč paradižnik za na mizo. Ko grozi prvi mraz, z gred izkoplamo še korenje, zeleno in rdečo peso in jih odnesemo v klet. Tam jih zasujemo z vlažnim peskom. Zgodaj jeseni sta na vrsti še spravilo vrtnin in okusnih sadežev ter priprava ozimnice, s katero se bomo sladkali pozimi. Poleg tega bo treba oktobra še zadnjič v tem letu pokositi zelenico, prav tako lahko še pobereemo semena trajnic in enoletnih cvetlic, nikakor pa ne smemo pozabiti na selitev posodov v prezimovališče.

Lažja uporaba gospodinjskih aparatov

Sodobni gospodinjski aparati so gospodinjska dela precej olajšali. Prej je za marsikatero gospodinjno kuhanje pomenilo muko, lahko pa je užitek, še posebno, če se ji pri pripravi jedi pridružijo družinski člani. Največ prostora in energije porabijo hladilnik, zamrzovalnik, električni štedilnik ter pralni in sušilni stroj. Katerega izbrati, da prihranimo čas in denar, pa tudi da ga odlikuje enostavna uporaba? Zaradi številnih prednosti glede preproste uporabe in čim manjše porabe energije se odločamo za električne kuhalne plošče. Parne pečice so edinstvene pri ohranjanju okusov, barve in vitaminov v hrani. Za enostavno uporabo se je izkazal tudi hladilnik z zamrzovalnikom. Ker uporabljamo hladilnik veliko pogosteje kot zamrzovalnik, je zato primerno, da je nameščen zgoraj, zamrzovalnik pa spodaj.

Z jogo do sijočega obraza

Na obrazu se nam izrisujejo ne le naše zdravstvene težave, ampak tudi leta. Na srečo obstaja mnogo tehnik in sistemov vadbe, ki nam pomagajo sprostiti telo, a če ne vključimo tudi obraza, se lahko zgodi, da se vsa napetost zbira tam. In to seveda vpliva tudi na videz. Stres začne risati ostre črte na obrazu. Poleg tega z leti tudi mišice obraza in vratu začnejo izgubljati elastičnost. Zaradi redne vadbe lahko ima denimo 65-letnica telo, ki je videti nekaj desetletij mlajše. Manj pa je znano, da je enak rezultat mogoče doseči tudi na obrazu. Če se obrazne mišice pravilno trenirajo, postanejo spet napete in gube se zapolnijo.

Pri naravnem liftingu z jogo v vadbo vključimo celoten obraz, lobanjo in vrat ter omogočimo, da mišice začnejo delovati v skupini. Ko so vsa področja čvrsta, se koža samodejno dvigne, videz pa postane mladosten in zdrav. Strokovnjaki priporočajo vadbo prve tri mesece vsak dan oziroma vsaj petkrat tedensko, da učvrstimo mišice. Zadostuje že deset minut dosledne vadbe.

Skrbimo za naše male živali

Tudi hrčki se prehladijo

Hrčki so običajno zelo odporna bitja in ostanejo zdravi vse svoje kratko življenje. Kljub temu obstajajo številna obolenja, ki se lahko pojavijo ob nepravilni oskrbi.

Če je hrčkova dlaka brez leska, žival nima teka, kašlja ali kiha in ji teče iz nosa, je najbrž prehlajena. Hrček naj bo v tem primeru na toplem. Če se stanje ne izboljša, ga odpeljite k veterinarju. Hrčki se lahko prehlada nalezijo od ljudi, zato ga ne prijemajte, kadar ste prehlajeni. Prehlad najlažje preprečite tako, da kletka ni na prepihu in je temperatura med 18 in 22 stopinj Celzija. Kadar je hladno, hrčku dajte več materiala za toplo gnezdo. Če je premrzlo, lahko pri hrčku nastopi tako imenovana hibernacija ali zimsko spanje. Hrčka vzemite v roke, da se pogreje in zbudi. Hrčki so dovzetni za hudo drisko, poznano tudi pod imenom bolezen mokrega repa, ki jo je treba takoj zdraviti. Kletko temeljito zdrgnite z razkužilom. Bolezen mokrega repa je lahko posledica gnile ali plesnive hrane ali

stetelje, povzročitelj pa je lahko tudi stres, ki je običajno posledica selitve, prekomernega ali nepravilnega ravnanja z živalco, prenaseljenosti ipd. Vaš hrček lahko dobi tudi blago drisko zaradi preveč svežega sadja in zelenjave. Prevelika količina suhih peletov pa lahko povzroči zaprtje. V obeh primerih je treba prilagoditi prehrano. Hrček je glodavec in njegovi zobje neprestano rastejo. Če nima primernih predmetov za glodanje, zobje preveč zrastejo in hrček ne more več odpreti ust in jemati hrane. V skrajnem primeru lahko tudi pogine. Zato naj ima stalno na voljo priboljške in predmete za glodanje, s pomočjo katerih si obrablja zobe.

S pravilno oskrbo bo vaš hrček zdrav in zadovoljen. Hrčkovo domovanje redno čistite z vodo in blagim razkužilom. Kletka naj ne bo izpostavljena direktni sončni svetlobi ali prepihu. Primerna in pestra prehrana hrčku zagotavlja vse potrebne hranilne snovi, tudi vitamine in minerale.

Zoran Tušar, dr. vet. med., Veterinarska postaja Lendava

Združenje potrošnikov Pomurja svetuje

Prodaja na domu

Pred dvema mesecema in pol je potrošnica na domu kupila električno blazino. Ker je ugotovila, da ji blazina ne daje tistega, kar ji je bilo obljubljeno, se je odločila, da jo vrne. Skupaj z odstopno izjavo jo je vrnila prodajalcu in zahtevala vračilo vplačanega zneska. Podjetje je njeno zahtevo zavrnilo, češ da je zamudila osemdnevni rok za odstop od pogodbe, ki je naveden v pogodbi. Sprašuje, ali je podjetje ravnalo v skladu z zakonom?

Zakon o varstvu potrošnikov (ZVPot) v 46. členu določa štirinajstdni rok za odstop od pogodbe, ki se šteje od dneva, ko je potrošnik prejel blago, in ne od dneva, ko je podpisal pogodbo, kot je to velikokrat zapisano v pogodbi. Ker osemdnevni rok za odstop od pogodbe ni v skladu z ZVPot, pomeni, da možnost odstopa potrošnici sploh ni bila dana, zato traja rok za odstop od pogodbe tri mesece. To pomeni, da potrošnica zakonskega roka za odstop od pogodbe ni zamudila in je upravičena do vračila vplačanega zneska tako, kot je zahtevala. Če podjetje ne bi ravnalo v skladu z ZVPot, se lahko za pomoč obrne na tržni inšpektorat, ki bo ukrepal v okviru svojih pristojnosti.

Andrej Cimer

Motnje prehranjevanja

V zadnjih letih se je število motenj prehranjevanja povečalo za tretjino, predvsem pri ženskah od 25. do 50. leta. Največ obolelih ima anoreksijo.

Nekatere pacientke je težko zdraviti, ker menijo, da vedo o hrani več kot strokovnjaki. Pogosto imajo pripravljen odgovor, zakaj ne jedo kruha, mlečnih izdelkov, sladkorja ali mesa. Te osebe želijo dobiti potrditev za svoj način prehranjevanja, ne glede na drugačne nasvete.

Neprijetne misli slaba jed za telo

»Čim večkrat se spomnimo, da je vsaka neprijetna misel slaba jed, s katero hranimo svoje telo.« *Prentice Mulford*

Kako pogosto, ko zbolite, govorite predvsem o svoji boleznini? Kako pogosto preiščujete o boleznini? Veste, da se ob pogostem preiščevanju o boleznini naše misli uresničijo. Rhonda Byrne nam svetuje, da kadar smo le malce bolni, o tem čim manj govorimo, razen če želimo svojo bolezen poglobiti. Vse kaže, da smo za naše slabo počutje sami odgovorni, in zato si moramo pogosto ponavljati: »Počutim se čudovito. Tako čudovito se počutim.« Potem pa to moramo tudi dejansko občutiti. In kaj bomo odgovorili, če nas kdo povpraša, kako smo, pa čeprav nismo odlično? Naš odgovor mora izražati samo tisto, kar si želimo. Obenem pa moramo biti osebi, ki nas je povprašala po počutju, hvaležni, ker nas je opomnila, kako dobro se počutimo.

Avtorica svetovne uspešnice Secret ali v sloven-

ščini Skrivnost pravi, da se ničesar ne moremo »nalesti«, razen če mislimo, da se lahko; in če torej tako mislimo, potem s svojimi mislimi to vabimo k sebi. Drugi način, da zbolimo, pa je poslušanje ljudi, kako pripovedujejo o svoji boleznini. Če jim prisluhnemo, svojo pozornost namenimo boleznini, in ko smo na nekaj osredotočeni, potem to tudi privabljam k sebi. Če bolnike poslušamo, kako pripovedujejo o boleznini, jim ne pomagamo. Bolje je, da takrat pogovor preusmerimo na prijetnejše stvari ali gremo svojo pot, pred tem pa človeku iskreno zaželimo najboljše. Naše misli morajo izražati srečo. Moramo biti srečni. Sreča pa je občutje, gre za način bivanja. Zamenjajmo zorni kot razmišljanja in bomo srečni tu in zdaj.

Mag. Simona Šarotar Žižek

»Srečne, zadovoljne misli vodijo k bistveno bolj srečnemu kemijskemu dogajanju v telesu. Torej k bolj srečnemu, zdravemu telesu. Dokazano je, da negativne misli in stres resno ogrožajo telo in delovanje možganov, kajti prav naše misli in naši občutki neprestano sestavljajo, preurejajo in na novo ustvarjajo naše telo.« *Dr. John Hagelin*

besede mode

Tatjana Kalamar Morales

Rokavice na rokav

Domišljija ne pozna meja. Z malo ročnih spretnosti si lahko naredimo tople posebne rokavice, ki nas bodo grele že, ko jih pogledamo. Čeprav so odrezane prav pri dlaneh, to ne pomeni, da si jih po potrebi ne moremo potegniti čez. Če nam pletenje ni nova strast, morda pride babičino znanje še kako prav. Zamislimo si svojo najljubšo barvo, pomislimo na barve obstoječih oblačil in si narišimo poljuben grafični vzorec, tudi če nismo večši risarja. Pomembno je, da idejo spravimo v realnost in pri tem neskončno uživamo.

Mere

Preden se lotimo kreativnega projekta, vzemimo list papirja, na katerega zapišimo želene mere novih rokavic. Zmerimo lahko z navadnim šiviljskim centimetrom in dodamo nekaj centimetrov za dobro počutje. Narišimo si poljuben grafični vzorec bodisi v obliki ravnih črt ali kara. Dodajamo barve po občutku in se pustimo presenetiti nad rezultatom na papirju. V naslednji fazi se pogovorimo z osebo, ki zna plesti. Hitro bomo ugotovili, da je tehnika nujno potrebna za kakršnekoli sanje. Morda bo končen rezultat popolnoma drugačen od prvotne ideje, a pomembno je, da v procesu uživamo.

Barve

Nove barve, ki so že na policah trgovin z oblačili in modnimi dodatki, niso preveč svetle. Med množico sivih odtenkov je najti polnočno modro, rjavo in vijolično, ki se nikakor ne namerava umakniti. K zimskim grafičnim vzorcem se lepo podajo tudi športne barve (rumena, rdeča, zelena, modra ...). Ne glede na to, katere barve si bomo izbrali, naj bodo v pravem razmerju, ki ga oko hitro zazna.

Naj nam ne bo odveč, ko razmišljamo o svojih oblačilih. Oblačila kot tudi modni dodatki povedo o nas več, kot bi si mi sploh upali priznati. Tudi če ne premoremo novih oblačil (nakup oblačila ali dodatkov kake drage blagovne znamke se danes itak sliši kot kriminal), to ne pomeni, da smo o oblačenju prenehali razmišljati. Dobre ideje vedno najdemo pravi čas ali mesto, da pridejo na plan. Lahko so enostavne in praktične in nekaj najlepšega je, ko vemo, da smo mi tisti, ki smo jim pustili, da ugledajo luč sveta. To, da smo unikatni, bodo hitro ugotovili tudi drugi.

Prenova stare hiše

Poseben izziv je prenova stare hiše na sodoben energetsko varčen način. Pri tem se srečujemo z morebitnimi navzkrižnimi interesi pristojnega zavoda za zaščito kulturne dediščine, morda pa je še težje najti primerno sistemsko rešitev. Te so delno iz materialov, ki so bili uporabljeni kot osnovno gradivo stare hiše, delno pa so odvisne od koncepta energetske varčnosti objekta.

V vsakem primeru pa velja, da je treba staro hišo izolirati, kar med njeno gradnjo ni bilo predvideno, zato je potreben pri tem še poseben razmislek.

Pri izoliranju ostrejša stavbe z naravnimi izolacijami veljajo bolj ali manj enake zakonitosti oziroma možnosti kot pri novogradnji. Nekaj posebnosti se morda lahko zgodi le, če se ohranja kritina, ki je drugačna od klasičnih opečnih strešnikov (les, kamen). V teh primerih je namreč treba paziti, da dragocenih naravnih izolacijskih materialov ne izpostavljam čezmerno vlagi.

Z našega štedilnika

Branko ČASAR, kuharski mojster v gostilni Pri Lovenjaku v Polani

Sir s češnjem žganjem

160 g sira kamber, 20 g drobtin, 20 g kokosove moke, 20 g moke, 2 rumenjaka, 4 cl češnjevega žganja, 80 g vložnih češenj, olje za cvrenje.

Sir razrežemo, najprej povaljamo v moki, nato v rumenjaku in nazadnje v mešanici drobtin in kokosa.

Olje v kozici segrejemo. Panirani sir zlato rumeo ocvremo. Vročega zložimo na krožnik, obložimo s češnjami, prelijemo z malo ogretim češnjem žganjem in flambiramo.

Nadevane piščančje prsi

500 g piščančjih prsi brez kosti, sol, poper, 100 g telečjega mesa, 5 cl sladke smetane, sol, poper, 80 g jurčkov, šopek peteršilja, limonin sok, 500 g listnatega testa, jajce za premaz.

Piščančje prsi razprostremo, prerežemo kožice, rahlo potolčemo, solimo in popramo. Telečje meso narežemo na grobe kocke, damo v sekljalnik, dodamo pražene jurčke in smetano, začинimo in dobro sesekljamo.

Sesekljano maso porazdelimo po pripravljenih prsih, zvijemo, pomastimo in položimo na listnato testo, ki smo ga razvaljali na pol centimetra debelo in razdelili na primerne kose. Vse skupaj premažemo z razžvrkljanim jajcem. Zložimo v pekač, ki smo

ga obložili s papirjem za peko. Pečemo 35 minut pri 170–220 °C. Pečeno damo na desko, razrežemo na primerne kose in postrežemo.

Zelje z jabolki

1000 g belega zelja, 450 g jabolk, 100 g čebule, 25 cl vode, 30 cl olja, 15 g moke, kumina, sol, sladkor.

Zelje narežemo na tanke rezance. Jabolka olupimo, izrežemo peščiče in narežemo na krljce. Čebulo narežemo na lističe. Zelje in čebulo stresemo v lonc, solimo, sladkamo, zalijemo z vodo in kuhamo deset minut. V kozici segrejemo olje, na katerem prepražimo moko z dodatkom kumine, vmešamo v zelje in kuhamo pet minut. Ob koncu kuhanja dodamo na krljce narezana jabolka, še začинimo in postrežemo kot prilogo.

Smetanova torta

Za testo: 4 jajca, 1 cl hladne vode, 60 g sladkorja v prahu, 60 g moke, 20 g kakava, 40 g mletih orehov.

Za nadev: 50 g orehovitih jdr, 50 g sladkorja, 20 g masla, 50 g rozin, 3 cl ruma, 50 g mandlje, 30 g čokolade, 3 liste želatine, 25 cl sladke smetane, 1 zavitek vanilijevega sladkorja.

Za premaz: 15 cl sladke smetane.

Beljake in vodo stepemo v trd sneg, med stepanjem postopoma dodajamo sladkor v prahu. Ko se sladkor popolnoma razmeša, umešamo rumenjake, presejano moko s kakavom, dodamo mlete orehe in narahlo premešamo. Maso damo v tortni model, ki smo ga obložili s papirjem za peko, ter pečemo 25 minut pri 175 °C. Pečen in ohlajen biskvit prečno prerežemo ter pokapljamo z rumom. Spodnji biskvitni oblat damo v obod tortnega modela in napolnimo s smetanovo maso. Prekrijemo z drugim biskvitnim oblatom, narahlo pritisnemo. Vse skupaj prekrijemo s folijo in postavimo za tri ure v hladilnik. Dobro ohlajeno torto vzamemo iz modela, premažemo s stepeno sladko smetano ter potresemo z mešanico kakava in sladkorja v prahu.

Nadev: Želatino namočimo v vodo. V ponvi karameliziramo sladkor, dodamo maslo in grobo sesekljane orehe ter malo prepražimo. Karamelizirano maso damo na pekač, ki smo ga premazali z oljem, da se ohladi. Nato jo dobro sesekljamo. Rozine operemo in poškrpimo s polovico ruma, da se prepojijo.

Mandlje sesekljamo, jih malo prepražimo in ohladimo. Sladko smetano in vanilin sladkor čvrsto stepemo, primešamo karamelizirane orehe, rozine, mandeljne in sesekljano čokolado. Želatino ožmemo ter jo raztopimo v preostalem segretem rumu in vmešamo v smetano.

REPUBLICA SLOVENIJA
 www.mop.gov.si, e: gp.mop@gov.si
 Dunajska cesta 48, 1000 Ljubljana
 t: 01 478 74 00, f: 01 478 74 22

Na podlagi drugega odstavka 32. člena Zakona o prostorskem načrtovanju (Uradni list RS št. 33/07 in 70/08 – ZVO-1B) Ministrstvo za okolje in prostor, Direktorat za prostor s tem

JAVNIM NAZNANILOM obvešča javnost o javni razgrnitvi dopolnjenega osnutka državnega prostorskega načrta za izgradnjo daljnovega DV 2 x 400 kV Cirkovce-Pince in poročila o vplivih na okolje

I.

Ministrstvo za okolje in prostor naznanja javno razgrnitve:

- dopolnjenega osnutka državnega prostorskega načrta za izgradnjo daljnovega DV 2 x 400 kV Cirkovce-Pince, ki ga je pod številko projekta LN - 3/03 maja 2009 izdelal ZEU, d. o. o., Murska Sobota (v nadaljnjem besedilu: dopolnjen osnutek državnega prostorskega načrta),
- povzetka za javnost,
- osnutka Poročila o vplivih na okolje za daljnovega DV 2 x 400 kV Cirkovce-Pince, ki ga je kot strokovno podlago za izdelavo dopolnjenega osnutka državnega prostorskega načrta pod številko naloge 345/06 oktobra 2009 izdelal Oikos, d. o. o., Domžale (v nadaljnjem besedilu: poročilo o vplivih na okolje),
- variantne rešitve prostorske ureditve z obrazložljivo predlogo izbora rešitve in
- drugih strokovnih podlag, na katerih temeljijo rešitve dopolnjenega osnutka državnega prostorskega načrta.

II.

Gradivo iz prejšnje točke bo od 19. oktobra do 30. novembra 2009 javno razgrnjeno:

- na Ministrstvu za okolje in prostor, Direktoratu za prostor, Dunajska cesta 21, Ljubljana,
- v sejni sobi Občine Kidričevo, Ulica Borisa Kraigherja 25, Kidričevo,
- v sejni sobi Občine Videm, Videm pri Ptujju 54, Videm pri Ptujju,
- v sejni sobi Občine Markovci, Markovci 43, Markovci,
- v sejni sobi Občine Gorišnica, Gorišnica 83 a, Gorišnica,
- v prostorih Občine Ormož, Ptujška cesta 6, Ormož,
- v sejni sobi Občine Ljutomer, Vrazova ulica 1, Ljutomer,
- v prostorih občinske uprave Občine Beltinci, Mladinska ulica 2, Beltinci,
- v prostorih Občine Črenšovci, Ulica Prekmurske čete 20, Črenšovci,
- v prostorih Občine Velika Polana, Velika Polana 111, Velika Polana in
- v prostorih Občine Lendava, Glavna ulica 20, Lendava.

Gradivo iz prve do četrte alineje prejšnje točke bo v obdobju iz prejšnjega odstavka javno razgrnjeno tudi v digitalni obliki na spletnih straneh Ministrstva za okolje in prostor: <http://arhiv.mm.gov.si/mop/javno>.

III.

Javne obravnave bodo:

2. 11. 2009 s pričetkom ob 17.00 v prostorih Občine Videm, Videm pri Ptujju 54, Videm pri Ptujju,
3. 11. 2009 s pričetkom ob 15.00 v sejni sobi Občine Gorišnica, Gorišnica 83 a, Gorišnica,
4. 11. 2009 s pričetkom ob 16.00 v veliki sejni dvorani Občine Kidričevo, Ulica Borisa Kraigherja 25, Kidričevo,
5. 11. 2009 s pričetkom ob 18.00 v sejni sobi Občine Markovci, Markovci 43, Markovci,
9. 11. 2009 s pričetkom ob 16.00 v poročni dvorani gradu v Ormožu, Kolodvorska cesta 9, Ormož,
10. 11. 2009 s pričetkom ob 16.00 v sejni sobi Občine Črenšovci, Ulica Prekmurske čete 20, Črenšovci,
11. 11. 2009 s pričetkom ob 18.00 na Občini Beltinci, Mladinska ul. 2, Beltinci, (za občini Beltinci in Velika Polana),
12. 11. 2009 s pričetkom ob 16.00 v sejni sobi Občine Ljutomer, Vrazova ulica 1, Ljutomer, in
17. 11. 2009 s pričetkom ob 16.00 v dvorani Upravne enote Lendava, Trg Ljudske pravice 5, Lendava.

IV.

V okviru javne razgrnitve ima javnost pravico dajati pripombe in predloge na dopolnjeni osnutek državnega prostorskega načrta in poročila o vplivih na okolje. Pripombe in predlogi se lahko do 30. novembra 2009 dajo pisno na mestih javne razgrnitve kot zapis v knjigo pripomb in predlogov, lahko se pošljejo na naslov Ministrstvo za okolje in prostor, Dunajska cesta 48, Ljubljana, ali na elektronski naslov gp.mop@gov.si, pri čemer se v rubriki »zadeva« navedejo ključne besede »DV Cirkovce-Pince«.

Ministrstvo za okolje in prostor bo preučilo pripombe in predloge javnosti in v 30 dneh po končani javni razgrnitvi do njih zavzelo stališče, ki ga bo objavilo na spletni strani Ministrstva za okolje in prostor: <http://www.mop.gov.si> ter posredovalo občinam Kidričevo, Videm, Markovci, Gorišnica, Ormož, Ljutomer, Beltinci, Črenšovci, Velika Polana in Lendava.

Šteje se, da je pri dajanju pripomb in predlogov z navedbo imena in priimka ali drugih osebnih podatkov dan pristanek za objavo teh podatkov v stališču, ki bo objavljeno na zgoraj navedeni spletni strani in posredovano navedenim občinam. Osebe, ki ne želijo, da se v stališču objavijo njihova imena in priimki ali drugi osebni podatki, morajo to posebej navesti.

Dr. Mitja PAVLIHA
 V. D. GENERALNEGA DIREKTORJA
 DIREKTORATA ZA PROSTOR

KURILNO OLJE, PREMAG
UGODNE CENE IN MOŽNOSTI PLAČILA! Tel.: 57 88 200
 KURIVO - PREVOZ, Jakšič Bojan, s. p., G. Bistrice 51

GEO-VRTINA D. O. O.
 Obrtna ulica 40, 9000 Murska Sobota, tel./faks: 02 530 06 70, GSM: 041 741 809
 Izdelava vrtin in vodnjakov za zajem podzemnih voda za ogrevanje s toplotno črpalko, oskrbo s pitno vodo, zalivanje kmetijskih površin, ponikovanje. Čiščenje vodnjakov, vgradnja potopnih črpalk, izdelava hidrogeoloških poročil.

RE/MAX
IŠČEMO NEPREMIČNINSKE POSREDNICE Z LICENCO.
 Hosekra, d. o. o., Cankarjeva ul. 25, 9000 Murska Sobota, Tel.: 031 554 337

PCmajster
 Servis računalniške opreme na domu
 DIAGNOZA IN POPRAVILA OMREŽJA IN INTERNET
 NASTAVITVE IN VARNOST SVETOVANJE
 041 927 490
www.pcmajster.si, info@pcmajster.si

Citroen Xsara Picasso Elegance Plus 1.6i 16V
 v oktobru že za 12.315 EUR
 Emisija CO₂: 172 g/km. Poraba goriva pri kombinirani vožnji: 7,3 l/100 km
 Slika je simbolična
 AVTOCIT, d. o. o., tel. št.: 02 534 90 00

Pojdite v hladilnico v Puconce, da si nabereite jabolka in hruške za dolge zimske dni! Nikjer tako poceni, tako dobro in pristno domače!
JABOLKA: 1. razred 0,70 EUR/kg, 2. razred 0,40 EUR/kg
ELSTAR, GALA: 1. razred 0,50 EUR/kg, **HRUŠKE:** 1. razred 0,50 EUR/kg
 Odprto: pon.–pet. od 8.00 do 16.00, sobota od 8.00 do 12.00
 Domača, zdrava, okusna ... ja, samo naša GORIČKA JABOLKA.

Ste prezaposleni?
 Vam zmanjkuje časa za drobna hišna opravila?
IZ Iztehalnica d.o.o.
Pokličite nas!
HIŠNI SERVIS
 Tel. 02 532 18 09, 041 788 751

HITRO, KAKOVOSTNO in po UGODNIH CENAH poskrbimo za vse vrste popravil v hiši in okrog nje!
 - krovsko-kleparska dela (žlebovi, obrobe, napušči) - vrtna opravila (košnja trave, žaganje vrtnega drevja, odvoz odpadkov) - ograje (montaža in popravila kovinskih in lesenih ograj) - montažno-transportni servis (montaža pohištva, regalov, predelnih sten) - vodovod (zamenjava pip, kottičkov, skojk, ventilov...) - izposoja orodja

AVTOCENTER KUHAR
 AvtoCenter Kuhar, d. o. o., Panonska ul. 35, Bakovci 543 14 32, 041 751 884
Vulkanizerstvo za vsa vozila, traktorje in gradbene stroje
Mobilno vulkanizerstvo na terenu
Ročno pranje in čiščenje vozil

AVTOCENTER KUHAR
 AvtoCenter Kuhar, d. o. o., Panonska ul. 35, Bakovci 543 14 32, 041 751 884
Servis in popravilo vozil
Avtokleparstvo - ličarstvo
Servisiranje klimatskih naprav
Zamenjava vetrobranskih stekel

Papilot Center za pomoč žrtvam kaznivih dejanj
 Murska Sobota, Pleše 9, 9000 Murska Sobota
 Tel.: (02) 527 19 00
 Če si žrtev nasilja ali v stiski, pokličite! Pomoč je zaupna in brezplačna.
 Na voljo smo 24 ur na dan, vse dni v letu!

CENIK MALIH OGLASOV

do 80 znakov	8,35	121 znakov	14,50
81 znakov	8,50	122 znakov	14,65
82 znaka	8,65	123 znakov	14,80
83 znakov	8,80	124 znakov	14,95
84 znakov	8,95	125 znakov	15,10
85 znakov	9,10	126 znakov	15,25
86 znakov	9,25	127 znakov	15,40
87 znakov	9,40	128 znakov	15,55
88 znakov	9,55	129 znakov	15,70
89 znakov	9,70	130 znakov	15,85
90 znakov	9,85	131 znakov	16,00
91 znakov	10,00	132 znakov	16,15
92 znakov	10,15	133 znakov	16,30
93 znakov	10,30	134 znakov	16,45
94 znakov	10,45	135 znakov	16,60
95 znakov	10,60	136 znakov	16,75
96 znakov	10,75	137 znakov	16,90
97 znakov	10,90	138 znakov	17,05
98 znakov	11,05	139 znakov	17,20
99 znakov	11,20	140 znakov	17,35
100 znakov	11,35	141 znakov	17,50
101 znakov	11,50	142 znakov	17,65
102 znakov	11,65	143 znakov	17,80
103 znakov	11,80	144 znakov	17,95
104 znakov	11,95	145 znakov	18,10
105 znakov	12,10	146 znakov	18,25
106 znakov	12,25	147 znakov	18,40
107 znakov	12,40	148 znakov	18,55
108 znakov	12,55	149 znakov	18,70
109 znakov	12,70	150 znakov	18,85
110 znakov	12,85	151 znakov	19,00
111 znakov	13,00	152 znakov	19,15
112 znakov	13,15	153 znakov	19,30
113 znakov	13,30	154 znakov	19,45
114 znakov	13,45	155 znakov	19,60
115 znakov	13,60	156 znakov	19,75
116 znakov	13,75	157 znakov	19,90
117 znakov	13,90	158 znakov	20,05
118 znakov	14,05	159 znakov	20,20
119 znakov	14,20	160 znakov	20,35
120 znakov	14,35	160 znakov	20,35

Cene vsebujejo DDV. Naročniki imajo ob naročilu in plačilu na blagajni 20 % popust.

Motorna vozila

VOZILA NA POLOŽNICE PO VAŠI IZBIRI - Z MINIMALNO DOKUMENTACIJO (možnost brez kaska). AVTOMOBILI P. R., Industrijska ul. 9, MB, 02 228 30 20, 02 228 30 00, 031 320 336. m013925

PEUGEOT 1,1, letnik 2001, rdeče barve, 49.000 km, garažiran, odlično ohranjen, registriran do julija 2010, prodam. Tel.: 041 206 442. m014096

LAGUNO, 1.6 evolution, letnik 2007, prevoženih 65.000 km, prodam. Tel.: 041 357 145. m014122

RENAULT MEGANE, 1,6 E, letnik 1999, prodam. Tel.: 040 215 811. m014125

Živali

NESNICE, pred nesnostjo, prodam. Vzreja nesnic Tibaut, Babinci 49, tel.: 582 14 01. m013908

NESNICE, rjave, stare 13 tednov, prodajo po 3,30 evra za kos. Dostava na dom. Tel.: 792 35 71, Marčič, Starošinci 39, Cirkovce. m014107

TELICO, brejo v 8 mesecu, prodajo za 1000 evrov. Tel.: 559 12 81. m014109

Posesti

STAREJŠO HIŠO v KRUPLIVNIKU NA GORIČEM, 72 m² stan. površine, zemljišče 487 m², prodam. Tel.: 041 691 767. m013965

VRSTNO HIŠO pri Gradu na Goričkem, 95 m², zemljišče 447 m², prodam. Tel.: 041 754 850. m013959

V NAJEM VZAMEM NJIVE. Kot najemnično lahko vzamete subvencije. Tel.: 070 704 885. m014067

V LENDAVI ODDAMO V NAJEM obnovljeno dvosobno stanovanje, 57 m², brez opreme. Cena najema je 200 € + stroški. Tel.: 041 212 292. m014072

DVOSOBNO STANOVANJE v Murski Soboti oddam v najem. Tel.: 041 619 506. m014103

Kmetijska mehanizacija

KUPIM IMT 533 ali 539. Tel.: 031 868 034. m001345

KUPIM URSUS. Tel.: 051 639 777. m014112

ENOSTANOVANJSKO HIŠO v Bučočevcih oddamo v najem. Tel.: 031 301 466. m014101

MLIN ZA MLETJE ZRNJA na elektromotor 7,5 KW, luščilnik koruze na traktorski pogon, mikser za silažo koruze SIP, 2-brazdne obračalne pluge LEMKEN prodam. Tel.: 051 686 896. m014105

VRTAVKASTO BRANO (rotobrano) prodam. Tel.: 070 810 365. m014118

MULČAR IN TROSILNIK ZA APNENEK prodajo. Tel.: 041 726 405. m014119

PREDSETVENIK delovne širine 3,5 m, z dvojnimi valji in hidravlično zložljiv, prodajo. Tel.: 031 714 100. m014120

KOSILNICO BCS s sedežem in tri strešna okna prodam. Tel.: 041 357 596. m013994

Kmetijski pridelki

BELO MEŠANO VINO iz Lendavskih goric ugodno prodam. Tel.: 051 617 967. m014104

Razno

CENTRALNO PEČ FERROTHERM na olje, z 80 l bojlerjem in gorilnikom, malo rabljeno, prodam. Tel.: 070 704 896. m014069

TRDA DRVA prodam. Tel.: 031 682 577. m014117

Delo

DELAVCA ZA DELO V DELAVNICI ZAPOSOLIM REDNO ALI OBČASNO. Vsi zainteresirani se osebno oglašite od 8. do 10. ure v trgovini Barbie v Čermelavcih, Gederovska 11. m014123

Storitve

PRODAMO IN BREZPLAČNO DOSTAVIMO kamen, skrilavec, različnih barv in debelin. Tel.: 041 678 966. m014035

KREDITI DO 10 LET - NA PLAČO ALI POKOJNINO (TUDI 09). MOŽNOST KREDITA TUDI ZA DOHODKE POD 460 EUR! OBREMENITEV TUDI DO 60 %! ODPLAČILO STARIH KREDITOV! POSREDOVANJE NAJUGODNEJŠE REŠITVE. AVTOMOBILI P. R., Industrijska ul. 9, MB, 02 228 30 20, 031 658 679. m013936

PREMAG zelo ugodno z dostavo. Tel.: 041 279 187. Prevoznik Vladimir Pernek, s. p., Sedlašek 91, Podlehnik. m013873

POTREBUJETE DENAR, NISTE KREDITNO SPOSOBNI, IMATE PA VOZILO? POSREDOJEMO VAM REŠITEV. PLAČILO NA POLOŽNICE, VOZILO VAM OSTANE! AVTOMOBILI P. R., Industrijska ul. 9, MB, 02 228 30 20, 031 648 679. m013947

KREDITI - hipotekarni in gotovinski. Poplačamo blokade, izvršbe, dražbe, rubeže, bančne, zavarovalniške, davčne in druge obveznosti. GSM 031 774 330, tel.: 02 461 24 58, Ostrov, d. o. o., Zagrebška c. 20, 2000 Maribor. m013474

MAČEHE - velikocvetne, drobnocvetne, viseče, dišeče, marjetice, spominčice, lončne krizanteme. Cvetličarstvo - Vrtnarstvo Barber, s. p., Gornji Petrovci 46, tel.: 556 14 09. m014099

Foto: osebni arhiv

Gigantske buče rastejo v Sotini

Očitno je letošnja sezona več kot naklonjena bučam, saj so se nam naši bralci že nekajkrat prišli pohvalit z nevsakdanjimi primerki, težkimi od nekaj deset kilogramov pa do prav orjaških, kakršne so zrastle tudi pri Felkarjevih v Sotini. Brat in sestra Marija in Drago, ki sta buče sama pridelala, sta povedala, da največja med njimi tehta kar 160 kilogramov, dve pa jih imata okrog sto. Zaupala sta nam še, da sta uporabila seme sorte Atlantic Gigantic, ki so jima ga priporočali v Avstriji, čeprav tam enako seme menda ne obrodi tako obilno. Nekaj bo torej tudi na rodovitnosti goričke zemlje in spretnosti mladih pridelovalcev.

P. K.

Hospic
 Slovensko društvo

OPORA - SOČUTJE
 v hudi bolezni in smrti

OO Murska Sobota
 Rakičan
 Lendavska ul. 28
 Tel. 051 442 636

»So dnevi in trenutki
polni sreče in miline,
ko radostni oči zapremo
in si tiho zaželimo, da ne mine.«

ZAHVALA

Tiho, kakor je živel, se je od nas v 63. letu poslovil naš dragi

Jožef Bot

iz Gaberja

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, botrini, bivšim sodelavcem CP M. Sobota in sodelavcem ZD Lendava, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje ter darovali vence, sveče in za svete maše. Posebej se zahvaljujemo osebnemu zdravniku, zdravnikom in osebju pljučnega oddelka ter intenzivne nege in dr. Štefanu Horvatu za lajšanje bolečin v zadnjih dnevih življenja.

Iskrena hvala g. župniku Tomislavu Šantaku za lep pogrebni obred, pevkam za odpete žalostinke in pogrebništvu Komunala.

Žalujoci najdražji

*Ko zaželim tvoje si bližine,
grem tja, na mirni kraj tišine,
kjer srce se bridko zjoče,
ker verjeti tega noče ...*

V SPOMIN

8. oktobra bodo minila 4 leta, odkar me je zapustil moj dragi mož

Stanislav Kovač

od Grada 27 a

Hvala vsem, ki ste ga ohranili v lepem spominu, se ustavite ob njegovem grobu, položite cvet ali prižgite svečo spomina.

Žena Irma

V SPOMIN

1. oktobra je minilo leto žalosti od takrat, ko nas je zapustil naš dragi

Ludvik Pavlič

iz Sebeborcev,
živel je v Murski Soboti

Iskrena hvala vsem, ki z lepo mislijo in prižgano svečo počastite spomin nanj.

Vsi njegovi

*Ko bi mogel, ko bi smel,
bi vam povedal, kako sem
trpel, kako sem želel,
da z vami bi živel.*

V SPOMIN

3. oktobra je minilo sedemnajst žalostnih let od takrat, ko nas je zapustil naš dragi sin, brat in vnuk

Sandi Andrejek

iz Dolnjih Slaveč

Ko si zaželimo tvoje bližine, gremo na mirni kraj tišine in obujemo prijetne spomine.

Tvoji najdražji

*Kje si, mama draga,
kje je mili tvoj obraz,
kje je roka tvoja,
ki skrbela je za nas?*

V SPOMIN

4. oktobra je minilo žalostno leto od takrat, ko nas je zapustila naša draga mama, babica, prababica, tašča in sestra

Helena Kodila

iz Ivanovec 28

Hvala vsem, ki se je spominjate.

Žalujoci njeni najdražji

V SPOMIN

Minilo je dvajset let od takrat, ko nas je zapustila draga mama, stara mama in tašča

Marjeta Serdinšek

z Ivanec

Iskrena hvala vsem, ki za trenutek postojite ob njenem grobu in z lepo mislijo ali prižgano svečo počastite njen spomin.

Vsi njeni

*Kogar imaš rad,
nikoli ne umre,
le daleč je ...*

V SPOMIN

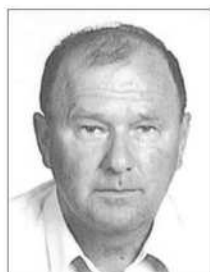
11. oktobra bosta minili dve leti žalosti od takrat, ko nas je zapustila draga mama, tašča, babica in sorodnica

Marija Bukvič

iz Puževcec 42

Iskrena hvala vsem, ki se z lepo mislijo ustavite ob njenem grobu.

Vsi njeni, ki smo jo imeli radi

*Le kdo pozabil tvoje bi srce,
ki nas neskončno ljubilo
do poslednjega je dne.
Kadar zaželim tvoje si bližine,
gremo v tisti mirni kraj.
Tam srce se tiho zjoče,
da te ni, še vedno verjeti noče.*

V SPOMIN

30. septembra mineva leto dni od takrat, ko nas je nepričakovano in mnogo prezgodaj zapustil skrbni mož in oče

Koloman Kuzma

iz Puževcec 28

Iskrena hvala vsem, ki ga ohranjate v lepem spominu, postojite ob njegovem grobu z dobro mislijo in mu prižgite sveče ter prinašate cvetje. Pogrešamo te vselej in povsod!

*Z ljubeznijo in zahvalo se ga spominjamo
žena Irma, sin Vlado in hčerka Jožica*

*Srce je omagalo, dih je zastal,
a spomin nate bo večno ostal.*

ZAHVALA

V 90. letu nas je za vedno zapustil dragi oče, tast, dedek in pradedek

Nikolaj Gostonj

iz Čepincec 41

Z žalostjo v srcih se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom in znancem, ki ste ga pospremili na njegov zadnji poti, nam izrekli sožalje, prinesli cvetje in sveče ter darovali za svete maše in cerkev.

Hvala g. župniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Posebej se zahvaljujemo osebju Doma starejših Rakičan za potrpežljivo skrb in nego.

Žalujoci vsi njegovi najdražji

*Prazen dom je in dvorišče,
naše oko zaman te išče.
Življenje celo si garal,
use za dom, družino dal.*

OSMRNICA

Ob svitu ponedeljkovega jutra je v 78. letu prenehalo biti od bolečin utrujeno srce našemu dragemu

Zoltanu Cipotu

iz Tešanovec

V srcih njegovih najdražjih je ostala praznina, še njegove ljubljene rože so sklonile glave.

Odšel je tja, tam ni trpljenja in ne gorja.

Hvala vsem,

ki ste ga pospremili h grobu.

Vsi njegovi najdražji

*Zdaj bivaš vrh višave jasne,
kjer ni mraku, kjer ni noči,
tam sonce sreče ne ugasne,
resnice sonce ne stemi.*

S. Gregorčič

ZAHVALA

V 86. letu nas je zapustila naša mama, babica in prababica

Julijana Tratnjek

iz Lipovec 139

Bolečino ob izgubi naše najdražje nam blaži spoznanje, da vas je veliko, ki čutite z nami in nam s svojim sočustvovanjem in pozornostjo pomagata preživljati dneve žalosti.

Zato vsem in vsakemu posebej, ki ste bili ob nas in v mislih z nami - od srca hvala!

Vsi njeni

Cenik osmrtnic

Z DDV

2 kol. x 8 cm	86,40
2 kol. x 9 cm	97,20
2 kol. x 10 cm	108,00
2 kol. x 11 cm	118,80
2 kol. x 12 cm	129,60
2 kol. x 13 cm	140,40
2 kol. x 14 cm	151,20
2 kol. x 15 cm	162,00

Dodatek za sliko ali križ je 16,75 evra.

KOMPLETNE POGREBNE STORITVE,
VZDRŽEVANJE POKOPALIŠČ IN ZELENIC,
BREZPLAČNI PREVOZI KRST NA DOM,
BREZPLAČNI PREVOZI DO 40 KM.
PLAČILO TUDI NA VEČ
OBROKOV BREZ OBRESTI

TEL.: 02 53 48 060
FAXS: 02 52 51 170

ALEKSANDRA VUČKIČ BANFI, s. p., VEŠČICA 17, 9000 MURSKA SOBOTA

**Cvetličarstvo in pogrebništvo Marija Ferenčak, s. p.,
Trnje 58, 9232 Črenšovci**

- izdelava vencev in aranžmajev - dostava zastoj
- pogrebne storitve in oprema - urejanje zelenic in pokopališč
- prodaja vseh vrst rastlin in cvetja - konkurenčne cene

Telefon: (02) 570 15 60 ali 031 615 535, 031 653 699

KOMPLETNE POGREBNE STORITVE
UREJANJE POKOPALIŠČ IN ZELENIC

Brezplačni prevozi opreme na dom, brezplačni prevozi do 40 km, plačilo na več obrokov brez obresti

Vladimir Hozjan, s. p. Šulinci 87 a
Tel.: 02 55 69 046, GSM: 041 712 586

**Nagrobni spomeniki, tlaki, stopnice,
okenske police, kamnite mize, pulti, vaze
in drugi izdelki iz granita in marmorja**

Tel.: 02 542 10 24, faks: 02 542 20 24, GSM: 031 876 949

KEB - kamnoseštvo Erjavec, Marjan Erjavec, s. p.,
Ribiška pot 1 a, 9231 Beltinci

KOMUNALA
Javno podjetje, d. o. o., Kopalniška ul. 2
Murska Sobotica

KOMPLETNE POGREBNE STORITVE:
UGODNA PRODAJA POGREBNE OPREME
BREZPLAČNI PREVOZI DO 30 km
PRODAJA VENCEV IN DRUGEGA CVETJA

D. E. POGREBNIŠTVO
telefon: 02 521 37 00

UREDITEV DOKUMENTOV
OBJAVA OSMRTNIC V JAVNIH MEDIJIH
UREJANJE ZELENIC
PLAČILO NA VEČ OBROKOV BREZ OBRESTI

24-URNA DEŽURNA SLUŽBA, GSM: 041 631 443

Po naših znanih poteh

Turistične prireditve

Kapela – V nedeljo, 11. oktobra, ob 14. uri bo pri klopotcu TD Klopotec Kapela prireditve Mošt in kostanj, kmečki praznik s ponudbo pečenih kostanjev in mošta vinogradnikov, v duhu ohranjanja starih kmečkih običajev in plesa.

Ljutomer – V nedeljo, 11. oktobra, ob 14. uri bodo na hipodromu kasaške dirke, ki jih organizira KK Ljutomer.

Grad – V Viteški dvorani Gradu so odprli razstavo Tujerodne vrste – prezrta grožnja, s katero želijo opozoriti na grožnjo tujerodnih vrst, torej rastlin in živali, ki so tuje izvora in pomenijo grožnjo za naše naravno okolje. Razstavo je pripravil JZ Krajinski park Goričko v sklopu projekta Thuja, na ogled je do 18. oktobra.

Jeruzalem – Turistično-informacijski center Jeruzalem, v katerem je tudi trgovina s spominki in vinoteka, je odprt vsak dan med 10. in 18. uro.

Popravek

V prejšnji številki Vestnika smo v besedilu Zloženka v štirih jezikih pri omembi avtorja fotografij v zloženki pomotoma napisali ime Tomaž Vrečič. Pravilno je Tomislav Vrečič.

Okrogla miza o turizmu v Lendavi

Bograč je svetla izjema

Manjkajo nam prodajni turistični produkti, ne uspemo prodajati zgodb, ni primernih spominkov

Turizem – razvojna priložnost tudi v Lendavi je bil naslov okrogle mize, ki so jo ob svetovnem dnevu turizma pripravili v lendavskem hotelu Elizabeta.

Generalni direktor direktorata za turizem mag. Marjan Hribar je predstavil svoj pogled na turizem v Lendavi in okolici v kontekstu turizma kot slovenske razvojne priložnosti. Letos je število prenočitev v Evropi ob recesiji padlo za osem odstotkov, pri nas pa za tri odstotke in sploh kazalci na področju turizma v Sloveniji in tudi v Pomurju niso slabi: »To pomeni, da imamo močno turistično gospodarstvo z jasno vizijo. V vladi se trudimo, da bi slovenski turizem razvijali čim bolj regionalno uravnoteženo, v skladu s trajnostnim razvojem. V preteklih letih je bilo v Sloveniji veliko naložb v turizem, imeli smo ekstenziven razvoj turizma. Vendar je ob tem treba upoštevati tudi okoljska načela. Marsikje po svetu že imajo težave, ker so uničili ravnovesje med okoljskimi standardi in naložbami v nove turistične zmogljivosti. Veliko neizkoriščenih priložnosti v lendavski občini je tudi v okoljskih krajih, še posebej s turističnimi kmetijami in v turistični ponudbi v okoljskih gorah. Lahko pa bi bilo tudi veliko več ekološko pridelane hrane.«

Marjan Hribar in Igor Magdič na razpravi o razvojnih priložnostih v turizmu Foto: J. G.

Lendavski župan Anton Balažek je poudaril, da je razvojna vizija Občine Lendava postati turistično še privlačnejša destinacija, razpoznavna po multikulturalnosti, odprtosti in urejenosti. Strinjal se

je s Hribarjem, da je v občini še veliko neizkoriščenih turističnih možnosti: »Sedaj dosegamo okrog 120.000 prenočitev letno in mislim, da jih lahko dosežemo 250.000 tisoč. Ob visoki stopnji brezpo-

selnosti bi se lahko okrog tristo ljudi zaposlilo na tem področju. Imamo terme, športne objekte in vso drugo potrebno infrastrukturo. Vendar jo je treba polniti s primerno vsebino in temu bomo morali dati večji poudarek. Smo pridni in delavni, toda ne znamo tržiti.«

Direktor Term Lendava Igor Magdič je povedal, da iz leta v leto beležijo več prenočitev, lani jih je bilo že 104.000, torej več kot 25 tisoč gostov. Vendar pa meni, da ljudje v mestu in okolici premalo začutijo turistično priložnost, ki jo pomenijo ti gosti: »Sami spodbujamo goste, da grede po okolici term, jim ponujamo večerje na turističnih kmetijah. Vendar sta v Lendavi glavna aduta, ki privabljata goste, termalna voda in neokrnjena narava, ob tem pa še prijazni ljudje. Še veliko potencialov je, ki pa jih ne znamo izkoristiti. Ponudbe je sicer veliko, vendar je povprečna. Manjkajo nam prodajni turistični produkti, ne uspemo prodajati zgodb, manjkajo primerni spominki. Izjema je promocija bograča. Naši turistični produkti, ki jih moramo skupaj oblikovati, bodo uspešni in bodo zaziveli takrat, ko jih bodo začutili domačini, ko se bodo ti z njimi identificirali in bodo na njih ponosni.«

Jože Gabor

Sedma Dödolijada v Puconcih

Mački kuhali najbolje

V nedeljo je potekalo sedmo tekmovalna v pripravi dödola, prekmurske jedi, ki so jo kuhale naše babice.

Po mnenju strokovne komisije, ki je ocenjevala pripravo, videz in okus dödola, je bila najboljša ekipa s imenom Maček, v kateri sta kuhala brat in sestra Marjana Maček Vrhovec in Franc Maček. Druga je bila ekipa Občine Tišina, tretja pa ekipa KS Puconci. V pripravi dödola se je pomerilo štiriindvajset moštov iz Prekmurja, Prlekije in Porabja, pa tudi bolj oddaljenih krajev, kot je Selnica ob Dravi.

Obenem je bila v večnamenski dvorani tudi razstava prekmurskih domačih dobrot. V kulturnem programu pa so nastopila kulturna in turistična društva. Prireditve je organiziralo Kulturno-turistično društvo Puconci, povezoval pa jo je Milan Zrinski. Predsednica društva Katica Štefanec je povedala, da je namen prireditve ohraniti tradicijo priprave domače jedi iz krompirja, moke in vode, ki jo potem še zabelimo.

J. G.

Foto: N.J.

Generalna skupščina Svetovne turistične organizacije (WTO)

Letošnja generalna skupščina Svetovne turistične organizacije (WTO) poteka te dni v mestu Astani v Kazahstanu. Udeleženci poudarjajo pomen okrevanja gospodarstva po svetovni finančni krizi s pomočjo intenzivnega razvoja turizma, torej z večjim zaposlovanjem, infrastrukturo in trgovino v okviru te panoge. Marjan Hribar, direktor Direktorata za turizem pri Ministrstvu za gospodarstvo RS, je predstavil izkušnje slovenskega turizma pri premagovanju kriznih razmer, poleg tega pa uspešno kandidiral za mesto predsedujočega za Evropo pri UNWTO.

B. B. P.

Črno bo v Občini Moravske Toplice postalo zeleno

Kar 28 divjih odlagališč

Projekt čistejšega okolja je podprla tudi Norveška – Dokončanje leta 2011

V Turistično destinacijskem centru Oaza zdravja v Tešanovcih je potekalo otvoritveno srečanje projekta Spremeniti črno v zeleno. Občina Moravske Toplice s tem projektom skuša rešiti problem divjih odlagališč in vplivati na izboljšanje kakovosti okolja ter poučiti prebivalce o pravilnem ravnanju z odpadki. Projekt je podprla donacija Norveške v višini 85 odstotkov od skupne vrednosti.

Vrednost projekta znaša 364.700 evrov, preostalih 15 odstotkov pa bo prispevala občina.

Župan Franc Cipot je v pozdravnem nagovoru poudaril pomembnost omenjenega projekta za občino, vodja projekta Martina Vink Kranjec pa je predstavila vsebino ter cilje projektnih aktivnosti. Poudarila je, da se kljub nekaterim sprejetim ukrepom pri ravnanju z odpadki (organiziran odvoz smeti gospodinjstev, ločeno zbiranje odpadkov) nepremišljeno odlaganje odpadkov v občini še vedno pojavlja. Projekta se bodo lotili dvostopenjsko. Na eni strani bodo s saniranjem divjih odlagališč poskrbeli za njihovo dejansko odpravo, na drugi pa bodo s preventivnimi ukrepi poskrbeli, da v prihodnje ne bi prišlo do ponovitve problema. »Glavni rezultati projekta bodo izdelan sistem evidentiranja in sanacije divjih odlagališč, izvedba raziskav, študij, anket, izvedba delavnic, razstav in brošur na temo divjih odlagališč in njihovega vpliva na okolje. Načrtujemo vsaj dvajset delavnic, vključitev širše javnosti in predstavnikov medijev ter ozaveščanje občanov. Imeli bomo tudi preventivne ukrepe, kot so čistilne akcije, uvoz kosovnih in nevarnih odpadkov, ureditev ekoloških otokov in zasaditev dreves,« je poudarila Vink Kranjčeva.

Divjih odlagališč je še posebno veliko na Goričkem. Foto: OMT

Projekt naj bi bil končan aprila 2011. Razmišljanja so na srečanju podali še trije strokovnjaki. Štefan Kovač, vodja območne enote Zavoda za gozdove Slovenije, je navedel dejstva, zakaj gozd ne more biti kraj za zbiranje odpadkov. Omenil je podatek, da v Pomurju gozd porašča le 30 odstotkov ali slabo tretjino celotnega prostora. Kljub njegovi majhnosti in omejenosti mu je vsiljen še interes pokvarjene potrošniške družbe – interes po odlaganju odpadkov. Zavod za gozdove Slovenije nasprotuje odlaganju odpadkov v naravno okolje in se zavzema za čim prejšnjo sanacijo obstoječih majhnih in velikih odlagališč odpadkov v gozdovih (in zunaj njih) ter za vzpostavitev sistemskih možnosti ločenega zbiranja in odlaganja odpadkov na zato pripravljenih in nadzorovanih mestih, ki pa morajo biti ljudem dovolj blizu, da so jih voljni uporabljati.

Drago Dervarič, direktor podjetja Saubermacher-Komunala iz Murske Sobotice, je ob diaprezekciji fotografij divjih odlagališč spregovoril o njihovi problematiki. V Občini Moravske Toplice jih je za zdaj uradno zabeleženih 28, čeprav je njihova številka v resnici najverjetneje še višja. Posebej kritična divja odlagališča so pri Kančevcih, Martjancih, Motvarjevcih, Ratkovcih, Sebeborcih, Selu in Vučji Gomili. Branko Šrok, direktor podjetja Čista narava, d. o. o., pa je predstavil gradbene odpadke. Teh je v Sloveniji letno približno eno tona na prebivalca. V Evropi jih Španija najmanj, Nizozemska pa največ (90 odstotkov) znova porabi za ponovno proizvodnjo. Zbirnih centrov za gradbene odpadke je v Sloveniji kar nekaj, v Pomurju pa na žalost le eden. Ima ga podjetje Pomgrad v Bakovski ulici v Murski Soboti.

T. K.

Napovednik prireditev

OTVORITEV

OTOVCI

V petek, 9. oktobra, ob 14. uri bo na Turistični kmetiji Smodiš razstava starih sort jabolk in hrušk.

MURSKA SOBOTA

V petek, 9. oktobra, ob 18. uri bo v avli Pokrajinske in študijske knjižnice otvoritev fotografske razstave Po Küzmičevih poteh ob 230. obletnici njegove smrti. Hkrati bo še razstava originalnih eksponatov edinih ohranjenih Küzmičevih del Nouvi zakon in Vöre krstanszke kratki navuk. Slavnostni govornik bo škof evangeličanske cerkve v Sloveniji mag. Geza Erniša.

PUCONCI

V soboto, 10. oktobra, ob 17. uri bo v občinski zgradbi otvoritev slikarske razstave slikarja Štefana Horvata.

GORNJA RADGONA

V torek, 13. oktobra, ob 18. uri bo v avli kulturnega doma otvoritev fotografske razstave Iva Borka z naslovom Naslednja generacija.

KONCERT

GORNJA RADGONA

V petek, 9. oktobra, ob 19. uri bo v dvorani glasbene šole magistrski koncert saksofonista Roka Volka, profesorja GŠ Gornja Radgona.

V sredo, 14. oktobra, ob 18.30 bo v dvorani GŠ javni oddelčni nastop učencev harmonike, diatonične harmonike in citer GŠ Gornja Radgona.

MURSKA SOBOTA

V petek, 9. oktobra, ob 21.30 bo v MIKK-u »fantastičen«
koncert, kjer bodo nastopale skupine Reflector (Graz, stoner noise duo), The Striggles (Graz, heavy blues rock) in Y (Gornja Radgona, math core).

PUCONCI

V soboto, 10. oktobra, ob 19. uri bo v kulturni dvorani revija cerkvenih pevskih zborov Občine Puconci.

LJUTOMER

V nedeljo, 11. oktobra, ob 19. uri bo v kulturnem domu koncert priznanega japonskega zboru Ritsuyukai iz Tokia (70 pevcev in pevki).

DOGODEK

BELTINCI

V petek, 9. oktobra, ob 16. uri bo v parku v drevoredu proti cerkvi slovesna saditev lipovih dreves v počastitev 40-letnice KUD-a, 70-letnice folklorne in 85-letnice tamburašev v Beltincih. V kulturnem programu bodo sodelovali beltinski tamburaši in Kvartet Slavček.

ŠALAMENCI

V nedeljo, 11. oktobra, ob 14. uri bo v gasilskem domu osrednja prireditev Zveze kulturnih in turističnih društev občine Puconci.

PLES/FOLKLORA

VERŽEJ

V petek, 9. oktobra, ob 19. uri bo v kulturnem domu vpis in ogled dela folklorne skupine Leščeček, ki vabi k sodelovanju nove člane.

FILM

GORNJA RADGONA

V soboto, 10. oktobra, ob 20. uri bo v kulturnem domu projekcija prleškega filma Korpus Krispi.

Kino

Star Max Murska Sobota

(od 8. 10. do 14. 10.)

Francoska biografska drama **Coco Chanel** (20.00, pet in sob. še 22.20, pon. 21.30)

Ameriška romantična komedija **Grda resnica** (19.25, 21.30)

Ameriški animirani družinski film **Garfield in festival zabave** (17.00)

Ameriški animirani sinhronizirani družinski film **V višave** (17.20, sob. in ned. še 15.10)

Ameriška družinska pustolovščina **G-Force** (18.45)

Ameriška kriminalna **Državni sovražniki** (20.45)

Ameriška romantična komedija **Zack in Miri snemata pornič** (17.50, pon. 17.20)

Ameriški romantični glasbeni film **Umazani ples 2** (samo v pon. ob 19.30)

Ljutomer

Sobota, 10. oktobra: ob 20.00 ameriška komična romantična drama **Vse moje bivše**

Gornja Radgona

Petek, 9. oktobra: ob 19.00 ameriška romantična komedija **Snubitev**

POMURSKO DRUŠTVO ZA BOJ PROTI RAKU
Murska Sobota, Ulica arh. Novaka 2 b,
zbira prostovoljne prispevke občanov
in organizacij na računu pri
Novi Ljubljanski banki: 02340-0019232476.

**ZA DAROVANA SREDSTVA
SE ZAHVALJUJEMO!**

Napovednik prireditev

GLEDALIŠČE

MURSKA SOBOTA

V ponedeljek, 12. oktobra, ob 17. uri bo v grajski dvorani lutkovna predstava Devet mesecev v izvedbi Gledališča Hiše otrok in umetnosti iz Ljubljane.

V torek, 13. oktobra, ob 18. in 20. uri bo v grajski dvorani gledališka predstava Solistka avtorja in igralca Bran-ka Završana v izvedbi skupine Familija iz Ljubljane.

V sredo, 14. oktobra, ob 19. uri bo v grajski dvorani gledališka predstava Samica človeške vrste avtorja J. M. Smitha v izvedbi SLG Celje in režiji Dušana Mlakarja.

Do petka, 9. oktobra, poteka na Pomurskem mladinskem servisu ali na Unibusu vpis v gledališki abonma Kluba prekmurskih študentov za SNG Dramo v Ljubljani, pri gledališki blagajni SNG Maribor pa za SNG v Mariboru.

LENDAVA

V sredo, 14. oktobra, ob 18. uri bo v gledališki in koncertni dvorani lutkovna predstava Čebelica Maja avtorja Waldemarja Bonselsa v izvedbi Lutkovnega gledališča Maribor.

PREDAVANJE

MURSKA SOBOTA

V četrtek, 8. oktobra, ob 10. in 17. uri bo v Galeriji strokovno vodstvo po razstavi slik in risb Marjana Gumilarja. V soboto, 10. oktobra, ob 10. uri pa bo likovna delavnica za izven pod vodstvom likovnega pedagoga Matjaža Gederja.

Ves teden pa v Galeriji potekajo ob Tednu otroka likovne delavnice pod vodstvom kustodinje Tamare Andrejek, vodstva po tekoči razstavi za najavljene skupine pod vodstvom kustodinje Irme Brodnjak in program Prvič v Galeriji pod vodstvom Jelke Geder - Kosi.

V ponedeljek, 12. oktobra, ob 10. uri bo v prostorih Območne obrtno-podjetniške zbornice Murska Sobota (Lendavska 33) otvoritvena konferenca projekta Doživetje panonske gastronomije.

ŠALOVCI

V četrtek, 8. oktobra, ob 13. uri bo v jedilnici OŠ predavanje o zaščiteni in redki rastlini dišeči grmičasti volčin, ki je postal simbol v grbu občine Šalovci. Inventar, botanične značilnosti in načine ohranjanja bo predstavil Branko Bakan, o razmnoževanju pa bo spregovoril dr. Aleksander Šiftar.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU

V četrtek, 8. oktobra, ob 18. uri bo na OŠ vpis v prvi letnik joge, ki ga organizira Društvo Joga za osebno rast.

VERŽEJ

V petek, 9. oktobra, ob 19.30 bo v Kovačičevi dvorani Zavoda Marianum predavanje in projekcija filmov Angola, dežela raznovrstnosti. Predaval bo Marko Suhoveršnik, SDB in prostovoljec v Angoli. V kulturnem programu bo nastopil otroški pevski zbor iz Veržeja.

RAKIČAN

V soboto, 10. oktobra, ob 16. uri bo v dvorcu RIS delavnica Mladostniki in stres, ki jo vodi mag. Vlasta Kuster.

V torek, 13. oktobra, ob 17. uri bo v gradu vpis v prvi letnik joge, ki ga organizira Društvo Joga za osebno rast.

RAZSTAVE

MURSKA SOBOTA

V Galeriji je do 4. novembra na ogled razstava akademskega slikarja Marjana Gumilarja.

GORNJA RADGONA

V avli kulturnega doma je na ogled razstava Naših 25 let, ki govori o četrto stoletja dolgem delovanju Folklornega društva Gornja Radgona.

LJUTOMER

V galeriji Anteja Trstenjaka je na ogled samostojna razstava likovnih del slikarke Majde Kuhar, večkratne udeleženke Bienala slik malega formata.

LENDAVA

V preddverju gledališče in koncertne dvorane je do 18. oktobra na ogled razstava del arhitekta, avtorja omenjene dvorane, Imreja Makovcza, ob 5. obletnici otvoritve dvorane.

Na gradu in v Centru Banffy je do 8. novembra na ogled retrospektivna razstava v počastitev 60-letnice slikarja Andreja Gönterja.

BELTINCI

V gradu je do 31. oktobra na ogled razstava Boj proti veri in cerkvi (1945–1961).

RADENCI

V avli DOSOR-ja je do 10. oktobra na ogled fotografska razstava Konji avtorja Bineta Šedivya.

RAKIČAN

V domu starejših je do konca oktobra na ogled razstava likovne sekcije Mozaik iz Društva upokojencev Murska Sobota.

ÖRISZENTPETER

V Centru Nacionalnega parka (Siskaszer 26 a) je do konca oktobra na ogled razstava likovne sekcije Mozaik iz Društva upokojencev Murska Sobota.

KÖRMEND

V galeriji Sala Terrena kulturnega centra v gradu je do 31. oktobra na ogled razstava del Cvetke Hojnik iz Slovenije in Franca Vecchieta iz Italije.

Radio Murski val – 94,6 Mhz in 105,7 Mhz
srednji val 648 kHz

PETEK, 9. oktobra: 00.00 SNOP - 05.00 Dobro jutro, Simona Špindler - 06.45 Poročilo OKC - 07.40 Mariborsko pismo, Asja Matjaž - 08.00 Poročila - 09.30 Kultura in šport ob koncu tedna - 10.30 Mali oglasi - 11.15 Zamurjenci - 12.00 Poročila - 12.30 Od petka do petka (Jernej Šavel) - 13.15 1. oseba ednine (Silva Eöry) - 13.20 Predstavljamo vam - 14.30 Romskih 60 - 15.30 Dogodki in odmevi - Popoldanska voditeljica Nevenka Emri - 17.00 Osrednja poročila - 17.30 Murski val nagraduje - 17.40 Mali oglasi - 18.00 Knjižne novosti - 19.15 Mladi val (Nika Škof, Maša Misja) -- 20.05 Zimzelenčki, Jernej Šavel - 24.00 SNOP

SOBOTA, 10. oktobra: 05.00 Bolj počasno vstajanje ... - 08.00 Poročila - 08.30 Mali oglasi - 09.15 Biba buba baja, ponovitev oddaje - 9.30 Kultura in šport ob koncu tedna - 10.15 Potepajte se z nami ... - 12.00 Poročila - 12.05 Obvestila - 12.30 Ponovitev oddaje Od petka do petka - 13.15 1. oseba ednine - 14.00 Poročila - 14.05 Obvestila - 14.15 Oddaja tedna: Mobilni socialni delavci (Jernej Šavel) - 15.00 Literarni drobci - 15.30 Dogodki in odmevi - 17.00 Osrednja poročila - 17.30 Murski val nagraduje - 17.40 Mali oglasi - 18.00 Pesem našega srca, narodnozabavna lestvica - 19.00 Poročila - 19.15 Kdor poje ... oddaja o zborovskem petju, nato Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 20.00 Zadnja poročila - 20.00 Slovenija, od kdaj lepote tvoje (Bojan Rajk) - 24.00 SNOP

NEDELJA, 11. oktobra: 05.00 Nedeljsko prebujanje ob radiu - 07.00 Druga jutranja kronika - 07.30 Panonski odmevi (Silva Eöry) - 08.00 Misel in čas, duhovna misel predstavnikov verskih skupnosti Pomurja - 08.30 Zamurjenci - 09.00 Izbor pesmi tedna - 09.30 Srečanje na Murskem valu - 10.30 Nedeljska kuhinja: Radijska križanka (Suzana Panker) - 12.30 Poročila - 12.35 Obvestila - 13.00 Minute za kmetovalce (Silva Eöry) - 13.30 Čestitke, šport - 18.00 Na narodni farmi - 19.00 Poročila - 20.05 Samo za vas, Samo Budna - 24.00 SNOP

PONEDELJEK, 12. oktobra: 05.00 Začnimo teden! Irma Benko - 07.40 Pismo iz Porabja, Marijana Sukič - 08.00 Poročila - 08.30 Šport, porodnišnica - 09.15 Poslanski studio! - 10.30 Mali oglasi - 11.15 Oaj, kak san zlüfto! - 12.30 Anketa - 13.15 1. oseba ednine (Silva Eöry) - 13.30 Mali oglasi - 14.15 Za zdravje - 15.30 Dogodki in odmevi - 17.00 Osrednja poročila - 17.20 Obvestila - 17.30 Murski val nagraduje - 17.40 Mali oglasi - 18.00 MV DUR -

od petka, 9., do četrta, 15. oktobra

19.15 Krpanke, oddaja o kulturi - 20.00 Zadnja poročila - Kak je indak fajn bilou - 24.00 SNOP

TOREK, 13. oktobra: - 05.00 Jutranji! Urška Horvat Ritlop - 07.40 Ljubljansko pismo Aleša Kardelja - 08.00 Poročila - 08.30 Besede, besede - 10.30 Mali oglasi - 11.15 Kratki stik - 12.30 Potrošniški nasvet, Andrej Cimer - 13.15 1. oseba ednine - 14.15 Sedem veličastnih, oddaja o domači zabavni glasbi, pogovori z najboljšimi - 15.30 Dogodki in odmevi - Popoldanska voditeljica Suzana Panker - 17.00 Osrednja poročila - 17.20 Obvestila - 17.30 Murski val nagraduje - 17.40 Mali oglasi - 18.00 Srebrne niti, oddaja za upokojence (Anica Kološa, Bojan Rajk) - 18.40 Prebiranja, drugačen pogled pomurskih avtorjev - 19.15 Eti ta je muzika - 20.00 Zadnja poročila - 20.05 Jukeboks in Boštjan Rous - 24.00 SNOP

SREDA, 14. oktobra: 05.00 Jutranje prebujanje! Dušan Radič - 07.40 Peter Potočnik iz Beograda - 08.00 Poročila (Lidija Magdič) - 08.45 Džoužijevo pismo - 9.15 Aktualno v sredo - 10.15 Župan občine Murska Sobota - 11.15 Trn v peti, pritožbe, mnenja, prošnje poslušalcev - 12.30 Intervju - 13.00 Poročila - 13.15 1. oseba ednine (Lidija) - 13.30 Mali oglasi - 14.15 NSTSMMV, lestvica tuje zabavne glasbe - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.15 Napoved sporeda (Bogdan Lemut) - 17.00 Osrednja poročila - 17.20 Obvestila - 17.30 Murski val nagraduje - 17.40 Mali oglasi - 18.00 Biba buba baja - 19.00 Poročila - 19.15 Skupaj - együtt - vküper - 20.00 Zadnja poročila - 20.05 Mursko-morski val (Simona Špindler) - 24.00 SNOP

ČETRTEK, 15. oktobra: 05.00 Zbudite se z dobrim radiem! Dejan Fujs - 06.40 Preteklih 24 - 07.00 Druga jutranja kronika - 07.20 Obvestila - 07.30 Vreme, ceste, radarji - 07.45 Zvočno pismo iz Gradca, Sara Rajh - 08.00 Poročila (Jernej Šavel) - 08.15 Kmetijski strokovnjak - 09.15 Kuharski nasvet - 09.30 Pregled Vestnika (Petra Kranjec) - Popoldanski voditelj Boštjan Rous - 10.30 Mali oglasi - 11.15 Reportaža tedna - 11.45 Šport za vse - 12.30 Aktualno - 13.15 1. oseba ednine - 14.15 Domača plošča - 15.30 Dogodki in odmevi - Popoldanski voditelj Milan Zrinski - 16.40 Pesem tedna - 17.00 Osrednja poročila na Murskem valu - 17.20 Obvestila - 17.30 Murski val nagraduje - 17.40 Mali oglasi - 18.00 Mali radio, Anja Micevski - 19.15 Bilo je nekoč - 20.00 Poročila - 20.05 Geza se zeza - 24.00 SNOP

Glasbene lestvice na Radiu Murski val

LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE
GLASBA NAŠEGA SRCA

1. ZLATA ŽETEV - Gorski cvet
2. TVOJA LJUBEZEN - Golte
3. POLKA NA ZADRGO - Pajdaši
4. PREDEN UGASNE DAN - Donačka
5. PUBEC SI ČU - Alfi Nipič in Domen Kumer

PREDLOGA

NAD VODICO - Ans. Tonija Verderberja
SRCE ŽE VE - Ans. Petra Finka

LESTVICA OBMURSKÉ ZABAVNE
GLASBE DOMAČA PLOŠČA

1. USTAVIVA ČAS - Moira
2. KAJŽICA NA STARI GORI - Štrk
3. JUŽNI VETER - Daniel Horvat
4. OSTANI Z NJIM - Jože Kovač Uri
5. VEJNEC SKUZNATIH ROUŽ - Rudi Šantl

PREDLOGA

TI SI MOJ ZAKLAD - Sanja Sovec
PEŠČENA VÖRA - Gnila jajca

NAJBOLJŠIH SEDEM TUJIH SKLADB
NA MURSKEM VALU NSTSMMV

1. IF A SONG COULD GET ME YOU - Marit Larsen
2. MANOS AL AIRE - Nelly Furtado
3. FUNHOUSE - Pink
4. WE WEREN'T BORN TO FOLLOW - Bon Jovi
5. FALLIN' FOR YOU - Colbie Caillet

PREDLOGA

SHE WOLF - Shakira
BODIES - Robbie Williams

LESTVICA SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE
7 VELIČASTNIH

1. ŠE V SEBI SKRIVAM - Nuša Derenda
2. SAMO TI - Anika Horvat
3. DRUGAČNE LUKNJE - Orlek
4. TI VEŠ - Gašper Rifelj
5. POLJUBI ME - Regina

PREDLOGA

PUSTIL TI BOM SANJE - Jan Plestenjak
OSTANI DO KONCA - Anja Rupel

Nagrado Srečanja na Murskem valu dobi: Terezija Terplan, Krog 106, 9000 Murska Sobota

Kupon št. 40 – glasujem za skladbo

GLASBA NAŠEGA SRCA:	NSTSMMV:
DOMAČA PLOŠČA:	7 VELIČASTNIH:
Ime in priimek:	
Naslov:	
Izpolnjeni kupon pošljite do torka, 6. oktobra 2009, na naslov: Murski val, Ul. arh. Novaka 13, 9000 Murska Sobota, za glasbene lestvice.	

CENIMO VAŠE MNENJE ...
P I Š I T Epomurje.si
BOLJŠA STRAN SPLETA

Vestnikov koledar

Č - 8. oktober	BRIGITA	11. oktobra bo sonce vzšlo ob 7. uri in 14 minut, zašlo pa ob 18. uri in 23 minut. Dan bo tako dolg 11 ur in 9 minut. 11. oktobra ob 10. uri in 56 minut bo na nebu nastopil zadnji krajec.
P - 9. oktober	ABRAHAM	
S - 10. oktober	DANIJEL	
N - 11. oktober	MILAN	
P - 12. oktober	MAKS	
T - 13. oktober	EDVARD	
S - 14. oktober	VESELKO	

Tečajnica Banke Slovenije – referenčni tečaji ECB 6. oktobra 2009

X enot nacionalne valute za 1 evro				
Država	Valuta	Ozn. val.	Šifra val.	Tečaj
ZDA	ameriški dolar	USD	840	1,4722
Hrvaška	hrvaška kuna	HRK	191	7,2555
Madžarska	madžarski forint	HUF	348	267,03
Švica	švicarski frank	CHF	756	1,5118
V. Britanija	angleški funt	GBP	826	0,9260

Če se hoče, se župani vse lahko dogovorijo. Dialog na Dōdoljadi. Drago Vogrinčič: »Jaz bom lupil krompir.« Anton Štihec: »Jaz pa bom rezal čebulo.« Foto: N. J.

Terme 3000
MORAVSKE TOPLICE
SARAJEVO HOTELS & RESORTS

Savnanje z vsebino v mesecu oktobru
Kopališče hotela Ajda
posebna cena: 9,90 evra po osebi (vključena kopanje in fitness)

- ob četrtkih: peeling s soljo v turški parni savni ob aromatičnem čaju,
- ob petkih: aromaterapija v finski savni z ledenim čajem,
- ob sobotah: prekmursko doživetje v finski savni z jabolčnimi krlji.

5 LET WELLNESS CENTRA THERMALIUM
Vsem obiskovalcem podarjamo 10 % popusta za vse wellness storitve in programe v mesecu oktobru.
10., 15. in 23. 10. ob 18. uri brezplačne skupinske vadbe v telovadnici Thermaliuma, ob 20. uri predstavitev različnih wellness storitev s presenečenjem v kopališču hotela Ajda.

Več dodatnih ugodnosti na: www.terme3000.si

Soboški Lions klub, ki je eden najstarejših v Sloveniji, saj bo prihodnje leto praznoval 20-letnico neprekinjenega delovanja, je na rednem mesečnem druženju v mesecu oktobru na povabilo predsednice Cvetke Sreš (na fotografiji levo) obiskala guvernerka slovenskega distrikta Polonca Kukec (desno). V začetku so bile v slovenskem lionističnem gibanju ženske bolj za vzorec, v zadnjem obdobju pa se je to bistveno spremenilo. Povečalo se je število članic, ki so tudi zelo aktivne in prevzemajo najodgovornejše funkcije. Foto: I. B.

V lionističnem letu 2009–2010 se soboški Lions klub pridruže svetovni akciji združenja Plakat miru. Pripravil bo dobrodelni božično-novoletni koncert z nastopom mlade uspešne violinistke Ekaterine Lepoša in več dobrodelnih akcij. Za prvo je poskrbel ustanovni član kluba Ernest Ebenšpanger (na sliki mu nazdravlja Stanko Polanič), ki je pozval prijatelje, da namesto daril ob njegovi ob 70-letnici darujejo dobrodelne prispevke. Zbranih 1400 evrov je Ernest daroval Lions klubu in predlagal, da se sredstva podelijo pomoči potrebnemu otroku. Foto: I. B.

Komentar tedna Pomurje.si. Uporabnik Leo64 o postavitvi kipa Francu Simoniču v Gornji Radgoni: »S takšno dinamiko postavljanja kipov bo počasi zmanjkalo prostora.«

Znani kipar Mirsad Begić, ki je naredil doprnski kip dr. Franca Simoniča, je bil sprva v kar precejšnji zadregi, ko so ga v Gornji Radgoni nepričakovano poklicali na oder, da spregovori nekaj besed. A potem se je vseeno nekako znašel in povedal, da je zadovoljen s svojim delom. Za vse bodoče organizatorje pa nasvet: tiste, ki jih želite slišati na odru, prej o tem obvestite, da ne bodo potem v zadregi oni in občinstvo. Foto: T. K.

Norveška veleposlanica Guro Katharina Helwig Vikor se je na pobudo dr. Rada Genoria in Marjana Šiftarja pred otvoritvijo obnovljenega gornjeradgonskega vrta ustavila tudi na Vrtni spominov in tovarštvu na Petanjcih. Tam namreč raste jelka iz Osla, ki jo je 1967. leta posadil protestantski pastor Mauritz Löge (med drugo svetovno vojno je pomagal internirancem, za kar je bil tudi odlikovan). Foto: B. B. P.

VESTNIK – naročilnica (NAROČILO VELJA DO PISNEGA PREKLICA)

Naročnino bom plačeval za obdobje:

- trimesečno (13 izvodov) – 18,85 evra
 polletno (26 izvodov) – 37,70 evra
 letno (53 izvodov) – 76,85 evra

Po prejemu položnice se lahko oglašite v vaši banki, kjer si uredite plačevanje z mesečnimi obremenitvami.

Ime in priimek:

Naselje, kraj, številka:

Poštna številka in pošta:

Rojstni podatki:

Davčna številka:

Kraj in datum:

Podpis:

Obvezujem se ostati naročnik časopisa vsajeno leto. Za nagrado prejmem Vestnikovo majico.

Podjetje za informiranje, d. o. o., spoštuje vašo zasebnost in zagotavlja visoko raven varovanja podatkov. Podjetje za informiranje se zavezuje, da bo vaše podatke skrbno hranilo in jih uporabljalo samo za namenom analiziranja naročnikov, tržnih raziskav ter predstavitev izdelkov in storitev Podjetja za informiranje, d. o. o., ter jih brez vaše privolitve ne bo posredovalo tretjim osebam. Posameznik lahko po 73. členu Zakona o varstvu osebnih podatkov kadarkoli zahteva, da Podjetje za informiranje, d. o. o., trajno ali začasno preneha uporabljati njegove osebne podatke za namene neposrednega trženja. Podjetje za informiranje, d. o. o., je dolžno v 15 dneh ustrezno preprečiti uporabo osebnih podatkov za namen neposrednega trženja in o tem v nadaljnjih 5 dneh obvestiti registriranega uporabnika, ki je to zahteval. Stroške vseh dejanj v zvezi s tem poravnava Podjetje za informiranje, d. o. o.

VESTNIKOVA JESENSKA SESTAVLJANKA

VESTNIKOV DEŽNIK za mokre jesenske dni za vse naročnike in bralce VESTNIKA, ki se bodo z nami igrali in izrezali sedem delov sestavljanke (od danes do vključno 19. novembra 2009).

V tednu med 19. in 26. novembrom 2009 boste lahko SESTAVLJENO zloženko v naši naročniški službi vsak delavnik med 8. in 15. uro zamenjali za VESTNIKOV DEŽNIK.